

ขทัยเขษม

เชษฐอ่าน

เรื่องของ เสรีโยโกเศศ และ นาคะประทีป พรรณนะแพทย์ อินทวงศ์ ขาญหัตถกิจ

โปสเตอร์

สำนักงานดำรงรูป ประสาทสุขุม

ถนนหลานหลวง (ห้างยอนแซมซันเก่า) พระนคร

เราสอนการวิธีถ่ายรูป โดยส่งแบบแนะนำกำกับฟิล์ม ทุก ๆ ฟิล์มที่ส่ง

มาล้าง ณะสำนักงานล้างรูปของเรา

รูปธรรมดา

ล้างรูป พิมพ์รูป ขยายรูป ฯ ล ฯ

ภาพยนตร์

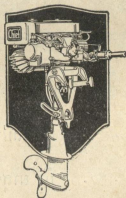
ถ่ายภาพยนตร์ ล้างภาพยนตร์ พิมพ์ภาพยนตร์ ฯ ล ฯ

บัญชีเรื่อง

(ปีที่ ๕ เล่ม ๕ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๑)

มาตรฐานสสรณ์	ส. ศิลปานนท์	หน้า ๕๘๓
ใจเพื่อน	บัว ภาสุข	„ ๕๘๔
ข่าวศาล	พรรณนะแพทย์	„ ๖๐๐
โทษอันควรแก่ความผิด	ชาญหัตถกิจ	„ ๖๐๗
ลัทธิลามะ (ตอนจบ)	เสฐียรโกเศศและนาคะประทีป,,	๖๕๕
เมียสมัยใหม่	โชตินิม	„ ๖๕๖
นิยายสัสดกุต	อินทวงศ์	„ ๗๐๑
พูดดีเป็นศรีแก่ตัว	แก้วประพาฬ	„ ๗๐๘
จดหมายรัก	แสงระพี	„ ๗๑๐
แถลงการสาธารณสุขพิเศษ	กรมสาธารณสุข	„ ๗๑๕
วิชาน่ารู้	ศุภรภูมิ	„ ๗๒๖
สารเชชม	ศรีวัฒนา	„ ๗๒๕
อันควาที่		„ ๗๓๑

ล่อกวัด ช

ชนิด CHIEF

๘-๑๑ แรงม้า ขนาดใหญ่

มาถึงแล้ว

ได้ทดลองแล้ว

เล่นเร็วกว่า

แข็งแรงกว่า

กินน้ำมันน้อยกว่า

เบากว่า

ถูกกว่า

ดีกว่า

เครื่องทั้งหลายขนาดเดียวกันเวลานี้

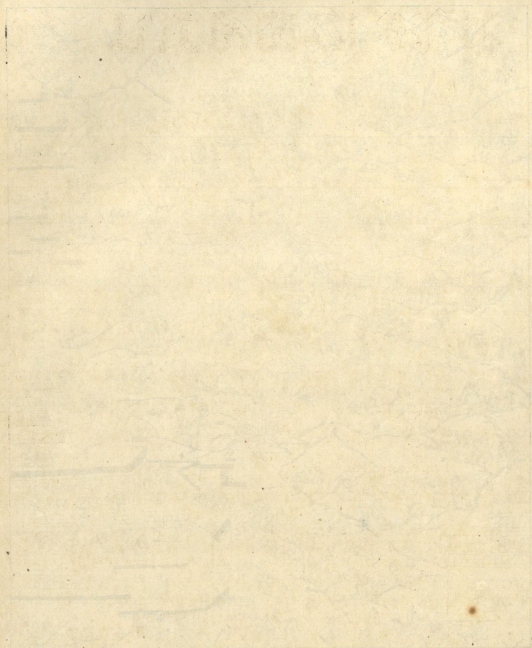
ห้างสามเหลี่ยม จำกัด

ถนนบูรพา หลังวังบูรพา พระนคร โทรศัพท์ ๖๕๑

เป็นผู้ขายผูกขาดในกรุงเทพฯ แต่ผู้เดียว

ภาพสวรรค์ชั้นดุสิต ในเรื่องลัทธิลามา

STATE OF NEW YORK

มาสาธุสสรณ์

อาภาเสว ปทํ นตฺถิ

สมโณ นตฺถิ พาหิโรจฺจมนฺโส

รอยบาทต่ำสัต์สิ้น

งาม

ในท่วงวิถีอา

กาศแท้

ฉันทิตสมณชี

พรหมณ์สุท ธำณธนา

ภายนอกธรรมวินัยแล

บ่อได้มีเลย

There is no path through the air, so a

man is not a Samana by outward acts.

ล. คิลปานนท์

ไอเฟอช

นายบัว ผาสุข

แปล และ เรียบเรียง

ผู้เป็นนายจ้างทั้งหลาย ส่วนหนึ่งก็เห็น
จังหวัดกลาสโก ถึงจังหวัดพลายมัยในส่วน
ใต้ มักชอบผูกประจบกับการหัวเราะอย่าง
สนุกเสมอว่า “ข้อยขี้ ชินตัน ไม่เคยทำงาน
เกินสามเดือนเลย” ไม่ใช่ว่าเขาต้องถูกเชิญ
หรือขอรับรองให้ออกอะไร เทือกนั้น เพราะ
ถ้าหากจะกล่าวถึงกรรมรวมรวมชั่ว สืบสวน
คดี และเขียนเรื่องความเห็นอะไร ๆ แล้ว
ก็รักได้ว่าเขาสามารถเต็มตัวทีเดียว และม
ชื่อเสียงใน เกียรติคุณนั้น ๆ ตลอดแดน ที่กล่าว
แล้ว—แต่ถึงกระนั้นก็ตาม เขาก็ยังไม่เคย
ทำงานให้กับคณะไหน หรือใครเกินไปกว่า
สามเดือนเลย.

ข้อยขี้ ชินตัน เป็นบุคคลแปลก—แปลก
ในข้อที่เกิความเขินอายในทันทีทันใดเสมอ
ในระยะเวลาสามเดือนแรกจากเริ่มสมัครงาน
เขาทำงานคล้ายเครื่องจักร แต่ครั้นแล้วโดยที่

ยังไม่มีใครทันรู้ตัว เขาก็ไปเข้าปะทะท่าน
บรรณาธิการ หรือ ผู้จัดการอื่นใดลาออกทันที
ทั้ง ๆ ที่ตัวนายจ้างเองก็ยังหาเหตุผลไม่ได้ แต่
ครั้นต่อมาอีก ประมาณหนึ่ง สัปดาห์ ให้หลังไป
อีกเถะ — ข้อยขี้ ชินตัน — ได้งานใหม่แล้ว !

เขากระทำราวกับว่า ต้องการจะเปลี่ยนอากาศ
ของการทำงาน หรือจะชิมความเป็นไปของที่
ทำการต่าง ๆ ฉะนั้น ไม่เป็นการประหลาด
อะไรเลยที่ ข้อยขี้ ะทางงานไม่ได้ โดย ฤทธิศัพท
อันแน่นนอนซึ่งใคร ๆ ทราวยว่า เขาเป็นนักสย
ข่าวที่ไม่เคยพลาดเลยตั้งแต่เริ่มอาชีพในทางนี้
มา สักกัมนักสยข่าวอน ๆ เป็นส่วนมาก แม้จัก
ได้มีโอกาสเข้าเฝ้า เอ็มเปอร์เรอร์ ซากลย์
อย่างน้อยก็เรื่องตลกสมองมาเสมอ ไม่ใช่
แต่เท่านั้น คณะเรื่องของเขามิไถ่อาศัยอยู่ใน
คอลัมน์แรกของแผนกข่าวสยด้วย.

หากข้อยขี้ ชินตันต้องอินเคอร์วักกับบุคคล

พ. ศ. ๒๔๗๑

ใจเพื่อน

ผู้มีกิริยา หยาบคาย เขาก็กลาย เป็นสภาพขรุขระ
ที่อ่อน โยนอย่างที่สุด และมีคำพูด หวาน รว
กย่นาตาล หากบรุษผู้หนึ่งมีเหลี่ยม คำพูด
ของ ขอบบ กย่นมีเหลี่ยมมากจนไปอีก ไม่เคย
ปรากฏอาการอ่อนแอในงานชนิดนี้เลย เขา
อาจเข้าทางหน้าต่างได้ถ้าประคอง อาจกลายเป็น
คนเชื่อที่ลึกในโลก และทรงกันข้าม อาจ
เป็นสภาพขรุขระที่ทนด้วยความรู้ก็ได้ และ
เวลาไหนที่เขาเข้าสำนักงาน นายจ้างก็
ต้องยอมคอยฟังเขาบรรยายเรื่องเสมอ.

ถึงกระนั้นก็ตาม เขาก็ยังไม่เคยอยู่ใน
สำนักงานไร ๆ เกินสามเดือน มีแต่คนอื่นกว่า
แต่เสียสละอาทิกษณ์นั้นแหละเป็นชีวิตของเขาเสมอ
มีนักสืบ ทั้ง โหด ๆ ต่างพยายาม จะ ค้น เอา
ความจริงใน อุปนิสัยอันแปลกนี้ ให้ ได้ แต่ก็
ดูเหมือนมีเบาะแสที่เกี่ยวข้องเท่านั้นที่เรียกว่าใกล้ ๆ
กับความมุ่งหมายไม่ได้แน่นอน.

“มีเรื่องอะไรนะ ขอบบ?” เบดกเอ่ยขึ้น
วันหนึ่ง ในขณะที่ทั้งปวงผลไม้วัยประจวบกัน
อยู่ในท้องของ ชินตันเอง “ที่เป็นเหตุให้แก
ต้องลาออกจากงาน ในขณะที่กำลังจะเป็น
หลักถาวร มีคนนิยมแก?—ห๊ะ—อย่าไม่สุข”

ชินตัน ค่อย ๆ ปอกผลไม้ ผลที่กำลังถือ
อยู่อย่างช้า ๆ และมองดูสีน้ำตาลภายในอยู่อย่าง

พิถีพิถันระทึกจนตอย.

“กันเกินกว่าอย่างนั้นแหละ” เขาตอบ
อย่างไม่เอาใจใส่

“แต่ทำไมจึงเกิดมา เกาะ อยู่ แต่ใน
อังกฤษเล่า?—ไม่โตพอนี้ ถ้าอย่าไม่สุข
จริง ก็ต้องยึดไป อินเดีย หรือ อาฟริกา หรือก็
ออสเตรเลีย—หรือจะไปอเมริกาได้.”

“กันไปเสียหมดแล้วละ” ชินตัน กล่าว
ในขณะที่ท่าเหมือนคล้ายกำลังคิดอะไรอย่างหนัก
อย่างหนึ่ง

“ยังงั้น?” เบดกร้องขึ้น “ยะ! งั้น
น้อยอวก แกก็เคยไปเยี่ยมมาแล้วสิ?”

“ยังงั้นสิ” ชินตันตอบ “และที่นั่นและ
เป็นที่เกิดเหตุละ”

พอเขาพูดหมดคำ ก็ก้มมีเขย่นลงหน้า
อย่างรวดเร็ว คล้ายนึกอะไรได้

“เกิดเหตุ!” เบดกทวนคำ “แกหมายถึง
อะไร—อะไรเป็นเหตุขึ้น”

ชินตัน พยายาม จะ หว้หวะ กลยเกลื่อน
แต่ไม่เป็นผล คงได้แต่ใช้เท้าเขย่งอะไรไปมา.

“โอ! ไม่มีอะไรหรอก” เขาตอบ ด้วย
ความสังเกตของ เบดก เห็นว่า เขารู้สึกเสียใจ
ที่ได้พลั้งปากออกไป “กันจะลงความสงสัย
ของแกว่าจะมีมากไหมเท่านั้น?”

นายบัว ผาสุข

กันยิ

“เกนพลักคนเสียแล้ว” เบ๊ต ก่อว่า
เรื่อย ๆ “แต่ข้าเงอะ นั้เนาะ ทำไมแกง
ชอบแสงหาคณทชอ แจกสัน นั้ก”

ชินตัน กำลังจะออกเคียวไปมา พอไคยีน
คำถามของสหายเขาชนกชงัก หันขวับมาที่
เบ๊ต และใช้มือทั้งสองจับไหล่เขาไว้แน่น.

“แกรู้ไคยอย่างไร?” เขาถามด้วยเสียง
กึกคล้ายโกธ “ตอบซิ”

“กันไคยีนมาจากที่สโมสรว ซึ่งมีเพื่อน ๆ
เขามาจากต่างจังหวัด” เบ๊ต ตอบด้วยความ
รู้สึกแปลกในอาการของสหาย “เขาว่าแกไป
ทำงานที่ไหนก็มักจะเสียถามหาคนทชอแจกสัน
เสมอ.”

“อะไร?” ชินตัน พุด เกือบเป็น
คำถาม “เพื่อน ๆ ของแก เขาเข้าใจผิด
ไปเอาเรื่องมาจากไหนก็ไม่มีรู้ รู้ไหม?”

“ถูกละ ยอบบั—แต่———!”

“อย่านำเอามาพูดอีกเลย — จำไว้ว่า
เพื่อน ๆ แกเข้าใจผิด และแกจะต้องล้มเสีย
เข้าใจไหม?”

เบ๊ต งง — แต่ไม่มีรู้จะทำอะไร ได้แต่
พะยักหน้า.

“ว่าที่จริง ก็ไม่ใช่ธุระอะไรของใครใน
เรื่องกัณถาออกจากงานเสมอ ๆ” เขากล่าว

เรื่อย ๆ “กันย้อมมีความชอบธรรมที่จะรับ
ผิดชอบจากตัวของกันเอง ริงไหม? ล้ม
เรองนั้นเสีย ไม่งันกันจะเกิดไม่พอใจแกอีก
ด้วย.”

พอพูดเสร็จ เขาก็ฉวยหมวกผลยออกไป
จากห้อง และพอวันรุ่งขึ้น เขาก็ลาออกจาก
คณะมิชแลนค็อกครั้งหนึ่ง!

ยอบบั รีบไปนอนนอนในวันรุ่งขึ้น และใช้
อาทิตยแรกของเขา อยู่ตามพิพิธภัณฑสถาน
และ ตามโรงขายอาหาร ที่มีชื่อเสียง แล้ว
อาทิตย ที่ สอง เขา ริง แวะไป ยัง สำนักงาน
หนังสือพิมพ์ “เร็กคอร์ด” และ โดยทำนอง
เดียวกัน เมื่อเขา เข้ประตูกลับออกมา อีก
ครั้งหนึ่ง เขาก็กลายเป็น ส่วนหนึ่ง ของ ขบวนการ
หนังสือพิมพ์ละตินแล้ว.

ในเดือนแรกเท่านั้นที่ ยอบบั ชินตัน เริ่มเป็น
คนสำคัญของคนหนังสือพิมพ์ “เร็กคอร์ด”
เขาต้อง ไป หา และ สืบ เรื่อง จาก สุภาพ บุรุษ
ชั้นสูง ชาวอเมริกันผู้หนึ่ง ซึ่งไม่ใช่แค่เพียง
มีความเกลียดชังพวกคณะ หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ
อย่าเข้ากระดูกดำเท่านั้น หากเขาสามารถขย
หรือ กินเลือกกินเนื้อ พวกคณะหนังสือพิมพ์ ได้
แล้วเขาจะเป็นสุขใจมาก บุคคลชั้นนี้กัน
แหละ คือคน ๆ แรกที่ยอบบัจะต้องไปพบ และ

พ. ศ. ๒๔๗๑

ใจเพื่อน

ไกรยสสัญญาไว้แล้วด้วยว่าจะต้องกลับมาภายใน
เวลา ชั่วโมงครึ่ง เพราะ เป็น เวลา ที่
หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นจะต้องออกจำหน่าย โดย
ไม่ต้องสงสัย พวกคณะสืบข่าวเก่า ๆ ที่เคย
หัวเสีย และเคยแยกแยะความไม่สมประสงค์
จากชาวอเมริกันผู้นั้นมาแล้ว จะไม่พากัน
หัวเราะเยาะทำทางอื่นเช่นนั้นและรีบปากอย่าง
เต็มด้อยเต็มคำของ “เอเย็นท์ใหม่” ได้
และ คำว่า เขา คง กลับมาไม่ถึงสองชั่วโมง
โดยคำเชื้อเชิญอันมีพิษสง ของเจ้าของบ้านถึง
ที่เขาเคยโดนกันมาแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม
ในขณะที่ท่านบรรณาธิการกำลังเหง่อกแตกโดย
ไกรยสช่องว่างไว้ระลอกชานนั้น แต่ก็ยังไม่
ปรากฏว่าข่าวอะไรจะวิ่งเข้ามา ทั้งเวลาก็
ปรากฏว่า คลานไปบนเรือน จะ ถึง ๒๐ นาฬิกา
แล้วด้วยนั้น ประตูสำนักงานก็เปิดออก และ
บุคคลผู้ย่างเข้ามาไม่ใช่ใครเลย—เขานั้นเอง
ขยับ ขยับ ขยับ บุคคลผู้ไม่เคยสิ้นแค้มแก่ใคร.
ท่านบรรณาธิการ ควักผ้าเช็ดหน้าออกมา
จากกระเป๋าชั้นหีบหนังสือหน้าฝาก พร้อมกับ
อาการถอนหายใจใหญ่ โดยไม่ต้องใช้คำพูด
ขยับ ขยับ ขยับ เขาข่าวสารของเขาออกมาจากกระเป๋า
เสื้อ ซึ่งปรากฏว่าเขาได้ ใช้เวลานิดหน่อย
ไปเขียนในร้านกาแฟเก่า ๆ แห่งหนึ่ง.

พวก ที่ หัว หัวเราะ เยาะเย้ย ต้องพากัน
เปลี่ยนสีหน้าเป็นยิ้มเหี้ย และมองตากันด้วย
ความแปลกใจในความพิศดารของ “เอเย็นท์
ใหม่”
ย้ายวันนั้น หนังสือพิมพ์ ฉบับนั้น ก็ขายดี
ผิดปกติเสียด้วย.
ใน ระยะ ของ เดือนที่สอง ขึ้นต้น ก็ แสดง
ความสามารถในการแก้ไขอันลึกซึ้งของการ
ฆาตกรรมรายหนึ่ง ได้ก่อนที่กรมสืบราชการลับ
จะไต่ถามแห่งความจริง และเข้าไต่ระบบนาม
ของคณะโสทรทวารวิธได้อย่างชัดเจนด้วย.
เหตุนี้ กระทำ ให้ บรรณาธิการของ คณะ
หนังสือพิมพ์ “เร็กซ์” มีความเชื่อมั่น
เขาอย่างแน่นแฟ้น และนี่ก็ทำให้ใจเขามองว่า
เขามองมอที่ไม่ใช่เล่นอยู่คนหนึ่งแล้ว โดย
ความ อมใจ นี้เอง เลย เป็น เครื่องเร้าใจ ที่ จะ
พยายาม กระทำ ให้ หนังสือพิมพ์ ของ เขา เป็น
หนังสือที่ขมขื่นในข่าวสารแห่งความลับต่าง ๆ
ที่ ต้องถูก คนคว่ำ ออก ก่อน คณะหนังสือพิมพ์
ฉบับอื่น ๆ
วันหนึ่งเขาได้ขอร้องให้ ขยับ ขยับ ไปพบกับ
เขาเป็นส่วนตัว เมื่อเช้าอาทิตย์หนึ่งแล้ว
เขาก็เริ่มแถลงกิจการของตนที่
“งานนี้” เขากล่าวอย่างจริงจัง และ

นายบัว ผาสุข

กันย

เอางานเอากาว “เป็นงานที่ค่อนข้างยาก
และไม่ใช่เล่นของเด็กน้อย แต่ด้วยความ
เชื่อใจท่าน ชินตัน เพราะท่านไม่เคยพลาด
เลย เราจึงหวังในท่าน และจะเฝ้าทุก
ท่านมิช้อยเสียจนอีกไม่นานก็ด้วย — อ้า — ท่าน
รู้จักคน ๆ หนึ่งนามว่า แม็กกลิน ไหม?”

“ไม่ทราบเลย ผมเสียใจ” เขาคอย
สน ๆ และนิ่ง ๆ คามินัสสิบ

“อ้า—ถูกละ เขาเป็นคนที่ไม่มีใคร
สมาคม อะไรนัก — เขา เป็น ผู้จัดการธนาคาร
แห่งหนึ่ง ชอบประกาศชักชวนโดยเปิดเผย
เล่นเอาคนชกกระโดดเขามาก—แต่—นั้น ไม่เกี่ยว
อะไรกับเรา—แค่ที่นั่น—” ท่านบรรณาธิการ
เน้นคำ “อะไรไม่อะไรหรอก เพียงแต่ว่า
แกเกลียดหนังสือพิมพ์ของเราว่าแกเกลียด
สัตว์เลื้อยคลานที่นั่นเกลียด โดยเรามักเตือน

สติคนต่าง ๆ ที่ชอบฝากเงินธนาคาร เป็น
ความเห็น เอกชนเสมอ แก่กล่าวว่า อัย
หนังสือพิมพ์ของเราควรเป็น—อ้า—ยังละ เรา
ชาวคณะควรเป็น อัย—อ้า—นั้นยังละ เป็น
การชักจูง ๆ ริงไหม?”

เมื่อเห็นอกฝ่ายหนึ่งยังคงนิ่งอยู่ เขาจึง
กล่าวต่อไป

“—แต่กับกันเราพบโอกาสของเราแล้ว”

ตอนนั้น ชินตัน ชักสนใจและเริ่มถามทันที
“มีอะไรผิดปกติขึ้นหรือ?”

“พวกมันง่าย ๆ” ท่านบรรณาธิการ
อย่างเชื่อมั่นและแน่ว “เขาเป็นคนร้าย ฉลาด
ทราบข่าวที่แน่ ๆ เขานำเงินที่ประชาชนต่าง ๆ
นำไปฝากไว้ที่นี่ เอาไปใช้ เป็นส่วนตัวเสีย
เพราะฉะนั้นเราจึงอยากรู้เรื่องแน่นอน และมี
ผู้ประสงค์ ที่จะให้คณะเราทำการสืบสวน เรา

จะต้องรีบดูเอาความจริง ออก มา ก่อน ที่ จะ
เปิดเผยโดยทางอื่น — เราไว้ใจท่าน และวิธี
ดำเนิน การ ของ ท่าน — นั้น แน่ ๆ คำหนึ่งที่ อยู่
ของเขา—” เขากล่าวแล้วส่งขึ้น กระดาษ
แผ่นหนึ่งให้ “—และ ในนามของสวอร์ค โปรก
อย่ากลับมากลัวโดยไม่มีเรื่อง — ท่านไม่เคยพลาด
ชินตัน — และทั้งเรื่องนี้เป็นเรื่องคดีสุดท้ายของเรา
เรื่องหนึ่งด้วย.

“ครिय โปรกวางใจ” ชินตัน กล่าว
เปรย ๆ “ผมเองเคยพบรายที่มากกว่านี้มา
มากมายแล้วครिय”

“ขอใจ ที่คิดเช่นนั้น — แต่เรื่องก็ยังคง
ร้อนใจหน่อย—อ้า—ท่านต้องการหน้ากระดาษ
สักเท่าไร?”

“โอ—” ยอมย ๆ และอีกโหล “ท่าน
ว่าเป็น ชินเอก ของเรา — เอาเถอะ ผม ขอ สอง

พ. ศ. ๒๕๓๑

ใจเพื่อน

คอลัมน์ ”

“ สักสาม คอลัมน์ ก็ได้อ่าน ท่าน ต้องการ พยายามพิจารณาให้รอบถึงทางที่เดียว ”

“ ก็แล้วครับ ผมจะพยายาม ”

“ ก็มาก—โปรดอย่าให้เสียเที่ยวเลย เป็น เหตุการณ์ ซึ่งค่อนข้างสำคัญมาก และทำให้ ฉันทวิสัย ภัยความ อยากรู้ถึงพิมพ์ ใน หน้า กระดาษ ”

“ ครับ—ผมจะพยายามกลับมาประมาณ ๑๘ น. มีเรื่องประมาณสองคอลัมน์ก็มากด้วย ”
เขากล่าวอย่างมั่นใจ

“ อ้า—นี่ก็ ๒๓ น. แล้ว ” ท่านบรรณาธิการ พุทในขณะที่ยกนาฬิกาข้อมือขึ้นดู “ ขอ โชค รุ่งมีแก่ท่านเถิด ”

โดยเช่นเคย—ก่อนอื่น เขาแวะเข้าไป ผ่อนอารมณ์ อยู่ในร้าน ขายกาแฟ แห่งหนึ่งใน พลัดตครุฑ และกวักเอาหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง ของวันนั้นออกมาอ่านอย่างอารมณ์เฉยๆ พลาง ปากกึกกุกหรือฝรั่ง พ่นควันอยู่ อยุ่อย่างระมัด ระวัง ความปกติเขาไม่ใคร่ใช้เวลาในการอ่าน อะไรนัก ถ้าไม่ใช่เรื่องสลักสำคัญแล้ว สิ่ง สังเกตได้ง่าย ๆ ก็คือ การ พลิก อย่างไม่ใคร่ เอาใจใส่—พลิกอย่างคล้อย ๆ กับมี ห้อยสมุท อยุ่ในหัวใจแล้ว เขาใช้เวลานี้อยุ่ในอาการ

เช่นนั้น ประมาณครึ่งชั่วโมง แล้วจึงโยนกัน ขุทรีเสีย พับหนังสือพิมพ์ใส่กระเป๋ากลับไป ความความมุ่งหมายทันที.

เป็นเวลา ๑๐ น. ถึงเวลาที่เขากลับมา

ของเขาปรากฏ อยุ่ยังตำแหน่งที่แจ้ง อยุ่ในเคส กระดาษแผ่นน้อยนั้น เขาเคาะประตูสอง—สาม ครั้ง จึงมีหญิงคนใช้มาเปิด

“ มีสเตอร์ แม็กลิน อยุ่หรือเปล่า? ” เขา

ถามอย่างเอางานเอการ.

“ อยุ่ค่ะ ”

“ ฉันทต้องการพบสักหน่อย ”

“ มีอะไรสำคัญคะ? ”

“ ไม่รู้สำคัญนัก ”

“ ท่านชื่ออะไรโปรดบอก? ”

ซินคันทันอยุ่ครู่หนึ่ง ทรงคิดว่าควรบอก นาม ของ ตัว อ้น เป็น ประจักษ์ ว่า นักสืบ ข้าว หนึ่งหนังสือพิมพ์หรือไม่

“ ขอประทานโทษ ค่ะ ” หญิงคนใช้ กล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ซินคันทันจึงออกครู่หนึ่งจึง กล่าวไว้.

“ บอกเขาว่าฉันทมาด้วยเรื่องอะไร เกี่ยวกับ ขนาคาร์ก็แล้วกัน ” ครั้นแล้วเขาก็ย่างกาย เข้าไปภายในประตู เพราะเขาเคยถือฉายาที่อยุ่ บกหนึ่ง ว่า “ การที่ท่านคนเขายืนเสียได้ ใน

พ. ศ. ๒๔๗๑

ใจเพือน

เกือบเป็นเสียงตะโกน “แกต้องการอะไรกัน?”

“นี่เอง” ชินตัน ย้ำอีก และก้าวไปข้างหน้าหนึ่งก้าว

แม้กลิ่นตาโพลง แต่ไม่มีอะไรผูก เกรียวไปนั่งลงยังเก้าอี้ตัวหนึ่งคล้ายเขาไป ทอากบิกริยาของเขาช่างสิ้นสะเทือน ไปทั้งตัวคล้ายใบไม้ไหว ลักษณะเหลือกลานจากนิยน์ค่าและฉวิซิกของใบหน้า แสดงให้เห็นถึงความหวาดกลัวอย่างแปลกของเขา.

“แกต้องการอะไร?” เขาเอ่ยถามเสียงสั้น ๆ อีกครั้งหนึ่ง

“กันยังไม่แน่นัก” ชินตัน คอยเรื่อย ๆ และยกมือขึ้นลูบคาง คล้ายตัวกรวดของอะไรอย่างหนึ่ง “กันคิดว่าเขาแกเสียก็หรือไม่ว่าแต่ก่อนอื่น ทั้งหมัดกัน จะลงสับสวน เอาความวิ่งก่อน — อ้า — ในที่สุดก็ปรากฏว่าแกกลายเป็นโจรปล้นทรัพย์ของราษฎรทำงาน ๆ อีก?”

แม้กลิ่น ครางออกมาอย่างแรง ขณะที่ยกฝ่ามือหนึ่งลูบคาง เขา อ่อนแอด้วย จนแทบไม่สามารถจะทรงกายต่อไปอีกได้ เขาพยายามจะยืนขึ้น แต่กลับล้มกับเหลือความสามารถที่จะทำเช่นนั้น จึงใช้มือทั้งสองยันมุมโต๊ะตัวหนึ่งไว้ แต่ขาของเขาทรมานแรงพอจะทนทานน้ำหนักกว้างได้ไม่ จึงขอพยุงไปและ

เข่าเขย่งขึ้น

“อย่าเพิ่งรีบไปไหนถ้าสบายก็” ชินตันกล่าวเย้ย ขณะที่เขาเห็น ผู้เสียบเปรี๊ยะของเขาพยายามจะยืนขึ้น “ยังมีอีก—อ้า—แกจะโมยของเขามาเท่าไร?”

“อย่าพุดถึงเลย” แม้กลิ่นกล่าวด้วยเสียงแหบแห้ง “กันจะพยายามเอาไปคืน—ทุก ๆ เซ็นต์ ที่เกี่ยว—เมื่อกันทำได้”

“สารภาพ?” ชินตันกล่าว “สักเท่าไรนะ สองหมื่นได้ไหม?”

“เปล่า—เปล่า! ไม่ถึงเท่านั้นคอก—ไม่เงินสี่พันไปเลย”

ชินตันล้มตาโพลง

“สี่พัน!” เขาร้อง จนเกือบ เป็นตะโกน “แกกลายเป็น คน ชะโมยโดยหวังเงิน สี่พัน ยอนก็เท่านั้น?”

“กันไม่ตั้งใจ จะ ชะโมย เลย บ๊อยบ๊”

แม้กลิ่น กล่าวเบา ๆ ในขณะที่อยู่ในอาการคุกเข่า “ความตั้งใจของฉัน—กันหวังจะหยิบยืมเท่านั้น”

“แกโกหกเสมอ” ชินตัน ขัดในทันควัน “แกก็พูดเช่นนั้นไม่ใช่หรือ? เมื่อแกชะโมยไรส คิวเฮิส ไปจากกัน — แกมันเป็นคน ชะโมยตลอดชาติ—แรกที่สุดแกก็ชะโมยหญิงที่รักไป

นายบัว ผาสข

กนิย

จากมิตรอันสนิทของแก และต่อจากนั้น—โอ ก็หิวเงินเล็ก ๆ น้อย ๆ จากคนจน ๆ อีก แกสมควร จะตาย เสียกระมัง แกเอ๊ย — และกันเองนะแหละ ที่ควรจะเป็นผู้ทำลายชีวิตแก ”

ประโยชน์ที่ร้ายของเขาคือเขาคิดมาก จนแม็กกลิน ผู้กำลัง อยู่ในท่า คุกเข่า ค่อยขึ้นขึ้นในทันใด เปลี่ยนเสียงพิมพ์อะไรไม่ไ้คิดพิทสองสามคำ เขาทำให้อันทั้งสองขึ้น และจึงเบี่ยงไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง

“อย่ามาถูกกันนา” ชินตัน ตะโกนเมื่อเห็น แม็กกลิน ตรงเข้าไป “กันเป็นผู้วิเศษ และกันไม่ต้องการ จะมีผลกัน แปรเข่นไปโดยการจับต้องของแก—กันนั้นอายชะโมะ ชะโมะ ทั้งหญิงและเงิน — แต่! พระเจ้าได้เข้าข้างกัน บ้างแล้วแกเอ๊ย กันสยหาตัวแกมาคงสยแล้ว กันยอม จากกรุงนิวยอร์ก มา ก็หิว จะสยหาตัวแก แทบทุกตรอกและซอกของทุก ๆ ถนนในเมืองนี้ก็ได้ และ ชะ ชะ! เขียวกัน กลับได้พบแกโดยไม่ได้นึกฝัน ฉะนั้นของแกเวลานี้มัน ช่างเยี่ยมจริงนะ หากดู แค่ภายนอก แต่กันรู้จักแก ชะ—” เขาหยกครุ่นหนึ่ง “แกจะเคาถูกใหม่ว่า? กันกำลังจะจัดการอย่างไรกันแก?”

“มียอ—แกควรจะส่งสารกันบ้าง” ชาย

ผู้จนแต่มีร้องขอความกรุณา

“ชะ—แกผ่านไปหรือ — อย่าให้กันพูดซ้ำอีกเลย แกผู้อยู่ ในนามว่า แม็กกลิน แกควรตายรู้ไหม? พรุ่งนี้เวลาอาหารเช้า นิกรชนของกรุงลอนดอน จะได้อ่าน หนังสือพิมพ์ที่บริบูรณ์ไปด้วยข่าวของแก — อ้ายคน โกงอย่างร้ายกาจ ได้อ่านแล้วรากเง่า มาที่เคี้ยว เพราะกันรู้ ประวัติ แกก็ วิ่งไหม? และทุก ๆ อย่างนั้นจะปรากฏ อยู่ในหนังสือพิมพ์ของกัน—”

“หนังสือพิมพ์ของแก—!”
“แน่ละ” ชินตัน สดกโดยเร็ว “แกไม่รู้หรือว่า? กันคือ มียอ ชินตัน แห่งโลก หนังสือพิมพ์ และเป็นบุคคลที่ไม่เคยเหลวต่อเรื่องราวต่าง ๆ เลย—อา—พรุ่งนี้เช้า จะมีเรื่อง ซึ่งกันอาจกล่าวได้ว่า เป็นชิ้นเอกของกัน”

“อย่า—อย่า—จงส่งสารกันบ้าง”
“ส่งสาร! ชะ แด่ส่งสารกันบ้างหรือเปล่า? เมื่อและชะ โมะหญิงยอกรักของกันไป สองทล นกคิร — เราเคยเป็นเพื่อนกัน — เพื่อนรักราวกับจะกลืนกัน ถ้าทำได้ พวกนักคิดอะซึ่งต้องจากนิวยอร์ก — โดยสถานที่แกเป็นเพื่อนรักของกัน ๆ จึงได้วางใจ ขอร้องให้แกช่วยดูแลหญิงที่กันรักยิ่ง—กันเชอแก แก็กสัน โอ! ร้ายกาจ แก คอยแทน ความเชื่อมั่น ของกัน ด้วยอะไร?”

โดยการจะ ไม่ ความรัก ของหล่อนไปจากกัน และกระทำให้กัน เป็นคน มีทุกข์ ในใจที่สุด ในโลก — แถนถถึงใจกันยังหรือเปล่า? — ไช้! แถเอ๊ย — แถทำให้กันเกือบเป็นบ้า — และแถ นักร่ำจะสิ้นเรื่องกันไปหรือ — เปล่า! แถอย่า เข้าใจผิด ถ้าโลกยังกว้างกว่ากันยังจะไปอีก กันยังระตามไปหาโอกาสฆ่าแก้อีก—อา—แถ นักร่ำแถควรได้ รัยความปราณีจากกัน เมื่อแถ จะไม่เอาหัวใจของกันไปสินร? ”

“กันรักเจ้าหล่อนมาก ขอบบิ”

“หยุด!” ชินตันตะโกน ทวงศาลาโชน รวบรวมไฟ “ถ้าพวกเขื่อนอีก กันจะขบแถ เสีย กันละ—กันไม่รักเจ้าหล่อนร?—และหล่อน ไม่รักกันร? จนกระทั่งเจ้าหล่อนถลกดวงกัวยลัน อันแสนะ โสสมของแถ—เพื่อน! ฮะ! เพื่อน แถมันฉลาดมากในทางเขื่อน — แต่ใจกันแข็ง เสียแล้ว — กันจะพยายามให้ชนต่าง ๆ ทุกชน ถลกกจนแก่ ๆ ยืมเยื่ออย่าง เกลียคซัง แถเมื่อ เยื่อถึงแถ — กันจะพยายาม เขียนอย่าง ที่กันยังไม่เคยเขียนเลย—กันจะคอยแทนแถบ้าง — ได้ กันคนละหนยัง ใจแล้ว แต่กันนั้นกว่าโอกาส ของกันเป็นโอกาสอันยุติธรรมก็แล้ว.”

เขาถู ชนเคียวตรงไป จะ หียหมวก เมื่อ กล่าวเสร็จ ใบหน้าและดวงตาของเขาแดงก่ำ

ริมฝีปากเม้ม คล้าย ๆ กำลังระคิด ระการ กับ การเขียนข่าวของเขา

“แถควรจะทำตัวของแถให้เป็นลูกผู้ชาย ข้างซี” เขากล่าวขณะที่เคียวผ่านเม็กกลินไป

“ขอยบ—ขอยบ” เม็กกลินทวง “โปรค ขอย่าทำเช่นนั้น — โปรคอย่าเขียนข่าวนั้น — เป็นการทำลายกัน กันก็ไม่————”

“ชินตัน มองตรงไปยังชายผู้ ซึ่งครึ่งหนึ่ง เป็นสหายของเขา กล่าวอย่างไรเย็นเฉียบว่า “โรส คิวอีส ทอทั้งกันไปเพื่อนแถหรือ? ฮา!

ก็ละ จะไม่มีการลงอะไรกันอีก กันคาคว่า เจ้าหล่อน คง พอ ใจ ใน การ เลือก ของ หล่อน แถ——” เสียงของเขากังลันจน “—ถ้าแถ คิดว่าอาการและคำวิงวอนอันน่าสงสารของแถ จะทำให้กันกลับใจระก็ แถเลิก—เลิกที่เกี่ยวข้อง แถกลัน เอ๊ย! ไคยบใหม่? ผิด! กันจะไม่ยอม เอาความ ตั้งใจ ของกัน แถกลเปลี่ยน กับ เงินทองอันมีค่า ทั้งหมดในโลกนี้ กันได้ พยายามคอยโอกาสฆ่าแล้วสี่สี่เต็ม ๆ สี่สี่อัน เป็นเหตุให้หัวใจของกันเกือบทำลายไป ฮะ! ใคร ๆ พวกกันถามกันว่า ทำไมกันจึงขอยย้าย สถานที่นี้ ก็ เพราะว่าเขาไม่รู้ว่ากันสืบทาแถ และ เกยวน กันได้ โอกาส แล้ว กัน จะ ไม่ทำให้ เติมที่ถอกหรือ? กันต้องทำนั่น!”

นายบัว ผาสข

กันย

“ขอมย ลองทวลนถ-----”

“ทวลนถ? ซะ! เพราะกันทวลนถนะซี!
กันหึ่งเหลือนถนทได้เป็นเพอนกัยแก — แต่กัน
ก็ถูกหักหลังอย่างแสนทศุค ซอ!”

เขาผลักแม็กลิน อย่างแรงในเมื่อพยายาม
กลานมาอ้อนวอนเขา และเค็รตรงไปยังประตู.
ในขณะที่เขาเย็ดประตูออก เสียงบาง ๆ
เล็ก ๆ และกระเส้า ๆ เยี่ยงคนเจ็บคังซน

“จิม ที่รักคะ — นั่นเธอจะไม่กลบ มาอีก
ทักยวรีคะ?”

คล้าย ๆ กับถูกค้อย่างแรง ซินคันเขาไป
ปะทะผนังห้อง ความโกรธเคืองและกัณท์
เหมือนถ้ำลึงจะอินทรธานไปหมด ผิวหน้า
เผือกกลในทันทีนั้น.

“ไควนั้น?” เขาดามมาจากลำคอเกือบ
ไม่มีเสียง

แม็กลิน เรยหน้าซันซ้า ๆ ความตกใจ
เป็นทุกข์ค้อยละลายหายไป มีแวรวักและ
เวทนาปรากฏอยู่บนใบหน้าของเขา

“โรส!” เขากล่าวน้อย ๆ

“โรส!” ซินคันย้า “หล่อนเปนอะไรไป
ทำไมเสียงดังแหกทั้งนั้นเล่า ทำไมหล่อน
จึงต้องเวียกแก พุคซี! ขอกซี!”

เขาเค็รตรงไป และใช้มือขวาจับไหล่ของ

แม็กลิน ไท ยันซัน มือซ้ายกำแน่นไว้ระคัย
กัยคางของแม็กลิน เขากำลังกัเหมือนระลิม
เรองเขียนข่าวของเขาสนิทที่เคยว.

“ขอกซี!” เขายังคัยอย่างคักัน.

“หล่อนเจ้! ขอมย เจ้มายกว่าแล้ว
และไม่มีใครจะดูแลหล่อน นอกจากกัน”

“แกหมายความว่าอะไร—เจ้! หนกั?”

“ถูกละ หล่อนเจ้หนักมาก บางคราว
กันยัง แปลกใจว่า หล่อนจะมีโอกาสได้ถูกราก
เค็ยอีกหรือไม่ กันค้องทรมาณคักันมาก
ขอมย แต่กันค้องทน เพราะกันรักหล่อนมาก
มากเท่ากับแม็กลิน พยายามแย่งแก—หล่อนคือ
ทุก ๆ สิ่งในโลกของกัน แม้หล่อนจะปกคิ
หรือเจ้ก็ตาม”

“ต่อไปซี—”

สายตาของแม็กลินตกต่ำลง

“เนื่องจากเหตุนี้ กันจึงกลายเป็นอะไร”
เขากล่าวซ้า ๆ “กันเอาเงินจากธนาคารเพื่อ
ใช้สอยในการขัวยะเจ้ ของหล่อน — ค่ายาและ
ทุก ๆ สิ่งกันทั้งใจจะนำไปคินเมื่อกันมีโอกาศ
แต่กันก็สาเสียแล้ว”

“แกหมายความว่าแกเปนอะไรเพราะ
เจ้าหล่อน?”

“ถูกละ! ขอมย”

ซินตัน หัวเราะอย่างยัยหยัน และหัว ๆ
เมื่อขยับโดยหลังไปสองสามก้าว.

“ฮะ!” เขาพูด “นี่เป็นวิธีที่แคะดวงตา
ความสงสัยจากกันหรือ? ฉลาดมาก แจกสัน
แต่ใช้ไม่ได้คอกแกเอ๊ย”

เป็น ครั้งแรก ที่ แม็กสัน ยัก ตัวทรง เค็มที่
และเสียงที่กล่าวก็มีก้องกังวานจริงจริง

“แกไม่เชื่อกันอีกหรือ?”

“แน่นอน—แก โทท”

“ถ้านั้น มา—มากด้วยตัวแกเอง”

เขาก็ง แขน เลื้อย ซินตัน ตรงไปยัง บันไก
ตรงแถวแท่นที่ผู้ถูกผูกข้อมือจะสยบ แต่ก
ตามเรื่อยไป เมื่อเข้าไปถึงภายในห้องนอน
ริมฝาอกของ ซินตัน ยึดสนิท ขยพื้นแน่น

ผู้ ทนอยู่น้อยทนนาน คือ สตรีสาวผู้มี
ผิวหน้าซีด — กวงดาซันมีว แสดงให้เห็นความ
เจ็บอันเรอวังมานาน หล่อนกำลังระยิบระ
ลายใจอย่างคนไม่มีกำลัง ขณะที่เขาค่อย ๆ
จกปลายเท้าตรงไปยังเตียง และค่อย ๆ ขยับมือ
ไปยกมือข้างหนึ่งของเจ้าหล่อนขึ้น

“ไรส” เขาเรียกเบา ๆ

สตรีสาวค่อย ๆ ล้มทาบอย่างช้า ๆ แล้ว
และ จ้องยัง ไปยังผู้ ที่กำลังยืนอยู่ต่อหน้าหล่อน
ครู่หนึ่ง แล้วจึงมีอาการขยับน้อย ๆ ปรากฏมา

จากริมฝาอกอันยังมีความงามอยู่.

“ข้อย” เจ้าหล่อน ขาน นาม ของเขา
เบา ๆ “ข้อย สหายเก่าที่ดีของกิดิน—เธอมา
เพื่อยกโทษให้กับเราหรือคะ”

ซินตัน ผ่อนลมหายใจ ทางปาก และ
พยายามกลืนก้อนอะไร ที่มาจาก อยู่ตรงคอหอย
ของเขา

“ยังงั้นไม่ใช่หรือคะ ข้อย?”

“ถูกแล้ว—ที่รัก”

เขาไม่รู้ต้นกำเนิดว่าเขาพูดอะไรออกไป คา
เพ่งอยู่แต่ใบหน้าของสตรีผู้มาส่งสารนั้น.

“โอ! เธอเป็นคนมีใจรุ่มร่ามมากนะคะ
เราช่วยไม่ได้คะ เรารักกันมาก และดูเหมือน
เป็นโชคร้ายของเธอจริงๆ” เจ้าหล่อนหยุดนิ่ง
ครู่หนึ่ง “แต่ก็เข่นกิดินกลายเป็นภาวะอัน
หนักที่สุดของจิม”

“ไม่ใช่หรือคะ ไรส” แม็กสันพิมพ์เบา ๆ
มาจากอกบ้านหนึ่งของเตียง

“กิดินรู้คะ—รู้ที่เกี่ยวกับ” เจ้าหล่อนกล่าว
ขณะที่เธอน “เธอเอาเงินมาจากธนาคารเพื่อ
เลี้ยงตัวกิดิน—เธอขอกิดินแล้วคะ—ข้อย
แทบทำให้หัวใจของเขาละลายไป แต่เขา
ไม่ได้แสดงความปวักว่าให้เห็นเท่านั้นและคะ
กิดินรู้ที่ — เธอ จะ ไม่ช่วยเขาบ้าง หรือคะ ?

นายบัว ผาสข

กันย

บ๊วย”

เมื่อการพบปะได้เกิดขึ้น.

ภายในใจของชินตัน ความกึกก้องกำลังต่อสู้กันอย่างแข็งแรง ความเกลียดชัง มีทวีปประทุษร้ายยังมีเหลืออยู่ แต่กระเบื้องหน้าเขานักคือศัตรูผู้เขา เคยรักอย่างชีวิต จิตใจ และ กำลังวังชอน ขอความช่วยเหลือ เขาอย่างน่าสงสารทวย—และสิ่งทวยที่สลดคือ เขายังมีความเอ็นทวยใครเจ้าหล่อนอยู่!

แม้กลืน ไก่กลายเป็นคนร้ายเพื่อช่วยชีวิตเจ้าหล่อน แม้ความผิดของเขาจะร้ายแรงก็เหมือน มันสลับลูกผู้ชาย ทิพยบ้าง เขาอาจจะ ทอทง หรือ ปลอ่ยให้เจ้าหล่อนตายไ้ด้วยการไม่ดูแลรักษาพยาบาล แต่เขายังกล้าเสี่ยง โชคกับคุดขวาง ความทวยนะ การข่มเยาะ ของ บรรดา เพื่อนฝูง เพศความ มีชีวิตของภรรยาที่รักของเขาเท่านั้น!

ใจของชินตันค่อย ๆ อ่อน ๆ ลงขณะเมื่อวงความเห็นเช่นนั้น ผ่านไปในความ นึกคิดของสมอง แต่ควันแล้วกัมสิ่งหนึ่ง—สิ่งซึ่งเขาตักคิดทวยเช่นเดียวกับ—สิ่งนั้น คือลัษณะเหล่านอาจจะเป็นกลอุบายก็ได้ จะเป็นไปไ้ละหรือ? อาจจะเพราะเมื่อ แม็กกลืน ทวยว่าเขามาอยู่ในลอนดอน และเตรียมแผนกานเินการไว้กับภรรยาของเขา ว่าควรทำ คึงทเขา กำลังประสพ

และดูเหมือนจะเข้าเค้าเสียทวย คำขอครั้ง แรก ที่สลด ของ เจ้าหล่อน ก็ร้อง ขอความช่วยเหลือ ใจของเขาค่อยกะค่างขึ้น เขาเหลียวกลับไปยังสตริวสาวอีก.

“โรส” เขาเรียกเจ้าหล่อน “หล่อนรู้ไหมว่าฉันมาอยู่ในลอนดอน”

“โอ—เปล่า บ๊วย ทิฉินคิดว่า เธอยังอยู่ในนิวยอร์กเสียอีก เธอยังจำวันก่อน ๆ ไ้ไหมคะ? ที่คอนย ที่ร้านกาแฟโบรคเวย์ ที่โรงละคร! โอ—บ๊วย ทิฉินจะลืมนั่นเสียไ้ไ้ไ้”

“ก็—ก็ทำไมหล่อนจึงขอให้ช่วยเหลือ ข้าสามี่ของหล่อนเล่า?”

“ก็เพราะว่า ทิฉินคิดว่า เธอ คงช่วยเหลือไ้บ้างซิคะ เพราะเธอเป็นคนมีใจกรุณาเสมอ บ๊วย” เจ้าหล่อนถอนหายใจใหญ่ และโคลงศีรษะกลับไ้มา “เป็นไปไ้ไ้ค้อกคะ บ๊วย ทิฉินหญิงคนเกียจะ รักชวยสองคนเท่า ๆ กันนะ จิมเป็นคนแรก ในความรักที่สลดของทิฉิน และคนที่สองคือเธอ — ทิฉินเคยคิดเสมอละคะ บ๊วย — ว่าไ้วันไ้วันหนึ่งก่อนทิฉินจะสิ้นชีพไป คงไ้พ้กับเธอ — ไ้พ้กับคำยกโทษของเธอ—”

พ. ศ. ๒๕๓๑

ใจเพื่อน

“อย่า!” ชินตันกระอักกระอื้นถาม “อย่าพูดลงเรือนนั้น—ไรส” ทันใดนั้นเขาหันไปยังแม็กกลิน และยกมือขึ้นไป

“ແກ່ว่าແກ່เฮามาเท่าไรนะ—จิม?”

“สี่พันยอนต์” แม็กกลิน ตอบเอื่อย ๆ

“แน่นอนว่าไม่เกินกว่านั้น?”

“แน่”

“ก็ละ—ແກ່ก็คิดว่า แก่งมีเวลาแก็ตัวทันเมื่อไร?”

“วันเสาร์—อย่างช้าที่สุด”

ไรสก็หัวเสีย ผงกศีรษะ ขึ้นจากหมอนมองตรงไปยังตัวรักเก่าของเจ้าหล่อน มินนี่ตาแป้นประกายด้วยความดีใจ

“เธอจะช่วยจิมหรือคะ?” เจ้าหล่อนถามด้วยสำเนียงที่ค่อยมีกวันชวน

ชินตัน ไม่ตอบว่าอะไร คลำหมวกเลยอยู่คว่หนั่งงอเขยขึ้นว่า “ฉันจะมาทันออกก่อนเที่ยงวันพรุ่งนี้ อย่าเป็นทุกข์อะไรไป อีกเลยไรส เอ้อ—จิม แก่งลงมือเรื่องตกหนักแล้วเมื่อครั้นเสีย—อ่า กันไปเปลี่ยนความตั้งใจแล้ว”

เขายกมือ อันเรียวเล็ก ของหญิง ทริก แต่เก่าก่อนของเขาขึ้นแตะริมฝีปาก อย่างเฉื่อยช้าและก้มศีรษะให้กับแม็กกลิน

ยอชย ชินตัน บุคคลผู้ไม่เคยพลาดหรือ

ยอมแพ้ ในหน้าที่ของเขาเลยนั้น กำลังใช้ความคิดอย่างหนักในขณะที่ เกรี้ยวไปด้วยอาการอันโผล่ออกจากห้อง เขารัสึกว่าภายในศีรษะของเขามีวัตถุอันมีน้ำหนักยิ่งยวดอยู่ คาพรวามัว คล้าย ๆ กับ อยู่ใน หมอก ของ ฤดูหนาว คอหอยมีกลิ่นอะไรมาจกอยู่

“กดยาย—ยอชย ทริก” เสียงน้อย ๆ

กระเล่า ๆ ก็ງวานมาจากเตียงนอน

“กดยาย—จนกระทั่งพรุ่งนี้” ชินตันตอบ ในขณะที่ ค่อย ๆ ปิดประตูห้องโดยอาการอันเชื่องช้า

๐ ๐ ๐

“นาฬิกา! ท่านบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ‘เร็กคอร์ด’ เริ่มออกเที่ยวงานไปมาอยู่ภายในห้อง หนึ่งนาฬิกาเลยไป—เขาจึงสั่งกะดั่งเรียกคนใช้”

“มิสเตอร์ ชินตัน มาหรือยัง?” เขาถามเด็กซึ่งโผล่เข้ามาภายในห้อง “ยอชย”

“ก็ละ คอยกวักพอเขามาละก็บอกว่าคุณต้องการพบในเย็นวัน”

ในระหว่างห้านาทีต่อมา ท่านบรรณาธิการรู้สึกว่าจะนั่ง จะยืน จะเดิน ไม่เป็นผลสำเร็จทั้งนั้น แม้แต่การสับยทริกกลมเสียทีเดียว แน่

นายบัว ผาสข

กนิย

ที่เกยเป็นของควรถือเขาจะกระตือรือร้น เพราะ
เขาหวัง อย่างนั้นแล้วว่า หากมีข่าวเรื่อง
แม่กลืนลง ก็สักหนึ่งคอตมันเท่านั้น หนึ่งสั
พิมพ์ละ ยี่สิบ ๆ ะต้อง มองก้อน ความขายก็
และ ความนิยมของหนังสือพิมพ์ “เรื่อกอรั๊ว”
ก็ด้วยความฉวยเอา แต่บางครั้งก็พยายามนั่งนึก
ว่าจะควรปริวิตกไปทำไม ชินตัน เคยปรากฏ
ความเหลวไหลหรือ? เปล่าทั้งสิ้นเขาคือ
นักเกยข่าวที่มานั่งกึ่งที่สกปรกในจังหวัดกัน แล้ว
และจะมาเหลวเลียบครั้งละหรือ — ย่อมเป็นไปได้
ไม่ได้.

กำลังหล่นกกระเทียมใน ประตุนอก
และ ย่อมย ชินตัน ก็เกรี้ยวปากเข้ามาในห้อง

“โง! อยู่ไหนเล่า?” ท่านบรรณาธิการ
ยื่นคำถามอย่างเกยเป็นเสียงตะโกน “ไหน
ของคุตซ์ ถ้าเข้าที่ ยังงั้นไม่ใช่หรือ?”

“ไม่มีอะไรเลยครับ” ชินตันกล่าวเปรยๆ
สายตาดูย่นทอนซึ่งไม่ใช่ไหนๆของนายจ้าง
จึงไม่เห็นปากที่เขยอย่างกว้าง และถอยหลังไป
ก้าวหนึ่งพร้อมคำพูดว่า.

“ไม่มีอะไรเลย สวรรค์! แต่ไม่ใช่ท่าน
ว่าท่านไม่ใช่อะไรมาเลยนะ”

“สมพลาท — สมคว้าน้ำเหลว อย่างไม่มี
โอกาสอะไรเลย” ชินตันกล่าวอย่างเลียบๆ

“ท่านพลาท! ท่าน — มีสเตอร์ ชินตัน!

โอ! นี่ไม่ใช่เวลาที่ยอกล้อกันน้า ฮา! ฮา!
ยอຍ ชินตัน ยอมแพ้ ใครจะเชื่อ น้าพองนั้น
ไหนขอที่ขยับไว้หน่อยซิ”

“สมบอกแล้วว่า ผมไม่มีอะไรเลย — ผม
เลียบใจมาก — จริง ๆ ” ชินตันยื่นคำอย่าง
เลียบใจเช่นเดิม “โปรดหาอะไรๆ เติมให้เต็ม
สองคอตมันที่ว่างนั้นเด็กครับ”

เป็นเวลาหนึ่งนาฬิกาเต็ม ๆ ที่บรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์ “เรื่อกอรั๊ว” นั่งง่วงงัวไม่ออก
สิ่งที่ไม่เคยนึก ไม่เคยคิด ปรากฏขึ้นแล้ว
ยอຍ ชินตัน ยอมแพ้! และในที่สุดก็ใช้มือ
ทั้งสองกุมศีรษะและควางอย่างเลียบๆ

“และ — ชินตัน” เขากล่าว เมื่อน้อย
กว่าหนึ่ง “นี่เป็นข่าวประหลาดมากข่าวหนึ่ง
ถ้าท่านหัวหน้าคณะของเราได้ยินเรื่อง — ”

“ท่านไม่ควรวิตก” ชินตัน สอดขึ้นทันที
“ผมจะลาออกวันนี้แหละ ผมเบื่อชีวิตที่เกยกับ
หนังสือพิมพ์เดิมๆแล้ว ขอดعهผมพลาทลง
เช่น — ผมก็ขอยอมแพ้อย่างราบ — ผมนึกว่าจะ
ออกเดินทางไปที่ต่างจังหวัดต่อไปอีกในวันสองวัน
นี้ — ถ้า คณันท่านไม่มีอะไรให้ผมทำบ้างหรือ?”

“ไม่มีออก ขอยใจ” เป็นเสียงตอบอัน
แหกแห่งของบรรณาธิการ

พ. ศ. ๒๔๗๑

ใจเพื่อน

“กู๊กไนท์” ชินตัน กล่าวอำลาเมื่อขยับ
จะกระโดดไป

“กู๊กไนท์”

ชินตัน หุบคอบอยู่ที่ประตู ขณะที่มือจับลูกบิก
ท่าน บรรณาธิการ ยัง คง มอง ตาม กู เขา ด้วย
ความสงสัย ๆ

“นั่นแน่ครับ” ชินตันเอ่ย “จะกรุณา
ช่วยอะไรผมหน่อยได้ไหม?”

“อ้อ! ถ้าไม่เหลืออย่างว่าแรง เป็นได้
เสมอ”

“ขอบคุณ— อ้อ—ผมจะขายหุ้นให้กับใคร
ได้บ้าง ท่านคงรู้จักคนมีฐานะก็ ๆ”

“หุ้น” อีกฝ่ายหนึ่งทวนคำและใช้มือ
เคาะโต๊ะ “ทำไมท่านจึงจะขายเสียเล่า?”

“โอ! ผมต้องการเงินใช้ สักสี่พันปอนด์”

“อ้อ— ก็ละ นี่กว่าคงช่วยท่านได้แน่”
เขาพกพลาถยนต์มือไปหยิบเอาสมุดคู่มือเล่มหนึ่ง
มาเปิดดู.

ขยับ ชินตัน ยิ้มออกมาอย่างเป็นสุขใจ
มือยังคงจับลูกบิกประคองขึ้นคอยรับใบสั่งจ่ายอยู่
ใบหน้าของเขาค่อยแจ่มใสขึ้น ด้วยความพอใจ
เนื่องในโอกาสที่ความมุ่งหมายของเขาเป็นผล
สำเร็จ.

๑ อันความก็ นี่มีเชิง เพราะเชิงโอ
ระกิชัว ไซ่ตัว เองชักชวน

ใครคลั่งไปร ประณิกา ถิ่นาตรวล
ก็เพราะมวถ มนุษย์นิยม ชื่นชมชอบ ๑

พระศิริ นิพนธ์

ข่าวศาล

ขอ

พระระเทศาภิบาล

ไฟ ถึงจะมีคุณอนันต์ ก็มีโทษมหันต์ นักที่สวดตามมาตรา ๒๔๗๐
ทั้งที่เรากันทราบกันอยู่แล้ว แต่ถ้าใครจริง เมื่อวันที่ ๓๒ เดือน เมษายน ค.ศ. ๑๙๑๑
ให้ละเอียก ไม่น่าจะพากันเห็นว่าไฟให้ ท่านสุภาหวัหน้ากระทรวง ออกนึ่งยังมีลังก
ไทยเลย เพื่อสนับสนุนคำที่กล่าวนี้ ขอ ชำระความแล้ว ๖ ความและบรรดาผู้ที่อยู่
ตอกข่าวศาลซึ่งเกี่ยวแก่คดีเขี้ยว ระวังราษฎร ในศาลก็เจียบคอยตะแคงโศกฟัง
โจทก์ ไฟกับพวกจำเลย มาให้อ่านดังข้อ ท่านสุภา— อ้อ น้ามันถ้าสก็้องหาว่าเป็นผู้
ไปนี้— ทำให้บ้านไหม้ เด็กชายและ

ข่าวศาลจังหวัดสมุทร
(เขียนโดย นายเจียม ริงแท้ ผู้ส่งข่าวศาล)
คดีอาชญา ระวัง { ราษฎร โจทก์
ไฟและพวก จำเลย

โจทก์ พียงหาว่าไฟกับพวก นำความ
หายนะเลาผลลาญทรัพย์สิ่งของตลอดจนทำลาย น้ามันถ้าส— ประทาน เกล้ากระผมขอ
ชีวิตคนและสัตว์ ให้พินาศควาย ขอให้ ประคิเชอ ข้อความที่กล่าวหาว่า
ศาลความทองไทย จำเลย ให้รับ อาชญาอย่าง ทั้งสิ้น เกล้ากระผมไม่ผิด....

พ. ศ. ๒๔๗๑

ข่าวศาล

ท่านสุภา— แอ อ้อ ! มีพะยานไหมล่ะ ?

น้ำมันก๊าส— ประทาน ตัวเกล้ากระผมเอง

แหละครับ

เมื่อพิชิตสาบานตนเสร็จแล้ว และ

ท่านสุภาให้ให้การ น้ำมันก๊าสจึงแถลงว่า

“เกล้า กระผมต้อง กักขัง อยู่ใน

กระบ้องตาม ปกติ คอย แอ รัย ไซ้

อยู่ทุกเมื่อ และไม่ปรารถนาจะ

ทำให้ผู้อื่นเจ็บช้ำน้ำใจเลย มา

ถึงวันที่ เกิดเหตุนี้แหละ ขอรัย

แม้เกิดหญิงที่ตายนั้นแหละขอรัย

จับกระผมขึ้นได้ ก็ทบทวนโทษ

ลงในเตาไฟ เพราะเห็นว่าไฟ

ในเตาไม่ลุกก็ ประทานไม่

ใช้ความผิดของเกล้ากระผมเลย

กระผมไม่ควรอยู่ในที่เช่นครัวไฟ

และ ทั้ง โทก ก็ ไม่ควร จะ ใช้

เหล็ก ๗ มายุ่งกับเกล้ากระผมเลย

เมื่อตัวเกล้ากระผมถูกไฟ ที่

ไหนเลยจะอดได้ขอรัย ได้เท่า

ใช้ผ้าเท้าทรงก่เกิด กระผมก็

ต้องพบบ้านเอง เมื่อเกิดพบบ

เช่นเช่นนั้นแล้ว กระบ้องที่เคย

หุ้มห่อกระผมอยู่จะ ทนได้ อย่าง

ไรก็ต้องระเบิดขึ้นเท่านั้น เด็ก

หญิงและน้องชายของเจ้าหล่อน

ก็เลยต้องไหม้ วินาศ ไป ด้วย

ได้เท่า กรุณา ไปรท ทรง ก ขิ

ขอรัย ถ้าครอบครัวนั้นระวังไม่

เลินเล่อปล่อย ให้เด็ก มา ยุ่มย่าม

กับกระผม และ ปล่อย ให้ เล่นไฟ

แล้ว ที่ไหนเลยจะเกิดไฟขึ้น

ได้”

ท่านสุภา— ฉันเห็นด้วยกับแก จำเลย

น้ำมันก๊าสไม่ผิด ปล่อยตัวไปได้

เรื่องต่อไป

จำ— เรื่องต่อไปก็เกี่ยวเนื่องกับเรื่อง

ไฟทั้งนั้น ขอรัย

ท่านสุภา— ถ้าเช่นนั้นให้สาบานเสีย ให้

พร้อมกันทีเดียว อ้อ ! จักการ

สาบานแล้วอย่างนั้นหรือ ใคร

เป็นจำเลยอีกล่ะ ? อ้อ ! ชีกาเรต

หรือ ? ให้การมาซิ

ชีกาเรต— เวลาเกิดเหตุนี้ กระผมคง

ยังอยู่ในกระเฝ้าเสื้อ แต่เจ้าของ

กระเฝ้าเวลานอนอยู่ในโรงเก็บของ

ซึ่งเป็นเชือกไฟอย่างร้ายแรง เจ้า

ของกระเฝ้าทราบดีว่า การสูบ

ยหรือนักเขียนนั้น ต้องห้าม อย่าง
เด็ดขาด แต่เขาสนใจกับ
อวกาศ ทั่วทั้งเอกภพขึ้นมา
สับสนจนหมด เขาเกือบจะหมด
ทั้งโดยไม่มีเงินเลย กระผมถูก
โยนไปติดกับเครื่องเชื้อไฟอย่าง
ร้าย ทั้งที่กรวยเวียนมาแล้ว
กระผมไม่มีทางจะเลี้ยวได้ นอก
จากต้องขึ้นศาลให้เกิดขึ้น
เท่านั้น ทั้งโรงพัก เคหะ
เสียหายทั้ง ๔ ด้าน แต่กระผม
เห็นว่าไม่ใช่ความผิดของกระผม
โดยตรง กระผมทำโดยจำเป็น
แท้ ที่เดียว...

ท่านสุภา— นี่คงได้ จะฟังคำให้การของ
จำเลยผู้อื่นต่อไป อ้อ! ไม่ชัฟไฟ
หรือ?

ไม่ ชัฟไฟ— ใครคนหนึ่งจำไม่ได้ ขอรับ ทำ
ให้กระผมตกลงทีพัน เก็ดหญิง
เล็ก ๆ คนหนึ่งเก็บผมไปเล่น โดย
ไม่ทราบว่าตัวกระผมนั้นอันตราย
อยู่ข้าง เล่นไปเล่นมาเลยทำให้
กระผมลุกขึ้น ตีกันมา หน้าต่าง
แล้วเลยตกเสาเข้า ถึงแก่ต้อง

ส่งตัวไปโรงพยาบาล กระผม
นึกว่าเด็กนั้นคงไม่ถึงแก่ตาย
หรอก แต่จำหล่นหายก็ยากแล้ว
ว่าเพิกการไปตลอดชีวิต กระผม
ต้องขอประณาม ความผิด เพราะ
ได้เข้า กับอ้อม ทราบอยู่ แล้ว ว่า
อย่าปล่อยให้เด็ก ๆ มาอยู่กับ
กระผมแล้ว ก็หาเกิดเรื่องไม่
ท่านสุภา— นี่ได้ อ้อ! เบิกจำเลยคนอื่น
มาให้การ อ้อไฟฟ้า? แกล! มีผู้
ประกบประจำมาก แกลทำให้
บ้าน ช้อง คลอดจน โรงสี ใหม
พินาศไปนักต่อนักแล้ว จะแก้
ตัวว่าอย่างไร?

ไฟฟ้า— ประทาน พวกโจทก์พากันใช้
เกล้ากระผมอย่างคำซ้ำเหลือทน
เกล้า กระผม มีอำนาจร้ายกาจ
จริง แต่ก็ไม่มีภัยอันตรายต่อใคร
ถ้าจะใช้กระผมให้สมกับวาสนา
แล้วเกล้ากระผมขออะไรไม่เท่า
กับพวก ‘ลูกด้วย’ ถ้าไม่ให้
กระผม ได้ อ้อม กัน อยู่ แล้ว
กระผมก็ต้อง เทยติดกับสิ่ง
อื่น ๆ เท่านั้น การที่กระผมต้องชน

พ.ศ. ๒๔๗๑

ข่าวศาล

ศาลทรงน ก็เพราะมีคนวิพากษ์ทาง
อุทธรณ์ไว้ โดยไม่สลักกระผมออก
กระผม ก็ต้อง ทำหน้าที่ให้ อุทธรณ์
ร้อนเรื่อย จนร้อนเกินไป เกิดคุ
ใหม่ ขึ้นเท่านั้น แท้จริงเหตุ
ไฟ ใหม่ ที่ เกิด อื้อฉาว มา แล้ว
เนื่องจากกระผม ก็เป็นด้วยคนใช้

กระผม ไม่ระวัง ให้ กระผม ทำ
ไปจากพวกลูกด้วยเท่านั้น พวก
วิศวกรรมยอมลงนั้นว่ากระผมไม่
มีอันตรายเลย ถ้าจะช่วง ใช้
กระผมให้ถูกต้องแล้ว ถ้า
ประชาชน ระวัง ไม่ สะเพร่า ใน
การใช้กระผม ก็จะทำให้เรื่องไม่
ไถ่เลย

ท่านสุภา— อ้อ ต่อไป กุมฝอย รึ ? มี
ข้อแก้ตัวอย่างไร ? ว่ามา

กุมฝอย— ได้ทำข้อม ทราบ กำนิคของ
กระผมแล้วไม่จำเป็นต้องกราบเรียน
ให้เสียเวลา แต่น่าประหลาด
ไหมล่ะ ที่รู้ รึ กันอยู่แล้วว่า
กระผมถูกตั้งไฟไม่ไ้ ถูก
เข้าเป็นต้องลุกฮือทันที คนยัง
ชอบเดินเลื้อย ปลอ้ยให้ ไฟมา คิก

กระผมได้ ดำรงวิจคอยเกี่ยวกับ
กระผมและพวกอยู่เสมอ ๆ แล้ว
และอย่า ปลอ้ยให้ไฟได้ โอกาส
เยี่ยมกรายกระผมแม้แต่เล็กน้อย
ก็จะมีเรื่องไฟไหม้ เกิดขึ้นเลย

ท่านสุภา— พอแล้ว ใครจำเลยต่อไป อ้อ !
แกส์หรือ ? ให้การมา

แกส์— ประทาน กระผมต้องการจะ
แถลง เรื่อง แต่ เพียง ๒ - ๓ คำ
เท่านั้น

ท่านสุภา— ก็แล้ว ว่ามาเถะ

แกส์— ก่อน ที่ กระผม จะเกิด มา เป็น
ประ โยชนแก่คนนั้น คนต้อง
เสียสยตา เพราะ ใช้ เทียน ไช
เพราะใช้ตะเกียงน้ำมันไม่ถึ โดย

มาก แท้จริงในประเทศนั้น นอก
จากพวกจักรยานยางคน เกือบ
ไม่มีใครรู้จักคุณ ประ โยชนของ
กระผมเลย ประทานกระผมขอ
รวบรัดทักความว่า ไทยตามที่
โทกพิฆังหากระผมนั้น กระผม
ก็ขอค้านว่า ไม่ใช่ความผิดส่วน
ตัวกระผมโดยตรง เป็นที่ผู้
ใช้กระผมเดินเลื้อยต่างหาก

พระธนะแพทย

กันย

ท่านสุภา— เข้าใจแล้ว นิ่งไว้ อ้อ! ใต้ ท่านสุภา—
 บินว่าเจ้าน้ำมัน เบนขึ้น ก็เป็น
 จำเลยสำคัญผู้หนึ่ง ไหน อยู่
 ไหน? อ้อ! จะแก้ตัวอย่างไร?
 เบนขึ้น— ความที่โจทก์กล่าวหาว่ากระผม
 ทำให้เกิดไฟไหม้ ทำให้คน
 คายย่อย ๆ นั้น จะว่าเป็นความ
 จริงก็ได้ แต่ขอประทานแกลง
 ว่า ไม่ใช่ ความผิด ของ กระผม
 โดยตรง ขรรมการกระผมเป็น
 ผู้ที่ง่าย ระเบิดง่าย คนที่ใช้
 กระผมไม่ระวังปล่อยให้กระผมได้
 สัมผัสกับไฟ กระผมจะทนผืน
 ขรรมกายได้ ที่ไหน ยิ่งในสมัย
 ยนต์ร่นแล้ว กระผมแพร่หลาย
 ไม่ไกลถึงน้ำประปาใกล้ ลูกเด็ก
 เล็กแถมรู้จักกระผมก็ แต่คน
 ชอบสุขขุหรือ ชอบให้ ไฟอยู่ใกล้
 กระผมย่อย ๆ กระผมนะหรือทำ
 ประโยชน์ ให้แก่ ประชาชนไม่
 น้อย ใต้เขาก็ยอมทวาย แต่
 เมื่อไม่ระวังขึ้นยังเดินเล่น เขา
 ไฟให้ ใกล้กระผม กระผมก็
 ต้องระเบิด ต้องลุกขึ้นเท่านั้น

พอ อ้อ! สายฟ้าจะให้การ
 ว่าอย่างไร?
 สายฟ้า— ความธรรมชาติของกระผมนั้น
 กระผม มักเกิดในท้องฟ้า แต่
 ต้องหาทางลงสู่ดิน อะไรเป็น
 ที่สูงเกินใน บริเวณที่ กระผมจะ
 ลงดินแล้ว กระผมเป็นต้อง
 เลือกลงตามนั้น ยกโบสถ์
 วิหารหรือตึกที่มีเหล็กดัดสายฟ้า
 กระผมชอบที่สุด และลงดิน
 สะดวกที่สุด แต่เมื่อไม่มีสายล่อ
 ฟ้ากระผมก็ต้องผ่าลง ตามที่ ๆ
 กระผมชอบเท่านั้น ทวายใดคน
 ไม่รู้จักป้องกันภัย คือไม่มีสาย
 ล่อฟ้าให้กระผมลงได้สะดวกแล้ว
 กระผมก็ต้อง เป็น ภัย แก่ มนุษย์
 ตลอดทวายนั่น
 ท่านสุภา— อ้อ! กองไฟ ว่าอย่างไร?
 กองไฟ— ประทานไม่ใช่แต่เด็กเท่านั้น
 ที่ชอบทำให้กระผมเกิดขึ้น ผู้
 ใหญ่ก็เหมือนกัน แต่กระผมนะ
 หรือจะสามารถ กระยาย फैน फैน
 ไปเที่ยวคึกคักในคืนได้ ถ้าจะ
 ระวังให้กระผมรวมอยู่ แต่ในกอง

พ.ศ. ๒๔๗๑

ข่าวศาล

เท่านั้น ไม่ปล่อยทิ้งอยู่อย่างเดิน
เลื้อยแล้ว

ท่านสุภา— อ้อ! มีใครอีกที่เป็นจำเลย?

(จำศาลแถลงว่า เท่าที่ได้ตัวมาแล้ว
มีเท่านั้นเอง) นั้น ราษฎรโจทก์สรุปความ
ไว้.

โจทก์— ขอประทาน ท่านทั้งหลายยอม
ไว้เสียด้วย คำให้การ ของ จำเลย
ต่าง ๆ แล้ว รวมความว่า
จำเลย สารภาพใน การที่มีส่วน
เกี่ยวข้องใน^๕เรื่องทำให้เกิดอรรถ
กัณฐ์ขึ้น แต่ประติเสษ การรับ
ผิดชอบในเรื่องนั้น ไทยอ้างว่า
ผู้อื่นทำให้เกิดอันตรายขึ้น ไม่
ใช่จำเลยโดยตรง ข้อสำคัญ
อีกข้อหนึ่งพึงใส่ใจคือ จำเลย
ต่างก็ยืนยันว่า จะไม่เปลี่ยนแปลง
ความเป็น ไปใน ส่วนตัว
จำเลยเลย นี่เป็นข้อพิพาทในความ
อันตรายใหญ่หลวง สำหรับศาล
ข้างหน้าด้วย เราจะเคยเมย
ปล่อย ให้ ทรัพย์สิน สมบัติ ของเรา
วินาศไปตามเคยเช่นนั้น สมควร
แล้วละหรือ? ตามคำที่จำเลย

ให้การมาแล้วนั้น เห็นควรที่จะ
วางขบถโทษ เพื่อยกกันภัยอัน
คร่าชีวิตนี้ไว้ก่อนไป.

ทนายฝ่ายจำเลยแถลง— ขอประทานให้
พิพากษายกฟ้องโจทก์ ปล่อย
จำเลยไปหมด เพราะเหตุว่า
จำเลยพวกนี้เป็นแค่เพียง 'เครื่อง
มือ' ของคนเท่านั้น เมื่อคนใช้
ถูกต้องก็ รับผิดชอบ ด้วย ความเรียบร้อย
ทำให้อันตราย โยชน์ใหญ่
หลวง เท่าที่ได้แถลงการมกัน
มาแล้ว ก็เห็นชัดว่าจำเลยมิได้
มีเจตนา ทำให้เกิดอันตราย
ทั้งสิ้น อันตรายที่เกิดขึ้น ก็เกิด
เพราะความจำใจของ จำเลย ทุก
คราว คนรู้จักธรรมชาติของ
จำเลยก็ ก็เช่นนั้นทำไมจึงจะ
ลงโทษจำเลยเล่า เหตุใดจึง
ไม่นำตัวผู้ร้ายแท้ มาลง จำเลย
ผู้ร้ายเท่านั้นคือ 'ความเดินเลื้อย'
ผู้เกี่ยวข้องทำให้เกิดอรรถกัณฐ์ 'เดิน
เลื้อย' นั้นแหละควรเป็นจำเลย
โดยตรง ถ้า 'เดินเลื้อย' ไม่เป็น
กันเหตุสำคัญแห่ง อรรถกัณฐ์ แล้ว

พรรษณะแพทย

กัณย

จำเลยทั้งหมึกเหล่านั้น ก็ตกเป็น
ทาสของมนุษย์อย่างรายเรียง

ท่านสุภา— ศาลเห็นด้วย เลินเล่อ ควร
เป็นจำเลย ไม่ใช่จำเลยพวกนกที่

ควรถูกลงโทษ เลินเล่อ อยู่
ไหน ไปนำตัวมา อ้อ! อยู่
ข้างนอกหรือ?— แกะให้การ
อย่างไรว่ามา

ความเลินเล่อ— ไม่มีอะไร จะให้ การ ขอรับ

นอกจากจะขอแสดงว่า กระผม
ยอมเป็นนิสสัยคดีอยู่ในตัวบุคคล
ทั่วไป และทั้งกระผมชอบสิ่งสูง
ในตัวตน ตั้งแต่ยังเยาว์วัยตลอด

ไปจนกระทั่งแก่เฒ่า ความพินาศ
แห่งอัครกัณย กระผมก็เห็นว่า
เป็นการเสียหายร้ายแรงมากด้วย
แก่เราทำอย่างไรได้ขอรับ เมื่อ
ทำให้เกิดไฟขึ้นแล้ว.....

ท่านสุภา— นั่นเป็นแต่คำอธิบาย ไม่ใช่
ข้อแก้ตัวของแกเลิน อ้อ พอดี
ประเดี๋ยวจะตัดสิน

คดีผู้พิพากษา เมื่อประชุมตัดสินกัน
แล้ว ก็ออกนั่งยังบัลลังก์ อ่านคำพิพากษา
ให้ ความฟัง และลงท้ายก็แจ้งว่า ความ
เลินเล่อเป็นผู้ผิด ให้วางโทษตาม มาตราที่

กล่าวแล้ว.

ถ้อยความ ขงตอนใน คำพิพากษา น่าฟัง
มาก เช่นว่า “ความเลินเล่อเป็นเสนียดร้าย
ของมนุษย์ ไม่มีมนุษย์ผู้ใดประสงค์คบค้า
สมาคมกับความเลินเล่อผู้เป็นมูลเหตุแห่งความ
วินาศ นานาประการ” สมควรยิ่งแล้วที่ศาล
วางโทษของจำความเลินเล่อเสีย และถ้า
เลยกำหนด เนวเทศให้ความเลินเล่อไปพ้นโลก
มนุษย์เสียไคแล้ว ความสามัคคีสุขจะปรากฏ
ตระวนอึกมากมาย

โทษอันดวร แก้ความผิด

โดย

ชาญหัดถกิจ

บทที่ ๑

เสียงผิวปากเอื้อย ๆ ก็ทำลายความเงียบ
ซน, สตรีร่างโปร่งระหงรัยก็ขยับหน้าไปใช้
ไซ้ มีอันไต่ระ, ลูกซนจากเก้าอี้อย่างเงง
หอย, เหลียวกวรอบ ๆ ห้อย อย่างคั่นคั่น
แล้วกลับขึ้นนั่ง เอียงหัวฟังด้วยความเอาใจใส่

เสียงผิวปาก คงกังวาน มาตามกระแสดม
อย่างเอือกเย็นปนระระ ๆ หล่อนรีบปรายไป
ยังหน้าต่างห้อง ซึ่งเขี้ยวอากาศอันสดชื่น รุก
ม่านยังดัดชิดมพ แล้ว สะโงก มองออกไปยัง
ภาพภูมิประเทศภายนอก อย่างไม่กะพริบตา.

ตรงลงไปของล่าง ในระยะอันใกล้. — ใน
ท่ามกลาง ความเงียบเหงา เปล่าเปลี่ยว ประคุด

ข้าชกอันไพศาล—ในท่ามกลางความมืดมน
อนธกาลแห่งราตรี—หล่อนสามารถเห็นภาพ
กำตะ คุ่ม ๆ ค่อย ๆ เคลื่อนไหวไป มา อยู่ ข้าง
พุ่มไม้ ในสวนริมสระน้ำ—และก็ภาพนั้นเอง
ที่ทำให้หัวใจหล่อนเริ่มเต้นระรัว.

มีเสียงผิวปาก ดังขึ้นยาว ๆ อีก ครั้ง หนึ่ง
ค่อจากนั้นก็มีแสงไฟฟ้าเคิดทางฉายเป็นลำพวย
พุ่ง ตรง มา ทาง หล่อน ๒-๓ แฉว แล้วกลับ
มืดลง ดังเก่า คุเหมือน จะ เป็น อาณัติ
สัญญาณ อย่างแปลกประหลาด หล่อนยกผ้า
เช็ดหน้าโยกไปมา ๒ ครั้งและกลับมานั่งที่เดิม
มือทั้งสองเท้ากาง แหงนหน้าขึ้นสู่เพดาน
ห้อง ใช้ ความคิดอย่างลึกซึ้ง,

ลักครุหนั่งให้หลัง มีเสียงฝีเท้าปรากฏ
ขึ้นภายนอกห้อง สันเกตได้ว่า เจ้าของฝีเท้า
พยายามค่อย ๆ ย่องมาอย่างเงียบกริบ สตรี
เจ้าของห้องตนจากรถวิงก์ ลุกขึ้นไปเปิดประต
ห้องอย่างแฉะฉัว ภาพที่ปรากฏแก่เธอก็คือ
สภาพयरุษหนุ่มผู้หนึ่ง รูปร่างกะทัดรัด ใบ
หน้าค่อนข้างขาว แต่หมองคล้ำเล็กน้อย
เขานั่งผ้าม้วนสีเข้มกระปราง สวมเสื้อลายรว
สมสมัย สวมถุงเท้ารองเท้าขาวเป็นระเบียบ
เรียบร้อย มือขวาถือหมวกขนสัตว์ มือซ้าย
ถือไฟฟ้าเทรทาง จากเครื่องแต่งกายอันสะอาด
สะอ้านจะเห็นว่าเขาคือ เป็นสภาพयरุษผู้มั่งคั่ง
น่าเชื่อถือได้ผู้หนึ่ง.

เขาย่างเท้าเข้าห้องอย่างสุภาพ เทิตรง
ไปยังโต๊ะกลมกลางห้อง วางหมวกและไฟ
ฟ้าเทรทางไว้บนโต๊ะ กิริยาอาการของเขา
ทุกประการมีละมละไม สมลักษณะ แห่งสภาพयर
บุษนิก เขายืนเท้าหนักเก้อ ทวงท่ายืนอยู่
เฉพาะวงหน้าสตรีเจ้าของบ้าน แล้วก็กล่าว
ทักทายความเงียบบินถ่อน.

“แหม ! แม่ประกัย ฉันคิดว่าจะไม่พบ
เธอเสียอีก” น้ำเสียง สัน สะเทิม ทข คนตก
ประหม่า “มีอะไรบัง ถ้าไม่มีไฟฟ้าเทร
ทาง ติด ตัว มาด้วย เห็น จะเข้าบ้านไม่ถูกแน่

เพราะห ักพอยเซอ”

ประกัย สตรีเจ้าของบ้านจึงดูชายหนุ่มแล้ว
กล่าวว่า “กัณกัณไว้ ไม่ใช่หรือคะ ? เชิญ
นั่งลง แล้ว ดอกลีเสีเสี ก่อน เติค ค่ะ คุณ
ปราโมทย์”

“ช่างเถอะ แม่ประกัย” ชายหนุ่มผู้ถูก
ขนานนามว่าปราโมทย์ กล่าวเรียบ ๆ ชดตัว
นั่งลงบนเก้าอี้ พลาจปลัดกระทมเสีทาง ๕ เม็ด
และควักผ้าเช็ดหน้าออกมาซับเหงื่อที่หน้าผาก
“ว่าแต่คุณหลวงไม่อยู่แน่ ?”

ประกัย เลื่อน กะบัง ยุทร การ วิค มา ไว้
กลางโต๊ะ

“ไม่อยู่ค่ะ” หล่อนตอบ “วันนี้เป็นวัน
เสาร์เขาไปไหนสักที่ จะกลับก็เกือบสองยาม”

“ถ้าเช่นนั้น เราก็ มีเวลาคุยกันได้นาน”
คุณปราโมทย์กล่าว พร้อมกับ ก้มลง คุนาศึกา
ข้อมือ “ฟัง ๒๓ นาฬิกาเท่านั้นเอง แม่ประกัย
เธอคงรู้ ค้แล้ว ว่าฉันมาหาเธอกันวันนี้เพื่อ
ประสงค์อะไร”

ประกัย นั่งแทนคำตอบ หลยสายตาลง
เขย่งต่ำ เมื่อเห็นหล่อนนั่ง คุณปราโมทย์
จึงกล่าวต่อไป

“ฉันอยากรู้ว่าคุณเธอคิดตกลงใจอย่างไร
บ้าง ?”

พ.ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

คุณภาพพลน้อยคนอกระยะหนึ่ง คำ
ถามของชายหนุ่ม ทำให้ หล่อนต้องยอมจำนน
หมดหนทางที่จะหาคำพามาสนอง หล่อน
นึก ไม่ออกว่าจะตอบอย่างไร คอหอยของ
หล่อนคับตัน คำถามเพียงประโยคง่าย ๆ
เช่นนั้น ไม่อาจจะตอบยาก แต่สำหรับหล่อนก็
เหมือนว่า คำถามของเขามิเพียงอย่างร้ายแรง
เป็นเหมือนหนึ่งหนามแหลมทิ่มเสียดแทงดวงใจ
ของหล่อน ไม่ใช่เป็นเพราะหล่อนจะเกรง
กลัวอำนาจเขา เปล่าเลย คุณปราโมทย์
ไม่ใช่ นายของหล่อน—ไม่มีอำนาจเหนือหล่อน
ในยศนั้น แต่มีสิ่งหนึ่ง—เป็นสิ่งที่ทำให้หล่อน
ต้องนิ่ง ไม่สามารถจะตอบคำถามประโยคนี้ไว้
ทันที.

สิ่งนั้นคือความหลังระวางหล่อนกับเขาเป็น
ความหลังซึ่งล่วงพ้นไปแล้วนับว่านาน

คุณ ปราโมทย์ ผู้เคย เป็น เพื่อน บ้าน ของ
ประคัม มาตั้งแต่ปฐมวัย บ้านเดิมของคนทั้ง
สองน้อย โกลี ๆ กันที่ถนนนครไชยศรี คุณ
หลวงวรภักพิทักษ์ บิดาคุณปราโมทย์เป็นผู้ รู้จัก
มักคุ้นกับท่านบิดาของประคัม—หลวงบำรุงนรา
คุณหลวงบำรุงเคยออกปากฝากฝังประคัม ไว้แก่
ปราโมทย์ ให้ ช่วยดูแลแทนในเวลาที่ท่าน
ไม่อยู่ เพราะท่านเห็นแล้วว่า ปราโมทย์

เป็นผู้ที่พอจะไว้วางใจได้ อาศัยที่คน
ทั้งสองเคยอยู่ โกลี ซักกัน—เคยเห็นหน้าคำคา
กันมานานก็ทราบดีนั่นเอง จึงต่างลี้ภัย
ถึงนิสัยใจคอซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

คราวนั้น ปราโมทย์ กับ ประคัม ต่าง ก็มัว
ยุ่งเข้าสับสนแห่งความเป็นหนุ่มและสาว ด้วย
กันทั้งคู่ ความสนิทสนมครั้งก่อน ๆ นั้น จึง
ค่อย ๆ เขียว ชื่น ทุกที จน กลายเป็น ความรัก
ความรัก ฉันทิ์หนุ่ม กับ สาว ตาม ขรรคมคาโลก
ปราโมทย์ ได้เคยสารภาพ ต่อหน้า ประคัมว่า
เขารักหล่อน—บูชาหล่อน และหล่อนก็ไม่
ปฏิเสธ หล่อน เคยอยู่ใน วงแขน ของเขา
เคยนั่งพระเน้าพระอนงค์สองต่อสอง —ไม่ว่า
ในย่าน ในสวน ปราโมทย์ เคยพาหล่อนไป
เที่ยว—เคยสอนไวโอลินให้ หล่อน—เคยหัดให้
หล่อนขี่รถ—ตลอดจนสอนให้ หล่อนรู้จัก
ความรักและความเป็นไปของโลก เวลานั้น
ประคัมรู้สึกว่าเป็นผู้มีความสุขอย่างยิ่ง—รู้สึก
ว่าโลก นั้น กว้างใหญ่ไพศาล เต็มไป ด้วยความ
เรเริงรมย์ และความ ผาสุกสนุก สะบาย ร้อยแปด
ประการ หล่อนคิดว่าในโลกนี้ไม่มี ความ
ทุกข์ยาก—ความลำบาก และความ ไม่ สมหวัง
หฤทัยดังครั้งใด มักจะแต่เห็นภาพเรือนน้อยสี
น้ำเงิน มีสนามหญ้า, มีน้ำพุ, มีสวน ไร่

ชาญหัดถัก

กันย

มาลดอยอยู่ตรงหน้า บางครั้งถึงกับเห็น
ทารกน้อย ๆ น่ารักยิ่งหยอกกลิ้งกันไปมาต่อหน้า
เรียกหล่อนว่า “คุณแม่” และเรียกปราโมทย์
ว่า “คุณย่า”

แต่—อนิจจา! สิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นล้วนแต่
เป็นความฝัน ความนึก และความ คาดคะเน ซึ่ง
ผ่านพ้น มาแล้วถึง ๓ ปีเต็ม ๆ เป็น กรรม
ของหล่อนหรือ ทั้งที่เหล่านั้ต่างก็ เปลี่ยนสภาพ
ไปเสียสิ้น ? เมื่อก่อนหล่อนยังเป็นโสเภณีเป็น
สาวบริสุทธิ์ ภายมาชาติ ที่กำลังหอมหวล ส่ง
กลิ่นไปทั่วสารทิศ ยักยอกหล่อนต้องเปลี่ยน
สภาพมาเป็น นางประมวลดรรลภิก หรือ นาง
ประคัย โรจนจินดา หล่อนต้องพราภักย์ชาย
ที่เคยรัก อย่างมิได้นึกฝัน— กลาง กับ ความ
หวาน และ ความศุภคิม แห่งวรัถย์ แต่ปางก่อน
รวางหล่อน กับ ปราโมทย์—มา สมนรส กับ คุณ
หลวงประมวลดรรลภิก เนติบัณฑิตหนุ่ม ผู้
ซึ่งหล่อนไม่เคยรู้จัก หล่อนถูกคุณพ่อบังคับ
ให้ สมนรสกับเขา ซึ่งหล่อนเองยอมสวามิภักดิ์
ว่าไม่มีหนทางใด ๆ ที่จะ หลีก เลี่ยง ให้พ้นเสีย
ได้ หล่อนมิได้แต่งงานกับปราโมทย์ ตามที่
คิดไว้แต่แรก เพราะความหวังของหล่อน
ผิดคาด

เมื่อ หลด คิด ถึง ความหลัง ๆ เหมือน

กับจะแล้งแล้งแห้งด้านไฟเผาให้คุจนอีก หัวใจ
ของหล่อนสะท้าน เทียวเหวี่ยงไม่มีความเบิกบาน
เป็น ความ ผิด ของ หล่อน หรือ ที่ลืมน คำ สัตย์
ปฏิญญา ซึ่งให้ สัญญาไว้กับ ปราโมทย์ เมื่อ
๓ ปี ก่อน นั้น แล้วรีบไป แต่งงาน กับ คุณหลวง
ประมวลดรรลภิก ชายที่หล่อนไม่สู้จะยินยอม
พร้อมใจ ? เปล่าเลย ! จะ เป็น ความ ผิด ของ
หล่อนกระไรได้ หล่อนยังจำคำมั่นสัญญา
ได้จนกระทั่งบัดนี้ ปราโมทย์ ต่าง หาก เป็น
ฝ่าย ผิด ไม่ใช่ เป็น วาสนา ของเขาที่จะ
ได้ อยู่ร่วมกับหญิงที่รัก เขาหาหน้าคำทา
ไปเสียเลย ๆ ทั้ง ๓ ปี โดยมิได้บอกให้ ประคัย
ทราบแม้แต่่น้อย เขาไปไหน?—ไปทำ
อะไร?—ทุกซัซซ้อยอย่างไร—และเมื่อ
ไรจะกลับ ? อนิจจา ! ประคัย มิได้ ทราบ
ระแคะระคายเสียเลย ๓ ปีเต็ม ๆ ที่เขาต้อง
จากไป จกหมายสักละม้ายเกี่ยวหล่อนก็มีมิได้
รับ ๓ ปี อัน ขนขม สำหรับหล่อน เท่ากับ
๓๐ ปีของผู้ที่มหัวใจจะรวนควาย หล่อนเฝ้า
แต่คอยเวลากลับของเขา เพื่อดหวังพบยกหน้า
ที่เคยยมรับหล่อนในยามเย็น— คอยพยกกับดวง
คำที่เคยจ้องประสานกัน กลอดกนน้ำเสียง
ที่เคยพลกกับหล่อน พร้อมกับความสดกเขา
จะนำมาให้หล่อนอีกด้วย ถ้าและเขากลับ

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

มาทันเวลา—มาก่อนที่การสมรสจะวางหล่น
กับคุณหลวงประมวญอยู่ตั้งแล้ว อ่า! ไม่
ต้องสงสัย หัวอกของท่านจะเต็มคนไป
ด้วยความรักปราโมทย์สักเพียงไหนหนอ?

แต่นั้น—สายเสียแล้ว—สายสำหรับ
ปราโมทย์ ที่จะไต่หล่นเป็นกรรมสิทธิ์ เขา
มาสายไม่ถึง ๓ เดือน ครั้งแรกที่กลับมาถึง
บ้านเดิม ก็รีบสืบลามหาประคิยจนได้ความ
ว่า หล่นกระทำการสมรสกับผู้มีบรรพการกัก
คนหนึ่งเสียแล้ว และย้ายจากบ้านเดิมไปอยู่
ที่ถนนเพชรบุรี ไม่ต้องสงสัยว่าเขาจะรัก
โทมนัสเพียงไรเมื่อทราบว่า คอตกหลาย ที เคย
ป่วยไว้ แต่แรกได้ถูกคนอื่น เกิดเอาไปคนเสีย
ง่าย ๆ เช่นนี้ รุ่งขึ้นจึงรีบสืบลามหาหล่น ไม่
เป็นการยากที่จะสืบค้น เพราะคุณหลวง
ประมวญ ๆ เป็นผู้กว้างขวาง ชาวบ้านในแถบ
ถนนเพชรบุรีย่อมรู้จักโดยมาก เพียงเวลา
เล็กน้อย ปราโมทย์ก็สืบหาบ้านใหม่ของคุณ
ไว้ ความรักในปางหลังมีอำนาจแรงพอที่
จะบังคับให้เขาออกไปหาหล่น จนถึงในบ้าน
และพบหล่นถึงกาล เวลานั้นคุณหลวงสามี
ของคุณประคิยยังไม่กลับจากกระทรวง ทั้งสอง
จึงมีโอกาสดูพบกัน ประคิยแทบไม่เชื่อ
สายตาตนเองว่าผู้ที่กำลังผละหนีหน้าอยู่ ณ บัด

นั้น คือ ปราโมทย์—ปราโมทย์ ซึ่งครั้งหนึ่งเคย
ตกเป็นทาสของท่าน โอภาสไม่อำนวยให้
คนทั้งสองได้สนทนากันนานนัก เหตุฉะนั้น
เมื่อได้ถามเรื่องราว กันพอควรแล้ว ปราโมทย์
จึงออกปากชวนให้หนีไปกับเขา แต่ ประคิย
ยังปฏิเสธอ้างว่าขอตัวครองคู่ก่อน จึง
บอกให้เขามาหาหล่นอีกในคืนวันเสาร์ ซึ่ง
เป็นคืนที่สามของท่าน มักจะไปดูภาพยนตร์
ในโรงที่สองเสมอ ในที่สุดปราโมทย์ จึง
จำใจกลับ

และ—ทราบ จนมาถึง คืนวัน ซึ่ง
คืนที่ ประคิย ได้นัดไว้กับ ปราโมทย์ — เป็น
คืนวันเสาร์ ที่ คุณ หลวง สามี ของ หล่น ไป ดู
ภาพยนตร์ อ่า! คืนนี้หนอที่ถึงความวิโยค
โศกเศร้าให้แก่หล่นอย่างเหลือล้น คน
ปราโมทย์ ได้มาหาหล่นตามกำหนด อนิจจา!
หล่นระคิกคิกใจอย่างไรที่ จะปฏิบัติ ตาม
ความประสงค์ของเขากระนั้นหรือ? ยังไม่
ได้เป็นแน่ เมื่อทลคิดถึงบุญคุณ ของสามี
หล่นยังมีกล้ากระทำได้ไป เพราะคุณหลวง
เป็นสามีของหล่นที่ถูกต้องตามกฎหมาย เธอ
รักหล่นด้วยความบริสุทธิ์ ปฏิบัติตามใจหล่น
ทุกอย่างเพื่อให้หล่นได้รับความสุขทุก ๆ สิ่ง
เธอไม่เคยทำให้หล่น ต้องชอกช้ำระกำใจ แม้

ชาญหัดถก

กันย

แต่ครั้งเดียว วิทยาลัยการชลประทานน้ำเสียง รัก มีอาการกระวนกระวายน่าสงสาร แต่
ที่เธอปราศรัยกับหล่อนก็เกินไปโดยละมุนละม่อม
ประกอยด้วยความรักอย่างแท้จริง อีกทั้งบิดา
ของหล่อนก็เต็มใจยกหล่อนให้เป็นสตรีของเข
แล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้น ประคิยจะกล้าทอดทิ้ง
สัจจะความรักของเธอ และคิดคอยแทนบุญ
คุณของเธอโดย หนีไปกับชายที่รัก เสียทีเดียว
หรือ ? หล่อนไม่กลัวว่าโลก จะพากันติฉิน

นินทาตามหลัง—หล่อนไม่กลัวเกียรติยศและ
ชื่อเสียงของหล่อนจะเน่าเหม็น โดยที่เป็น หญิง
อับชัญฉะหลงตามชายชั่ว ไปกระนั้นหรือ ?

อย่างไรก็ตาม ปัญหาเหล่านี้ได้วนเวียน
อยู่ในสมองของ ประคิย อย่างสลับกระสลับ ไข ยัง
คิดกลั้วทำความยุ่งยาก ให้แก่หัวใจของหล่อน
เป็น เอนก ปริยาย หล่อนมีหัวใจ คั่นคั่นไม่
สามารถจะปล่อยให้ คำพูดหลกพันรุ่มร่ามอีกอัน
ข้างออกมาได้ คำตอบเพียง ประโยคเดียว
อาจ เปลี่ยน สภาพ ให้ผิด แลไป อย่าง ลึกลับ
น้ำตาของหล่อนเริ่มไหลริน หล่อนหทัยฉ่ำ
เช็ดหน้าชุ่มชื้นอย่างเฉื่อยช้า แล้วกลั้วนึ่ง
เฉื่อยอยู่ ก็พอที่ ปราโมทย์ ได้เรียกนามของ
หล่อนออกมาเบา ๆ อีกครั้งหนึ่ง

“แม่ประคิย !”

หล่อนได้สติ เงยหน้าขึ้นร้องคุยชาย ที่เคย

รัก มีอาการกระวนกระวายน่าสงสาร แต่
มิกล่าวว่าอย่างไร

“แม่ประคิย” ปราโมทย์ กล่าวซ้ำ “ทำ
ไม่มาคอยฉัน ? หรือโกรธที่ฉันไม่ส่งข่าวมา
หาเธอ ?”

“โอเอ๊ย ! คิดฉันลำบากใจอย่างที่สุดแล้ว
คุณ ปราโมทย์” ประคิย กล่าว ออก มา ด้วย
ความยุ่งยากใจ

“ทำไม ? ฉันใช้เวลาเธอครึ่งครกครึ่งนอ
ยไปหรือ ?” ปราโมทย์กล่าวซ้ำ ๆ น้ำเสียง
สั้นเครือ พลงารุญทุรสุบ “โอ แม่ประคิย
เธอจะให้ฉันเข้าใจไปถึงไหน ?”

ประคิยถอนใจยาว “ยากนัก คุณ
ปราโมทย์ ข้า” หล่อนกล่าว อย่าง เหลือฝัน
“เธอมาพูดอะไรอย่างนี้ สายเกินกาลเสียแล้ว
ใคร ๆ เขาจะพากันติเตียนได้ มีหน้าคุณพ่อ
ก็จะพลอยเสียหยาบไปด้วย วัง ๆ นะคะ นึก
เสียว่า เป็นกรรมของเรากันแล้วกัน”

“กรรม” ปราโมทย์ทวนคำล่อ ๆ “โอ!
แม่ประคิย พูดอะไรอย่างนั้นเล่า ? เธอยังคง
รักฉันเหมือนอย่างเดิมหรือเปล่า ?”

“โอ ! รักสิคะ ถ้าไม่รักจะยอมให้เธอ
เข้ามาพบจนถึงในย่านหรือคะ ?”

“รัก ?” ปราโมทย์ทวนคำอีกครั้งหนึ่ง

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

“แต่เธอปฏิบัติตามความประสงค์ของฉันไม่ได้
เฮ้! นี่ยังโง่กัน แม้ประคัย?”

หล่อนนั่งหันซ้ายหันขวาด้วยความ
ระทมใจ

“เธอไม่คอยฉันอีก” ปราโมทย์ กล่าว
ต่อไป “เมื่อคราวก่อนนั้น เธอก็บอกว่ารักฉัน
ไม่ใช่หรือ? แต่พอฉันออกปากชวนให้เธอ
หนีไป เธอกลับอ้างว่า จะขอครีครองกุ

ก่อนสัก ๓-๔ วัน ฉันก็ไม่ซิก มาวันนี้
หวังว่าคงได้รับคำตอบอย่างพอใจ แต่—อนา
ดนัก การณ์ กลับ กลายไป คนละรูปเสียแล้ว
แม้ประคัย เธอก็บอกว่าฉันรักเธอเพียง
ไร—รักด้วยความสุจริตเพียงไหน? ๓ ข
ที่ฉันจากไป เธอจะรู้หรือเปล่าว่าหัวใจของ
ฉันเป็นอย่างไรมั้? เฝ้าแต่คิดถึงเธอวันละ
หลายสิบครั้ง แม้แต่จะกินหรือจะนอน ยัง
เห็นภาพของเธอลอยเด่นอยู่ตรงหน้าเสมอ ฉัน
อาพุดไ้ว่าไม่มีความสุขเสียเลย”

หล่อน ก้มหน้านั่ง ถอนหายใจยาว เปร
ยะ ๆ มีอะไรจะกล่าวอย่างไรได้ ปราโมทย์
พ้นคว้นยหรีขณสู่เพดานห้องแล้วกล่าวต่อ

“เพราะที่กรรมอะไรอย่างนี้ ฉันเป็นคน
ชะตาขี้เสียจริง ๆ ผิดใจ กับคุณพ่อ เพียง
ครั้งเดียว แต่ ๆ ก็ถูกไล่ ออก จาก บ้าน ฉัน

รู้สึกขี้อาย ขาขี้นอย่างยิ่ง ประกอบด้วยพิษ
มานะจึงจำใจออกจากบ้านโดยมิทันจะบอกให้
เธอทราบ ถ้าไม่มีเพื่อนที่รักใคร่กันที่หัวเมือง
แล้ว บ้านฉันฐานะของฉันทคงไม่ต่างกับคน
ของทานเปนแน่ ฉันรู้ตัวว่าชีวิตกำลังเข้าค้ำย
เข้าเข็ม จึงรีบตรงไปหาเขาที่เคียว มุ่งมานะ
ประจบหาซื้อ ด้วยความลำบาก และ ล้อแหลม
ต่ออันตรายเป็นยิ่ง ทั้งใจ ว่าถ้าฐานะ ไม่
เฟื่องฟูขึ้นแล้ว ฉันก็จะไม่กลับ มาให้ใคร
เห็นหน้าเป็นอันขาด ยอมตายเสียดีกว่า
จะกลับมามีอันพร้อมมือเปล่า มาทำไม ?
มาให้ เธอ และคนอื่น พากัน หัวเราะเยาะเล่น
หรือ? เพียง ๒ ปีเศษ ๆ ก็ถึงเนือตงตัวไ้
คิดว่าเมื่อกลับมาถึงบ้านแล้ว เธอก็คงถามความ
สัถย์ ขอไว้คอยฉันเสมอไป แต่—พุทโธ
เฮ้! พอกลับมาถึงบ้าน เเวกรรมอะไร
ก็ไม่มีรู้ ฉันแสนจะเข้าใจนัก ไม่อยากพูด
เลย พูดแล้วเสียใจจริง ๆ อะไร ๆ ผิดหวัง
ไปหมด แม้แต่ผู้หญิงซึ่งเคยรักอย่างสุด
สวาทซาใจ ยิ่งตกเป็นสัถย์ของคนอื่นเสีย
ไ้ได้อย่างง่ายดาย อย่างนี้ ทำไมจะไม่นำ
นัยใจ—?”

“แต่—คุณปราโมทย์คะ” ประคัย
แย้งขึ้น ทันควัน “เป็นความผิด ของ ที่ฉัน

ชาญหัดถกิจ

หรือคะ ? คิดดูให้คิดว่าใครผิดกันแน่ ใคร
จะรู้ว่าหายไปไหนทั้ง ๑ ปี ไช้ ! เจทหมาย
สักฉับยัยเคยรักไม่ได้รัก ใจก็อะไรอย่างนั้น
คอยแล้วคอยเล่าไม่เห็นมาสักที ยิ่งรู้ถึงข่าว
การแต่งงานเข้าคัวยแล้ว ยิ่งภาวนาขอให้เธอ
กลับมาเร็ว ๆ—มาให้เห็นใจ. แต่นั่นแหละ
จะทำอย่างไรได้ เรื่องก็แล้วไปแล้ว ก็ต้อง
ปล่อยเลยตามเลยนี่สิ เป็นกรรมของเรา
ที่จะไม่ได้ได้อยู่ร่วมกันใช้ไหมคะ ?”

น้ำตา ของ หล่อน หยดลง แขน ปราโมทย์
ชายหนุ่มมีสักคนคั่น หัวใจวายทวิศลักษณ์กับ
จะล้มลงยังพินท็อง ถ้าไม่มีเก้าอี้รองรับอยู่
แล้ว น่ากลัวว่าจะเซล้มลงไปจริง ๆ ความ
เสียใจ เข้า ปลุกคลุม บริเวณ ท้อง นั้น อีก ครึ่งหนึ่ง
ทุกสิ่งทุกอย่างในท้องนั้น ต่าง ก็ อยู่ใน อาการ
คุ้ยฉีกภาพ คล้ายกับจะแสดงความเศร้าโศก
ไปกับคนทั้งสองด้วย นอกจากเสียงพระพาย
ที่วาวเพี้ยกัยอกสนให้ โอนเอนไป มา อยู่ภายใน
นอกร้านแล้ว ก็ห้ามเสียงโกลเสียงหนึ่งอีกไม่.

ปราโมทย์ทอดสายตาอันเหม่อลอยออกไป
ทาง ช่องหน้าต่าง ครวญคร่ำคล้ายกับจะ ค้นหา
คำพูด หนึ่งสองข้อครมได้ ยืนศัพท์สำนียง
ไร ๆ เขามิได้ฟัง น้ำเสียง ของ หล่อน มาถึง
๑๒ เต็ม ๆ แต่ก่อนวันอะไร เขาเคยได้สะกิด

น้ำเสียงอันไพเราะเสนาะ โสทร เขาเคยฟัง
คำพูดที่กล่อมหัวใจของเขาให้แนบชิด และ
ยักยักใจก็ไ้ฟัง คำพูดของหล่อน อีกครึ่งหนึ่ง
แต่ครึ่งนั้นกลายเป็นคำพูด ที่อามด้วยยพิฆังอย่าง
ร้ายแรง คล้ายกับจะแผลศเผลาหัวใจเขาให้
ย่อยสลาย คำพูดทุก ๆ คำล้วนแต่เป็นความ
จริงทั้งสิ้น. ปราโมทย์ถอนใจใหญ่ยาวอีก
ครึ่งหนึ่ง แล้วก็กล่าว ด้วย สำเนียงครวญเบา ๆ.

“ประคัย จ้า ! ในโลกนี้ เห็นจะมีแต่เธอ
คนเดียวจะ ทัพุด อย่าง นั้น. คำพูด ของ เธอ
ทุก ๆ คำ ช่างคม เหมือนทวนแหลม ที่ แทะ
ทะลุทวงใจ ของฉันเสียจริง ๆ ทำไมฉันจึงเป็น
คนอึยวาสนาอย่างนั้นเล่า ? ไช้ ! เธอช่างลืม
ความ สัมพันธ์ ของ เรา แต่ ก่อน ๆ เสีย อย่าง
สนิทสนม ที่เคย หนอ ? จ้าไม่ได้ หรือ ?
ครึ่ง หนึ่ง—ภาพ เมื่อ ครึ่ง เรา พาย เรือ เล่น กัน
ใน ลำคลอง ยัง คิดคำนึง ไม่หาย—ครึ่งนั้นเธอ
เป็นคน ร้องเพลง เข้ากับ จังหวะพาย ซึ่ง กะทย
ฉิวฉ้า ฉนั้นเป็นคน ไปรับเจ้า ให้ แก่ ผูกปลาว
แล้วเราช่วยกันเก็บ คอลกันทม ซึ่งลอย มาตาม
ริมฝั่ง และ—และ อีกหลายอย่างนัก ฉนั้นไม่
อยากนำมา พุด เกี่ยวกับ ว่า ฉนั้น พนเอา
ความหลังที่ล่วงแล้วมากล่าวอีก ” เขาหยุด
ระบายลม จ้องกุ่มวาทานหรือของประคัย

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

ซึ่งชายเฒ่าไป ด้วย ขาวาแห่งความ โศกสลด
“อ้าว ! ทำไมเธอจึงนั่งศาลาอยู่อย่างนั้นเล่า ?
ฟังฉันพูดให้หมดเสียก่อนแล้ว จะรู้ว่าฉัน ความ
จริงเพียงไหน แม่ประคัย.”

หล่อนสะท้านน้อย ๆ เมื่อได้ยินเขาเรียกชื่อ
ของหล่อนเป็นคำส่อท้าย เกือบจะกล่าวได้ว่า
ว่าในชีวิตของประคัย หล่อนไม่เคยปล่อยให้
น้ำตาไหลลงอาบหน้าอย่างฟุ่มเฟือยเหมือนครั้ง
นั้น คำพูดของชายหนุ่มแปลเปลี่ยนหัวใจหล่อน
ถ้าหล่อนสามารถ มองซึ่งเข้าไปในดวงใจของ
ปราโมทย์ แล้ว โรครัก—โรคสงสาร ที่
หล่อนมีต่อเขามานานนักหนา แล้วนั้นก็คงจะขึ้น
กว่าเดิมเป็นทวีคูณ หล่อนรู้สึกเหี่ยวแห้ง
ใจไม่น้อยกว่าเขา. หล่อนอยากจะทำอะไร แต่
ดูเหมือนสิ่งหนึ่งมาขัดขวางไว้เสีย.

“แม่ประคัย ฉัน ทำให้เธอ ร้องไห้
เกือบหรือยัง ?” ปราโมทย์ถามอย่างอ่อนน้อม
แต่ครั้นแล้ว ก็ตกลง ตามเดิม น้ำเสียง คง
สิ้นเครือเหมือนอย่างเก่า “ถ้าเช่นนั้นฉัน
ก็เสียใจมาก.”

หยากน้ำตาไหล หยดเยือกเย็น ไต่ อย่าง
ไม่ขาดสาย ประคัย สะอึกสะอื้น อย่างน่า
เวทนา

“จะมาเสียใจทำไม” หล่อนแย้ง “เธอ

มาบ้นน้ำตาของภักดีให้ ไหลออกแล้ว ยังพูด
ว่าเสียใจ ไม่เห็นยุคคิด ขวมน้ำตาทองไหน. เท่า
ที่หาหน้าไปเสีย เลย ๆ คง ๓ ขันนั้ ยังทำให้
ภักดีเข้าใจน้อยไปหรือ ? ไข้อยู่—!”

น้ำเสียงของหล่อนขาดสะบั้น ปราโมทย์
หายไรวาย ๆ เข้มมือมาจับกันแขนหล่อนด้วย
ความสงสาร คงตาทิ้งสักระยะหนึ่งกับด้วย
ความหมายอย่างประหลาด.

“ฉัน ก็อยาก ร้องไห้ เพราะ ความ ซ้ำใจ
เหมือนกัน” เขากล่าวพึมพำในลำคอ.

“ภักดีซ้ำใจ มาก่อน เธอแล้ว—ซ้ำใจ มา
พอแล้ว คุณปราโมทย์” หล่อนคราวเขา ๆ
“ไม่เคยพบเคยเห็น มีใครที่ โทนข้างสอนให้
เขารู้จักความรักแล้วกลับไม่โยกย้าย คุณหลวง
ไม่เคยทำอะไร ผิดใจ ภักดีเลยสัก อย่าง เคี้ยว
ยากจริง ๆ คุณปราโมทย์คะ เราได้แต่งงาน
กันอย่างถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ถ้าคุณพ่อ
ทรยศเรื่องนี้ ขอร้องไม่ดีกว่า ท่าน จะ ซ้ำใจ
สักเพียงไหน ขอให้เห็นอกภักดีข้างเด็ก—”

“เธอ คิดๆ ตลอดแล้ว หรือ แม่ประคัย ?
ไข้อยู่ ฉันไม่เห็นเลยว่า เธอ จะ ได้ความสุข
มา จากไหน. หรือ คิดว่า เมื่อ มีทรัพย์
สมบัติมาก ๆ—มีอำนาจ ๆ อยู่ แล้วก็ยังมี
ความสุขเสมอไปกระมัง พุทโธ ! เธอไม่ทรา

ชาวนุหัตถกิจ

กนิย

หรือว่า สิ่งเหล่านี้ ธรรมดาหัวใจเธอ เพียงไร.
กลับไปอยู่กับฉันเถิด แม่ประคัม ฉันมารับ
เธอ ด้วย ความรัก ฉัน ต้องการ เธอไป เป็น
ภรรยาฉัน”

หล่อน สะก๊ง น้อย ๆ เมื่อไ้ยินประ โยค
สูก้าย เวลานั้นหล่อนก็กระไรไม่ออก นอกจาก
นั่งนิ่งคล้ายคนสติลอย.

“ยังงี้เล่า แม่ประคัม ?” ปราโมทย์
เคียนขันอีก “ตอบให้ ชุ่มหวัอก สักคำเถิด
ว่าเธอจะคิดตกลงใจอย่างไร ?”

ประคัมส่ายหน้าไปมาช้า ๆ, ยังไม่ตกลง
ใจได้. หล่อนถอนใจใหญ่ยาวและแรงอีก
ครั้งหนึ่ง แล้วกล่าวว่า

“คุณปราโมทย์คะ เธอไม่เห็นอกก็ฉัน
ยิ่งเลย สงสารก็ฉันยิ่งเถิด วันหลังถึง
ค่อยพบกันใหม่ดีกว่า ก็ฉันยังคอยเธอเวลานั้น
ไม่ได้ รอไปก่อนเถระคะ”

“ทำไม ! ชักขึ้นด้วยเรื่องไหน จึงตอบ
ไม่ได้ ?”

“โฮ ! ไม่เชื่อกันยิ่งเลย เชิญกลับ
เสียก่อนเถิด ประเคียวคุณหลวงกลับมากับเจ้า
จะลำบากเปล่า ๆ”

“ประเคียวดังจะกลับ นี่ฟัง ๒๒ นาฬิกา
กว่า ๆ เท่านั้น ขอให้ฉันได้เห็นหน้าเธอนาน ๆ

สักหน่อยก่อนจะไป” ความเงี้ยวเริ่มปกคลุม
ห้องนั้นนอกครู่หนึ่ง เงี้ยวแสนจะเงี้ยว มีเสียง
สะอึกสะอื้นระคนกับเสียงลมหายใจ ดังทำลาย
ความเงี้ยวเป็นระยะ ๆ พระพายที่เคยร่าเริง
พัดยอกสนอยู่เมื่อสักครู่นี้ก็เงี้ยวหวน ชายหนุ่ม
นั่งนิ่งบนศาลอย แวดตาหวั มีอาการ
กระวนกระวายไม่เป็นปกติ ส่วนสควเจ้าของบ้าน
ก็ตั้งอยู่ในอาการเช่นเดียวกัน

ต่อมา สัก ครู่ หนึ่ง มีเสียง เกรียงบนคร
กึ่งกึ่งวานชนที่หน้าบันไดบ้าน ปลุกคนทั้งสอง
ให้ตื่นจากภวังค์ ประคัมลุกขึ้นบนนั่งก้วย
ความ ตกใจ เมื่อไ้สติ จึง ปราศไปที หน้าต่าง
และชะ ใจกรมองออกไปทางคันเสียง.

แต่ไม่มีสิ่งไร ปราศจาก แก้วกัษ แม้แต่น้อย.

“กู เหมือน เป็นเสียง ulyonkr ไม่ ใช่
หรือ ?” ปราโมทย์ถามด้วยความร้อนรน

“ใครมา ?”

“ไม่มีใคร นอกจากคุณหลวง” หล่อน
ตอบ สักหน้าแสงความทุกข์ร้อน “คุณคะ
กลับเสียก่อนเถิด ประเคียวจะเกิดเรื่องใหญ่”

แต่ปราโมทย์ยังยืนคั่งอยู่

“สิคะ” หล่อนเตือนอีกเป็นคำรบสอง
“ออกเสียทางประตูนี้ไ้”

ปราโมทย์ มีชีวิต, หล่อนรีบนำเขาออก

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

ทางประตูบ้านขวา ผ่านห้องอีกห้องหนึ่ง แล้ว
ตกตรงลงบันไดห้องบ้าน

“พ้นภัยแล้วล่ะ” หล่อนกล่าวมั่นแนบ
สันติ “ใครเลยไปทางนี้” หล่อนชม
ประจบ “แล้วก็ตกตรง ออกประตูใหญ่
หน้าบ้านได้.”

เมื่อลารากันเสร็จแล้ว ประกายจึงกลับม
ายังห้องเดิม หัวใจของหล่อนเต้นแรงด้วยความ
หวาดกลัวและตกใจของคนกัน หล่อนทำอะไร
ไม่ถูก หมกสคยีนัน ทันทันก็มีเสียง
เรียกนามของหล่อนดังมาจากภายนอกห้อง

“แม่ประกาย—แม่ประกาย!” แล้วก็เงียบ
หายไป.

หล่อนเกือบจะชานวรี แค่งไว ไ้

“แม่ประกาย หลับแล้ว?” เสียงน
กั้วานมาอีก. อครนทนไม่ไ้ ประกาย
แก่งลักโซเซไปตประคตองคล้ายคนพ้งจะคน
นอน พอกละเชญกยสามทประคตอง.

คุณหลวง ประมวล อรรถกาศิเวร เข้า ใน
ห้องนั้นด้วย กริยาอธาร รูปร่าง ของเธอ
กะทักกริ ผงผาย สมลักษณะ ลูกผู้ชาย โทยแท้
สมทวิเรยรชย คงทาคำขลิขและเบีกกว้าง
แสดงให้เห็นความซอัสคย. อายุของเธอ
ไม่เกิน ๓๐ ปี มีชวาลอหมวกสักหลาดสีดำ

กริยาอธาร ทั้งหลาย แล่ค กะซุ่ม กะชวย
สมอาบ. เธอจึงคหน้ากรบยาทริก แล้วกล่าว
ทาลายความเจียขน.

“อะไร เรียกก็ไม่ชาน ถ้าจะหลยไป
กะมิง?” พลาจวางหมวกลงบน โต.

ประกายรับช่อนความพริช แก่งทำอธาร
เป็น เชอัม ชม เพอ จะ ทยคา คุณหลวง ผู้ สามี
เสยสมที่ปกคลุมหน้า แล้วคย แก่ ทว อย่างขอ
ไปก็

“กะหลยไปทน้อยหนึ่ง ไ้ยีนคณเรีย
อญแ่ว ๆ ไม่นแเใจคิว่าผัน เลายมิไ้ชานวรี”
พอ กล่าววช หล่อน ก็ตรง เข้า จะคอก เสนอก
ของเธอ แต่ชวหม่มมกมือห้าม สันคิระ
กล่าววว่า

“ไม่ตอ้งทรอก ประเดียฉิน จะไป
คอกเอง” เหลือคตทแ่วทการรยา เธอร้อง
ออกมากด้วยความแปลกใจ “เฮ้! แม่ประกาย
ไปทำอะไรมา นัยนคางดั่งแ่งอย่างนั้น? ทว
ร้องไห้?”

“เปล่าล่ะ คิฉินเอน้าน้างหน้า ก็พอก
คุณเข้ามา” หล่อนแก่ตัวคไป “ทำไม
กลยเร้นกละคะ? ทเหมือนพ้งจะ ๒๒ นาฬิกา
เมือกะณเอง” หล่อนถาม แก่ชวย รู้สึก
ประหลาดใจอย่งทเธอกลยมาก่อนเวลา.

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

เฉยอยู่ ประการว่าไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นเลย

บทที่ ๒

“พอที่จบเรื่องนักต้องรีบกลับ” เธอกล่าว
ต่อไปด้วยน้ำเสียงเยือกเย็น แนวทนายจึง
อยุ่บนทวงหน้าของภรรยา “ทนไม่ไหวเข้มน
นัยน์ตาเธอเสียจริง ๆ” ยิ่งควักผ้าเช็ดหน้า
จนเช็ด ๆ ก็เหมือนกลับล้อให้น้ำตาไหลมาก
ขึ้นอีก “เฮ้อ ! เขาว่าคนเราเคราะห์ร้าย
อะไรก็ จะหนีอย่างไรก็ไม่พ้น ค่ะเช่นฉันเป็น
ตัวอย่าง” พอคนโง่ดิ้นขึ้นเสร็จแล้วก็
ควักขันยี่สิบ ใบละ ๓ บาท ออกมา จะชำระ
พระเอิญเก้เสียอีก รู้สึกขายเขาอย่างขี้ขี้ ไม่
รู้ว่าได้มาอย่างไร เมื่อไหร่จะหายเคราะห์ร้าย
เสียสักทีหนอ ?”

เธอกล่าวจบพร้อมกับผิงกศีรษะซ้ำ ๆ เป็น
เชิงคิกะโรอย่างหนึ่ง ต่อจากนั้นไปก็สนิทกัน
ถึงเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ประทับรู้ สักพักมาก
ก็คิดว่าคงหลวงอาทนายระแคะระคายถึงเรื่อง
ของหล่อนได้ จึงพุดถอใจคำเก๋มทุกอย่าง แต่
ความจริงจะรู้เพียงไรยังไม่ปรากฏ พอได้
เวลาสมควรแล้วทนายก็แยกกันไปนอน.

นั้นเป็นสายร้ายซึ่งเกิดขึ้นแก่คนหลงหนุ่ม
ถ้าหากเธอกลับเสียกลางทางแล้ว ไม่ต้อง
สงสัย เธอคงจะได้ประสบสิ่งแปลก ๆ อย่าง

หนึ่ง สักพักที่ล่วงไป ความเป็นอยู่
ของ ประทับ ยิ่งเปลี่ยนแปลง ไป จาก เดิม มาก
ขึ้น หน้าตาอีกโรยแสงให้เห็น ว่ามีความ
ทุกข์ยากในใจ เข้าปลาอาหารกับยประทาน
ไม่ได้ จนทำให้คนหลงพระมด ๑ รู้ สักพัก
สังเกต เมื่อก่อนหล่อนมักจะขมหัวว่าเรื่อง
อยู่เป็นนิตย์ แต่มาบัดนี้ตรงกันข้าม ทุกครั้ง
ที่เธอกลับ จาก กระทรง มัก จะ เห็นหล่อน มี
อาการเซื่องซึม หมดความขมขื่นแถมได้
ผิดกับแต่ก่อน เธอพยายามชักใช้ ไล่เลียง
ถึงสมมุติฐานแห่งโรคนี้หลายครั้ง แต่หล่อน
หายขมขื่นความจริงไม่ อ้างว่าปวดศีรษะบ้าง
เป็นไข้บ้าง สุกแล้วแต่จะเหมาะ ถึงกระนั้น
เธอก็ยังพยายามเอาอกเอาใจ หล่อน อยู่เสมอ
เช่นหาบต่าง ๆ ให้หล่อนรับประทานบ้าง พา
นั่งรถตากอากาศในเวลาเย็นบ้าง พาไปเที่ยว
รับประทานอาหารตามโฮเต็ลหรือตามสถานที่
หย่อนใจ บ้าง สุกแล้วแต่ ความประสงค์
ของหล่อน เธอไม่พยายามชักใจหล่อนแม้แต่น้อย
ซึ่งยาก ที่ จะ หาสามี คนใด ปฏิบัติ
ภรรยาของตนให้เหมือนกันเธอได้ แต่ถึง
กระนั้น อาการ ผิดปกติของหล่อน ก็คงดำรงอยู่
เรื่อย ๆ มา.

ชาญหัดกิจ

กันย

คืนวันตรุษกับวันเสาร์ คุณหลวงเดินไป
โถกาสเหมาโรงชวนหล่อนไปภาพยนตร์ เธอ
คิดว่าความเศร้าใจของหล่อนคงจะบรรเทาได้
บ้าง ประมาณ ๓๐ นาฬิกา ๓๐ นาทีหลังจาก
การนั่งรถไฟเที่ยวตากอากาศตามสถานที่ต่าง ๆ
แล้ว, เธอกับภรรยาที่พากันไปประชุมงานอยู่
ในโรงภาพยนตร์ พจนานกร เมื่อเลือกเก้าอี้
เหมาะได้ ๒ ตัวแล้ว ประกายจึงหยิบหนังสือ
อ่านเล่นซึ่งสามโค ซื่อให้ก่อนหน้าสักหน่อย
หนึ่งชิ้นมาอ่านเพื่อเป็นการแก้เบื่อใจ รอคอย
เวลากำหนดภาพยนตร์จะลงมือฉายต่อไป

หล่อน จะ อ่าน ไรหรือ ? ความ
สนุกสนาน ของ เนื้อเรื่อง ใน หนังสือ จะ มี สัก
เพียงไรหนอ ? ข้อนี้ประกายเองก็ตอบไม่ได้
แม้ สายตา จะ รัย อยู่บน หน้ากระดาษ หนังสือ
ก็จริง แต่หัวใจมิได้ระงับอยู่กับการอ่านหนังสือ
เสียเลย จริง ! ใคร ๆ ที่นั่งอยู่ใกล้ ๆ ใน
ขณะนั้นย่อมคิดว่าหล่อนมีความสุขแท้ ๆ แต่
เขาเหล่านั้นหาได้หยั่งซึ้งเข้าไปทราบถึงความ
ในใจของหล่อนแม้แต่น้อยไม่ว่า เวลานั้นหล่อน
จะทุกข์โศกสักเพียงไร โรคชะนิก็น่าเข้า
สิ่งล่อลึงในดวงจิตต์ ของผู้ใดผู้หนึ่งแล้วก็ยาก
ที่จะรักษาให้หายได้ และหล่อนก็เช่นเดียวกัน
ดวงจิตต์ ไม่วายที่จะคำนึงถึงภาพชั่วรักอยู่เสมอ

ปราโมทย์ มิใช่ หรือที่ มา เปลี่ยนแปลงใจ ของ
ประกายให้คิดเห็นไปอีกอย่างหนึ่ง ? และถ้า
ปราโมทย์ มิใช่ หรือที่ กำลัง นำความซอกซำ
ระกำใจ มาสู่หล่อน ก็จะทำให้ ซ่อเสียด และ
เกลียดชังของหล่อนต้องหมองคล้ำ ? ทั้ง ๆ ที่
ร้อยก็บอกว่าจะซื่อเสียด และเกลียดชัง ของหล่อน
กำลังจะนำเห่หมื่น กับทั้ง ๆ ที่รู้ยู่ว่าความสุข
ของสามโค ซื่อสัคยคือหล่อนกำลังจะขาดสะบั้น
อยู่รอมร่อ เพราะหล่อนเป็นผู้ทำลาย ฉะนั้น
แล้ว หล่อน ก็ยัง ถล่า ปลอ่ย ให้ เจตสิก หลวไป
รำลึกถึง ชู้รักอยู่ไต่อย่าง นำยคิดนั้นระอาใจ.

หล่อนจะเลิกคิดถึงเขาเสียมิได้หรือ ? หล่อน
จะหักใจ ลืมเขา มาคิดถึง ความสุขระวางหล่อน
กับสามโค ซื่อมิได้หรือ ? อนิจจาเอ๋ย ! ภาพ
ชั่ว รักยังติดตาอยู่ทุก ๆ นาที ความรักแท้
หนหลังเข้าฝังแน่นอยู่ในดวงใจ ของหล่อนแล้ว
อย่างสลัดไม่หลุด เธอ ! เขาว่าผู้หญิง ถ้า
ลงใจ มีความรักเกิดขึ้นแล้ว ความรักนั้น
มักจะเข้ามิดหัวใจไว้อย่างแน่นแฟ้นทีเดียวหนอ
สำหรับประกาย ก็เช่นเดียวกัน หล่อน ยอม
สละภาพว่า ความรักในตัวของปราโมทย์มีอำนาจ
เหนือสิ่ง ทั้งปวง — สามารถ ทำให้หล่อน มี
สายตาสั้น, แลเห็นกงจักรเป็นดอกบัว.

ส่วนคุณหลวงประมวล ๆ นาน ๆ ก็เหลียว

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

มากหล่อนเสียครึ่งหนึ่ง เธอรู้สึกตนว่าไม่น้อยหน้าชายหนุ่มทั้งหลายเหมือนกันในการที่นั่นเคียงคู่อยู่กับภรรยาเช่นนี้ ความงามของประคัมภ์ สามารถ ขั้วบริศมี สัตว์ ทั้งหลายให้รางวัลได้ แต่—โอ! อนาคตนัก หากเธอทราบถึงความในใจของหล่อนในบัดนี้ได้แล้ว บอกไม่ถูกว่าเธอจะรู้สึก สดใสใจสักเพียงไรหนอ ?

พอภาพยนตร์เริ่มฉาย เธอรีบหันหน้าเป็นข้ออธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ให้หล่อนทราบ บางครั้งถึงกับทำให้ผู้ที่นั่งอยู่ข้าง ๆ พวกนี้รู้สึกถึงแต่เธอ หาทราบไม่ ว่า ทุก ๆ คำที่อธิบายให้ภรรยาฟังนั้น หล่อน จะตั้งใจ ฟังเสมอไป หรือหาไม่.

ภาพยนตร์ ฉาย หกไป แล้ว ๓-๔ ม้วน เธอรู้สึกว่าการบรรยาย ของเธอไม่ เป็นคน ข้างพวกเสียเลย เหตุฉะนั้นเธอจึงพยายามเร้าใจหล่อนให้บังเกิด ความตื่นเต้น และความ สนุกสนาน ในภาพยนตร์ โดย ชวนหล่อน พดบัง คอยข้างแต่ตรงข้าม—หล่อนกลับนั่งนิ่ง สติเลือนลอยคล้าย กับ ว่า ภาพยนตร์ ใน คิน นั้น มีรสชาติเหมือนน้ำยาเย็น.

พอไฟฟ้าวางขึ้นแสดงว่า ภาพยนตร์ หกออกเรื่องหนึ่งแล้วและถึงในขณะนั้น หล่อนต้องสะท้านใจอีกโง่โง่ เพราะ ปรากฏว่ามี

สภาพบุรุษหนุ่ม ผู้หนึ่งกำลังเดินผ่านหน้าหล่อนไปในระยะพอควร บุรุษผู้นั้นหยุดจ้องหล่อน นึกถึงกวีความประหลาดใจ แล้วก็ไปหยกนั่งเก้าอี้ครึ่งหนึ่ง ห่างจากหล่อนไปทางซ้ายมือข้างหน้าไม่ถึง ๓ ศอก บุรุษผู้นั้นแลดูสาวตาของ หล่อนไม่ผิด—ก็คือ คุณปราโมทย์ ขั้วรักของหล่อนนั่นเอง.

โอกาส ไม่ ปล่อยให้ หล่อน ได้ จ้อง ดูเขานานนัก เพราะปรากฏว่า พอเขานั่งเก้าอี้เรียบร้อยแล้ว ไฟฟ้าก็ดับพลัน หกโอกาสที่หล่อนจะเห็นเขาได้อีก หล่อนรู้สึกว่ามีหัวใจ ของ หล่อน ใน ขณะนั้น เต้นแรง กว่าเดิมสัก ๓๐ เท่า หล่อน นั่งนิ่งดูภาพ ของเขานั่งถึงกึ่งหน้า, กว้างตาและสำเนียงที่เขาเคยพลกกับหล่อน—อยู่เมื่อสักครู่หนึ่งเอง และบัดนี้ ความนึก ความฝัน ของ หล่อน กลายเป็นความจริงขึ้นอีกแล้ว.

ทุกครั้งทีไฟฟ้าวางขึ้น ประคัมภ์ได้ทอดสายตาไปสู่ที่นั่ง นอกจากปราโมทย์ หล่อนพยายามเบือนหน้าหนีไปเสียทางอื่นทีหลายครั้งเพื่อมิให้สามีหนุ่มจับผิดได้ แต่ไม่ไหว ภาพของขั้วรัก ที่เหมือน จะ มา ลอยเด่น อยู่ตรงหน้าหล่อนเสมอ เวลาถึงลงไป หล่อนก็ยังรู้สึกสะอึกสะอื้นมากมายจนเป็นลำดับ ทุก

ชาณุให้ตติง

กันย

ครึ่งที่หล่อนมองไปทางเขาขณะเมื่อไฟฟ้าสว่าง
มักจะประสานกันด้วยเขาเสมอ แต่เขา
มองที่หล่อนมิได้ครุ่นคิด เพราะเขาคอย
ค่อนข้างหน้า.

ภาพยนตร์ฉายหมดไปแล้ว ๗-๘ ม้วน
ประคัยไม่รู้สักคน เห็น หรือ สนุกสนาน เสีย
เลย. กลับนั่งซึมเศร้าคล้ายถูกสกดวงจิต.
คุณหลวงรู้สึกละแวกใจมาก พยายามชวน
หล่อนพูดบ้าง, คบบ้าง เธอพยายามปลุกใจ
หล่อนอยู่เสมอเพื่อให้ยังเกิดความเพลิดเพลิน
แต่เธอก็! หล่อนกลับรู้สึกว่าการพูดทุก ๆ คำ
ของเธอเหมือนมีรสชาติคล้ายขบคว เธอพยายามจับ
คันสายปลายเหตุของภรรยารายทุก ๆ อธิบายถ
ถึงแม้ ในขณะภาพยนตร์กำลังฉายเธอก็ไม่
วายที่จะสังเกตที่หล่อน แต่ไม่รู้จะมีผล เพราะ
มัก แต่กระนั้น, เธอก็ยอมสละไม่ภาพยนตร์
กลับหันมาจับที่ หล่อน อยู่เสมออย่างไม่
กะพริบตา ในที่สุด พอไฟฟ้าสว่างเข้าขึ้น
ชกครึ่งหนึ่ง ความพยายามอันยากเข็ญข้าง
จะบรรลุเป็นผล หมายความว่าสิ่งหนึ่งมา
สีกที่หัวใจ เธอ—และ ก็ สิ่งนั้นเองที่ตัดความ
สัวรรณของเธอเสีย

จากดวงหน้าซีกเขียวของภรรยาจาก
อาการนั่งนิ่งคล้ายคนปราศจากสติ—และ

จากแวตาคันเลื่อนลอย — เธอสามารถเห็น
ได้ว่าที่หน่วยตาทั้งสองของหล่อนนั้นกำลัง
หล่อเย็นไปด้วยหยากตาตีสหัส

เธอรู้สึกละอายใจ คล้ายกับถูกยักดา
หล่อน อ่า! ยักดาเธอทราบดีเหลือเกินว่าการที่
หล่อนนั่งนิ่งซึมเศร้าไม่ยิ้มหัว, ไม่อยากพูดไม่
อยากคุยนั้นเกิดจากความทุกข์ระทมบางอย่าง
ซึ่งสิ่งนี้อยู่ในดวงใจของหล่อนอย่างแน่นอน
เธอก็ไม่ฮอกว่าได้กล่าวคำอะไรที่ผิดใจ หล่อน
บ้าง หรือ ประพฤติสิ่งไรที่แสบ แก่หัวใจของ
หล่อนบ้าง เปล่าเลย!

“แม่ประคัย! เป็นอะไรหรือ?” เธอ
กะซิบถามเมื่อไฟฟ้าดับมืดลงแล้ว

หล่อนสะกิดที่อกใจนิดหน่อย วิบหิย
ผ้าเช็ดหน้าขึ้นเช็ดหน้าตา

“แหม! รู้สึกละอายใจหรือ?” หล่อน
แก้ตัว

“ทำไมไม่ฮอกแต่แรก? ตอนนั้นอยู่
ไต้น?”

“ถ้าฮอกเกรงว่าคุณจะรำคาญ”

“ถ้าเช่นนั้นกลับกันเสียทีจะดี” เธอ
กล่าวแล้วก็สีกให้หล่อนลุกขึ้น

ประคัยรู้สึกละอายใจอย่างยิ่ง หล่อน
อยากกระดกมือขึ้นเหมือนกัน หากเกรงใจสามี

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

ยิ่งนัก แต่เมื่อมีโอกาสเช่นนี้แล้วหล่อนรู้สึก
ยินดียิ่ง. ก่อนจะถูกขังจากเกาะ หล่อนก็
เพลิดเพลินปราโมทย์ ด้วย ความอวล อุดม
แห่ง.

เมื่อรับประทานอาหารว่างพอแก่ หิวบ้างแล้ว
สามหนุ่ม กับ ภรรยาสาว ก็พากัน ขึ้น รถยนต์
กลับบ้าน แต่ประหลาดแท้ ! พอรถเคลื่อน
จาก ที่ใด สักเล็กน้อย อยู่นิดเดียวก็บังเกิด ขึ้นแก่
คนทั้งสองอย่างมิได้คาดหมาย

ยางรถล้อหน้าก็แตกบังเอิญลมเสียงกังสนั่น
แล้วรถก็หยุดกึกกลางตรอกริมถนน

หลวงประมวญ ตกใจ สะโงกหน้าออก
มานอกรถ แล้วก็หันพ้อออกมาด้วยความ
แปลกใจ “เฮ้ ! นี่มันยังงั้นอีกเล่า ?
ซี ๆ ชวยวิ่ง ๆ”

“ยางแตกไม่ใช่หรือคะ ?” ประทับ
ถามมีอาการตกใจ ไม่น้อยกว่าสามี่ “ตายวิ่ง
รถกลับบ้านยังงั้นอีกเล่า ?”

คุณหลวงวิ่งก้าวลงจากรถ ตรวศุทตรงที่
รอยแตก เข่อ้องออกมาดัง ๆ “โอ้โฮ !
ไม่น้อยเลย เสว !”

ขณะนั้นรถยนต์ ออกจากหนึ่งแล่นช้า ๆ มา
หยุดตรงนั้น เจ้าของรถเป็นชายหนุ่มรูปร่าง
สวยเก๋ มองปราศรัยด้วย ประคองใจไว้ว่า

ชายหนุ่มผู้นั้นคือ ปราโมทย์, ผู้รักของ
หล่อนนั่นเอง หล่อนรู้สึกใจหายวูบ ใจคอ
ไม่อยู่กับตัวอีกครั้งหนึ่ง อนิจจา ! หล่อน
เพิ่งจะทนเขามาเมื่อสักครู่นี้แท้ ๆ กลับมาพบ
เขาคือ กลับกับว่า พระเจ้า ช่างกลบเกล็นให้
มาพบกันเสียจริง ๆ.

“อ้าว ! แม่ประคอง เกิดเรื่องอะไรขึ้นจะ ?
ทำไมถึงหยุดรถเสียเล่า ?” ปราโมทย์ถาม
ด้วยความพิศวง

“ยางแตกจะไปยังไม่ได้” ประทับ
ตายพลางก้าวลงจากรถ “อ้อ ! คุณหลวงคะ”
หันมาทางสามี่ “ขอแนะนำให้คุณรู้จักกับ
คุณปราโมทย์ สหายเก่าของดิฉันค่ะ อ้อ !
คุณประโมทย์ นี่สามี่ดิฉันค่ะ”

เมื่อได้กระทำการ ปฏิสันถร กัน ตาม
ธรรมเนียมแล้ว ปราโมทย์ จึงเอ่ยขึ้นก่อนว่า
“ถ้าคุณไม่รังเกียจ, โปรดเปลี่ยนเอา
ยางของผมสิครับ มีสำรองอยู่เหมือนกัน
เชิญใช้ ได้เต็มที่ ผมอนุญาต”

คุณหลวงหนุ่ม มอง คุณปราโมทย์ อย่าง
พิศวงเพราะรู้สึกเล็กน้อย รู้สึกว่ามีสิ่งหนึ่ง
มาลึกลับขึ้นตา เขาคิดในใจว่า รถยนต์
คันนี้ดูเหมือนเป็นคันเดียวกับที่จอดหน้าบ้านเธอ
เมื่อคืนวันเสาร์ก่อน เชสเสกซ์—ตอนเคียว

เหมือนกันของเธอไม่มีผิด แต่คนสี่เชียว หาก
โอกาสมีจำนวนให้เธอ คิดอะไร ต่อไป มากนัก
เพราะปราโมทย์ ได้กล่าวกันว่า

“ผมเต็มใจ เชิญสักรับ ไม่ต้องเกรงใจ”

คุณหลวงหัวเราะ “ออกจะรบกวนคุณ
เกินไปกะมัง ?”

“ไม่เป็นไรมิได้” ปราโมทย์สวนควิน
โดยเร็ว “ของ ๆ ผมก็เหมือนกันของ ๆ
แม่ประคัยเหมือนกัน นึกคิดแล้ว ประเคียว
จะลำบากไปเปล่า ๆ”

คุณหลวงถึงเลื่อยครู่หนึ่ง คิดไม่ออก
ว่าควร จะ ทำอย่างไร. เธอ พัง จะ รู้จัก
ปราโมทย์เป็นครั้งแรกแท้ ๆ อาจจะเป็นบุญคุณ
กันต่อไป ใน ภายหน้าได้ ขณะ ที่ เธอ ยัง
ครึกครอง อยู่นี้ ประคัยได้กล่าวออกมาลอย ๆ
“ก็เหมือนพงษ์เปลี่ยน เมื่อวันเสาร์ ก่อนนนั้นเอง
แต่คนละลื้อ”

ใน ที่สุด เมื่อ อกรน ทน คำ ขอร้อง ไม่ ได้
คุณหลวงจึงตกลงใจเปลี่ยนยางรถทันที พลง
นิก ชมในใจ ว่าปราโมทย์ เป็นผู้มีใจดี สมกับ
สภาพบุรุษโดยแท้ นำคำขาสมาคมอย่างขึง
คิดว่าเธอคงจะได้ตอบแทน บุญคุณเขามิวันใด
ก็วันหนึ่ง บ้าง เป็นแน่ เมื่อ เปลี่ยน ยางรถ
เสร็จแล้ว เธอกล่าวกันว่า “ผมไม่รู้ว่าจะ

ชอบใจคุณอย่างไร ก็หวังว่าผมคงจะเป็น
สหายที่ดีคนหนึ่งของคุณต่อไป”

“และผมก็เช่นเดียวกัน” ปราโมทย์
หัวเราะ พลงบนมือสัมผัสกับคุณหลวง.

“ถ้าคุณไม่รังเกียจ ผมยินดีเชิญคุณ
ไปเที่ยวที่บ้านได้ตลอดเวลา” คุณหลวงกล่าว
ด้วยความยินดี “คุณคงรู้จักแล้ว เพราะ
แม่ประคัยก็เคยคุยด้วยกัน” และถือเสียว่า
เป็นบ้านของคุณด้วย”

ปราโมทย์พยักหน้าและตอบรับรอง การ
สนทนา คงทำเนือ ต่อไปอีก เล็กน้อย ใน ที่สุด
ต่างก็แยกกันกลับบ้าน.

นั่นนี้ ว่า คุณหลวง ประมวล ๗ เป็น หัน
บุญคุณอยู่กับปราโมทย์ เป็นครั้งแรก อา !
ปราโมทย์เคียวทางถูกแล้ว เป็นความฉลาด
ของเขา ที่ได้ กระทำ เช่นนี้ เพราะ ใน โอกาส
หลัง ๆ เขาอาจเข้าไปหาประคัยได้อย่างสะดวก
และ สามี ของ หล่อน ก็ จะ ไม่ คิด ระแวง ได้เลย
เมื่อหวานพิชแล้วก็ยอมทวงผลเป็นธรรมดา.

๐ ๐ ๐

เมื่อ กลับ มา ถึง บ้าน คุณหลวงประมวล ๗
ยังรู้สึกแคลงใจไม่หาย การที่ภรรยาของเธอ
มีอาภักดิ์กับญาติคนแปลก ไปกว่าเดิม สกิดหัวใจเธอ
ไม่น้อย ตลอดทางทั้งมาในรถยนต์ เธอ

พ.ศ. ๒๔๓๑

โทษอันควรแก่ความผิด

พยายามค้นหาสาเหตุเรื่องนี้อยู่เสมอ ผู้ที่
ประคับไว้และนำให้รู้จักกับเธอ เมื่อสักครุนม
พงศ์เล่าเหล่านี้เป็นไหน ? และถิ่นฐานอยู่
แห่งไร ? เธอไม่ทราบเสียเลย แต่หล่อน
บอกว่าเพื่อนเก่าของหล่อน ซึ่งเธอไม่
สามารถจะทราบอะไรต่อไปมากกว่านี้ รด
กันนั้น — คนที่ปราโมทย์ นิ่งมา เมื่อสักครุนม
ข้างเหมือน กับ คนที่ เธอเห็น จออยู่ หน้าบ้าน
เมื่อก่อนแล้วก่อนนั้นเสียจริง ๆ นัยคงแต่
วันนั้นมา ภรรยาของเธอก็มีอาการผิด
ปกติ และเมื่อก่อนแล้วก่อนนั้นไม่ใช่หรือที่
เธอประสพหลายรายต่าง ๆ ซึ่งเธอรู้ สักสิ่งหรือ
ในใจอย่างบอกไม่ถูก สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เอง
เป็นกรณียแวล้อมให้เห็นได้ว่า ภรรยา
ของเธอ จะต้องมีส่วน เกี่ยวข้อง กับปราโมทย์
เพื่อนของหล่อนเป็นแน่

แต่กันทั้งสองจะเกี่ยวข้องกับสถานใด ?
คุณหลวงยังขบขัปัญหาข้อนี้ไม่แตก อย่างไร
ก็, เธอก็ควรจะทราบไว้เสียด้วย เพราะอาจ
เป็นประโยชน์ได้ ไม่มากนักเลย เหตุฉะนั้น
เมื่อกลับมาถึงบ้าน และเปิดน เครื่อง แต่งกาย
เสร็จแล้ว ความอยากรู้อย่างยิ่งทำให้เธอต้องไป
ซักไซ้ไล่เลียงความจริงจากหล่อน
เวลานั้นประคิยยังมีใจเข้านอน หล่อนนั่ง

ทอดอารมณ์อยู่ริมหน้าต่างหนึ่ง สูดอากาศ
อันสดชื่น ในยามราตรี นิ่งหันหน้าออกไป
ข้างนอก สงบ สติอารมณ์ คล้าย กับ จะคิด ถึง
อะไรบางอย่าง.

“ยังไม่นอนอีก ?” คุณหลวงเริ่ม
ถามขึ้นก่อน

หล่อนเหลียวหน้ามาทางสามีอย่างเฉื่อยช้า
ตอบว่า

“ยังคะร้อนนัก อยากจะตากลมให้เย็นใจ
สักหน่อยแล้วจึงจะนอน”

เธอซุกกายนั่งลงบนเตียงใกล้ ๆ กับหล่อน
แล้วกล่าวว่า

“ไหนเมื่อเธอก็บอกว่าป่วยก็ระ ทำไม
ไม่นอนเสียเลย หรือหายแล้ว ?”

“ค่อยทุเลาแล้วคะ” หล่อนตอบเรียบ ๆ
“อากาศก็ ๆ อย่างนี้เชื่อว่าประเคียวกังหาย”

“ยินดีด้วย แต่อย่า ตามอะไรสัก
อย่างหนึ่ง” เธอกลืนน้ำลาย หยตึงเล็กน้อย
คล้ายจะค้นหาคำพูด “แม่ประคิย เธอรู้
จักกับคุณปราโมทย์มานานแล้วหรือ ?”

“ทำไม่คะ ?” หล่อนหันมาถาม
“ใช่—เปล่า ไม่—ไม่ทำไม่หรือ” เธอ

ตอบ ตะกุกตะกัก คล้ายกับ จะเกรงอำนาจ ของ
หล่อน “อยากทราบสักนิดว่า เขารู้จัก

ชาวยุทติกา

กันย

กับเธอมาตั้งแต่เมื่อไหร่ ?”

“รู้จักกันมาตั้งแต่เด็ก ๆ”

“เป็นญาติกันหรือเปล่า ?”

หล่อนสั่นศีรษะปฏิเสธ.

“บ้านของเธอคงอยู่ใกล้กับเธอ ?”

หล่อนพยักหน้ารับ

คุณหลวงนั่งคิดอะไรอย่างแล้วกล่าว่า

“เธอคงสนิทสนมกันมาก ?”

ประภัสสะก็งัดเล็กน้อย “ค่ะ แต่ก็เป็น

ไปอย่างถนัดกัน

“เพื่อนบ้าน” คุณหลวงทวนคำตอบ ๆ

“เขามีเมียแล้วหรือ ?”

หล่อนหันขวับมาทางสามีนั่งข้างเธอ

ในคำถามของเธออย่างยิ่ง หล่อนคิดในใจ

ว่า เธอจะถามไปเพื่อประสงค์สิ่งใดกัน. ถ้า

หล่อนจะบอกเธอตามตรง จะมีผลก็อย่างไร

เธอถามคล้าย ๆ กันว่ามีความหวังใน

หล่อน ไม่มีความไว้วางใจในตัวหล่อนเสียเลย

แต่ก็น่าจะเป็นเช่นนั้น เพราะสามีนั่งตรงหน้า

ก็ย่อมจะหวาดเกรงไปเป็นธรรมดา แต่ถ้า

จะสมมุติว่าหล่อนยกเธอ การณ์จะเป็นไหน.

อย่างไรก็ตาม หล่อนคิดว่า การบอกไปตามที่

คงไม่น่าผลเสียหาให้หล่อนเป็นแน่ เพราะ

สามีนั่งของ หล่อน จะระแวงไป ถึง เช่น นั้น เทียบ

หรือ ?

“ดูเหมือนจะยังเป็นโสด” หล่อนตอบ

เรียบ ๆ พยายามมิให้ผิดปกติ “แต่คุณ

ถามไปทำไมคะ ? ไม่เห็นมีประโยชน์

ตรงไหน”

“มีสิ แม่ประภัสสะ เขามีบุญคุณอยู่กับ

ฉันมาก ถ้าไม่ได้เขาย้ำฉันเรายังคงไม่

ถึงบ้านเป็นแน่. ฉันรู้สึกว่าเขาเป็นผู้มี

โอโยอ้อมอารีน่าคบใกล้ ๆ”

“ท่านนั้นแหละหรือคะ ?” ประภัสสะ

ทันที

ต่างคนก็ต่างนั่งกันไปนาน ประภัสสะ

ที่ไม่อยากพูด แต่คุณหลวงนั่งโดย

ความคิด จนเวลาล่วงไปประมาณ ๓ นาที

เธอก็จึงเอ่ยทำลายความเงียบขึ้นอีก.

“ดูเหมือนเมื่อคืนวันเสาร์ก่อน เขาก็

ที่บ้านเราไม่ใช่หรือ ?”

“คุณทราบมาได้ยังไงกันคะ ?” หล่อน

รีบถามโดยเร็วด้วยความรู้สึกแปลก

“ทราบมาได้หรือ ?” เธอยืนยัน “ถ้า

ฉันนั้นคาดฉันไม่ผิด, ก็อยากจะบอก

เหมือนกับคนที่ฉันเห็นจอกอยู่หน้าบ้าน

จากคุณหญิงไม่มีผิด”

ประภัสสะนั่งขึ้น รู้สึกว่าคำพูดของสามีนั่ง

୩. ୧. ୩୫୩୩

โทษอันควรแก่ความผิด

แทงใจหล่อนจริง ๆ เพื่อมิให้ มีพิรุณหล่อนจึง
เถียงว่า

ไม่นั่นคงเป็นอกขัญหาหนิง ติงนั่นหล่อน
จึงเข้าอนทนท.

“จำเเน หรือคะ ที่วชิระนิกันี่ จะ ต้อง เป็น
คนเกียวกััน ? แผลกจริง ๆ ติฉินก็อยู่บ้าน
แต่ไม่เห็นมีใครมาตักกัน เอาอะไรมาพูดก็
ไม่รู้.”

“เมื่อไม่เห็นกันแล้วไป ฉันไม่ว่าอะไร
หรือ” เขากล่าวพร้อมยกพยักหน้า “แต่
ทำไมหมื่น^๕เองไม่ค่อยสบายใจเลย? พย
ท^๕ไหน^๕ก็เห็นงั้น^๕เศร้า^๕อย่าง^๕นั้น^๕เสมอ^๕ เมื่อ
ท^๕กข^๕ร้อน^๕อะไรก็บอกกัน^๕ดีกว่า^๕ ไม่เห็นควร
จะมา^๕ขัด^๕กัน^๕ไว้^๕ ฉัน^๕ยินดี^๕จะ^๕ช่วยเหลือ^๕
ท^๕กข^๕อย่าง^๕”

“เป็น พระคุณละค่ะ แต่ คุณไม่ ควร
ทุกข์ ไปด้วยเลย ไม่มีอะไรหรอก”

ในที่สุดเมื่อเห็นว่าระคนเอาความจริงจาก
 หล่อนมาได้แล้ว คุณหลวงก็ออกไปจากห้อง
 ปล่อยให้หล่อนนั่งอยู่ต่อไปตามลำพัง

ยิงตกก็ยิงเลย ยิง ไก่ ยิงแต่ยิงนกนาง
 ตกก็ยิงพญายาซากิ และลมซางก็ตองถึง ไม่
 เป็นอะไร ๆ เท่านั้น ประชุมผู้สวดกันว่า ยัง
 คิดกลียุติ ความยุ่งยากให้แก่พลชนหนักขึ้น
 ในที่สุดเห็นว่า การนอนหลับนั้นแหละ เป็นสิ่ง
 ประเสริฐสุด แท้ที่จริงโลกาตามใจคนหรือ

บทที่ ๓

อรุโณทัยไฉแสง ชุนจับ ขอบฟ้าทางภาค
บูรพา—ฝูงกาต่างพากันบินออกจากรวงรัง
เที่ยวหาอาหาร เสี่ยงนกกร้อวิ่งแข่งแซ่ทั่ว
ท้องนภาภาค ลมพัดค้องทิวไม้แต่ฮือๆ
ยังความเย็นสะท้านแก่ผู้ใดที่รับ สิ่งเหล่านี้
เป็นอารมณ์ที่สลับฉากแห่งเวลารุ่งอรุณ

คุณหลวง ประมวล อรรถกถา ตำนานขน แต่
เจ้าศรีผไทสมรมา เธอเองตอบไม่ถกว่าวัน
ทำไมจึงทน แต่เจ้า ความจริง สำหรับ
วันอาทิตย์ ซึ่งเป็นวันหยุด เธอมี จะทนสายตัง
สนาฬิกา เสมอ แต่สำหรับวันนอนพักกับ
เชือกตนเสียแล้ว ขณะนั้นรับรักษาคน
สกลชน อยู่ปลายสะพานน้ำ ปล่อยอารมณ์คิด
ถึงสิ่งต่าง ๆ อย่างเพลิดเพลิน จนเวลาถึง
ไปเกือบ ๒ ชั่วโมงเธอจึงลุกขึ้นจากที่เดิม เก็บ
ทรงขนบ้านอย่างช้า ๆ

แต่ตรงกันข้าม—เข้าวนัน วรรษาของเข
กลีบต้นสายฝอยกตินองจาก เมื่อกันนั้น หล่อน
นอนตกเกินไป ความขมระคายค่อนมีกระต
ก่อนสามสี่มอ แต่ในวันถัดหากคณหลวง

ชาลยหัดถัก

กันย

ไม่ปลูกหล่อนให้ลุกขึ้นแล้ว นึกกลัวว่าอาหาร
เข้าอาหารจะต้องเดินไปจนถึง ๑๐ นาฬิกาเป็นแน่
“คนเถอะ แม่ประคัม พระอาทิตย์ขึ้น
สูงแล้ว” เธอปลูกภรรยาด้วยสำเนียง
อ่อนหวาน

ประคัมบิดาเข้าไปมา แลยอนหงศาขึ้น
เล็กน้อย แล้วก็หลับตาต่อไปอีก

“โอ ! แม่ประคัม” เธอกล่าวพร้อมกัน
เขย่าวางของหล่อนเขา ๆ “คนที่เถอะนะ
อะไร ปล่อยให้แสงแดดส่องเข้าไปถึงในมุ้งแล้ว
เห็นไหม ?”

ประคัมลืมตาขึ้นอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้
หล่อนได้สติ โลกที่คิดขึ้นหน้ารู้สึกตะอาวใจ
เล็กน้อยที่ทำให้สับสนมาปลูก

“อยู่ตาย ! นึกไม่กลัวอะไร ?” หล่อน
กล่าวพร้อมกันปลูกขึ้นหนึ่ง ขยิบตาเหมือนเด็ก ๆ
“ขอโทษเถอะค่ะ ที่คุณต้องมาปลูก.”

“เกือบ ๘ นาฬิกาแล้ว เมื่อคืนถ้าจะนอน
ก็เกินไป สันคันทนหรือจึงไม่ยอมกัน ?”
เธอสัพยอก

“ทำไมนางไหว จึงไม่มาปลูก นะคะ ?”

“ฉันห้ามเสียเอง เพราะเห็นว่ากำลัง
นอนสะบาย รียลางหน้าแล้วไปกินข้าวด้วยกัน
เถอะ” เธอกล่าวแล้วก็ออกไปจากห้อง

ครึ่งชั่วโมงให้หลัง หล่อนก็พร้อมเสร็จ
เมื่อไปถึงโต๊ะอาหาร ก็เห็น สาม นิ่งอ่าน
หนังสือพิมพ์คอยอยู่ก่อนแล้ว

อาหารเข้าใน วันนั้น ถึงแม้จะมีรสโอชะ
สักเพียงไรก็ตาม ประคัมรู้สึกว่าจะข้างไม่ถูก
ปากของหล่อนแม้แต่น้อย ทุกสิ่งทุกอย่าง
กลืนมีรสขื่นขมเสียจริง ๆ หล่อนพยายาม

ฝืนใจ จะรับประทานให้มากที่สุดที่ใจจะ มากได้
แต่—อนิจจา ! คอหอย ของ หล่อน คับคั่ง
กว่าจะกลืนเข้าไปได้จะช้า ๆ ทุเป็นของหนักใจ

อย่างยิ่ง คุณหลวงถึงกับฉีกสีกแตก แต่เธอ
หาได้กล่าวอย่างไรไม่ เธอทราบดีว่า โรค
รับประทานอาหารไม่ได้ ของหล่อนนั้น เกิดจาก

อะไร แค่นิสัยของเธอเป็นผู้ รักความสงบ
มากกว่าอย่างอื่น ตลอดเวลารับประทานอาหาร
เธอก็มี พยายามเอาเรื่องรววที่ ล่วงแล้ว ขึ้นมา

กล่าวอีกเลย. อย่างไรก็ตาม, หัวใจของเธอ
คงทุกข์ทวิง, ครุ่นคิดถึงเรื่องรียลแปลกไม่น้อย
ไปกว่าหล่อนเหมือนกัน

เมื่อรับประทาน อาหารเสร็จ เรียบร้อยแล้ว
คุณหลวงเป็นผู้กล่าวขึ้นก่อนว่า

“แม่ประคัม ๕—๓ วันมานี้ฉันสังเกตเห็น
ว่า เธอรับประทานอาหารไม่ใคร่ได้เลย หรือ
ว่าอาหารไม่ถูกปาก ?”

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

หล่อนเงยหน้าขึ้นพคออย่างอ่อนน้อม

“คุณแปลกใจหรือคะ ?”

“ทำไมจะไม่แปลก” เธอจึงทวงถาม
ก๊วยแหวกอันหนึ่ง “เธอกินไม่ได้, นอน
ไม่หลับ ฉันก็พลอยทักขรอนไปก๊วย มีเรื่อง
อะไรก็บอกกันตรง ๆ ก็ดีกว่า ะมามีภัยกันไว้
ทำไม ไม่ควรเลย.”

คำพูดของเธอทุก ๆ คำไม่ แสดงให้เห็น
ว่า เธอจะโกรธหรือเกลียดหล่อนเลยเลย เธอ
พยายามให้ความสุข แก่ หล่อน จน เค็มกำลัง
แค่—อนิจจา! หล่อนกลับจะคิดทรมานต่อเธอ
อยู่อีกหรือ ? ทั้งสองท่านนั่งนิ่งไปเป็นครู่
ใหญ่ ๆ หารู้ไม่ว่าใครได้กล่าวอะไรต่อไปไม่ เธอ
ลุกขึ้นยืนแล้ว หายหลังพินึก
เก้าอี้คล้ายคนไม่มีความทุกข์ขรอน หรือตา
ทั้งสองก็ทรนายนอกชีวิตด้วยความพิศวง

“แม่ประคัย” ในที่สุดเธอก็กล่าวทำลาย
ความเงยขึ้น พลัง เคาะ เถาหรือ ลงกระ โถน
“เมื่อคนนั้นเห็นจะหลยี่สหายก็กระมัง ?”

ประคัย รยี่สหาย ไต่ แก่ชวย เมื่อ พก
ถึงเรื่อง การนอน หล่อน รู้ สัก ละฮาย เล็กน้อย
เพราะเขารู้ว่า หล่อนคนตายผิดปกติ

“คะ หลยี่อย่างสนธิ.” หล่อนก็กระไร
ไม่ออก

“ไม่ฉันอะไรบ้างหรือ ?”

“เปล่าคะ หลยี่เหมือนคนตายก็เคย”

ถึงไม่มีใครบอก คุณหลวง ก็รู้ สัก ก็ว่า
คำพูดของหล่อนเป็นเชิงประชดน้อย ๆ แต่เธอ
มีรู สัก โกรธอย่างไร.

“ส่วนฉัน—ตรงกันข้าม.” เธอกล่าว
เป็นเชิงล้อเลียน “ฉันแปลกพิลึก นึกจะเล่า
ให้ ฟังเมื่อเวลา กินอาหาร ก็เห็นว่าไม่สู้เหมาะ
เพราะฉันร่ายกายแท้ ๆ”

“ฉันร่ายเขาว่าได้กินะคะ” หล่อนสอ
“เห็นจะไม่จริงแน่ เธออะไรมาพูด เมื่อ
เคื่อก่อนไม่ฉันร่ายอย่างนั้น ไร ทำไมจึงต้อง
นอนเจ็บไปเกือบ ๑๕ วันเล่า ? เสียเงินค่าหมอ
เป็นก่ายเป็นกอง ไม่เห็นใครทรมานเลย. มา
เมื่อคนนั้นก็กระแหวะ เห็นจะหนักเพราะที่
ไม่พัน”

“ฉันว่ายังไม่กระ อยากรู้จริง ๆ” หล่อน
เร้าด้วยความกระหาย

“อยากรู้หรือ ? แปลกอย่างบอกไม่ถูก
พอล้มตัวลง นอน ได้ สักครู่ ก็ฉัน ว่าได้ เจริญ
เที่ยวตามถนน ะระอญเกียแหวงไต่หวงหนึ่ง—”

“อ้อ ! นั่นหรือคะฉันว่า ?” หล่อนสอ
โดยเร็วก่อนที่สามีจะเล่า

“ยังซี ฟังก่อน” เธอ ยกมือห้าม

ชาญหัตถลิก

“พอเก็บไ้แล้ว ก็ลงสวมนวมอตร์ สักว่าวาม
จริง ๆ” ไม่เคยเห็นแหวนวงไหนงามเหมือน
อย่างนั้นเลย ขณะที่กำลังสวมเพลินอยู่นั้น
ก็รู้สึกว่ามีอะไรมาทักคอ ข้างหลัง แล้วก็
เหวี่ยงมันลงกลางถนนนั่นเอง ฉันพยายาม
ทน คอย ระวัง ระวังไม่ ออก เพราะ ดกรัก
คอแน่น พอตกขึ้นไ้จึงรู้สึก ว่า อ้ายคนท
มาทักคอฉันไ้แย่งเอาแหวนซึ่งสวมนวมอยู่นั้น
ไปเสียแล้วอย่างสะบายใจ แล้วมันก็วิ่งหนีไป
เฮอ—ก็พอตกใจตื่น—”

“น่าเสียดาย” ประทับออกอุทานลอย ๆ

“พอตื่นขึ้นจึงรู้สึกว่าเป็นความฝัน แล้ว
ไปเลิก”

“เห็นจะหมดเคราะห์กันเสียที” หล่อน
กล่าวแล้วก็เงยขึ้นไ้ครู่หนึ่ง คุณหลวงพกว่า
“เธอมีความเห็นอย่างไรบ้างล่ะ ?”

“อย่าไปคล้อยล้ากับความฝันเลยล่ะ คุณ
เธอกลัวหรือคะ ?”

“ฉันไม่เคยเชื่อ แต่บางครั้งอาจเป็นलग
ร้ายไ้” เธอว่าสิ ที่ฉันในวันเสาร์มักจะไ้
แก้ตัวของผู้ฝัน ไม่ใช่หรือ ? นักออกนะแหละ
คงเคยอยู่กับฉันแน่นอน”

“เหลวไหลไม่มีมูล” หล่อนกล่าวอย่าง
หนักแน่น “ใครเขาสอนคนนั้นกับยา”

สามีของหล่อนหัวเราะก๊วยความขัน

“ยากนัก” เธอกล่าว “พอคนนั้นก็
นอนไม่หลับ อีก ฉันใช้ เวลาทรงตัวแต่เช้า
เกือบ ๒ ชั่วโมง ก็ไม่ไ้เรื่อง บอกไม่ถูก
ว่ารู้สึกสังหรณ์ในใจอย่างไรพิศ เธอไม่
รู้สึกแปลกใจบ้างหรือ ? เมื่อไม่แปลก ก็
แล้วไป

ในตอนเย็นวันนั้นเอง—!

รถเอสเส็กซ์ สีน้ำเงิน ตอน เกียว ค่อย ๆ

คลาน ออกจาก ประตูบ้าน “โรนจินคา”
อย่างเฉื่อยช้า เป็นเวลาครู่ใหญ่ ๆ ก็มาหยุด
ลง ตรง หน้า ประตูบ้าน สองชั้น หลัง หนึ่ง ฉาย
ด้วยสีเข้วยอ่อน ๆ ดังเห็นอยู่ริมถนนสีวิงค์.

คุณหลวง ประมวลธรรมดคติ ก้าวลง อย่าง
กะวักวาก เธอควักกระเป๋าออกมากุสุมมวนหนึ่ง
แล้วก็เทิรหายเข้าไปในประตู บ้านนั้น ด้วยความ
ร้อนรน เสมือนจะต้องการพบใครคนนั้น.

เธอเกิรไป ตามถนน ซึ่งโรยด้วยกรวดเม็ด
เล็ก ๆ ข้างขวาของถนนเป็นสระน้ำใสสะอาด
ขี้วัวค่อเรียตซึ่งขุดก่อกอยู่ ไ้แล้ว ก้านช้ายของ
ถนนเป็นสนามหญ้าเขียวขจี มีตึกคาหินสลัก
ด้วย ฝีมือชาวอิตาลีเลินคังอยู่เรียงรายน่าทึ่ง
แสงอาทิตย์ เมื่อจวนจะใกล้สนชยาช่วยฉายให้

พ.ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

เห็นความงามของบ้านนั้นชื่นอกอีกไซ

“ไปคุยกันในบ้านเถอะนะ เลียบ ๆ ติ”

“ฮัลโหล! สมาน ทำอะไร?” เธอร้อง
ทักชายหนุ่มผู้หนึ่ง ซึ่งนั่งอ่านหนังสือ อ่านเล่น
อยู่ท่าเกาธรมบนโต๊ะหินอ่อน.

คุณหลวงชวน

คุณสมานมีชัก ทั้งสองพากันเดินตรง
ขึ้นบ้าน

ผู้ใดเรียกนามว่า “สมาน” หันมา
ทางคนเสียง, ยมออกมากด้วยความดีใจพร้อม
กับลูกขนค้อนรับอย่างยิ้มแย้ม

ควรกล่าวเสียด้วยว่า คุณหลวงประมวณ ๆ
กับคุณสมาน เป็นมิตร ทักใคร่ กันอย่างที่สุด
เคยอยู่ ร่วม โรงเรียน เกือบ กันมาตั้ง แต่ เด็ก รั
นิสัยใจคอ กันเป็นอย่างดี ดูเหมือนคุณหลวง
จะเป็นแขกประจำสำหรับบ้านคุณสมานก็ว่าได้

“ฮ้าว! กระจำง เอ๊ย—คุณหลวง”
เธอกล่าวสัพยอกยิ้มมือ คุณหลวงสั้นด้วยความ
ยินดี “แหม! ไต่เท้ามากระใจมาเยิ้มผผ—”

“อยากจะถามอะไรสักหน่อย” คุณหลวง
ประมวณ ๆ เธอชวนก่อน เมื่อนั่งลงเรียบร้อยแล้ว
“แกรู้จักกับแม่ประคัยเมื่อก่อนคิมี่ใช่?”

“ข้า—อย่าทลก” คุณหลวงหนุ่มกล่าว
ซึ้งซึ้ง และ ทบหลัง สหายรัก เขา ๆ เป็น เสียง
หยอกเอน “แต่ก่อนอย่างไร เกียวกักให้
เป็นอย่างนั้นเถอะนะ”

คุณสมานสั้นด้วย “ฮี่! เบล่า รู้จัก
กันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น. ทำไม?”

คุณสมานท้วงวาระ “ไปไหนมา รัง
แฉะเข้ามาหาได้?”

คุณหลวงหยิบยืม หู ในกระป๋อง ซึ่งตั้งอยู่บน
โต๊ะชั้นมาทุคตย

“มีอะไร จะมาหาแก็” เธอตอบหัวน ๆ

“กันอยากถามแก็ว่า” เธอกล่าวเรียบ ๆ

“อ้อ! ถ้า ไม่มีอะไร เห็น จะไม่ มาหา
เป็นแน่”

“ก่อนแม่ประคัยจะได้ กับกันนั้น หล่อนเคย
รักกับใครมาบ้างหรือเปล่า?”

“งานมากจริง ๆ ไม่ใคร่ว่างเลย”

คุณสมาน นั่งตรง เป็นครู่ใหญ่ โยหน้า
ที่เคียวราเงอโยเมื่อสักครู่ก็เปลี่ยน เป็นเครื่องขมิ
แสดงให้เห็นว่าใช้ความคึกคักซึ่ง เธอถอน
หายใจยาวแล้วก็กล่าวออกมาเบา ๆ

“จริง ๆ งานมาก” คุณสมานย้อนให้
“เมื่อ ยังไม่แต่งงาน เคย มา หา กัน อย่างน้อย
อาทิตย์ละ ๓ ครั้ง พอแต่งงานแล้วกลายเป็น
เกือบจะครึ่ง เออ—”

“อ้อ! กันรู้ ไม่ได้. ทำไม! เรือง

ชาญหัดถิก

กณย

เป็นยังงั้น เล่าให้ฟังบ้างซี ? บ้างที
แม่สมรอาทอบคำถามของแกได้ เพราะเขา
เคย เป็น เพื่อน นักรเรียน โรงเรียน เดียว กัน มา
คอยประเคียว กันจะให้คนใช้ ไปเรียกวมา
เที่ยวแหละ ” กล่าวแล้วก็ลุกออกไปนอก
ห้องลึกครู่ก็กลับเข้ามาอย่างเดิม

“ ก็ไม่เห็นมีเรื่องอะไร ” คุณหลวงกล่าว
พลางพนคว้นยทร ขนสัปดาห์ทอง “ อ้อ !
เที่ยวก่อนแกรู้จักคนชื่อปราโมทย์บ้างไหม ? ”

คุณสมานใช้ความคึกคักครั้งหนึ่ง เธอ
พยายามชักชวนของพวกเพื่อนทุก ๆ คนที่รู้จัก
แต่ไม่ปรกฏผลอย่างไร.

“ ไม่เลย. ทำไมละ ? ” เธอย้อนถาม
“ เรื่องเป็นอย่างนั้น ” แล้วคุณหลวงก็
เริ่มบรรยายเหตุการณ์ ซึ่ง เธอได้ประสบแต่
เมื่อคืนวันเสาร์ก่อน ตลอดจนความฝันเมื่อ
คืนนี้ให้สหายรักฟัง ยิ่งใกล้ระบม เสียงของ
เธอก็ยิ่งเบาลงเป็นลำดับ จนทำให้คุณสมาน
รู้สึกงอ

“ เรื่องของแก ออกจะ ซบมกล กระทั่ง ”
ในที่สุดคุณสมานได้กล่าวขึ้นเมื่อเธอเล่าจบลง
“ แล้วแกมีความเห็นอย่างไร ? ”

“ พวกกันอย่างลูกผู้ชาย ” คุณหลวง
กล่าวอย่างเอาจริงเอาจัง “ กันจะแวงไปว่า

หล่อนคงรักกับปราโมทย์มาก่อนแล้ว ”

“ ถ้าอย่างนั้น แกจะคิดอย่างไรเล่า ? ”

“ ไม่เป็นปัญหา กันอาจสละหล่อนได้
เสมอ แต่หล่อนไม่ยอมยกกันตามตรง ตาม
ครั้งไรมาก็ยังทุกที กันรู้ ทั่วเท่าที่หล่อน
แต่งงานกับกันครั้งนั้นเองมาราผู้ใหญ่จัดการ
คู่เหมือน กันจะ หลงรักหล่อน แต่ข้างเดียวเสีย
แหละมากกว่า— ”

“ ถึง หล่อน จะ ไม่เคย รักแกมาก่อน ก็
ตามที ” สหาย ของ เธอ วย สอโดยเร็ว
“ ทำไมไม่พอกันเสียให้แหม่แจ่งเล่า ? คนเรา
เมื่อลงได้ยอมล้มตัวรวมท้ายกันแล้ว ก็ควรจะ
ต้องกอดคอกันตายจึงจะตก จะก็ช่วยอย่างไร
ก็ได้ ซื่อว่าเช่นฉนี้เมื่อกันเสมอ แต่เท่าที่แก
แวงไปเช่นนั้น กัน ยัง ไม่ลงความเห็น พ้อง
ด้วยเลย ”

“ ทำไม ”

“ เหตุผลที่หล่อน จะคิดแตกร้างกับแกยัง
ไม่มีเพียงพอ ”

พอคุณหลวงอธิบายจะพด คนใช้ ก็เข้ามา
รายงาน ว่า แม่สมรไม่ยอมย้าย ไปเยี่ยมเพื่อน
ที่หัวลำโพงยังไม่กลับ กว่าจะกลับก็ถึงกลางคืน
“ ยิ่งกันแกต้องกินข้าวทน ” คุณสมาน
พูดเมื่อคนใช้ออกไปจากห้องแล้ว “ กลางคืน

พ. ศ. ๒๔๗๑

จึงค่อยกลับ”

คุณหลวง ไม่ปฏิเสธ ท่อคำ ชักชวน ของ
สหายรัก เธอพูดว่า

“แต่แกไม่รู้ สัก แปลกใจ ใน ความสนทน
กันแล้วให้ฟังบ้าง ?”

“แปลกมาก” คุณสมานตอบ “แต่รู้
ไม่ได้ว่าจะเปนดังที่หรือร้ายสำหรับแก”

“ทำยังไถ่ถึงจะรู้ คั่นอ ?” คุณหลวง
พิมพ์าลอย ๆ

คุณสมานนั่งใช้ความคึกเล็กน้อย แล้ว
กล่าว ขึ้นด้วยความยินดี

“อ้อ ! พรุ่งนี้ลองไปหาพระทวดที่ย่างลำ
ดู ให้ท่านช่วยทำนายให้ เขาว่าท่าน
ทำนายเก่งพิลึก มีตัวอย่างมาแล้ว เจ้าคุณพ่อ
ของกันแน่ละ เมื่อຍกกลับมาไปหาท่าน ท่าน
ทำนายว่าภายใน ๓ เดือน ข้างหน้าจะไถ่เลื่อน
บรรดาศักดิ์ จริงทั้งคำก ท่อมาอีกไม่ถึง
๒ เดือนก็ไถ่เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นพระยา ใคร ๆ
พากันนับถือท่านมาก.”

“แต่กันไม่รู้ จักท่าน”

“ไม่แปลก ปากของแกมีที่ถามเขาอีก
ส่วนแจะเชื่อถอหรือไม่ยอมแล้วแต่แก เผล
จะเป็นดังที่สำหรับแกมั่ง กันก็จะพลอยยินดี
ด้วย พรุ่งนี้เย็น ๆ แวะมาเล่าให้ฟังบ้าง

โทษอันควรแก่ความผิด

บางทีกันอาจหาหนทางช่วยเหลือได้บ้าง”

“แต่เรื่องแม่สมร—”

“อย่ากลัว กันจะ ช่วย ตามให้เมื่อเขา
กลับมาแล้ว ไปกินข้าวด้วยกันเถะ”

คั่นนั้นเป็นอันว่าคุณหลวงประมวณ ๆ ต้อง
รับประทาน อาหารที่ บ้าน คุณ สมาน สหายรัก
ประมาณ ๒๐ นาทีภาคเคษ. เมื่อเห็นว่าแม่สมร
ยังไม่กลับ เธอจึงลาสหายรักกลับบ้าน บอก
ว่าตอนเย็นวันรุ่งขึ้นจะมาหาอีกครั้งหนึ่ง

เธอขับรถกลับบ้าน ด้วยหัวใจ อันหงุดหงิด
พลางคิดอะไรที่อะไรมาตลอดทาง ใจเธอ
เหวี่ยงเหวี่ยงว่าเมื่อกลับมาถึงบ้านแล้ว ก็จะไม่
ไปไหนอีก รวดเล่นมาถึงหน้าประตูบ้านอย่าง
ไม่รู้ สัก ตัว ทันใดนั้น เธอ ก็ต้อง สิ้น
ใจหายวับ รู้ สัก แปลกใจอย่างยิ่ง

ที่ หน้าประตูบ้าน มี รถยนต์ คันหนึ่ง รอค
อยู่—เป็นรถเอสเส็กซ์ ตอนเคียว สีเขียว เหมือน
กับของปราชโมทย์ที่พอยกับเธอเมื่อคั่น โดยอยุติ
เหตุ ทันใดนั้นเจตสิกก็พลันทลไถ่นักลง
รถคัน ที่จอด อยู่ หน้าบ้าน ของ เธอเมื่อ คั่น วัน
เสาร์ก่อน

เธอเขาเครื่องเล่นเข้าประตูบ้านอย่างช้า ๆ
คล้ายกับจะมีให้ภรรยา ของเธอ ได้ยินเสียงรถ
เมื่อเกยรถเข้าโรง เสาร์แล้วจึงค่อย ย่องเข้าไป

ชาลยหัดถก

กันย

บนบ้านอย่างระมกัระวัง

สม”

เห็นไฟฟ้าที่ห้องรับแขกเปิดสว่างจ้า เธอ
สันนิษฐานได้ ว่าคงมีคนอยู่ในห้องนั้น และ
คงไม่ใช่ คนอื่น นอกจาก ภรรยา ของ เธอ กับ
ปราวโมทย์ เป็นจริงทั้งคาค พอเคียวเข้าไป
จนจะถึงประตูห้อง เธอได้ยินเสียงผู้ชายพูด
ขึ้นว่า “กูเหมือนใครมา ?”

ยังมีทันจะกระทำสิ่งไรลงไป ภาพภรรยา
ของเธอก็ปรากฏขึ้นที่ประตูห้อง หล่นร้อง
ขึ้นว่า

“แหม ! คุณมาพอกที่เคียว คุณปราวโมทย์
มาเยี่ยมเราแน่ะคะ”

เธอพยักหน้ารับ และเคียวตรงเข้าห้องอย่าง
สง่าผ่าเผย ปราวโมทย์ลึกลงจนกระทำควม
เคารพเจ้าของบ้านอย่างอ่อนน้อม แล้วกล่าว
ขึ้นว่า

“แหม ! ก็ควรจะไมพบคุณเสียแล้ว ไป
ไหนมาครึบ ?”

เธอเปลี่ยนสีหน้าที่เคร่งขรึม เป็น ยิ้มแย้ม
เพื่อมิให้เสีย มารยาท ในการ ต้อนรับแขก
แปลกหน้า

“ไปธุระที่บ้านเพื่อนหน้อยครึบ” เธอ
ตอบพร้อมก้มข้มลง บนเก้าอี้ ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับ
ปราวโมทย์ “ขอบใจที่คุณอุตส่าห์มาเยี่ยม

“อยู่ว่าง ๆ ไม่ทราบว่าจะไปไหน ก็
เลยแวะมาเยี่ยมสนทนากันเล่น หวังว่าคุณ
คงไม่รังเกียจที่เรสนทนากันเฉย”

เธอหัวเราะพอสันติ แต่ในใจนั้นตรง
กันข้าม

“ผม ยินดี เสียอีกที่ได้ คุ้น อย่างคุณ มา
สนทนากันด้วย” เธอกล่าวเป็นเชิงแตกคั่นน้อย ๆ
“เพราะรู้สึกเหงาเดี๋ยวกี้”

“และอากาศที่บ้านคุณก็เย็นกี้ ที่บ้านผม
ร้อนมาก”

คุณหลวง ก้มศีรษะ รับรอง เห็น พ้อง ค้วย
การ สนทนา คง ดำเนินไปอย่างปกติพอได้เวลา
สมควรปราวโมทย์ก็ลากลับ

บทที่ ๕

ภายในห้อง ๆ หนึ่งแห่งบ้าน ของ เจ้าคุณ
พิชัยฯ มีบุรุษหนุ่ม ๒ คนนั่งสนทนากันถึง
เรื่องราวต่าง ๆ เวลาเป็นเวลาค่ำ คง
จะวันลึกลับซอญฟ้าลงไปแล้ว ทั้งความสว่าง
หลัว ๆ ไว้เบื้องหลัง อาจบ่งชี้วิยาของคน
ทั้งสองนั่งเคร่งขรึมไม่ร่าเริง คล้ายกับเป็นคน
มีทุกข์ ร้อน แม้แต่คำพูดก็แผ่วเบาจนเกือบ
ไม่ได้ยิน

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

“ แกล้งแม่สมมุติเรื่องว่ายังไข้ง?”

ผู้พิพากษาตอบว่า “ คุณสมมาน

“ ไม่ได้เรื่องอะไรเลย ” ผู้พิพากษาตอบ

คุณสมมาน เงยหน้าขึ้นจึงบอกผู้พิพากษา “ เขาบอกว่าเคยไปบ้านแม่ประคัยเพียง ๒-๓ ครั้งเท่านั้น

ส่วนเรื่องราวอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับแม่ประคัยนั้นเขาไม่รู้เสียเลย ”

“ ถ้าเช่นนั้นก็แล้วไป ” คุณหลวงกล่าวเรียบ ๆ น้ำเสียงแผ่วเบา

“ เออ! เรื่องมันล่ะ ได้ความว่ายังไข้ง?”

“ น่ากลัวมาก มีแต่ข่าวร้ายทั้งเพ ”

คุณหลวงสั่นศีรษะ “ พระท่านทำนายว่าเวลานี้ดินกำลังสั่นสะเทือน ”

“ เออ! เล่าให้ฟังบ้างซิ ” สหายรัก

ของเขากล่าวด้วยความกระหาย “ อย่างที่รู้เรื่องอยู่เหมือนกัน ”

“ กันไม่อยากจะเล่าให้ฟังเลย เพราะเมื่อแก่ฟังแล้ว คงไม่เชื่อเป็นแน่ และไม่คิดว่าจะเป็นไปได้ตามคำทำนาย ”

“ เป็นยังไข้ง? เสด็จกันจะช่วยแก้ไขบ้าง ”

เขาลงมือหาใบยาสูบแสดงความหนักอก

“ ขอบใจเพื่อนรัก ” เขากล่าวด้วย

สำเนียงสั้นกระชับน้อย ๆ “ กันจะขอเล่าข้อ ๆ แต่ถ้ายังจำเรื่องที่คุณเล่าได้ไหม? ”

คุณสมมานพระยักหน้ารับร้อง เธอจึงกล่าว

ต่อไป

“ ก็ได้แล้ว ท่านทำนายว่ากันจะเสียของรัก ภายใน ๒-๓ วันนี้ แล้วใหม่ว่าอะไร? เมื่อนั้นเอง! ”

“ เอ๊ะ! ” คุณสมมานออกอุทานกึ่ง ๆ ด้วยความแปลกใจ

“ ไม่ต้องตกใจ ” เขอยกมือขึ้นห้าม

“ หมายความว่ากัน จะต้อง แกร้ววกับเมียของกันภายในไม่ช้า ”

คุณสมมานนิ่งงัน พุกไม่ออก เธอจึงพูดขึ้นว่า

“ จะเป็นไปได้อย่างไร กระเจ้า?”

“ จะไป หรือ ไม่ได้ก็ฟังให้ตลอดซิ ท่านทำนายมาอย่างนั้นนา ท่านเปรียบเทียบให้ฟังว่า แหวนที่เกยไถ้นั้นเปรียบเหมือนตัว

แม่ประคัยเมียของกัน และเมื่อใกล้วันนั้นเมื่อวันนั้น หมายถึงเมื่อกันแต่งงานกันหมดแล้ว และเมื่อมาตัวก็ตกกันจนล้มลงแล้ว

แย่งเอาแหวนไปนั้น หมายถึงว่ามีใครคนหนึ่งมาพรากความรักไปเสีย พุกง่าย ๆ ก็คือมาแย่งเอาเมียของกันไปเป็นกรรมสิทธิ์เสีย นั่นเอง โอ! เพื่อนรัก กันรู้สึกสะอึกสะอื้นทุกทีไหม

อย่างโรพิกล ใจหายวายทุกครึ่งเมื่อหนึ่งมา

ชาญหัดถัก

กันย

ในรถ เรืองเย็นกึ่งนั้นแหละจะเชื่อหรือไม่
ก็ตามใจ”

“แกเล่าให้เพื่อนฟังแล้ว?”

“ยัง วันยังไม่ใกล้กับยานเลย แต่กัน
ได้เล่าถึงเรื่องทมน ให้เพื่อนฟังแล้ว ตั้งแต่เมื่อ
เข้ามานี้”

“เพื่อนว่ายังไงบ้าง?”

“แปลก หลอนกับหัวกันบ้าง แกจะมี
หนทางไรช่วยเพื่อนกันบ้างเล่า?”

คุณสมานใช้เวลาครองเป็นครูใหญ่ แต่
ไม่ปรากฏว่าเป็นผลอย่างไร

“เพื่อน หลอนให้รู้สัก ตัวเสียบ้าง ก็แล้ว
กัน” เธอกล่าวเปรย ๆ

“ถ้าเพื่อนไม่เชื่อ?”

“ไม่เชื่อ” คุณสมานทวนคำ “ก็เลิก
กันเสียละซี”

คุณหลวงหัวเราะออกมาอย่างเสียไม่ได้
“ง่ายจริงนะ” เธอกล่าว “เมื่อคุณ
พอลกลับไปถึงบ้านก็พบเพื่อนกำลังนั่งคุยกัน
ปราโมทย์ ทำทางของเขาถึงบอกว่าเป็นคน
เรียบร้อยไม่น่าจะแฉง แต่เพื่อนหลอนออกจะ
พอใจเขามาก หลอนบอกว่าเพื่อนคนรู้จักกัน
มานานแล้ว—รู้จัก กัน อย่าง สนิทสนม ที่เคย
เฮ! ยากจริงหนอ เมื่อแรกก็คิดว่าชีวิตของ

คนทำงานแล้วจะสบาย แต่เคยวันกลัย
เห็นว่าการอยู่เป็นโสดสบายมากกว่า ไม่
มีเรื่องร้อนใจ—”

“เพราะเหตุนี้กันจึงอยากเป็นโสดต่อไป”

สหายของเธอกับกัน “กันเห็นว่าการมีเมีย
ไม่ใช่เป็นของง่าย ถ้ามีสกลไปแล้วกล้ายาก
ก็เสียอีกที่ว่าเป็นผู้ชาย แต่อย่างไรก็ตาม
อย่าไปกล่าวถึงเลย บัวยการ ตกเดือนเมีย
ของแกไว้ดีกว่า หรือแกเห็นเป็นยัง?”

คุณหลวงลงกลั้วศีรษะช้า ๆ เห็น พ้อง กับ
การสนทนาคงคำนิระท้อไปอีกไม่ช้า คุณ
สมานก็ชวนให้เธอรับประทานอาหารเย็น เสีย
ด้วยกัน คุณหลวงมีซีกคำขอรับอีก คราว
นั้นเธอรู้ สักว่า อาหารมี รสอร่อย กว่าเมื่อ นาน
มาก เนื่องจากแม่สมานถึงสาวคุณสมานพลอย
เข้าละสมวงด้วยอีกคนหนึ่ง การสนทนาใน
เวลารับประทานอาหารรู้ สักว่าช่างถูกอกถูกใจ
กันเสียจริง ๆ มีการชักคอกันอย่างเล็กน้อย
ซึ่งนับว่าเป็นของธรรมดา เมื่ออ้อมหน้าสำราญ
แล้ว คุณหลวงได้ชักปากชวนคุณสมานไป
เที่ยว บอกว่าสัก ๒๒ นาฬิกาจะกลับ สมานไม่
ปฏิเสธ เพราะรู้ สักว่าการนั่งรถเที่ยวตาก
อากาศในยามราตรีย่อมมีความเบิกบานสำราญ
ใจไม่น้อย

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

รถยนต์พาคนทั้ง ๒ ออกจากถนนสุริวงค์ เร็ว ๆ หน่อย”

ก็ตรงไปตามถนนเจริญกรุง คุณสมาน
รับหน้าที่เป็นผู้ขับ ในที่สันทนาการไปจน
จะถึงห้างจากตรงศาลาธรรม คุณหลวงได้แล
เห็น รถยนต์ คันหนึ่ง กำลัง เริ่ม เคลื่อนที่ ออก
จากหน้าห้างนั้นแล่นสวนทางมา เธอผงะหงาย
หลัง เพ่งพินิจรถคันนั้นอย่างพิจารณา จำ
ได้ว่ารถคันนั้นเป็นรถอีตีดเล็กซ์ของ ปราโมทย์
อย่างไม่มีผิด และมีภาพ ๆ หนึ่งซึ่งเธอไม่
เคยนึกฝันว่าจะได้พบ มาปรากฏแก่สายตา

ภาพนั้นคือพระภิกษุภรรยา สดสวาท ของเธอ
นี่ก็อยู่ด้วยปราโมทย์บนรถคันนั้น

เธอสะดุ้งออกครึ่งหนึ่ง รีบบอกให้คุณสมาน
เขาเครื่องทันที แล้วเหลียวหลังตามไปจรด
ของปราโมทย์อย่างไม่มีกะพริบตา

“สมาน นั้นแม่พระทัยไม่ใช่?” เธอ
ถามสหายรักเพื่อให้น้ำใจออกครึ่งหนึ่ง พร้อม
กับขมิ้อให้รถคันที่แล่นสวนไป

คุณสมานหยุดรถโดยเร็ว เหลียวไปดู
ข้างหลัง เธอร้องออกมาอย่างไม่แน่ใจ

“เฮ้! คุณเหมือนอะไร ถ้าอย่างนั้นเจ้า
หมอนั่นคงเป็นนายปราโมทย์ล่ะ”

“อุลละ” คุณหลวงตอบ “เขาจะไป
ไหนกันหนอ? ตามไปก็เถอะนะ สมาน

คุณสมานมีขอให้สหายรัก เคียน เป็นครั้ง
ที่ ๒ เธอเริ่มเข็ดเครื่อง เลี้ยวรถกลับหลัง
ตามไปโดยทันที

แต่เห็นหลังรถคันหน้าอยู่ไว ๆ เธอเร่ง
น้ำมันหนักขึ้น ตั้งใจว่าจะตามไปให้ทัน
แต่—อนิจจา! โชคไม่อำนวย พอถึงสี่แยกเชิง
สะพานดำรงสถิตย์ คำวาทะยอมก็ยกมือห้าม
ส่งอาตมาที่สัญญาณให้รถของเธอหยุดอยู่ก่อน
แสดงว่ามรดกอื่น ๆ แล่นตัดหน้าไป คุณหลวง
รู้สึกฉิว ยกมือขึ้นเกล้าศีรษะคล้ายกับจะขยับกับ
ตนเองว่า

“วะ! อ้ายรถดวงจำเพาะมาผ่านตรงนี้
แหละ”

เกือบครึ่งนาทีรถของเธอ จึงเริ่ม เคลื่อนที่

ต่อไปได้ คุณสมานเร่งน้ำมันขึ้นอีก จน
รู้สึกว่ารวดแล่นเร็วเกินขนาด พอชนสะพาน
ดำรงสถิตย์ รถของปราโมทย์ ก็กลับสายคา
ไปเสียแล้ว

ถึงหน้าห้างเอส. เอ. บี เธอหยุดรถอีกครั้ง
หนึ่ง เพราะไม่ทราบว่าจะควรจะไปทางไหน
หันมามองสหายรักว่า ทางที่ใดแล้วควรจะไป
ทางไหนจึงจะเหมาะ

คุณหลวงนั่งมอง ไม่ตอบว่าอะไร เพราะ

เธอก็แลไม่เห็นพรยาโมทยัเหมือนกัน ใน
ที่ซึ่งตกลงโยกให้สหายรัก ชัยตรง ต่อไป
ตามถนนเจริญกรุง

เนื่องจากแลไม่เห็นรถคันหน้า เธอจึงขับ
วกไปเวียนมาตามถนนสายต่าง ๆ อย่างสุ่มเภา
คาดว่าเมื่อโชคเหมาะเคราะห์ ก็คงจะพบได้
บ้าง แต่การรหยาเป็นเช่นนี้ก็ไม่วางใจ
ให้หลัง และหนึ่งชั่วโมงก็ผ่านพ้นไปแล้วก็
ยังมีที่รอรอยแม่แต่น้อย ผลสุดท้ายเมื่อ
เห็นไม่ได้เรื่อง เธอก็ต้องจำใจกลับ

หลังจาก การส่ง คุณ สมาน เข้า บ้านแล้ว
เธอก็ขับรถกลับทันที ตั้งใจว่าจะพยายาม
ให้ถึงบ้านได้อย่างเร็วที่สุด เธอจึงคิดอะไร
ต่ออะไรมาตามทาง หัวใจเต้นแรงอย่าง

บอกไม่ถูก ภาพเมื่ยรักนั่งรถไปกับพรยาโมทยั
ยังติดตาเธอไม่หาย สายตาของเธอไม่ฝาก
เธอเห็นภาพนั้นจริง ๆ เป็นไครบ้างจะไม่รู้สึก
คุณเฉียวและ โกรธแค้น หรือระแวงสงสัย เมื่อ
ประสพเมื่ยรักของคณนี้รถไปกับชายอื่น แต่

ความจริงจะเป็นอย่างไรนั้น ยังทราบไม่ได้
ทันใดนั้นเธอก็รู้สึกหวั่นกลัวถึงความฝันซึ่ง
ได้ ชุบติดกับตัวของเธอเมื่ยคนวันก่อน ฮา
จะเป็นจริงถึงคำทำนายที่เฉียวหรือ? คน
ทั้งโลกย่อมลงความเห็นพ้องกันว่า ความ

ฝันนั้นเป็นสิ่งที่เหลวไหล ไม่มีมูล เกิดขึ้นจาก
สติอันเลือนลอบ และการ พราง ศึก ถึงสิ่งใดสิ่ง
หนึ่งมากจนเกินส่วน คุณหลวงก็เป็นผู้ได้
รับการศึกษาก็เป็นอันดี เธอย่อมไม่มีความ
เชื่อถือนในสิ่งเหลวไหลเช่นนั้น — แต่เมื่อเหตุ
การณ์ได้ปรากฏขึ้นเช่นนั้นแล้วเธอจะควรเชื่อ
หรือไม่ว่า คำทำนายนั้นอาจมีมูลแห่งความ
จริงเธออยู่บ้าง?

อย่างไรก็ตาม การที่จะยอมให้คนอื่น
มาชิงแหวะกับภรรยาอันเป็นของไม่เหมาะอย่าง
ยิ่ง เมื่อยของใคร ๆ ก็ย่อมรัก เมื่อรัก
แล้วก็ย่อมมีการทิ้งทวงเป็นของธรรมดา ก็ถ้า
คุณหลวงไม่รักเมื่อยของเธอแล้ว จะไปรักใคร
ที่ไหนอีกเล่า?

รถยนต์พาเธอมาถึงบ้านอย่างไม่รู้รู้สึกตัว
เมื่อเกือบเช้าโรงแล้ว เธอจึงตรงไปที่ห้อง
นอนของภรรยา เห็นรถคันหนึ่งให้หลัง เธอ
จึงกล่าวขึ้นว่า

“ทำอะไร แม่ประคัย?”

หล่อนสะดุ้งตกใจ เหลียวหน้ามาทาง
ต้นเตียง แล้วตอบด้วยเสียงสั่นเครือ

“เปล่าค่ะ คุณฟังกลีบหรือคะ?”

“ฟังกลีบอะไร?”

เธอกล่าวพร้อมกิริยา
หมกตบงนโตะ “เมื่อตะกีไปเที่ยวมาเห็นอะไร

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

สนกมากระจะ?" เธอถามกักตอไว้ก่อน
เพื่อมิให้หล่อนแก้ตัวได้

ใบหน้าประภักข์ขาวซีดลงทันที หล่อน
รู้สึกหวาดกลัวมากทีเดียว คิดไม่ออกว่า
คุณหลวงทรายมาจากใคร

"ไปเที่ยว" หล่อนทวนคำแสดงความ
ทลากใจ "เฮ้! คุณหมายความว่ายังไ
คะ?"

"หมายความว่าที่ เธอ ไป เที่ยว กับคุณ
ปราโมทย์มาเมื่อคะคุณนะ เห็นจะมีความสุข
ไรมาก" สีหน้าของเธอแสดงอาการโกรธ
เล็กน้อย

ประภักข์นิ่งแทนคำทอຍ หล่อนหนึ่งเพราะ
ไม่ทราบว่าควรกล่าวอย่างไรก็จริง หล่อน
ไปเที่ยวกับนายปราโมทย์ตามที่สามีกล่าว แต่
หล่อนจะไม่ยอมรัยอีกหรือ? หล่อนจะยก
เข้อีกไหม? คราวนี้เห็นจะยาก ถึง
อย่างไร ๆ สามีของหล่อนก็เห็น การกระทำ
ของหล่อน ถ้าไม่เห็นใยจะกล่าวตามหล่อน
เช่นนั้นเล่า?

"คิดไม่ได้ไปเที่ยว" หล่อนทอຍหัวน ๆ
แต่ไม่ยอมรัยคำ

"ถ้าอย่างนั้นไปไหนมา?" เธอกล่าวโดย
เร็ว "ฉันเห็นเขอนั่งรถไปกับนายปราโมทย์

ยังระยกันอีกหรือ?"

"คุณเห็นคิดนที่ไหน?" หล่อนถาม
เป็นเชิงเถียงไม่ยอมจำน

"เธอไปจริงหรือเปล่าเล่า แม่ประภักข์
รัยกันเสียตรง ๆ คิดว่า อ่าพูกให้อ้อม
ค้อมมันกลย"

ประภักข์รู้ว่าการพูดปกในเวลานี้ย่อมไม่
มีผลแน่นอน เพราะการกล่าวคำเท็จนอกจาก
จะทำให้สามีโกรธแล้ว ยังทำให้เธอไม่ไว้วาง
ใจในตัวหล่อนต่อไปอีกด้วย อย่างไรก็ตาม
คราวนี้หล่อนแก้ตัวไม่หลุดแน่ แต่ถึงกระนั้น
หล่อนก็ยังไมยอมสวธภาพโดยสันตานัก

"คิดนไปจริง แต่ไม่ได้ไปเที่ยว" หล่อน
ตอบสยัก ๆ คุณเห็นคิดนที่ไหนคะ?"

"เห็นที่หน้าโรงหอย เธอไปกับนาย
ปราโมทย์ ฉันอยากทราบว่าเธอไปทำไ้กัน"

"คิดน-คิดนไป-ไป-ไปอะไร" หล่อน
ตอบตะกุกตะกัก

"ไปอะไร" เธอทวนคำ "ไปที่ไหน?"

"ทางข้างต่งข้างภรณ์"

"ไปทำไมที่ข้างนั้น?"

"เฮ้! คุณจะมาชักเอาเรื่อราวอะไร
กัน?"

"อยากรู้แน่ ๆ ถ้าไม่ชักก็มาถาม

ชาญหัดคิดกิจ

กัณย

ทำไม?”

“หล่อนทำอากัฏยลักขณ์หนึ่ง แล้วแจ้ง
ไต่ทอยออกมา

“คุณปราโมทย์เขาคิดการชื้ออะไร บาง
อย่าง จึงมาชวนคิดฉันไปเป็นเพื่อนสักประเดี๋ยว
หนึ่ง พอชื้อแล้ว เขาก็มาส่งคิดฉัน”

“ก่อนจะไปทำไมไม่บอกให้รู้บ้าง? หรือ
คิดว่าจะชื้ออะไรจะไปไหนก็ไปไต่เสมอ!”

“คิดฉันรอคุณอยู่จน ๒๐ นาฬิกาถามว่า เมื่อไม่
เห็นคุณมาคิดฉันก็ไป และก็ไปเพียงครึ่งเดียว
เท่านั้น”

“ถึงอย่างนั้นก็ไม่เหมาะ ไม่มีใครเลย
ที่เขาทำเช่นนั้น ประเทศเราไม่ใช่อเมริกา ผู้
หญิงจะไป ไหน ค่อยไหน กับผู้ชายไต่ ตาม
อำเภอใจ ขอบอกเสียด้วยว่า ที่หลังไม่ควร
ทำอย่างนั้นเป็นอันขาด”

“เป็นการเสียหายนะที่ตรงไหนคะ?” หล่อน
แย้ง “คุณปราโมทย์ กับคิดฉันรู้จักกัน มาตั้ง
แต่เด็ก ๆ คุณพ่อของเขาที่ชอบกับคุณพ่อ
คิดฉันมาก คุณไม่ควรคิดให้มากไปเปล่า ๆ
คิดฉันไม่เห็นว่าจะเสื่อมเสียอะไรเลย”

“ทำไมจะไม่เสื่อมเสีย แม้ประคัม ก็
ก็ให้ รอยคอบอกสักหน่อยเถอะ อย่าให้
ฉันต้องเสียเวลาอธิบายให้ฟังเลย ฉันเหลือออก

เต็มทีแล้ว ขอเตือนเป็นครั้งสัปดาห์ว่า อย่า
ทำอย่างนั้นอีก มิฉะนั้นเป็นเกิดเรื่องแน่”

“ไม่เห็นขัดข้องที่ตรงไหน” หล่อน
เถียงเสียงแข็งคล้ายกับไม่เกรงกลัวอำนาจ ของ
สามีเลย “คิดฉันมีสิทธิที่จะสมาคมกับคุณ
ปราโมทย์ ไต่เสมอ”

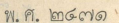
“แต่ฉันไม่ไว้ใจเขา” เธอกล่าวสวน
ควินซัน “เมื่อพยกกันก็เกรงกลัวว่าเป็นคน
นำจะคบไต่ คิฉันหนึ่ง แต่เกี่ยวจนตรงกันข้าม
ไว้ใจให้มาเที่ยวที่บ้าน แต่เขาไม่รู้ สัก
เกรงใจฉันเสียเลย ทำคล้าย ๆ กับจะเหยียบ
จมูกฉันเล่น อย่างนั้นไม่สู้จะงามอัยยักหน่อย”

“ถ้าอย่างนั้นก็ห้ามไม่ให้ มาทักเสียแล้ว
กัน หรือคุณกลัวว่าเป็นยาน ของ คุณ?”
หล่อนกล่าวอย่างแตกกัน

คุณหลวง สังเกต เห็น ว่าหล่อน ออก จะพูด
เอาจริงอยู่สักหน่อย จึงเลิกเสียงอ่อนลง

“ฉันไม่ได้หมายความว่านั้น แม้ประคัม
ทำไมเขาจะมาทักฉันไม่ได้ ฉันไม่ห้ามเลย แต่
การที่จะไปเที่ยว หรือ ไปประชุม ด้วยกัน อย่างนั้นขอ
ห้ามขาด ไม่ชื้ออะไรจริง ๆ นี่ก็ไม่ใช่หัวคำ
จะมาเถียงกันเอาเรื่องอะไร ขอเตือนไว้เท่านั้น
แหละ”

“คุณอย่าคิดให้มากไปนะคะ”

โทษอันควรแก่ความผิด

“ความจริงฉันไม่อยากคิดเสียเลย แต่
เมื่อมื่อเรื่องคำทักขุ่นเช่นนี้แล้ว ก็ทำเป็นอยู่เอง
ก็ต้องคิดให้มากหน่อย ถ้าไม่คิดก็จะเกิด
เรื่องยุ่งยากขึ้นภายหลัง เพราะฉันรักเธอ
แม้ประจักษ์ จึงได้คิดเตือนไว้เสียแต่กันมือ
เจ้าใจไหม?”

ประคัมภักดีกรรมหนึ่ง ไม่ทอว่ากระไร
 คุเหมือนหล่อนจะรู้ สำนึก พยของหล่อนจึง
 ค่อยวางลงไป คุณหลวงเห็นหล่อนไม่คอย
 จึงตกใจ เล่าคำ ทำน่าย ความ ฝัน ช่ง เกิดขึ้น
 กับตัวเธอให้หล่อนฟัง ประคัมภีร์ สักคนเห็น
 ข้างเล็กน้อย แต่ไม่ยอมเชื่อว่า จะเป็นความ
 จริงได้ หล่อนมาคิด ๆ คุเห็นว่าเรื่องราวของ
 หล่อนออกจะตรงกับคำทำนายนั้นเสียจริง ๆ
 หล่อนจะเลียงก็เลียงไม่ออก รู้สึกว่าทอดหอย
 คั้นกันมาก หล่อนรักปราโมทย์ รักมา
 ก่อนที่หล่อนจะสมรสกับคุณหลวงนานแล้ว แต่
 หล่อนจะกล้าสลัดก็กล้าเสียในสามปี ไปอยู่กับ
 ปราโมทย์ ชายที่เคยรักเสีย ที่เคยหรือ ?
 อนิจจาเอ๋ย ! เธอช่างไม่ทราบดีเลยว่าภรรยา
 ของเธอรักกับปราโมทย์มาก่อนแล้ว

คนนั้นประกบขาอันคดงอ เมื่อสาม
ของหล่อนออกไปจากห้องแล้ว หล่อนก็จัดการ
ใส่กลอนประตู่ห้องเป็นทริยวอย แทนที่จะ

ล้มตัวลงนอน หลอนกลย่น้อยยืนเคียงริม
 หน้าต่างห้อง เวลานั้นเกือบเที่ยงคืนอยู่แล้ว
 แต่หลอนกลย่น สักว่าพึงระหิวคำประมาณ ๒๐
 หรือ ๓๐ นาฬิกาเท่านั้น หลอนไม่รู้สึกง่วงแม้
 แด้น้อย หลอนต้องการตากลมเย็นที่พัดผ่าน
 เข้ามาทางหน้าต่าง—อยากฟังเสียงจริงหรือ และ
 จักกระจัน หรือ อย ตามสนามหน้า และ ตาม
 คนไม้ หลอนพอใจที่จะฟังเสียงเขี่ยคนน้อย ๆ ร้อง
 ระเบ็งเซ่งแซ่อยู่ตามสระน้ำ สิ่งเหล่านี้ก็เหมือน
 จะขจัดความง่วงของหลอนให้หายไป คนนั้น
 คงมีอก ทวงจันทร์ข้างขึ้นอ่อน ๆ ตกคืน
 เสร็จนานแล้ว หลอนซอซอความมืดและความ
 เงียบ เพราะทั้งสองสิ่งนี้เหมือนจะช่วยให้
 หลอนนึกอะไรได้ปลอดโปร่ง หลอนมักจะ
 ปล่อยอารมณ์ให้เป็นเช่นนี้เสมอ เรืองราวเมื่อ
 สักครู่ยังเป็นควีนกร่น้อยในสมอง หลอนจะ
 ลมเสียง่าย ๆ ไม่ได้ ฐานะและความเย็นไปใน
 อนาคตของ หลอน อาจ จะ เปลี่ยนแปลงไปได้
 เท่าที่ปราโมทย์มาสะกิดให้ความรัก ครึ่งหลัง
 คุชอนอีก ประดิษฐ์ สักว่าลำบากใจพอ
 ประมาณแล้ว ยิ่งเขาได้มีโอกาสมาหา
 หลอนบ่อย ๆ เช่นนี้แล้ว ความรัก—ความ
 สนธิสนมแต่ครั้งก่อน ๆ จะไม่เพิ่มพล ขุนกว่า
 เกิมก้วยเหตุถึงฉา ?

ชาญให้คิดกิจ

กัณย

คินันหล่อนรู้ลึกไผ่เผมาก วนแทบ
ไม่มีกำลังวังชา หล่อนรู้ตัวว่า ถ้าเป็นเช่นนั้น
ย่อย ๆ แล้ว จะให้ โทษแก่ร่างกายมาก เหตุ
ฉะนั้นพอได้เวลาสมควร หล่อนจึงล้มตัวลง
นอน เลิกคิดสิ่งต่าง ๆ เสียสิ้น ปล่อย
เจตสิกให้เข้าสู่วิมุตติทันที

ผู้รักอย่างขึง ปราโมทย์ มาหาหล่อนเสมอ
แทบทุกเวลาเย็น เขาพาหล่อนนั่งรถไฟเที่ยว
ดูละคร ดูภาพยนตร์ และชวนเล่นเทนนิส
แยกกันคน ๑๓ ๆ ซึ่งประคับไม่เคยปฏิเสธ
แม้แต่ครั้งเดียว หล่อนรู้ดีกว่าชีวิตที่อยู่กับ
เขี้ยวเผ่า กับ เรือน ย่อมไม่มี ความสุข เสียเลย
หล่อนยังชอบการเที่ยวเตร่ การสมาคมและ

บทที่ ๕

เวลาล่วงไปอีก ๓ ปีเศษ—

ขณะที่ประคับกำลังอ่านหนังสืออ่านเล่นอยู่
ภายในห้องของหล่อน ใต้ หนึ่งคนใช้ ใต้
นำเอกสารฉบับหนึ่งมาส่งให้ บอกว่า
พี่ ใต้รับ จาก ขวัญ ไปรษณีย์ เมื่อ สัปดาห์ นี้เอง
ประคับ รีบรับมา เห็นว่าน่าสงสัย จึงหล่อนโดย
ทรวง รู้สึกแปลกใจและท้อใจใคร่คนกัน โดย
มีรอยชำหล่อนรับลึกของ ทบิยกระชายข้างใน
ออกมาอ่านด้วยความกระหาย.

หล่อนรู้สึกแปลกใจยิ่งในใจมาก เนื่อง
จากคุณหลวงไม่อยู่บ้าน เพราะทางกระทรวง
มีคำสั่งให้เธอ ไปตรวจการ ที่หัวเมือง มีกำหนด
๓๕ วัน และวันนักเป็นวันที่ ๑๕ ซึ่งจวนครบ
กำหนดก็เธอจะต้องกลับกรุงเทพฯ ระวังที่
เธอจากไปชั่วคราวนั้น เท่ากับเป็นโอกาส
อันดีสำหรับหล่อน ที่จะ สมาคม กับปราโมทย์

การเที่ยวหาความสุขความสำราญ ความ
หย่อนใจไม่น้อย หล่อนมักจะกล่าวอยู่เสมอ
ว่าการแยกกันคน ย่อมนำความสุขมาให้ก็
กว่าสิ่งอื่นทั้งนั้น—นักชม ปราโมทย์ย่อมไม่
ช้ากว่า เขาช่างปฏิบัติดีจิตใจหล่อนเสียจริง ๆ
โดยเหตุนี้เองหล่อนจึงนับว่าปราโมทย์เป็นผู้ให้
ความสุข แก่หล่อนโดยตรง หล่อนล้มคำ
คำเตือนของสามเฒ่าก่อนจะจากไปเสียสิ้น ถ้า
เธอทราบถึงพฤติการ ของหล่อนใน ขณะนั้นแล้ว
เธอจะรู้สึกชื่นชมในใจอย่างยิ่ง.

ประคับกับประคตห้อง! ไม่ประสงค์ จะให้
ตนเองเข้ามารบกวน แล้วจึงเริ่มอ่านจดหมาย
ฉบับนั้นทันที.

แม้ระดับ สหายรัก

ตั้งแต่ออกจากโรงเรียนแล้ว เราหา
เวลาพบกันได้น้อยเต็มที เมื่อ ๓-๓ วันมานี้
ได้ข่าวจากเพื่อนบางคนว่าเธอแต่งงานแล้ว

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

ขอแสดงความยินดีในโชคความของเธอกับ
แต่น่าท้อที่เธอยังรักคนที่ไม่รัก
ชาวคราวให้พวกเพื่อนรู้บ้างเลย จะไป
มาช่วยอวยพรในความสุขของเธอบ้าง.

แท้จริง ฉันไม่อยากเขียนจดหมายมา
ถึงเธอเลยทีเดียว เป็นความสัตย์ เพราะ
พูดไม่ได้เต็มที่ แค่นั้นแหละ แม่ประคัย
ความจำเป็นในหน้าที่บังคับฉันมิให้มาหา

เธอได้ง่ายนัก เพราะต้องสอนนักเรียน
ทุก ๆ วัน นอกจากวันอาทิตย์เท่านั้น
แต่ตั้งใจว่า ถ้าโรงเรียนหยุดก็ขอมาเยี่ยม
ก็จะพยายามมาหาเธอเสมอ เธอว่า
คุณหลวงของเธอคงไม่รังเกียจเป็นแน่.

เขยวน เธอ ยัง คง ชอบ อ่าน หนังสือ
อ่านเล่นอยู่อีกหรือเปล่า? ความจริงก็
น่าจะเป็นประโยชน์อยู่บ้าง ถ้าเรื่องนั้นเป็น
คติสอนใจ ไม่ใช่เรื่องคำหรือเสียสละ
บุคคลใด ๆ นิยายเวรกรรมสอนให้เรารู้จัก
ความรัก ความเป็นไปของโลก แสดง
ถึงนิสัยใจคอ เล่ห์กลมารยาบุคคลใน
เรื่อง เป็นคติก็ อย่างนี้น่าอ่าน เพราะ
ไต่ประ โยชน แต่ทว่าทำไมจึงมีแต่เรื่อง
ที่ปรักปรำเพศเราเสียโดยมาก? หิยา
หนังสือเล่มไหนชอบอ่าน มักจะให้พบ

อย่างนี้เสมอ ตอนแรก ๆ ก็ดีหรอก มีรัก
มีโคก ฯลฯ ซึ่งจริงๆ เป็นธรรมดานิยม
แต่พอลงท้ายไม่เห็นมีเรื่องอะไร นอกจาก
จะ คำว่า และ เสียสละ เพศ ของ เรา ทั้งสิ้น
หาว่าผู้หญิงชั่วอย่างโน้น เถอะอย่างนี้ รัก
กับ คนนั้น แล้ว ประเคี้ยว ไปชอบ คนโน้น
บางทีแต่งงานแล้วก็ยังลักลอบไปมีคู่ ยัง
ก็ว่าผู้หญิงชอบการสมาคม การเที่ยว
เตร่ ฯลฯ จนสามีครองทนอยู่ร่วมด้วย
ไม่ไหว เลยเป็นเหตุให้ ถึงกับต้องหย่าร้าง
กันก็มี และอะไรก็ร้ายแปลก ซึ่งคงได้
ผ่านสายตาของเธอมามากแล้ว รวมความ
ว่า ผู้หญิง ไม่มีความจริง — ผู้หญิงไม่
ก็นั่นเอง.

ทำไมจึงเป็นอย่างนี้? เมื่อแรกฉัน
คิดว่าคงเนื่องมาจากนักประพันธ์ ไทยมาก
เป็นผู้ชายนั่นเอง จึงชอบแต่งแต่เรื่องที่
กะทมิผู้หญิงเสมอ แต่ความจริงหาเป็น
เช่นนั้นไม่ ผู้หญิงไทยมากมักจะเป็น
อย่างนั้นจริง ๆ อย่างฉันแลดังลงโทษ
เพศเดียวกันเลย เห็นมาแล้วกับตา
ทีเดียว ไม่ใช่คนอื่นไกล พวกเราแหละ
อย่าให้ออกชื่อเลย เพราะไม่สู้จะก็อยู่
สักหน่อย มีอย่างหรือ แต่งงานแล้ว

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

มาอย่างไม่ต้องสงสัย เท่าที่พวกมันพอ
จะ สึกกิด ให้เธอ หวล ไประลึก ถึง ภาสิด
ยทหนึ่ง ซึ่งกล่าวว่า :

“ The path of a good woman is
indeed strewn with flowers ; but they
rise behind her steps, not before them ”

ไถ่ยังไหม ? ส่วนฉันยังจำได้ ก็ เพราะ
นึกถึงอยู่เสมอ เธอว่าเธอคงยังไม่ลืมและ
เข้าใจ ก็ เมื่อ เธอไม่เข้าใจ ก็ งง ตาม
คุณหลวงของเธอที่แก่แล้วกัน หวังว่าเธอ
คงยินดีอธิบายให้เธอฟังโดยแจ่มแจ้ง.

อย่าหาว่าฉันสอน เธอเลย แม้ประคับ
ฉันก็เตือนด้วยความหวังดีจริง ๆ ในฐาน
ที่เรา เคย เป็นเพื่อน ที่ สนิชสนม กันมา แต่
หนหลัง เมื่อเห็นเพื่อนฝูงได้ก็—มีความสุข
ฉัน ก็ พลอย ปลื้ม ไปด้วย — ปลื้มจริง ๆ
และปลื้ม ที่จะได้มีโอกาสสัมผัสทางกันน้อย ๆ
ซึ่ง จะ ลืม คำมา เยือนโลก ภายในเวลา
ไม่นานเป็นแน่.

อวดสาน แท่ง จกทหมาย ฉะยัณห์ ขอส ส่ง
ความรัก และ คิดถึงอย่างจริงใจ ใมายังเธอ
พร้อมด้วย สามี อีก คนหนึ่ง และอย่า
ประหลาดใจว่า เหตุใด จกทหมาย ฉะยัณห์
จึงไม่ลงคำขอลา และนามของผู้เขียนมา

ด้วย ? เพราะฉันคิดว่าเธอคงจำลายมือ
ฉันได้เป็นอย่างดีแน่นอน.

ฉันสหายก็ และหวังว่าเธอคงเป็นสุข
เช่นเดียวกัน วาคริสวัสดิ์ !

รักและ คิดถึง

จาก

เพื่อนเก่าคนหนึ่ง

แนวตาของประคับเบิกกว้างด้วยความฉงน
สนเท่ห์ จกทหมายฉะยัณห์ทำความแปลกใจให้
แก่หล่อน อย่าง เหลือล้น หล่อน งง ไปเป็น
ครู่ใหญ่ คิดไม่ออกว่า ผู้เขียนนี้ คือใคร
บ้านช่องอยู่ที่ไหน ? หล่อนพยายามฟัน
ความจำ แต่ทนหลังถึง เพื่อนฝูงเก่า ๆ ซึ่งเคย
ร่วมโรงเรียนเคยด้วยกันมา หล่อนยอมรับว่า
การค้นเอา จกทหมาย เก่า ๆ ของเพื่อน มาเทียบ
ลายมือกันนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ใครจะ
สามารถจำลายมืออย่างนี้ได้ ? หล่อนหยิบ
ซองจกทหมาย ขึ้นมาดูเห็นว่า เป็น จกทหมาย มา
จาก ภายใน พระนครนั่นเอง และก็ใครเล่าจะ
สามารถรู้ว่ามาจากตำบลไหน ? อีกประการหนึ่ง
ใจความในจกทหมายฉะยัณห์นั้น ออกจะแปลกกว่า
ฉะยัณห์ ๆ มาก หล่อนพยายามอ่านทวนก็
ไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง แต่ก็ไม่ปรากฏผล รู้สึก

ว่า ข้อความใน นั้น พากึง ถึง ตัว หล่อน เกือบ
ทั้งสิ้น และ — ประหลาดนัก หล่อนไม่เคยพบ
เคยเห็นภาสิดซึ่งถูกขยันทนมาก่อนเลย แต่
เหตุไรสหายของหล่อนจึงบอกมาเช่นนั้น หรือ
หล่อนยังนึกไม่ออก ? อานคเพียงครั้งเกือบก
สามารถเข้าใจด้วยความหมาย ในภาสิดขยันทน
ได้ หล่อนรู้สึกว่าจะออกจะแยบคายน่าทึ่ง
ความรู้สึกผิดชอบแล่นเข้าสู่สมองหล่อน ก็ละ
น้อย รกหมายละมันนั้นเป็นเชิงมีตรสนเทที่ซึ่ง
นำความประหลาดใจมาสู่หล่อนอย่างเหลือคา
เป็นมีตร สนเทที่ ซึ่ง คักเคื่อน หล่อน ด้วยความ
หวังก็ — ไม่มี คำพทก ให้ ร่าย แม้แต่ คำเทียบ
แน่ละ ถ้าหล่อนหักใจเสียได้ ก็ขอเชื่อตามคำพท
ในรกหมายแล้ว ไม่ต้องสงสัย หล่อนจะต้อง
ได้ประสพความสุขอย่างแท้จริง.

แต่ — หาเป็นเช่นนั้นไม่ หัวใจของ
ประกัยยังตระหวักถึงปราโมทย์อยู่เสมอ หล่อน
เคยได้รู้มีความสุขเพราะเขา การที่ระให้ สัม
กันเสียง่าย ๆ ย่อมเป็นของยากอย่างยิ่ง หล่อน
ทำไม่ได้ดังที่หวัง ๆ ที่รู้ก็บอกกล่าวตนเองกำลัง
จะเกิดผิดทางอยู่แล้ว หล่อนก็ยังออกหัวเราะ
เยาะใจความในรกหมายละมันนั้นไม่ได้.

สองชั่วโมงผ่านไป — ชั่วโมงที่สาม
ก็กำลังจะหมดไปอีก ประกายยังคงนั่งอยู่ที่เดิม

ในมือถือแผ่น กระดาษ รกหมายแนบ ทอ
สายตาแสงแต่ก่อน ๆ ภายนอก ยามนั้น
เป็นเวลาเย็น ดวงตะวันวนระลึบขอบฟ้า ผ่ง
นกกต่าง ๆ พากันบินกลับสู่รังรัง ลมที่เคยพัด
เข้ามา ทางช่อง หน้าต่าง ก็สงบสนิท คล้ายกับ
จะช่วยให้ ความคิด ของหล่อน ปลอดโปร่งขึ้น
ปัญหาวรรณรกหมาย ยังทำความลำบากใจให้
แก่หล่อน คิดแล้วตรองแล้ว แต่ไม่เป็นผล
รู้สึกว่าจะก็กี่ยกกลับใจไหนกัน หล่อนจะ
ต้องยึดไว้เป็นความลับ มิแพร่พรายให้คนอื่น

ทราบตลอดจนสาม
อีกครั้งชั่วโมงล่วงไป ประกายจึงค่อย ๆ
ทรงกายลุกขึ้นออกจากห้องตรงเข้าครัว หล่อน
ก็ใจเห็นไฟในเตายังไม่ดับ เวลานั้นได้ทำ
อาหารเสร็จแล้วแต่มีไต้อยู่ในครัว ประกายเห็น
เป็น โอกาส เหมาะ จะ ขย รก หมาย ละมัน นั้น
พร้อมทั้งของ แล้วตกใจโยนลงในเตาไฟ
พื้เคียว — กระดาษแผ่นน้อย ก็กลายเป
เถ้าถ่าน.

หล่อนยิ้ม ออกมา ด้วยความ ชื่น อย่างคน
โง่ ๆ แล้วพึมพำออกมาเบา ๆ “เสร็จสิ้นกัน
เสียที ย้ำไม่เข้าเรื่อง ไม่เคยพบเคยเห็น ใคร
ที่ไหนหนอ ?”

พอหล่อนวัยประทานอาหารเย็นเสร็จสักครู่

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

ใหญ่ ๆ ไสวก้เข้ามารายงานว่าปราโมทย์มาหา
ประภัสร์สักกี่โหล วิษณะวิระวาทอกไสวให้
เชิญเข้ามาในห้องรับแขก

“ทำอะไรจ๊ะ แม่ประภัสร์?” ปราโมทย์
เอ่ยทักขึ้นก่อน

“เปล่าจ๊ะ” หล่อนตอบ อย่างขมขื่น
เชื้อเชิญให้เขานั่งตามธรรมเนียม

ปราโมทย์นั่งลง แล้วถามว่า “พุ่มนี้
ไม่ใช่หรือ คุณหลวงจึงระลึก?”

ประภัสร์พยักหน้าตอบว่าใช่

ปราโมทย์จึงเอ่ยต่อ “อีกวันเดียว เธอ!
ฉันร้อนใจจริง ๆ เมื่อไหร่เรื่องราวของเรา
จึงจะสิ้นสุดกันลงสักทีเล่า แม่ประภัสร์?”

หล่อนสะก๊ว หสย สายตาลง เบี่ยง ท่า
ไม่ทราบว่าจะตอบอย่างไร

“นี่เธอ จะ เถื่อนๆ ให้ฉัน พกไป คนเดียว
อย่างนั้นหรือจ๊ะ? ทำไมจึงไม่เชื่อในคำพูด
ของฉันอย่างเลย อย่าให้ฉันกล่าวซ้ำว่ารัก
อีกเลย แม่ประภัสร์ คำพูดของฉัน
ไม่มีค่าเสียเลยเทียวหรือ รู้สึกว่าไอ้เธอแข็ง
จริง ๆ ฉันอยากจะให้ฉันนี่ เป็นคนสุดท้าย
สำหรับเราทั้งสองที่จะไถ่อยู่ในกรุงเทพฯ อีก
ต่อไป ฉันนี่เป็นโอกาสที่แท้ ๆ นี่แน่แท้ต่อไป
ฉัน ก็จะทำโอกาส มาหาเธอได้ยาก จน ทุกวัน

คุณหลวง คงจะพยายามชักชวนการสมาคม
ของเราอยู่เสมอ”

ประภัสร์ อุณ ไชยาว โคลงศีรษะ อย่าง
ลำบากใจ เค้าน้ำ แสงอาการ ทุกข์ร้อน
เมื่อก่อนมาถึงถึงเรื่องจดหมายซึ่งหล่อนได้เฝ้า
เสียเมื่อตอนเย็น หัวใจของหล่อนสะทอนดิ
แทย อยากสลัด ตัก อาลัยปราโมทย์ เสีย ทันที
ถ้าหล่อนเชื่อเขา ก็หมายความว่าหล่อนจะ
ต้องอยู่ในกรุงเทพฯ อีกคืนเดียวเท่านั้น หล่อน
จะต้องพราวจากบ้านที่อยู่—สามทีเคยแนบข้าง
และพระนครอันแสนสุข

ประภัสร์รู้สึกกระวนกระวายในใจ อยากจะ
เลิกคิดถึงสิ่งไรทั้งหมด แต่เพียงสงของความรัก
ยังระออยู่ในอก มีอำนาจแรงพอ ขณะกำลังเล
ใจอยู่นี้ ปราโมทย์ได้กล่าวขึ้นอีกด้วยความ
ฉุนน้อย ๆ

“ขอให้เชื่อกันบ้าง ก็วันมาแล้วที่ฉันพก
อย่างนี้ หรือไม่ตกลงใจให้ให้ออกมา จะได้
ขอลาไปเสียเดี๋ยวนี้แหละ”

“แห่ม! ใจน้อยจริง” หล่อนกล่าวเสียง
อ่อนลง “ลองใจท่อน้อยก็โกรธ นี่หรือรัก?
รักอะไรพรรคนั้น?”

“จะ ไม่โกรธ นี่พุ่มนี่เป็นตกลง ไป
เที่ยวก่อนก่อนเถอะ”

ชาญหัดถัก

กันย

ไม้ซากรัดเสียดชิดผาจนทั้งสองออกจาก
บ้านเรือนจน

๑ ๑ ๑

คุณหลวงประมวธ ๑ กลับมาถึง บ้านอย่าง
วิบวอน เธอรู้สึกแปลกใจที่ภรรยาไม่อยู่บ้าน
ร้องเรียกชื่อหล่อนก็หลายครั้งแต่มิได้ยินเสียง
ชานวรี เข้าใจว่าหล่อนคงหลับ จึงตรง
ไปที่ห้องนอนของภรรยา ประหลาดใจ! เห็น
แต่เตียงว่างเปล่า เธอรู้สึกอะไรอย่างยิ่ง พอที่
เหลียวไปเห็น โสณนึ่งเขยมีผ้าอยู่ทางห้องตรงข้าม
จึงตรงไปตาม

เมื่อได้วิบวอนออกมาแล้ว ฝนเป็นที
แฉะแฉะแล้ว เธอก็มีวอช้า วิบวอนออกจาก
บ้าน มุ่งเข้ามาตรงไปยังบ้าน ของปราโมทย์
โดยเร็ว

เห็นประตูบ้านเปิดแง้มอยู่บ้านหนึ่ง เธอ
รีบเข้าไปโดยมีทัน จะบอกกล่าวให้เจ้าของบ้าน
รู้สึกตัว เพราะโทษะ—โทษะบรรดาทำให้เธอ
ล้มมารยาตอันก็เสียสิ้น เธอคิดว่าประคัมจะ
ก้อยอยู่ในบ้านปราโมทย์อย่างไม่ต้องสงสัย

เธอรีบเข้าประตูบ้านอย่างไม่สะท้าน
ความจริงเธอเพิ่งเคยเข้าไปในบ้านนี้เป็นครั้งที่
เท่านั้น ในหัตถ์ของเธอจึงมีสิ่งเล็กๆ ที่ทางคันทัก
ดวงจันทร์ในยามแรม ๔ ค่ำ ฟังจะไล่ล้น

ทิวไม้ทางเขียงบรรพ ฉายแสงหลัว ๆ พอให้
เห็นหนทาง มีเสียงสนทนาปราศัยดังมา
ตามลมกระทยห ประกอบกับไฟฟ้า ๕๐ ดวงเทียน
หน้าบรรพโต เธอรีบตรงไปยังบรรพโตเห็นหน้าบ้าน
ฉันทันเอง ยืนยืนไถ่หินรวมพุ่มราตรี เธอ
สามารถเห็นภาพ ภรรยา นั่ง อยู่ กับ ปราโมทย์
สองต่อสอง

แน่—ไม่ผิด! สายตาไม่ลวงเธอ พลัน
โลกิเริ่มฉีกขึ้นหน้า ไม่รอช้าเธอปรกไปยืน
ตรงหน้าคนทั้งสอง แล้วกล่าวว่า

“นี่หมายความว่าอย่างไรกัน คุณ
ปราโมทย์?”

ปราโมทย์ชะงัก ลงถอยหลัง โดยคาก
ไม่ถึงว่าการจะเข้าไปก็เช่นนั้น ประคัมเป็น
ผู้บอกเขาว่าพรุ่งนี้คุณหลวงจึงจะกลับ แต่ใน
จึงเป็นเช่นนั้นเล่า?

“นี่ยังไรกัน คุณหลวง?”

“คำถามประ โยคนสมควรใช้ถามคุณ
เหมาะกว่า” คุณหลวงรีบสวนทันควัน “คุณ
เห็นอุทิศธรรมะหรือ?”

“ก้อย ๆ พวกกันเถอะค่ะ ประเคียวคนอื่น
จะได้ยินเปล่า ๆ ” ประคัมสอ

“นี่ถึงก่อนซี คุณหลวง” ปราโมทย์เอ่ย
ต่อไป “ผมยังไม่เข้าใจความหมายของคุณ

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

ไปรทอชียาด้วย”

“ก็คุณไปชวน ภรรยาผม มาไม่ใช่รึ ?
ก็กินมาแล้ว ผมรู้ก็”

“คุณอย่าเข้าใจผิด” ปราโมทย์ยกมือ
ห้าม “ขออย่าให้ คิดเลยไปนัก ผมจะพูดให้
คุณฟัง ผมไปชวนเธอมาจริง แต่ชวนมา
เยี่ยมพี่น้องผมเท่านั้น คุณพ่อผมอยากพบเธอมา
นานแล้ว”

“แต่คุณมีสิทธิเช่นนั้นหรือ?”

“ถูกแล้วผมไม่มีสิทธิเลย แต่ก็ไม่เคย
ล่วงเกินเธอเลย เพราะผมรู้ว่าเธอ คือ ภรรยา
ของคุณ ผมนับถือเธอเหมือนคน รู้จักสนิท
คน หนึ่ง”

“ขอยใ้มา” คุณหลวงเน้นคำซัก
เป็นเชิงแตกกัน “ผมจะไม่พอกะไรอีกต่อไป
และก็จะไม่รู้สึกโกรธคุณเลย ถ้าไม่รังเกียจ
คุณ จะยินดีให้ ผม พา หล่อน กลับ บ้าน เดียว
หรือไม่?”

“ขอยบอกว่าผมไม่มีสิทธิจะรักเธอไว้เลย”

“ขอยใ้รักครั้ง” หันมาทางประทีป
“จะกลับพร้อมฉันหรือจะยินดีอยู่ที่นี่?”

ประทีปตกใจกลัวจนตัวสั่น หล่อนนั่ง
พูดไม่ออก รู้สึกว่ามีอะไรก็คอยคอย

“ถ้าจะกลับพร้อมฉันก็กลับเดี๋ยวนี้” เธอ

กล่าวต่อไป “แต่ถ้าอยากอยู่ที่นี่ก็ตามใจ”

“พวกรักฉันจะกลับล่ะ” หล่อนตอบ
ออกมายาวล่ำยาก “ขอใ้รักฉันอยู่ด้วย
คุณลงทีหลัง”

“เมื่อไม่กลับเดี๋ยวนี้แล้ว วันหลังอย่ากลับ
นะ ประทีปจะเสียใจขอเพียงคืนเดียวเท่านั้น
ถ้าไม่กลับฉันก็จะลาเดี๋ยวนี้แหละ” เธอกล่าว
แล้วทำท่าจะหันหลังกลับ

แต่ประทีปรีบอุกแขนขยับแขนเธอไว้ แล้ว
กล่าวว่า “รออีกประเดี๋ยวเถอะ”

“มา—ฉัน ไม่อยากอยู่ที่นี่”
หล่อน เหลียว หลัง มาดู ปราโมทย์ ซึ่ง รัก
ทิวแววตาอันละห้อย ก็คิดงเลใจอยู่สักครู่หนึ่ง
แล้วก็ตกลงใจเฝ้าตามสามีออกไปอย่างช้าๆ

ตลอดทางที่เข้าไปในวัด ทั้งสองมิได้ยิ่ปาก
สนทนากันแม้แต่คำเดียว คุณหลวงพยายาม
ระงับโทษะไว้อย่างเต็มที่ ทำที่เหมือนไม่รู้สึก
โกรธ แต่คำที่นายของ คงคาดไม่ถึง
ก็กระทบแน่นด้วยความแค้นเคือง ส่วนประทีป
คงนั่งนิ่ง คิดหาคำแก้ตัวไปตลอดทาง หล่อน
รู้สึกว่าเป็นฝ่ายผิดอยู่สักหน่อย แต่อย่างไร
ก็ตาม หล่อนไม่ขยันทวีความในอำนาจของ
สามีแม้แค่น้อย เพราะคิดเสียว่าหล่อนอาจไป
อยู่กับปราโมทย์ได้ทุกเวลา.

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

เพื่อยกเลิกความหนาวเย็น วันหนึ่งวันหนึ่ง ชพกแล้วนั้น
เจ็ดวันครึ่งแต่ก่อนได้ออกจาก พระนคร มา อยู่
กัณฑ์ปราโมทย์ตามคำชักชวนของเขา ชวน
ความเป็นอยู่ของหล่อนณคนแตกต่าง กัณฑ์
ก่อนนั้นมาก หล่อนเคยอยู่บ้านอันระ โหฐาน
มีเครื่องใช้สอยอย่างบริบูรณ์ มีรถยนต์นั่ง
มีเงินทองเหลือใช้ จ่าย รวมความว่าหล่อน
มีแทบทุกสิ่งทุกอย่างปรารถนา มาบัดนี้ชีวิตของ
หล่อนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมสิ้น หล่อนคาก
ไม่คิดว่าการณ์จะเป็นไปเช่นนี้ เพราะความ
รักที่หล่อนได้เคยมี อยู่ กัณฑ์ปราโมทย์ แต่ กาล
ก่อน หล่อนจึงจำใจสละสัทธาทรก—มีโค
นกกิ่งกาลภายใน—มีเส้นประสาธอน—
ถลกกล่อมใจเพียงนึกเกี่ยวกับหลงเชื่อตาม มา อยู่
กัณฑ์เก่าได้อย่างง่ายดาย หล่อนรู้สึกเสียใจ
อย่างยิ่ง ในสิ่งที่ได้กระทำมาแล้ว—ยอม
รับผิดชอบในสิ่งที่โง่เขลาเขายัญญู สายเสีย
แล้วที่จะกลับตัวไปอยู่กัณฑ์สาม เหมือน อย่างเดิม
หล่อนทำไม่ได้ อาศัยที่ปราโมทย์มีเคยทำให้
หล่อนได้ ได้รับความเข้าใจแม้แต่น้อยตลอด ๗ วัน
ทลวงมานอง หล่อนจึงตัดสินใจเด็ดขาดว่า
ชีวิตกัณฑ์อย่างใดก็ตาม หล่อนจะต้องยก
จังหวัดราชบุรี เสมือนหนึ่ง เรือน คาย เป็น แม่
ม่น—ขอให้ได้อยู่กับกัณฑ์ปราโมทย์ ไปจนตลอด

ชพกแล้วนั้น
ขณะหล่อนนั่งคอยปราโมทย์อย่างกระสับ
กระส่าย รู้สึกวิตกกังวลยิ่งนัก ฝนกำลังตก
หนัก พายุกำลังพัดพัด เกรงว่าเธออาจได้
รับอันตรายบางอย่างก็เป็นได้ หล่อนไม่ทราบ
ว่าเธอไปไหน และเมื่อไรจะกลับ บ้างวันเธอ
ก็อยู่บ้านตลอดวัน ชวนหล่อนสนทนาปราศรัย
ด้วยความรัก พอตกเย็นเข้าก็ชวนหล่อนไป
เที่ยวเที่ยวเล่นแถวสะพานเจ้าตากนคร ณ รัชกาล
ตามริมแม่น้ำ ซึ่งทำให้หล่อนรู้สึกเบิกบาน
ใจไม่น้อย บ้างวันเธอไม่ใคร่ได้อยู่บ้าน
แต่ประคัมมิทราบเสียเลยว่าเธอไปไหน และ
มีอาชีพอะไร หล่อนเคยถามเธอเสมอ
แต่มิได้รับคำตอบอันพึงใจในสักครั้ง ประหลาด
ใจในความเป็นอยู่ของเธออย่างยิ่ง และวัน
หนึ่งประคัมมิทราบว่าเขาไปไหน ตั้งแต่ ตอนเย็น
เพียงแต่บอกหล่อนไว้ว่าจะกลับในตอนกลางคืน
ซึ่งทำให้หล่อนต้องนั่งคอยด้วยความเป็นห่วง
ดวงเข้า ๑๑ นาฬิกาเศษฝนจึงหาย แต่
ก็ยังมิละของปด้อยข้างเล็กน้อย ประคัมเข้า
หน้าคางอกรับอากาศภายนอก แม้นามัน
พึงระหิวคำ แต่ตามถนนเจ้าเมืองไม่มีผู้คน
สัญจรเลย นาน ๆ จึงจะมีผ่านไปมา
สักครั้งหนึ่ง ประคัมก็นั่งคอยปราโมทย์อยู่

ท่งไปเปนครุใหญ่ เมื่อยังไม่เห็นเขากลับ
หล่อนจึงอ่านหนังสือเล่นเพื่อฆ่าเวลาไปพลาง ๆ

ต่อมาอีกสักประเดี๋ยวหนึ่ง ประกายได้
ยินเสียงคนเคาะประตูบ้านพร้อมด้วยเสียงเรียก
นามของหล่อนอยู่ภายนอก ความนึกใจคิดว่า
เป็นปราโมทย์ หล่อนรีบไปถอดกอลอน
ทันที แม้เคียนจะยังมี แต่แสงไฟจาก
ในบ้านช่วยฉายให้เห็นภาพของผู้ที่อยู่ภายนอก
ได้ ชัดเจน ภาพนั้นเป็นชายหนุ่มอายุราว
๒๐ ปี นุ่งกางเกงแพรขาว สวมเสื้อนอก
ลักษณะบอกว่าเป็นคนเรียบร้อย กิริยาอาการ
กระหิกระหยิ่ม แสดงให้เห็นว่าอยู่ในอาการ
ร่าเริง ประกายยังมีเคยเห็นหน้าค่าตาชาย
ผู้นี้มาก่อนเคย เหตุฉนั้นจึงยืนนิ่ง จ้องดู
หน้าอาคันตุกะผู้นั้น ด้วยความพิศ พิศวาระที่
ยังมีทันทีหล่อนจะเอ่ยปากว่ากระไร ชายหนุ่ม
ก็รีบกล่าวขึ้นก่อนอย่างกระหิกระหยิ่มว่า

“ขอโทษ เธอชื่อ—ชื่อบุรุษใช้ไหม
จ๊ะ?”

ประกายลงเล็กน้อย แล้วลุกขึ้นใจคิดว่า
อาภักดิ์ของเขามาไม่ ส่อให้เห็นความทุจริต
แม้แต่น้อย

“ใช้ค่ะ” หล่อนตอบเบา ๆ “มีอะไร
หรือหรือคะ? ถ้าไม่รังเกียจเชิญขึ้นบนเรือน

ก่อนเถละค่ะ”

“บุรุษที่สุก คุณ—คุณปราโมทย์ลูก
ยิง!”

พอคำว่า ‘ลูกยิง’ มากระทบหู ประกาย
แทบจะล้มลงทันที ใครจะนึกฝันว่าไป

เช่นนั้น หล่อนยังไม่เชื่อถ้อยตามยืนยันว่า

“อะไรคะ! คุณปราโมทย์ ทำอะไร?”

“คุณปราโมทย์ลูกยิง” เขากล่าวซ้ำ

“เวลานี้พักอยู่ที่บ้านฉัน เขาขอรับฉันให้มา
บอกเธอให้ ไปหาเขาเถยวัน โดยเร็วที่สุด”

ประกายระพุกักพุกไม่ออก หล่อนคลงเอา
เสียงวิ่ง ๆ

“ยิงอะไร” เขาเคียนขึ้นอีก “ฉันมี

ได้มาบอกให้ฟังเลย อย่าช้าสิวะ ประเดี๋ยวจะ
สายเกินไป”

“ใช่! นี่ยังไงกัน?” หล่อนกล่าวลย ๆ

“ดิฉันหมดสติแล้ว”

“ไปรีบไปกันเถยวัน เชื้อฉัน ฉันเป็น

เพื่อนของคุณปราโมทย์ ไปรีบไป—ไปรีบ

เชื่อกะไรก็เถอะ ฉันไม่ได้มาล่อลวงเธอ ขึ้น

ช้าไปจะไม่มีประโยชน์ ไม่ต้องแต่งเนื้อแต่ง

ตัวหรือจะ ไปก่อนเถละ ฉันจะพาไปเถยวัน”

“อยู่ถึงไหนไปคะ?”

“ถนนหลังมณฑล—ที่บ้านฉัน”

ประกัยนึ่งใช้ความกึกเล็กน้อย ในที่ลึก
ขอมกกลงใจไปกับชายหนุ่มทันที

ครูใหญ่ ๆ ทั้งสองก็ไปตั้งบ้าน ๒ ชั้นหลัง
หนึ่งคงอยู่ริมถนนหลังมณฑล ตามคำบอกเล่า
ของชายหนุ่ม เขานำหล่อนเข้าไปในห้อง
เล็ก ๆ ห้องหนึ่งซึ่งอยู่ชั้นล่าง ริมประตูหน้าบ้าน
พอไล่เข้าไป ประกายแทบหมดสติ ยืนคั่ง
อยู่ทันที คล้ายกับเท้าถูกตรึงด้วยตะปู เพราะ
ภาพที่ปรากฏแก่ กระจก ใน บั๊ก นั้น คือ ภาพ ของ
ปราโมทย์สามที่รัก นอนเหยียดยาวอยู่บนพนัก
ห้อง โลหิตไหลนองเยือกกระดานเป็นสาย ๆ
บนกายมีผ้าห่ม คลุมอยู่ เหลือ แต่ ตะเพาะหน้า
ผมยู่เหยียง ดวงตาขี้นตื้น คล้ายคนตาย

นับคำประกัยไม่ฝากจนถึงกับจำไม่ได้
หล่อนรีบโผล่เข้าไปกอด ชายที่รักโดยมิได้
นึกขะเขย่งแม้แต่เล็กน้อย เล็กฝ่าคลุมออกพลาง
ยกมือคลำที่หัวใจปราโมทย์ แล้วหันมาพุก
กับชายเจ้าของบ้าน

“หัวใจยังเต้น คงยังไม่หมดลมละคะ?”

ชายหนุ่มพะยักหน้ารับคำ ทั้งสองช่วย
กันเขย่าตัวคนเจ็บเพื่อให้ได้สติ พร้อมกัน
เรียกชื่อ “ปราโมทย์” ออู่ว่ำ ๆ ไม่ขาด
เสียง

ดูเหมือนคนเจ็บจะได้สติ เขาค่อย ๆ

เผยอหน้าขึ้นทีละน้อยมองผู้ปลุก แล้วก็
หายใจแรงขึ้นครั้งหนึ่ง

“ประเดี๋ยวเถอะนะ” คนเรียกกล่าวด้วย

อาการระเผลอเพื่อพัก “รอให้พรมเย็นก่อน
ไหมไก่อ?”

ประกัยคงเขย่าตัวคนเจ็บ และเรียกชื่อ
เหมือนอย่างเดิม

คราวนั้นคนเจ็บได้สติ เขาลืมตาขึ้น
เมื่ยรักแล้วกล่าวว่า

“ป-ประกัย นื่อง?”

“คะ นื่องมาแล้ว” ประกายรับคำ “โอ !
คุณพี่เล่าให้น้องฟังสักหน่อยเถิด เรือง
ไปยังไงกัน?”

คนเจ็บพยายามจะลุกขึ้น แต่หล่อนหำมไว้

“นื่องมาทันเวลาพออีก” คนเรียกกล่าว

ต่อไป “อ้อ! ถนัดเพื่อนรัก อยุ่ทนด้วยร ?
ก็แล้ว จะ ได้ ฟังเสียด้วยกัน แม่ประกัยนื่องรัก
พริ้วตัวว่าจะต้องตายในชั่วโง่นั้น เพราะฉะนั้น
จะขอเล่าถึง เรื่องราว ของพี่ ให้ฟังเสีย ให้ ห่มก
ฉั้น จะ ได้ ไม่เป็นกังวล อย่ำ-อย่ำ ไม่
ต้องพยายามอีกแล้ว ปลดปล่อยให้ พักตายดีกว่า”

คนเจ็บหยุดหายใจเล็กน้อย แล้วกล่าว
สลับไป

“ก่อนจะฟัง นื่องจะต้องยกโทษให้พี่

ก่อน—ยกโทษในความชั่วช้าเลวทราม ของพี่
ซึ่งยังบังนงไว้นานแล้ว แท้จริง พี่ไม่ควร
เล่า เพราะเป็นเรื่องไม่กั แต่ไหน ๆ พี่จะ
ไม่รอกแล้วจึงขอ สาระภาพ กนิยน้องเสีย ที่เคย
โอโย! เห็นจะเล่าไม่ตลอดแน่ ขอน้ำกินหน่อย
ซี”

ณัฏกชน ไปตักน้ำเป็นมาหนึ่งแก้ว เมื่อ
คนเฝ้าดื่มแล้วก็เริ่มกล่าวต่อไปด้วยเสียง เบื่อ
เป็น

“พี่เป็นคนชั่วช้ามาก เมื่อถูกคนพ่อ
ไล่จากบ้านแล้วจึงหนีมาอยู่ กับเพื่อน คนหนึ่งท
นี้ ช่วยกันทำขนมขีรปลอมออกจำหน่าย ไม่
นานนักก็จับตัวได้ แต่พี่ไม่กล้ายกมือขึ้นว่า
มีอาชิวร ในทางนี้ เพราะเป็นสิ่งชั่วช้าอย่าง
ที่สุด ถ้าฉันรู้จะเสียใจมาก”

“เคยว่ะ” ประคัยคำนี้ “คุณพี่ไป
ทำที่ไหน?”

“พี่—พี่เข้าบ้านเล็ก ๆ หลังหนึ่งเป็นที่พัก
อยู่ริมถนนเขาวัง ไม่มีใครล้วงรู้เลยแม้แต่
คนเคยว บัดนี้คงคราวเคราะห์ของพี่แล้ว
ใครไม่รู้ นำตำรวจไปจับพี่เมื่อเวลาฝนตก นื่อง
พี่จะ โคตลงทางหน้าต่างหนีมาทางนี้ ส่วน
เพื่อนจะหนีไปทางไหนก็ไม่รู้ พอหนีมาได้
ครึ่งทางก็ถูกยิงที่ชายโครง พี่เจ็บปวดคุณ

ณัฏกชนบ้าน พี่จึงวิ่งหนีเข้ามาอาศัยอยู่
ชั่วคราว เลบพันจากมือตำรวจไปได้ พี่ขอ
ให้น้องขอยาคุณณัฏกให้มากที่สุด ถ้าไม่ไ้
คุณณัฏกน้องก็คงไม่เห็นพี่เป็นแน่ โอโย!
เห็นจะ ไม่รอกประคัยจนแหละ แม้ประคัย
เอ๊ย! —”

คนเฝ้ายกมือทอว์มศีรษะ เป็นเชิงฮันจน
พระ

“พี่จะขอพักอยู่ ๆ” เขากล่าวต่อไป
“พอคุณณัฏกจะชำระแผลให้ พี่งขอให้
ไปตามน้องมาทันก่อน ในที่สุดน้องก็ยก
ให้พี่กิน—เป็นการพบครั้งสุดท้าย ไม่ช้าพี่
จะจากน้องไปยัง โลกอื่น น้องมีอะไรจะพูด
กับพี่บ้างไหม? พุดมาเสียซี—”

ประคัยทลาย ใจสะท้อนถี่ น้ำตาวิ่งพร
ลงยังร่างผัวรักซึ่งนอนตายไรรวย ๆ

“โอ! เวรกรรมอะไรอย่างนี้” หล่อน
ควงคางเขน ๆ “น้องจะไ้พึ่งใครเล่า
พุดไ้เอ๊ย!”

“อย่าร้องไ้ เป็นกรรมของเราแล้ว พี่
ผิดถึง ๒ อย่าง หากันด้วยทางทุจริตแล้ว มี
หนายังแย่งเมียเขามาอีกด้วย พี่คิดว่า
เป็นคนชั่วช้าสามัญ ที่สุด สมควรแล้วที่จะ
ต้องตาย ไม่น่าจะเป็นมนุษย์ต่อไปให้หนัก

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

โลก เขาไวชีวิตหน้าจึงค่อยพบกันใหม่
โธ่ ! เห็นระชาใจเคียนเอง แม่—แม่
ประคัย —”

คนเจ็บเขามืออุ้มที่ แผล ด้วยความเจ็บปวด
หัวใจค่อย ๆ อ่อนลงเป็นลำดับ กวศาค่อย ๆ
หรงแล้วก็ยกกว้างอย่างเดิม

“เมื่อ พ—พ คายไป แล้ว นิ่งจนกลัไปอยู่
กับสามเหลือนอย่างเดิม ไปสรวลภาพกัย
เขาเสีย เล่าความจริงให้เขาฟัง เชื่อว่าเขา
คงหายโกรธ แล้วจึงทักหน้าปฏิบัติเขาต่อไป
อย่างทีทสศ ส่วนพหมคหวั่งที่จะไคยร่วม
กัยนึ่งค่อไปอีกแล้ว ประคัยจำ จงลิมความ
ชั่วช้าสามานย์ของพเสียให้หมกสัน พรอม
ทงอโหลให้ กัยพผู้ อภพกัยเด็ก โธ่ ! ขอ
ลา—ลา—แล้ว—”

คนเจ็บมีกายไปมา กวศาค่อยหรง
จนยักสันธิ เวลานั้นประคัยลิม มีทราว่าคน
อยที่ไหน ในย่านของใคร น้ำตาแห่งความ
โศกโหลทวมักจนทุกที หล่อนรู้ สักอึก
อันคินใจเป็นล้นพ้น เกือบจะปล่อยโฮออก
มากหลายหน แค้งไว้ไค้ หล่อนพยายาม
หักใจให้กล่าแข็ง คล่าทักหัวใจชายหนุ่ม
ออกครั้งหนึ่งซึ่งยคนหยกเค้นแล้ว เรยกขอเขา
อีก ๒-๓ ครั้ง คนเจ็บกมไค้ ลิมคาคาจนอก

เลย เป็นอันว่าวิญญานของเขาที่ถูกลอย
ออกไปกว้างแล้ว

ภายในห้องนั้นแรมเงียบ—เงียบประคัยเข้าช้า
ไค้ ยันแต่เสียงสระกสระอัน อย่างน่า สงเวช เป็น
ระยะ ๆ นายณคัยนึ่ง จ้องคูลหายผู้ สัน
ชีวิตอย่างสลกใจ พอไค้สติ จัง จักการ เขา
ผาผันเคิม คลุมศัพไค้วันเนทไค้เรียบร้อย

ขณะนั้นเสียงเคาะประคัยมาจากรายนอก
บ้าน ทังส้องต่างซงรัก คุณณคัยเอียงพั้ง
อย่างคังใจ แล้วเคิรตรงไปท่ประคัยบ้าน แต่
พอพั้งประคัยทังคักคองผะเชญหนากัยชายหนุ่ม
ผู้หนึ่ง ซึ่งอยในอาการอันร้วยรอน

ชายล้นค่อ หลวงประมวลอรรถคั

“อ้าว ! คุณพหลวงมาแล้ว” ณคัย
กล่าวทักพรอมกัยกมือไหว้ ร้วยเขาเคะเข้า
เคิรทวงมาลือไว้ “คุณลงยันถึงใหญ่ที่เคียว”

“อ้อ ! ณคัยทรรก ?” หลวงประมวลา
กล่าวลุ่มร้วย “ทำไมถึงไม่ไปร้วยคัย ? ก็
บอกไว้ ว่าจะมาในเที่ยวรด ๒๐ นาฬิกา”

ณคัยมิไค้กล่าววาระไร ร้วยนำพชาย
หรืออณคัยหนึ่ง ลกของคณลง ตรงไปยังห้อง
เมอตะกน เมอณงในหอง ณคัยเอ่ยขึ้นก่อนว่า

“ผมแต่งทวัจะไปร้วยคุณพ อยแล้ว ที่เคียว
ผะเจญมิเหตไค้กชอนอย่างร้ายแรงเช่นนแหละ”

ชาญหัดถัก

กัณย

ทัน โคนันหลวงประมว าก็ต้องสะกิดเชือก
ผละหายหลัง แวคาเบิกกว้างด้วยพิศวง
สนที่ห้อยข้างเหลือนัน เมื่อแลเห็นร่างปราโมทย์
นอนคายนอนพนท้อง

“นี่อะไรกันนัก?” เธอร้องออกมา

ด้วยความตกใจ จ้องหน้ากันอย่างไม่
กะพริบตา “และผู้หญิงคน?” ชิมอ
ไปทีละที

ยังมีทันที่ ถนัด จะ เอ่ย ปาก คอย ว่า กระไร
ประคัย รวย โสฬว เข้า ถอด คุณหลวง ทั้ง น้ำคา
พร้อมกับออกอุทานถึง ๆ “คุณหลวง!”

หลวงประมว ายันนังด้วย ความ ตก คลัง
คล้ายถูกสกดจิต เธอจ้องหน้าประคัย
แล้วสลับหล่อนออกไปโดยเร็วที่สุด ร้าย

“นี่อะไรแม่ประคัย?” เธอกล่าว “ออก
ไปให้ พัน อย่างพอดกวนฉัน ฉันต้องการรู้
เรื่องเกยวน ถนัดเล่าให้ ฟังหน่อย”

เค้า หน้า ของ เธอ แสดง ถึงอาการ รัง จัง
ประคัยค่อย ๆ คลายมือออก ถิ่นหน้าลงสู่
พนท้องด้วยความละอายใจ ถิ่นก็เริ่ม

บรรยายเรื่องราวให้เธอ ฟัง ตั้งแต่ ต้นาน ชวสาน
คุณหลวงนั่งฟังด้วยความสนใจอย่างที่สุด

“ร้ายแรงอะไรอย่างนี้” ในที่สุดเธอ
กล่าวด้วยความเงยขึ้น พร้อมกับ สันคิระ

ข้า ๆ แล้วหันไปทางประคัยพูดด้วยความ
แค้นเคือง

“ว่ายังใจประคัย! หล่อนจะคิดจัดการ
กับศพผิวของหล่อนอย่างไรก็เชียว ฉันไม่ขัด
ข้อง”

ประคัย โสเจ้ากอกเธอเป็นครั้งที่สอง

“โอ! ก็ฉันหมดสติแล้ว คุณหลวงเจ้าข้า”

หล่อนกล่าวอย่างละหือ “โอ! เป็นบุญแท้ ๆ

เทพเจ้า ช่างกล บรรดาลให้ คุณมา พยในเวลา
อันเหมาะเช่นนั้น”

คุณหลวงถอยออกห่าง

“อย่า—อย่าแม่ประคัย” เธอกล่าวหนัก

แน่น “อย่าเข้าใจว่าฉันจะมาง้อหล่อน ฉัน

มานเพราะความ จำเป็นโดยแท้ — ฉันมาเยี่ยม

คุณพ่อซึ่งกำลังเจ็บหนัก ตามโทรเลขที่ได้

รับเมื่อวานนี้ ไม่เชื่อกันนัก” ควักโทรเลข

ออกจากกระเป๋าเสื้อ แล้วส่งให้หล่อนคล้ายกับ

จะเป็นเครื่องพิศน “อย่า—อย่าคิดว่าฉันจะ

ทนคานหน้ามาตามหล่อนให้กลัไปเป็นเมียฉัน

อย่างเดิม”

ประคัยชะงัก ยืนนิ่งอยู่ที่ ดวงตาที่

จ้องประสานกับชายหนุ่มนั้นคลอไปด้วย หยาก

อัสสุชล แสดงถึงความโศกระคนด้วยความ

ไม่สมหวัง หล่อนหายใจสะท้อน คากไม่

พ. ศ. ๒๔๗๑

โทษอันควรแก่ความผิด

ถึงในคำพูดของชายหนุ่ม ซึ่งยังให้เห็นชัด
ว่าเขอพกออกมาอย่างจริงใจ

“ใช่! ทำไมเป็นอย่างนั้นเล่า ค่ะ?”
หล่อนกล่าวออกมาอย่างลำบาก “หรือว่า
หมกอาลัยเสียแล้ว?”

“แน่นอนฉันมิไ้^๑นึก อาลัยอาวรณ์ ในตัว
หล่อนอีกเลย เราชกจากกันแล้วไม่ใช่
หรือ?”

ประคิย^๒ย่น^๓งัก^๔มี^๕หน้า^๖ปล่อย^๗ให้^๘น้ำ^๙ตา^{๑๐}ไหล
ออกมาอย่าง^{๑๑}ไม่^{๑๒}ขาด^{๑๓}สาย

“เชิญไปเสียให้พ้นจากบ้านนี้” เธอ
กล่าวต่อไป “นี่เป็นบ้านของพระพินิจมรดก^{๑๔}
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดราชบุรี^{๑๕} หรืออีกนัยหนึ่ง
คุณพ่อของฉัน เพราะฉะนั้นฉันอาจเชิญให้
หล่อนออกไปจากบ้านนี้ได้ทุกเวลา”

“ไม่เอ๊ย! โปรดฟังคำพูดของที่ดินสัก
หน่อยก่อน——”

“ไม่ต้อง! คำพูดของหล่อนไม่มีค่าแม่
เท่าของโย” เธอยกมือห้าม “ฉันรู้^{๑๖}อยู่แล้ว
ว่าหล่อนเป็นหญิงที่พูดกลลอบ^{๑๗}—มีหัวใจไม่
ซื่อตรง^{๑๘} หล่อนเองเป็นผู้^{๑๙}ผิด^{๒๐}ทั้งสิ้น ไม่

สมควรที่ฉันจะวิ่งไล่ลงหล่อนไว้เป็นเมียอีกต่อไป
เสียเงินทองพร้อม กับ^{๒๑}ชื่อเสียง และ เกียรติยศ
ทั้งโลกก็จะพากันขมเขยาะฉันได้^{๒๒}ว่า หลวง
ประมว^{๒๓} รัตนกรอก^{๒๔} วิชาผู้หญิง^{๒๕}ที่^{๒๖}มี^{๒๗}ชู้^{๒๘}ไปแล้ว
กลับมาเป็นเมียอีก”

เธอหยุดนิ่งถอนใจยาวด้วยความแค้นเคือง
“แต่—แต่ที่ดินผิดไปแล้ว” ประคิย^{๒๙}พูด
ตะกุกตะกัก “จะไม่ยกโทษให้^{๓๐}ที่ดินผู้^{๓๑}ควร^{๓๒}
ทั้งเคยเป็นภรรยา^{๓๓}อย่าง^{๓๔}เทียวหรือคะ?”

“ยกโทษ!” เธอทวนคำและแกล้ง
หัวเราะออกมาอย่างเย้ยหยัน “ชะ! น้าฉัน
จำได้หรือเปล่าว่าคันทันดินได้ยกโทษให้หล่อน
แล้วเป็นภรรยา^{๓๕}สัก^{๓๖}เท่า^{๓๗}? เพราะฉะนั้น^{๓๘}ฉัน^{๓๙}ไม่^{๔๐}ควร^{๔๑}
สัก^{๔๒}เท่า^{๔๓}เป็น^{๔๔}สอง^{๔๕}อีก^{๔๖} ฉันได้^{๔๗}ห้าม^{๔๘}หล่อน
แล้ว แต่ไม่^{๔๙}เชื่อ^{๕๐} เป็นจริงตามคำทำนายใช่
ไหมล่ะ? นอกจากนั้นฉันยังได้^{๕๑}ทั้ง^{๕๒}บุตร^{๕๓}
สนเท่ห์^{๕๔}ไปหาหล่อนหนึ่ง^{๕๕}จะ^{๕๖}มี^{๕๗}ทำ^{๕๘}ประ^{๕๙}พิน^{๖๐}งว่า

มาจากเพื่อนผู้หญิงบางคน ล้วนแต่เคียด
หล่อนด้วยความรักและหวัง^{๖๑}ก็^{๖๒}มี^{๖๓}ภา^{๖๔}ล^{๖๕}ล^{๖๖}ิต^{๖๗}อ^{๖๘}ิง^{๖๙}ถ^{๗๐}ย^{๗๑}
ประ^{๗๒}กะ^{๗๓}ยอม^{๗๔} เพื่อ^{๗๕}ส^{๗๖}ก^{๗๗}ใจ^{๗๘}หล่อน^{๗๙}ให้^{๘๐}รู้^{๘๑}ส^{๘๒}ัก^{๘๓} และ
กล^{๘๔}ล^{๘๕}ใจ^{๘๖}เสีย^{๘๗} แต่โอ! นี่จะให้ฉันเข้าใจว่า

ชาญคิดกิจ

กันย์

อย่างไร? สมควรที่ฉันจะกล่าวไ้ หรือยังว่า
ผู้หญิงย่อมไม่มีความจริง”

ประกัยยืนคอดก ฐีสักผิด เงยหน้าพูด
อย่างหมกหมัว

“กิดินขออ้อนวอนเป็นครั้งสุกท้าย” หล่อน
กล่าวอย่างหมกหมัว “พุทโธเอ๊ย! ช่างไม่
กรุณา——”

“สายเลี้ยวแล้ว ขอเชิญให้หล่อนออกไป

เป็นครั้งสุกท้าย” เธอสลักหล่อนโดยแรง

“จำไว้ว่านี่คือ โทษอันควรแก่ความผิด

ของหล่อนแล้ว” เธอพูดแล้วจึงทรงขึ้นยืนไ้

โดยมิไ้เหลียวกลับมากุหล่อนอีกเลย

ทันใดนั้นโดยมานะศรัยยังค้ำให้ประกัยหัน

หลัง กลับออกไปจาก ประตูบ้าน อย่างเชื่องช้า

คล้ายคนปราศจากวิญญาณ ก็มีหน้า เกรียวไป

ใน ท่ามกลาง ความมืดแห่งรัตติกาล

๑ อันสะดวก ช่วยกระชุน ด้วยคุณชอบ

โคมแสงงาม ทราวมวิตร เมื่อพิงไป

ทั้งประกอย กิริยา อัจฉาสัย

ยิ่งเห็นไพร่ ชัมสาม หมกงามเฮ ๖

พระศรี นิพนธ์

ลัทธิลามา

สี่สิบแปดโกศ และ นาคะประทีป

(ต่อจากหน้า ๕๗๑ ฉบับ สิงหาคม ๒๔๗๑)

พระพุทธเจ้า

ตามลัทธิมหายานมีกำหนดไว้ว่า พระ
พุทธเจ้าย่อมเป็นตรีกายคือมีพระกายสาม กาย
ที่หนึ่งเรียกว่าธรรมกาย เป็นภาวะอันสำคัญ
คือโพธิความรู้งามของพระพุทธเจ้า อันเป็น
กายเกิดขึ้นเอง ไม่มีเขตคั่นเขตต์ปลาย ธรรม
กายนี้ให้แก่พระอภิปุทธ. กายที่สองเรียก
ว่าสัมโลกกายหรือกายแห่งความอันเที่ยง กล่าว
คือ พระกายทิพย์ มีศรีมั่งเรืองให้แก่พระอภิปุ
พุทธ. กายที่สามเรียกว่านิรมลกายหรือ
กายอันแนวมืดทึบเขื่อนชัน, คือร่างมนุษย์
ของพระพุทธเจ้าให้แก่มนุษย์พุทธเจ้า, เช่น
พระศาสดามุนีพุทธเจ้า เป็นต้น. คติคิรกาย
นี้ก็มีปรากฏใน มหายาน บ้างเป็น แก่ เป็น อีก
อย่างหนึ่ง. ต่อมาเมื่อเกิดลัทธิตันตระขึ้น
กาลครั้งนั้น, ก็ทำให้มีคติกหรือนางคู่บารมี

ประจำองค์พระอภิปุทธ พระอภิปุทธ และ
พระอภิปุทธโพธิสัตว์; แล้วยังซ้ำมีพระ
พุทธเจ้าแปลก ๆ อีก เช่นพระโกลิยชยราช
หรือพระพุทธเจ้าแปดพระองค์อื่น ๆ ซึ่งจะได้เล่า
ต่อไป. ในสมัยพุทธตันตระ มีชื่อแปลก
อย่างหนึ่ง คือโดยมากรูปพระ โพธิสัตว์
ย่อมมีรูปพระพุทธรูป ประคิณฐานไว้ประจำบน
เกศพระโพธิสัตว์ ยกตัวอย่างรูปพระ โพธิสัตว์
ไมตรี มี พระปฏิมากร พระศาสดามุนี
ประคิณฐานไว้บนเกศ ทั้งเป็นต้น (มีตัวอย่าง
อยู่ในพิพิธภัณฑสถาน สำหรับพระนคร).
พระ โพธิสัตว์ ที่มีรูปพระพุทธรูปไว้เหนือเกศ
แสดงว่าทวยอำนาจอาณของ พระพุทธเจ้า องค์
นั้น ๆ จึงเกิดมีพระโพธิสัตว์นั้น ๆ ขึ้น, หรือจะ
ว่าพระ พุทธเจ้า ย่อม เป็น ธรรมนิกร ของ พระ
โพธิสัตว์ก็เห็นจะได้. (ผู้อ่านคงระลึกได้ว่า

เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป

กนิย

เวลามีการทิ้งกระจาก มีรูปยักษ์ใหญ่อยู่คน
หนึ่งเรียกว่า ไค ชือเอีย, ยนคิริยะยักษ์ มี
รูปพระกวนอิมหรืออะไรเทือกนั้นอยู่. ข้าง
ที่จะเป็นคติข้างต้น; และรูปยักษ์อาจะ
เป็นโพธิสัตว์ หรือเทพใด ๆ ในปางที่ร้าย
ก็ได้ด้วยกระมัง?)

พระอาทิตย์พุทธ

พระอาทิตย์พุทธเป็นเทพารพชายังของลามา

สมันตภัทร

นิยายเดิมขนานพระนามว่า พระธรรมกาย
สมันตภัทร, มีพระวรรมเป็นสีน้ำเงิน, ใน
สมาธิมุตตรา คือ มีพระลักษณะอาการเป็น
ท่าสมาธิ; ส่วนในนิยายใหม่ขนานพระนาม
ว่าวัชราร; และขานนิยายก็เรียกว่า วัชรสัตว์.

ในกัมภีร์คฤการณชาวยุทธกล่าวว่า เมื่อ
ไม่มีสิ่งใดทั้งหมด ย่อมมีแต่พระคัมภีร์ คือ
พระสวามภู (พระผู้เกิดเอง), และอาศัย
เหตุที่พระองค์มาก่อนสิ่งอื่นทั้งหมด พระองค์
จึงมีพระนามว่าพระอาทิตย์พุทธด้วย. พระอาทิตย์
พุทธมีศักดิ์ชื่ออริขรรมา หรืออริขัณฐา.

พระฉานีพุทธ

พระฉานีพุทธเกิดขึ้นด้วยอำนาจของ

พระฉานีพุทธ

พ. ศ. ๒๔๗๑

สัททิลามะ

พระอาทิตย์พุทธ. มีท้าวกันหาองค์ เรียบ
ว่าพระบัญญัติชิน. พระฉานพุทธนรรม

พระบัญญัติชิน

ทั้งพระอาทิตย์ด้วย มีพระนามและเรื่อง
ราวพันเลื้อยสันถนอย แล้วแต่ในกายที่
นับถือ, แท่งถ้าวอย่างย่อ ๆ เป็นดังนี้:-

(๑) พระไวโรจน วรรณขาว, ธรรมจักร
มุทร (ท่าแสงพระธรรมจักร), ทรงจักร,
มีสี่เท้า เป็นพาหนะ, ประทับบนดอกบัวเขียว,
มีศักดิ์ชื่อ วิชราทวิศวรร, มีพระมานุญพิทักษ์
คือพระกระษัตริย์ (กฤษณะ), มีพระ
ฉานโพธิสัตว์ คือ พระสมันตภัทร.

(๒) พระอัมภิกขุ วรรณสีน้ำเงิน, รั้งมุทร (ท่าประทานอัมภิกขุ), ทรงวิศวรร

ภูมิธรรมมุทร (ท่ามารวิชัย คือทรงชี้
ให้นางธรรมเป็นพระยานครังมารผจญ: การ
กรวดน้ำ เสด็จขึ้นก็เห็นจะ ทำนอง เคียวกัน),
ทรงวิษระ, มีช้างเป็นพาหนะ, มีศักดิ์ชื่อ
โกลนา, มีพระมานุญพิทักษ์คือพระกณกณ
(โกณฑกณ), มีพระฉานโพธิสัตว์ คือ
พระวิษระปาดิ.

(๓) พระรัตนสมภ วรรณเหลือง,
มุทร (ท่าประทานพร มีพระอาการห้อย
พระกรทั้งสองข้างแยพระหัตถ์), ทรงจินดา
มณี, มีม้าเป็นพาหนะ, มีศักดิ์ชื่อมามัก,
ประทับเหนือยวเหลือง, มีพระมานุญพิทักษ์
คือ พระภาศย (กัณฐ), มีพระฉาน
โพธิสัตว์ คือพระรัตนปาดิ.

(๔) พระอมิตาภะ เป็นพระพุทธรูปเจ้าที่
ฝ่ายมหายานนิยมนับถือกัน (ดูเรื่องใน
ภาค ๒), มีวรรณแดง, ฉานมุทร (ท่า
ซัดสมาธิเพ็ช), ทรงบาตร, นกยูงเป็นพาหนะ,
มีศักดิ์ชื่อปาดิศา, มีพระมานุญพิทักษ์ คือ
พระศากยมุนี, มีพระฉานโพธิสัตว์ คือ
พระอวโลกิเตศวร. พระอมิตาภะนี้ ถ้า
ทรงมงกุฏ ไม่มีศักดิ์ มีพระนามว่า อมิตายุส.

(๕) พระอโฆสิทวิ วรรณเขียวไข่มุก,

(วชิรวาสุตองคานกลางเป็นคัม), มีคักกิ
ข้อการ.

ยังมีพระพุทธรูปอย่างหนึ่งเรียกว่าพระ
ไภยชัยราช คือพระผู้ประทานโอสขทางใจ
เป็นต้นขลือของชาวอินเดียชึ่งนัก. ถือว่าดำ
โรกลัยไช้เก็บ ไปบูชาอันวอนพระองค์
ก็ระหายจากโรกลัยนั้น. ถ้าเจ็บปวดทอนใด
ก็ให้เอามือไปลูบรูปพระไภยชัยราชที่ตรงนั้น,
โรกลัระหายไป, เช่นเจ็บตา ก็ลูบที่ตรง
พระเนตรคั้งนั้นเป็นต้น. พระไภยชัยราชมี
ด้วยกัน ๘ พระองค์ (บางที่รูปที่เรียกกัน
ว่าหมอชู้โตในวัดมิ่งกรมกลางนั้น อาจ เป็น พระ
ไภยชัยราชก็ได้.

พระมานุญพุทธเจ้า

ในคัมภีร์ปริมาตติวารณิกกล่าวว่า พระ
พุทธรูปเจ้าที่มาตรัสแล้ว และที่มาตรัสต่อ
ไป มีจำนวนเหลือคณนา ประคองทั้งเมค
ทรายบนผิงแม่คงคา. ในคัมภีร์มหายานช้นคั้น
ที่มีอยู่ในแคว้นเนปาล เกิดมีคักิเรื่องพระ
พุทธรูปเจ้าพันพระองค์^(๑) ในจำนวนนั้นปรากฏ
มีนามพระอมิตาภะพุทธรูปเจ้าเป็นครั้งแรก. ใน

คัมภีร์ลลิตวิสัตระกล่าวถึงพระพุทธรูปเจ้าสี่สิบหก
พระองค์ ที่มาตรัสเจ็องคักหลัง เรียกว่า
สัพคมานุญพุทธ^(๒) คือ พระวิปาศิ สิช
วิคฤ: สามพระองค์ นั้นเสด็จมาตรัสในกลั
ก่อน; ในกลัต่อไปมาคือกลัปัจจุช้นนั้น มี
พระกระภุณันที่ กนกมนิ พระกาศย และ
พระศาภยมนิ, บางที่ก็เติมพระที่ขังกร และ
พระรัตนครวรเจ้าด้วย รวม เป็น เจ้าพระองค์.
ต่อมา ปรากฏว่าเกิดพระพุทธรูปเจ้าสี่สิบพระ
องค์ มีพระที่ขังกรเป็นองค์ปฐม, และ
เติมพระศาภยมนิพุทธรูปเจ้าเข้าด้วย อีกพระองค์
หนึ่ง รวมเป็นพระพุทธรูปเจ้าสี่สิบห้าพระองค์^(๓)
บางทีในพระพุทธรูปเจ้าสี่สิบห้าพระองค์ รวม
พระโมเตรยเข้า ด้วยอีก พระองค์ หนึ่งเป็น แยก
พระองค์, ชึ่งเป็นจำนวนที่กลัเขตนิยมเช่น
พระพุทธรูปเจ้าแปด พระโพธิสัตว์แปด เป็นต้น.
อีกจำนวนหนึ่ง จัดให้ มีพระมานุญพุทธเจ้า
ห้าพระองค์คือ พระกระภุณันที่ กนกมนิ
กาศย และพระศาภยมนิ, (พระศรีอารย
โมเตรย), และมีพระฉานิพุทธรูปห้า, ก็ยพระ
ฉานิโพธิสัตว์ห้า. จำนวนห้าช้นชาวเนปาลนิยม

(๑) พุทธสคต พุทธสทสค

(๒) นโม สคคณัน สมมาสมพุทธาน

(๓) ในสิบสองตำนานมีพระนามครบ นับแต่พระที่ขังกรลงมา

มากและแพร่หลายไปเกือบจีนและญี่ปุ่นเรียกว่า

พระเจ้าห้าพระองค์^(๑)

คติอาทิพุทธ คือถือว่าพระมานุषิพุทธ คือพระผู้ซึ่งได้สำเร็จพระโพธิญาณ โดยอาศัยที่ใดเสวยพระชาติ เป็นโพธิสัตว์มาแล้วเป็นลำดับ.^(๒) พระโพธิญาณนั้นถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพระอาทิพุทธส่วนหนึ่ง, เมื่อใดตรัสเป็นพระศาสดาองค์แล้ว จะไม่เสวยพระชาติอีกต่อไป,^(๓) เมื่อเสด็จดับขันธแล้ว, จะบรรลุนิรวาณมก คือ ความ เข้ารวม ใน พระอาทิพุทธ. ส่วนในคัมภีร์นิทานบางนิทานที่ไม่ลงความเห็นพ้องกับคติอาทิพุทธนี้ ก็ถือว่าพระมานุषิพุทธ คือพระมานุषิพุทธปรากฏพระลักษณะให้เห็นเป็นนิรมาลกาย ทั้งใกล้ไกลมาแล้ว.

ในนิทาน มีคติเชื่อดังนี้ว่า เมื่อพระโพธิสัตว์ บรรลุถึง ซึ่งโพธิญาณ แล้ว, จะปรากฏมีมหาบุรุษลักษณะ ๓๒ ประการ, และอนุพยัญชนลักษณะ ๘๐ ประการ.^(๔)

พระฉานโพธิสัตว์

ตามคัมภีร์นิทาน ถือว่าพระโพธิสัตว์มีทั้งฉานโพธิสัตว์และมานุषิโพธิสัตว์. พระมานุषิโพธิสัตว์ คือพระผู้ปรากฏพระองค์เป็นมนุษย์อยู่ในโลก, เสวยพระชาติมาเป็นลำดับจนกว่า จะบำเพ็ญพระบารมีเยี่ยม และบรรลุนิรวาณ ครบสิ้นองค์พระพุทเจ้า^(๕) พระโพธิสัตว์ ในชาติก่อน บรรลุนิรวาณแล้ว แต่มีประณิธานจะช่วยสัตว์โลกให้พ้นทุกข์ จึงตรัสขอหิตผลเสีย. ผู้ที่มุ่งจะให้บรรลุนิรวาณ จะต้องบำเพ็ญบารมีหกประการ, แล้วตั้งประณิธานหวังเป็นโพธิสัตว์ โดยให้บังเกิดจิตยังเกิดโพธิจิต, และจะคงอยู่ในโลกเพื่อ ช่วย สรรพสัตว์ ให้พ้นทุกข์ ไม่เสด็จเข้านิรวาณ. เมื่อมี ประณิธานตั้งมั่นแล้ว, จะต้อง เข้าสู่อโณโณ เป็นชั้นสาม จึงจะบรรลุนิรวาณ. แต่เพื่อบรรลุนิรวาณมิใช่ไป, พระโพธิสัตว์จะต้องได้พบเส้าพระพุทเจ้าพระองค์ที่มาตรัสในกัลป์นั้น, เพื่อกวาทูความ

(๑) แพร่มถึงเราด้วย มีหัวใจว่า น โม พุท ธา อ

(๒) เช่นทศชาติ

(๓) นคฤทาณี ปุณทุกา

(๔) นำพึง ในคัมภีร์ของเรารู้พอประสูติออกก็มีครบ

(๕) อย่างน้อย ๔ อสงไขสวกัลป์

เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป

กนิย

ประสงค์แก่พระพุทธรูป (๑) พระศากยโคเจ้า
จะได้ทรงเล็งพระญาณไปในอนาคตเห็นแจ้งถึง
ซึ่งชาติที่พระโพธิสัตว์จะต้องไปเกิดเป็นกษัตริย์
แล้วจะพยากรณ์ว่าบรรลพพระพุทธภูมิ. เมื่อ

พระโพธิสัตว์ ได้รู้แจ้งถึงการที่จะได้ตรัสเป็น
พระพุทธเจ้าในภายหลังกแล้ว, ก็ระเห็จเสด็จ
อันไม่มีการกลับคืนอีก. (๒) จะ ก้อง ย้ำเพ็ญ
ขามมีสียประการและสร้างสมบุญกุศลทุกชาติ
ไป, และระลึกไว้เสมอว่า ความมุ่งหมายที่
จะได้ตรัสเป็นพระศากยโคเจ้า ก็เพื่อช่วยสรรพ
สัตว์ ให้พ้นจากทุกข์เท่านั้น. เมื่อบรรลพภูมิ
ครั้งสุดท้ายนี้แล้ว, จะไปเสวยชาติ อยู่ ใน
กสิณ, เช่นกับชาวชาติพระเวสสันดร จะ
เข้าสู่โพธิสัตว์ภูมิสืบตามขั้นตามกำหนด, แล้ว
บรรลพพระนิรวาณ; หรือประสงค์จะขอควร
ลงมานมยุโลกตรัสเป็นพระมานวิพุทธที่เคียว
แล้วเสด็จเข้าพระนิรวาณโดยตรงก็ได้.

พระมานวิโพธิสัตว์ เท่าที่ปรากฏ
เหมือนมีพระโมทเรยองค์เดียวซึ่งตามประวัติว่า
เสด็จอยู่ในกสิณจนกว่าจะถึงกำหนดลงมาตรัส
เป็นพระมานวิพุทธเจ้าในอนาคตกาล. ส่วน

พระโพธิสัตว์ ที่ปรากฏขึ้นก่อนนั้นล้วนเป็นพระ
มานวิโพธิสัตว์ทั้งสิ้น.

พระมานวิโพธิสัตว์ แบ่งออกเป็นจำนวนห้า
อย่างพระมานวิพุทธ (ที่จักเป็น แปรองค์ที่
มีทั้งกล่าวแล้วตามทฤษฎีจำนวนแปด) คือ

พระมัญชุศรี หรือพระมัญชุโลมา (พระ
ผู้มีเสียงเพราะ) ซึ่งตามลัทธิที่ตามจัดให้

พระมัญชุศรี

เป็นองค์ที่หนึ่ง. พระโพธิสัตว์ องค์นี้ถือว่า
เป็นพระผู้กำจัดความโง่เขลา พระหัตถ์ขวา
ทรงขรรค์ เครื่องหมายแห่งความมี อำนาจที่
ซื่อถึงชา พระหัตถ์ซ้ายทรงสมุท (ปัสตัก)

(๑) รวมทั้งหมคนี กับภริยาของเราเรียกว่า อัญฐโสธรมาน, คือความเป็นมนุษย์, นวบริบูรณ์ด้วยบุรุษเพศ,
มีอหัตถ์ปณิสส, พบพระพุทธเจ้าทรงเทศนาบรรพชา, ได้दानบริจาจากปณิตถา, มีความปรารถนา
โพธิญาณแก่กล้า

(๒) เป็นนัยศโพธิสัตว์

พ.ศ. ๒๔๗๑

ลัทธิลามะ

คือพระคัมภีร์ปรัชญาปารมิตา, มีคัมภีร์ชื่อ
สรัสวดี, (เป็นพระพรหมแต่เปลี่ยนคำภีร์พระ
เวทเป็นปรัชญาปารมิตา).

พระ ฌาน โภทิสัตว์ องค์ ที่ สอง ชื่อ
วัชรปาณี, มีคัมภีร์ชื่อสุชาภา, ทรงวัชรเป็น

อวโลกิเตศวร หรือเรียกย่อๆว่าอวโลกิต,
มีคัมภีร์ชื่อการา, (บางที่ก็ให้การาเป็นคัมภีร์
ของพระชโมณสีทิตั้งแห่งอยู่ข้างต้นนี้). องค์
นี้ท่านเรียกว่ากวนซิม ซึ่งลงท้ายกลายเป็น
พระ โภทิสัตว์ผู้หญิง. พระ โภทิสัตว์ องค์ นี้

วัชรปาณี

อวโลกิเตศวร

ศีลสาร, มีวรรณสี่เขียว, (ลักษณะพระ
วัชรโภทิสัตว์ก็ไม่ผิดอะไรจากพระอินทร์).

พระ ฌาน โภทิสัตว์องค์ที่สามชื่อวัชรทันปาณี
ทรงจินคามาณี, องค์นี้ไม่มีผู้มีเรื่องราวกล่าว
ถึงหรือมีรูปไว้เคารพนัก.

พระ ฌาน โภทิสัตว์ องค์ ที่ สี่ คือ พระ

ในคติมหายานนิยมมีชื่อนี้มาก, มีเรื่องราว
กล่าวไว้มากมาย; และซึ่งทูลลามะถือว่า
ตน คือ พระ โภทิสัตว์ องค์ นี้ อวการ มาเป็น.
พระอวโลกิต มีเรื่อง ราว อย่างไรก็ได้กล่าวไว้
ในภาค ๒ ย่างแล้ว.

พระ ฌาน โภทิสัตว์องค์ที่ห้า ชื่อพระ

เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป

กัณย

วิศวาณัทรวงจักร์. พระโพธิสัตว์องค์นั้น
เสด็จอยู่น้อยแห่ง; กล่าวว่ เวลานั้นข้าพเจ้า
ณ อยู่เฉพาะพระอาทิพุทธ จนกว่าจะถึงกัลป์
ที่หา พระไมเทรย มา ตรัส เป็น พระ มานวิพุทธ
เมื่อใด เมื่อนั้นพระวิศวาณัจะมาสว่างโลก
ใหม่ตามคติในลัทธิ.

ถ้ากับ พระมานวิโพธิสัตว์ งามที่ก็ แ่่งแย่ง
กัน: พระสมันตภัทร, วิชระปาณิ, รัตนปาณิ,
ชวโลกิต และวิศวาณั. ถ้าก็เป็นคณะแยก
ให้พระชวโลกิต อยู่กัน, ถัดมาพระอากาศ
ครรภ, วิชระปาณิ, กษิตครรภ, สรรพนิวรรณ์,
วิษกัมภิน, ไมเทรย, สมันตภัทร และ
มัญชุศรี.

นอกจากพระมานวิโพธิสัตว์ที่กล่าวนี้ ยัง
มีพระโพธิสัตว์ผู้หนึ่ง คือ ชือคารา และ
มริช อิก. การานึ ถิเขตเรียกว่าโตมา เป็น
ศักดิ์หรือชายาของพระชวโลกิต, ซึ่งนิยม
นับถือกันมากใน ถิเขต ว่า เป็น เทวี แห่ง
การณย์ และ เป็น พระ ราชินิ ใน สวรรค์ (ถวน
อิมเนย). การาคำนึกล่าวว่า มา จาก ชาค
ศัพท์กระ แปลว่าข้าม; หมายความว่า
การาทวีเป็นผู้ ช่วย ให้ ข้าม จาก โสฬสงสาร,
ถิเขตแปลว่าเทวีผู้ช่วยให้พ้น. ถานึกของ
การาทวีมีมากมาย. ในประวัติหนึ่งว่าเกิด,

จาก วัศมิเขียว อัน ออก จาก พระเนตร ของ พระ
อมิตาภะพุทธเจ้า. แต่ประวัติที่นิยมเชื่อดือ
กันก็คือว่าน้ำพระเนตรของ พระชวโลกิต หยาด
หนึ่งร่วงลงไปในหุบเขาเกิดเป็น ทะเลสาบขึ้น,
แล้วเกิดมีคูกอยัว, เมื่อนานขยายกลัยแล้ว
ปรากฏ เป็น การาทวี เกิด อยู่ใน คอก ขั้ว นั้น.
คณะลามะกล่าวว่าหญิงที่ก็คือการาทวีมาเกิด
จนถึงดิ้อว่ามเหสีทั้งสองของพระเจ้า สรวงทะ
สันคัม โย คือการาทวีมาเกิดทั้งได้เล่าไว้
แล้ว.

การาทวีนั้นมีมากมายถึง ๓๐ ลักษณะ แต่
ที่นิยมนับถือกันมากคือ สยามการา, มัรวรณ

สยามการา

เป็นสี่เขี้ยวแก่, มักเป็นรูปหญิงอินเคียสี่เขี้ยว
นั่งบนดอกบัว, ห้อยเท้าซ้าย, หักดาซ้ายถือ
ดอกบัวเขี้ยว (อุบล). สัตถาจารย์ มัธยมขาว,
ถือ ดอกบัวขาว (ขัทม), มีเนตรเจ็ดดวง,
นอกจากสองดวงโดยปกติแล้วยังมีดวงหนึ่งอยู่
กลางลาคติธว่าเป็นเนตรแห่งความวิรู, สอง
ดวงอยู่ที่หน้าหัก, อีก สองดวงอยู่ที่ฝ่าบาท.
การาวาน ชาทิศาตมมงคลธิดาว่าอวตารไป
เกิดเป็นพระเจ้าซาร์. การอิกองค์หนึ่ง ชื่อ
ภฤกฏิกิศาตสืเลทอง, มีลักษณะอาการคล้าย,
สักร บางทีก็ทักกรอย่างนางกลิ้งซึ่งเป็นปาง
ร้ายของพระอมมา.

มริจิโพธิสัตว์ ผู้หญิง คืออุษามาเทวีใน
ฮินดู ซึ่งลามาเยื่อมเคารพบูชาในเวลาเช้า
ก่อนอาทิตย์ขึ้นเป็นนิตย์. สามีบุญชนใน
ทิเบตไม่สู้จะนิยมนับถือเท่าเทียมการาเทวี. มริจิ
เทวีน ถือว่าอวตารมาเป็นนางชีเจ้าอาวาส
สัสมิงเป็นลัทธิข่มออกไป, และมีนามว่า
วัชรบรรพต หรือหมเพ็ชร. มีตำนานว่า นางชี
เจ้าอาวาสรูปหนึ่ง มีเนองอกหลังไขห
คล้ายศิษะสักร. แม้ทิศาตมมงคลธิดา
ยุคนะเมื่อยกทัพเข้ามาตีทิเบต ขณะเจ้า
มารกรานวัคสัสมิง, ไก่กล่าววาจาสมประมาท
นางชีเจ้าอาวาสว่าให้ออกมาแสดง ศิษะสักร

วัชรบรรพต

ให้เห็น. ครั้นเมื่อนายทหารตาคทำลายกำแพง
พาทหารเข้าไปในวัด, ก็เห็นแต่สักร มีสักร
หัวหน้าตัวหนึ่ง ขนาดใหญ่กว่า ตัวอื่นทั้งหมด.
นายทหารตาคเห็นแล้ว ก็ตกตะลึงหยุดการ
ปล้นสะดมไว้ทันที. ทันใดนั้น สักรทั้งปวง
ก็กลีบร่างเป็นนางชี, และสักรตัวใหญ่ก็
กลีบเป็นนางชีเจ้าอาวาส. นายทหารตาค
เห็นการอัศจรรย์ดังนี้, ก็กลีบใจเลื่อมใส,
ถวายสิ่งของอันมีค่าแก่ตัวกันเป็นอันมาก.

ยิตัม

ยิตัม เป็นเทพผู้พิทักษ์จำพวกหนึ่ง ของ
ทิเบต, มีอำนาจปราบปรามภูติผีให้ทำ
อันคราย. บรรดาพระภิกษุพุทธและพระ
ภิกษุโพธิสัตว์ย่อม อวตาร มาเป็นยิตัมใน บาง
คราว เพื่อปราบปรามสัตว์ร้าย. กับยัง

เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป

กันย

มีพญาช้าง และภุมขัตติยคนทั้งสี่ในพระ
พทุธศาสนา ไกรยเกียรติยศเลือนช่นเป็น
ยิกัมมัม. ลักษณะยิกัมมัม เกิดมขันในสมัย
พทุธคนตระ. ยิกัมมัมแต่ละคน มีหน้าตา
กรวยนากลว; ช้างศึกกิริยหรือเมียบของยิกัมมัม
ยังมีลักษณะกรวยยงนไปอีก.

ลามะทศรूपย์อมมัม ยิกัมมัม สำหรับ คน ขุชา
โดยละเพาะ. ลามะคนโคคนหนึ่งจะต้องไป
อยู่ในที่สังก; พราภาวนาและบำเพ็ญตบะ
ทรมานกาย. ถ้ายิกัมมัมโคไปรคเป็นผู้พิทักษ์,
ก็จะปรากฏคนให้เห็นในขณะทภาวนาอยู่. จะ
เลือกยิกัมมัมคนโคเป็นผู้พิทักษ์จนตลอดชีพ หรือ
ชั่วครั้งคราวหนึ่งโค. หรือเลือกไว้เป็นผู้พิทักษ์
ในคราวเดียวหลายคนก็ได้; แต่ต้องระวัง
เป็นความลับอย่าให้ใคร ๆ ทราบ, มิฉะนั้น
จะไม่ศักดิ์สิทธิ์.

กฤหัสถ์อาชาวให้ ยิกัมมัมพิทักษ์ รักษาคน
โค, แต่ต้องอาศัยลามะเป็นผู้ อัญเชิญ;
คนจะทำการอัญเชิญเองโดยตรง เหมือน อย่าง
ลามะไม่ได้.

ยิกัมมัมมีอยู่หลายคนด้วยกัน, ที่มีชื่อ คือ:—

(๑) เทวชระ มีลักษณะ ๘ เคียร ๓๐ กร
๔ ขาท. เคียรนเวียงตามยาวเป็นแถวข้างละ
สาม, เคียรกลางมีขนาดใหญ่มากกว่าเพื่อน,

เหนือเคียรกลางมีช่อนอยู่บนอีกเคียรหนึ่ง. เคียร
เหล่านี้น้วนมีคาสามทวง. ข้างทักษ์ ๗ เคียร
จักเป็นแถวละสามช่อนกัน แล้วช่อนข้าง
บนอีกเคียรหนึ่ง. ในมีตัง ๓๐ ถักระโหลก
ในทิศถัแถววามรูปสัตว์และมนุษย์ คือ ช้าง
ม้า ลา โค อูญกร มนุษย์ กวาง และ
แมว; แถวซ้ายมีรูปเทพประจำนำสี่เหล็อง
(วรณ), เทพประจำลมสี่เหล็อง (วายุ),
เทพประจำไฟสี่เหล็อง (อัคคี), จันทรสี่ขาว,
สุรย สี่แกง, เทพประจำความตายสี่น้ำเงิน
(ยม), เทวประจำทวิย สี่เหล็อง (วสุณชระ),
และเทพอีกคนหนึ่งสี่เหล็องไม่ทราบชื่อ. กาย
ของเทวชระเป็นสีน้ำเงิน, ศัระที่อยู่ที่ทางขวา
สามศัระเป็นสีแกงน้ำเงินและขาว, ทาง
ซ้ายอีกสามศัระเป็นสีเหล็อง สีน้ำตาล
และน้ำเงิน, ศัระกลางเป็นสีน้ำเงิน, ศัระ
ที่ช่อนช่นเป็นสีแกงเข้ม. มีอาการเทียบอยู่
บนร่างมนุษย์สองบาท, อีกสองบาทอยู่ใน
ท่ารำ.

(๒) คุยสมาช เป็นยิกัมมัมชนิดไม่
ร้าย, มีรูปเหมือนอย่างโพธิสัตว์, และ
มีตำแหน่งเสมอด้วยวานิพทุธ, มีสามเคียร
ล้วน ทรง มงกุฎ เป็น โขไม้ ตั้ง ทำ โข เวียง กัน
(อย่างที่พระญวนเคยใช้ ในพิธี), และมีกร

หลักธรรมเทศนา.

(๓) มหามายา มีสี่เศียรสี่กร, หัตถ์หนึ่งขึ้นคักกิ, นอกนั้นทรงเทพคัสตรา.

(๔) สังวร มีตำแหน่งเสมอนานิพุทธ, ลักษณะร่างขงยากมาก; มีสี่เศียร กลางเป็นสีน้ำเงิน ขาวขาว ซ้ายเขียว, อีกเศียรหนึ่งอยู่ข้างหลังแกง, บนเศียรมีมงกุฎประดับด้วยกระโหลกคนห้ากระโหลก ๆ หนึ่ง มีมุกดาฉายรังทั้งแปดเพลิง, เห็นอมุกดาเมื่อกกลางมีรูปฉานิพุทธขนาดเล็ก. อุษณิ (มังกุ) มุกดาฉายเมื่อกหนึ่ง, ข้างซ้ายมีรูปอรรชรัตน, ข้างหนามีวัชรแฝก. พักตร์ ทั้งสามตาของที่สามทุกพักตร์. ธรรมกายคัมภีร์มีคักกิ

ปรากฏอยู่ด้วยในท่ากอดกัน. เพราะฉะนั้น

รูปของสังวรจึงมีกัมคักกิประจำไว้ด้วย. รูปคักกินั้นย่อมมีลักษณะรูปร่างทรวดทรง เช่นเดียวกัน. นอกจากนั้นยังมีคัมภีร์ชอกกาลจักรวัชรไภรวะ คุหุภาต วัชรสุรพ และพุทธกบาล เป็นต้น.

ธรรมเนียม

ธรรมเนียมเป็นเสนามาร ทำเนิการตามคำสั่งของยัคมิ, แต่ละคนมีรูปร่างหน้าตาน่าเกลียดน่ากลัว ไม่แพ้ยัคมิผู้เป็นนาย, และต่างมีหน้าที่คุมทัพยัคมิ แต่ละกองมีจำนวนเหลืออันคณนา. ธรรมเนียมเป็นของลัทธิพุทธคณณะ มีตำแหน่งเทียบโพธิสัตว์, ถือกันว่าต้องทำสังกรรม ปราย ปราม ยัคมิ ยัคมิ มารซึ่งเป็นศัตรูต่อพระพุทธศาสนา โดยมิยอมผ่อนโทษให้. ธรรมเนียมมีอยู่แยกคนเรียกว่าเจ้าคุทั้งแปด. ธรรมเนียมไม่มีใจร้าย, ที่มีหน้าร้ายเพื่อให้เห็นแล้วตกใจกลัวเท่านั้น. เหตุที่ลัทธิธรรมเนียมชนกล่าวว่าท่านครูผู้ทรมสภ เมื่อครั้งไปสอนพระศาสนาในอินเดีย ต้องสู้รบกับพวกมาร

วัชรไภรวะ

เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป

กนิย

จนมันพ่ายแพ้ถูกประหารไปหมด, คงงกไว้
แต่ยักษ์ ที่สัญญาว่าจะรับ หน้าก เป็นผู้ชกกัน

รักษาระธรรมแห่งพระพุทธศาสนา (ธรรม
บาล); และเพื่อคอยแทน ยัถมสมภพให้
สัญญาว่า จะจัดให้เข้าอยู่ในหมู่ เทพที่ มนุษย์
ต้องการพบชา.

ธรรมบาลทั้งแปดคือ :-

(๑) ลหโม (กาลเทวี หรือ ศรัมภ์
เทวี) เป็นธรรมบาลคู่หญิง, มีหน้าที่ชกกัน
พระศาสนา. เทพทั้งหลายจึงมอบเทพคัสตรา
ไว้ให้. กล่าวคือ เทวราชประทานลูกยาศ
สำหรับชกความ เป็น ความตายของ มนุษย์,
พระพรหมประทานพิททางนทุกข์, พระวิฆณ
ประทานมณี, ท้าวเวระประทานสิ่งที ซึ่ง
นางห้อยไว้ ทกระณช้างขวา, นันทนาคราช
ให้นาคซึ่งนางห้อยไว้ ทกระณซ้าย, วิษรปาณ
ประทานชวาน, และเทพองค์อื่น ๆ ก็
ประทาน ลาอยู่ด้วย หนึ่งยักษ์ มีอสรพิษเป็นสาย
ยังเหียน. ตามปกติ นางทรงลา แต่นั่งให้
ข้างมีเท้ากิดันหนึ่งซอสมกรพิทตรา (หน้า
มังกร) รุงลา, และจากิดันอีกตนหนึ่งซอ
สิงห์พิทตรา เคียง ข้างอีก มีกได้เคียว ไปใน

ทะเลสาบโลหิตซึ่งมีกะ โหลก และกระดูก
มนุษย์ลอยระกระ.

(๒) ศังคะสะปะ หรือ พรหมสีขาว,
มีสีพิทรา, ทรงม้าขาวเป็นพาหนะ, มี
พระแสงภาพและขางที ขวัญ เป็นเทพคัสตรา,
หน้าตาไม่สู้กร้ายเหมือนธรรมบาลตนอื่น ๆ.

(๓) เบคคสีธรรมบาล เป็นผู้พิทรา
ม้า ไม่ปรากฏชื่อเป็นภาษาสันสกฤต, เพราะ
ฉะนั้น จึงเข้าใจว่าจะไปบน ๆ อยู่กับพิทรา
ซึ่งเป็นธรรมบาลตนที่หก. มีประวัติเล่าว่า
เบคคสีธรรมบาลนี้ เมื่อยังไม่ได้ถวายคนใน
พระพุทธศาสนา, ได้ยกทัพมารำแรงเป็น
สัตว์ต่าง ๆ เข้าไป ชก ขวาง ทโลกามะ ซึ่งจะ
ไปประกาศศาสนาแก่ชาติตาคมนกค. ทโล
คามะจึงร้ายคำดากกลายร่างเป็น พระอวโลกิต
หกกร, สักรทรงเทพคัสตรา กรออีกคู่หนึ่ง
อยู่ในประณมมูทรา (ท่าไหว้). รอยเท้า
ม้าที่พระอวโลกิตทรง ยังเกิดเป็นอักษระ
มนตรีของพระองค์ว่า โอม มณี ยัถเม
หู่. เบคคสีพญามารเห็นความอัศจรรย์บัง
นี้, ก็กลียใจเลื่อมใสในพระศาสนาว่าเป็น
ธรรมบาล.

(๔) พระยมขรรณยาต^(๑) พระยมน^๕
คามประวัติในอินเดียไม่เหมือนกับของอินเดียมี^๕
เรื่องเป็นดังนี้: มุนีคนหนึ่งเข้ามาใน อยู่ในถ้ำ^๕
มีกำหนดทำสียบ^๕ จึงจะสำเร็จเข้าสู่นิรวาณ. ใน^๕
คนหนึ่งในปีที่สี่สิบเก้า สิบเอ็ดเดือน กับ^๕
ยสิบเก้าวัน (คือซากอิกวันกับจะครย^๕
ทำสียบ^๕), โจรสองคนนำโคที่ลักมาเข้า^๕
ไปในถ้ำ, ขณะตกศิระโค เหลือไป^๕
เห็นมุนีอยู่ในถ้ำ, เกรงว่าจะเปะของศัพยาน^๕
ในการที่มันทั้งสองได้กระทำโจรกรรม, จึง^๕
จะฆ่ามันนั้นเสีย. มุนีอ่อนวอนขอชีวิต, ยก^๕
เหตุว่าในไม่ช้ามันก็จะเข้าสู่นิรวาณ, ถ้า^๕
ประหารเสียในขณะนี้, ผลคตจะตกไปยัง^๕
ไว้ทั้งทำสียบก็จะศูนย์ สิ้นไป. โจรทั้งสอง^๕
ไม่ยอมเชื่อถือ, จึงตกศิระมันเสีย. มันโค^๕
นั้น ร่าง มัน ก็กลาย ปรเป็น พระยม เคียว ซาก^๕
สัณฐานคูร้าย, เอาศิระโคเข้าใส่แทน,

และเสี่ยงแล้วฆ่าโจรทั้งสองตาย, เอากระดูก^๕
โจรทำเป็นด้วยตักโลหิตโจรกิน, แล้ว^๕
ยังเกิดความกระหายฆ่าเลือกกระทำลายล้างชีวิต^๕
มนุษย์ ให้หมดทั้งโลก. ชาวดีเบตอันวอน^๕
พระ โพธิสัตว์มีบุญชุศรีให้ช่วยป้องกัน. ร้อน^๕
ถึงพระมีบุญชุศรี, ก็แปรร่างเป็นมามาตะ^๕
(ที่ตายของยม) ลงมาปราบ, จนพระยม^๕
ต้องพ่ายแพ้ ้วยหน้าที่เป็นขรรณยาต.

(๕) ท้าวเกรว มีประวัติในลัทธิชินน^๕
อย่างไรทราบกันดีแล้ว. ในอินเดีย ท้าวเกรว^๕
มีหน้าที่เป็นทั้งโลกบาล, ขรรณยาต และยิกัม.^๕
ถ้าเป็นยิกัม, มีชื่อว่าสมพล.

(๖) หัยกริพ (ค่อม้า) มีฐานะเสมอ^๕
พระโพธิสัตว์; แต่ปางที่เป็นยิกัม ซึ่งมีฐานะ^๕
เสมอกับขณิกพิทช. พวกชายม้าในอินเดีย^๕
นับถือซาหัยกริพพระขรรณยาต, ถือว่าอาจขโมยได้^๕
สิ่งค่าไปสิ้นเพราะมีเสียงร้องเหมือนม้า; ถ้า

๑ ใน Hand-hook of Chinese Buddhism กล่าวในประวัติว่า เกิมพระยมเป็นกษัตริย์^๕
ครองไวสาลี ในขณะที่กำลังออกสงคราม ฝรั่งอินเดียขอให้เงินจ่านรก จึงได้^๕
ไปเกิดในนรกตามที่ตั้งอธิฐาน, แม้ทัพ ๑๗ คน กับ พลทหาร ๘๐,๐๐๐ ก็ลงไปเกิดใน^๕
นรกด้วย, เป็นทาสการผู้ช่วยช้าง ผู้คุมช้าง เพื่ชมนช้าง. กนิษฐภคินี (ยมิ)^๕
เป็นผู้ควมคุมม้าไทยฝ่ายหญิง. แต่ปัญญามกัณยวิวารต้องรับโทษบาปที่ทำไว้แต่ก่อน^๕
โดยมีปัญญาคณ ๑ กรอก น้ำทองแดง ลงไปใน ปาก ๑ ครั้ง เสมอไปทุก ๆ ๒๔ ชั่วโมง^๕
จนกว่าจะสิ้นกรรม แล้วจึงจะได้ไปเกิดเป็นท้าวสมันตราช.

หัยครีฟ

ชื่อนวนบุชา, ะได้ ยืนเสียบร้องเหมือนม้า
แสดงว่าบุชา. มีรูปร่างมากเคียวมากกร
เหมือนอย่างธรรมชาติอื่น ๆ.

(๗) มหากาล ผู้เป็นทั้งธรรมชาติและ
ยักมี, มีรูปร่างหลายประการล้วนมีเคียวมีกร
มากตามเคย, แต่สีกายดำ.

(๘) ยมานคทะ คือปางหนึ่งของพระ
มัญชุศรี ซึ่งขอวาทมาปราบพระยมธรรมชาติ
ทิส. ยมานคทะ บางทีมีเคียวเป็นโคอย่าง
พระยม, แต่มากเคียวมากกรไม่แพ้ผู้อื่น.

นาค หรือพญายักษ์

นาคเป็นจำพวกเสนาียักษ์ชนิดร้าย, ซึ่ง
นิกายลามาข้อมเลือกสรร คนใดคนหนึ่งขึ้นเป็น

ผู้ขึงกันนิกาย, นาคนี้กล่าวว่ามียุ ๗๕ คน,
มีชื่อและรูปร่างหน้าตาต่าง ๆ กัน.

ทากินี

ทากินี ตาม ลัทธิชินคุ เป็น โขมค ผู้หญิง
จำพวกหนึ่ง เป็นบริวารของนางกาลิ (พระ
อุมา); ส่วนตามลัทธิลามาว่าโดยมากเป็น
ชายาของธรรมชาติชั้นเคียวเป็นยักษ์และนาค,
มีจำนวน ด้วยกัน เป็นนางทั้งแปด, ชื่อและ
ลักษณะเป็นดังนี้:

(๑) ลาสยา ผิวขาวถือกระบอกเงา

(๒) มาลา ผิวเหลืองถือพวงลูกประคำ

(๓) คีตา ผิวแดงถือพิณ

(๔) กรรม (ภาษาทิเบต, สักกฤต

ไม่มี) สีเขียว ในท่าว่า

(๕) บุษบา ผิวขาวถือดอกไม้

(๖) ชุปา ผิวเหลืองถือหม้อบุชา

(๗) ทิปา ผิวแดงถือโคม

(๘) คันธา ผิวเขียวถือแจกันน้ำหอม

ทวยเทพ ๆ ละ

ทวยเทพในลัทธิชินคุข้อมมีอยู่บริบูรณ์ ใน

ลัทธิลามา, แบ่งออกคร่าว ๆ ตามแบบของ

ทิเบต

(๑) เทพ, (๒) นาค, (๓) ยักษ์,

พ.ศ. ๒๔๗๑

ลัทธิลามา

(๔) คนขรพ, (๕) อสุร, (๖) ครุฑ, (๗) กิณร, (๘) มโหรีค (มีลักษณะเป็นสัตว์เลื้อยคลานอย่างใหญ่). ทวยเทพนั้นมีจำนวน สามีสิบสามเหมือน อย่างอื่นเคยสมัยเวทช่วงรวมทงร ๓๓ วส ๘ อาทศย์ ๓๒. เทพเหล่านี้มีลักษณะทรงเครื่องเหมือนกษัตริย์, ประทับเห็นออกอภย. ถ้าเป็นเทพชั้นใหญ่กว่า, ก็ทำให้เป็นเทพประจำทิศ หรือโลกบาล คือ:

ตะวันออก

อินท

ตะวันตก

วรณ

เหนือ

กุเวร

ใต้

ยม

ตะวันออกเฉียงเหนือ

อิศ

ตะวันตกเฉียงใต้

อนันต

ตะวันตกเฉียงเหนือ

มรุต

ตะวันตกเฉียงใต้

นิรฤติ

ท่ามกลาง

พรหม

นาคันแบ่งออกเป็นสี่พวก คือ (๑) นาคสวรรค์ มีหน้าที่เฝ้ามาณฑล, (๒) นาคกลางหา มีหน้าที่ให้ฝน, (๓) นาคโลกบาล มีหน้าที่รักษาแม่น้ำลำธาร, (๔) นาครักษาสมุทรพย. นาคเหล่านี้แต่ละพวก มีกษัตริย์มาดวยราชภูว ถือพระพุทธรศาสนา และไม่มีถือ อย่างเดียวกับมนุษย์. พวกกถือ

พระพุทธรศาสนา จะไม่ถูก ครุฑ ฆกวน ทำร้ายเลย.

นอกจาก ที่กล่าว มาแล้วยังมีพวกผี ยีศาจ ซึ่งเกิดแย่งไว้มากมายหลายชนิด ควรรู้เอามากล่าวไว้บ้าง คือ:— เปรต, กุมภินท, ยีศาจ, ภูต, ปูตัน, กตปูตัน, อนุมาท, สกนท, อปัสมาว, ฉายา, รากษส, เวรคิรหา, สกนิกรหา, พราหมรากษส, เหล่านี้อย่างชือ

ไม่ทราบว่าเป็นอะไร

จ้าวผีและภูตผี

จ้าวผี มี ตำแหน่ง เป็น ผู้พิทักษ์ รักษาในหัวเมืองและตำบล หมู่บ้านอย่างจ้าวพ่อจ้าวแม่, แบ่งออกเป็นแปดชนิด คือ (๑) เทพารักษ์ เป็นผู้ชายล้วน ผิวเนื้อขาว ตามปกติไม่ทำร้าย; (๒) จ้าวผี เป็นผู้ชายล้วน ผิวเนื้อแดง, มัก จะเป็น ลามา ที่ไม่สิ้นโทษ ตายไปเป็น, ซอยสิงอยู่ตามวัด; (๓) ยีศาจ ผู้ชายล้วน ผิวเนื้อดำ มีพิษร้าย, พวกที่ทำร้ายลัทธิลามาจะไม่ไปเกิดเป็นยีศาจจำพวกนี้, ต้องเช่นขวงสรวง ด้วยสุกร จึง จะไม่ทำ รังควาน; (๔) ยีศาจประจำดาวพระเคราะห์ ผิวเนื้อผ่านขาว; (๕) ยีศาจพงพลัย ผิวเนื้อม่วงแก่; (๖) ยีศาจกินคน; (๗) พญา ยีศาจหรือจ้าว ผิวเนื้อขาว, พวกวิรยุรยุ่ม

เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป

กันย

ไปเกิดเป็นอศำพวงนั (เช่นจ้าวกวนล);
(๘) นางยี่ศาจเรียกว่ามะโม ฉนวนอคำ,
เป็นจ้าวแห่งโรคภัย, บางทีก็เป็นเมียของยี่ศาจ
พวกตน แต่จะเอาแน่ไม่ได้กัน.

ยังมีลัทธิชงนิกตหนึ่งเป็นลัทธิประจำบ้าน ซึ่ง
เป็นชงนิกตเกี่ยวกับจ้าวประจำครัวไฟ (จ้าวชั้น
ในลัทธิเต๋าชื่อของเงิน ที่เตาไฟของเงินจะเห็น
มักขลุ่ย และ บางทีก็เขียน เป็น อักษรไว้บูชา).

จ้าวลัทธิชงนิกต ชาวทิเบตเขียนเป็นรูปหน้าจักร
สวมเสื้อร่มร่าม, มีอุบาสีส้อยไม่อยู่เป็นที, ย้าย
ที่อยู่เป็นบ้านตามฤดูกาล. เพราะฉะนั้น เจ้าของ
บ้านจะต้องระงับอยู่เสมอ: ที่ใดถึงกำหนดจะ
เป็นที่อยู่ของจ้าว, จะต้องระงับอย่าให้มี
สิ่งของเข้าไประหว่าง, จะขี้กวาดหรือกระทุง
กระเทือนไม้ใด, จะเป็นเหตุให้ โจรทำให้
ตายได้. ด้วยเหตุนี้ แยกที่ไปหา, เมื่อ
เห็นที่ตอนใดในบ้านว่างเปล่าอยู่, ถึงจะรัง

อย่าเอาหมวกหรืออะไรไปวาง, จะเกิดความ
เดือดร้อนทำให้ จ้าวโกรธ. กำหนดที่อยู่ของ
จ้าว ในเดือนที่หนึ่งที่สอง อยู่กลางบ้าน,
เดือนที่สามที่สี่อยู่ทิศตะวันตก, เดือนที่ห้าขึ้น
อยู่ใต้ชายคา, เดือนที่หกขึ้นไป ที่ มุมบ้าน
ทิศตะวันตกเฉียงใต้, เดือนที่เจ็ดที่แปดขึ้นไป
ใต้ชายคา, เดือนที่เก้าที่สิบขึ้นไปสามขา

เตาไฟ, เดือนที่สิบเอ็ดสิบสองขึ้นไปเตาไฟ
ซึ่งที่รับรองไว้: ในตอนนั้นเรียกว่าจ้าวเตา.
อาการที่ คลายย้ายไป เกี่ยวกับ ฤดูกาล
เหมือนกัน: ที่ออกไปยืนอยู่นอกบ้าน เป็นฤดู
ร้อนจัด, อยู่ใกล้เตาไฟในฤดูหนาว.

ข้อ ที่ ต้อง คอย ระวัง อย่าให้ จ้าว โจรขโมย
ดังนี้:—

ในเดือนที่หนึ่งที่สอง เมื่อจ้าวอยู่กลางบ้าน
อย่าเอาน้ำใส่เตาไฟไปวางไว้ ในที่นั้น, ให้
เลื่อนไปวางมุมห้อง และอย่าเอา ชากศไปเก็บ
ไว้ ที่นั้นด้วย. เมื่อจ้าวอยู่ที่ประตู, ห้าม
ไม่ให้ผู้เป็นเจ้าเข้าเจ้าสาวเข้ามา และออกไป,
จะหามศพเข้ามาและออกไปก็ได้เหมือนกัน.
ถ้าเป็นความจำเป็น ที่เจ้าเข้าเจ้าสาวหรือศพจะ
ต้องผ่านเข้ามาและออกไปทางประตู, ไม่มีประตู
ช่องหน้าต่างอื่นจะเข้าออกได้; ต้องเอาเบี่ยง
มาขยเป็นรูปม้าหนึ่งตัว รูปจามรหนึ่งตัว, ให้
เอาหนึ่ง และชน ของสัตว์ สองชนิดกัน แทรกไว้
ในรูปเบี่ยง, ไปวางไว้ที่ประตูพร้อมทั้งน้ำชา
และสุรา (เหล้ายาปลา) เป็นเครื่องพล
บูชา, อัญเชิญให้จ้าวมาขึ้นบนรูปเบี่ยงที่จักไว้
ให้เป็นพาหนะ ให้ปลุกยานประตูออกเอาไปไว้
นอกบ้าน. เมื่อเจ้าเข้าเจ้าสาวหรือศพผ่าน
เข้ามาหรือออกไปแล้ว, จึงจะมากิจยานประตู

พ. ศ. ๒๔๗๑

ลัทธิวิลามะ

ใหม่ได้.

เมื่อเจ้าพระจำอยู่เฝ้าไฟ, ห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายซ่อมแซมเตา, จะทำพิธีแต่งงานหรือมีศพออยู่ในบ้านไม่ได้. ถ้ามีแขกมาหา, ใช้ผ้าบังเฝ้าไฟไว้. แล้วอ่านมนตร์เพื่อวิงวอนไม่ให้เจ้าโกรธ. ถ้าเจ้าอยู่ทิ้งเมียในบ้าน, ไม่สู้มีกั้วล, นอกจากระวังอย่าง เช็ดล้าง หรือซ่อมแซม ส่วนนอก ของบ้าน เท่านั้น. เพื่อเป็นการป้องกันตัว, ถ้าสงสัยว่าเจ้าจะโกรธเคือง ก็ให้ไปนิมนต์ลามะมาทำพิธีแก้กรรมให้บ่อยครั้ง.

นอกจาก จ้าวผี และผี กั้ว ได้ กล่าว แล้ว, ยังมี ประจำกาย มนุษย์ อยู่ คน ละ หลาย คน (เทวดา?) ก็ผอน ๆ ออก เพราะฉะนั้นบรรดาพวกผีก็สาธ ในโลกียะเหมือนจะมีมากที่สุก, เพียงเล่าแต่ย่อ ๆ มานี้ ยิ่งรู้สึกว่ายากยาวมากอยู่แล้ว. แต่อย่างไรก็ดี ลักษณะของผีเป็นส่วนมาก ก็ผอน ในประเทศอื่น ๆ เหมือนกัน: น้างโหล่นปลาดึงนั้นฉันใด, คนถึงโหล่นเทวดาหรือผองดึงนั้นฉันนั้น, หากแต่เราจีน, จึงไม่รู้สึกว่ายากของเราเป็นของแปลก. เพราะฉะนั้น ผีก็เกิด จึงไม่เป็นสิ่งที่แปลกอะไร, นอกจากทำพิธีกันเสียยับยั้งไปเท่านั้น.

รูปพระอรหันต์: ในลัทธิวิลามะ แบ่งออก

เป็นอรหันต์ชาติอื่นที่เคยพวกหนึ่ง, อรหันต์ชาติโลกียะมีชาติตาคงมก และจีน แทรกอยู่บ้างอีกพวกหนึ่ง. รูปพระอรหันต์ตามปกติ มักทำรัศมีวงรอบเศียร. ถ้ามีรูปศิษย์อยู่ด้วย, ก็ทำรูปพระอรหันต์ มีขนาดโตกว่ารูปศิษย์.

พระอรหันต์ ที่เป็นชาติอื่นที่เคยคือ พระมหาสาวกสิบองค์:— ท่านยี่ถื่อว่าท่านอยู่ในลัทธิ เช่น พระสารีบุตร และพระมหาโมคคัลลาน์, ตามปกติ สร้างเป็นรูปยืนถือบาตรและไม้เท้า; บางทีก็เป็นที่ประนมมือบูชาพระศาสดาผู้พ้นทุกข์แล้ว. ถัดมา มีพระมหากาตยปัสสัเป็นประธานใน ประถมสังคายนา, พระอุบาลี, พระสุภติ, และพระอาณนที พุทธอุปัชฌาย์.

พระอรหันต์ชาติโลกียะมีชาติตาคงมกและจีนแทรกอยู่บ้างคือ พระเถระ ผู้ไปแผ่พระศาสนา ๑๐ องค์. พระเถระ ๑๐ องค์ นี้ ที่เกิดภายหลัง พุทธกาล ก็มีอยู่หลายองค์. ภายหลังจีนเติมพระเถระชื่อ ธรรมคราต และช้วนเซ้าก้วยอีกสององค์ รวมเป็นสิบแปด, ให้ชื่อว่า จั๊ปไ้ยล่อหัน คือพระอรหันต์สิบแปด. พระอรหันต์เหล่านี้ สร้างเป็นรูปมีวัตถุต่างๆ เป็นเครื่องหมายประจำองค์ (กุฎีที่วัดมิ่งกรมกลาสน์), มีรายนามย่อๆ ต่อไป

เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป
 ๙ :-

กันย

ในแคว้นมคธ

(๑) อังคีระ (เกิดจากเขน) ถือ
 หม้อเผือกำยาน ของหอม และแล้ บัค ขน
 หางโค, ไปประกาศศาสนายังแกนเขา เคเส

อัยรยสระ มินโสรวร หรือบนยอกเขาไกลาส
 (๒) อชิต (ไม่มีใครชนะ) เป็นอุษิ
 บำเพ็ญฌานอยู่เขาสีรี

(๓) วันวาส (อยู่ป่า) ถือแล้ บัค
 หางโค ไปสู่แกนเขาเจ้าลูก (สัตตบริภักดิ์)

(๔) ทาลิก (ตามเวลา) มี คัมพุทธของแป
 เกรงหมาย ไปสู่แกนตามรวี

(๕) วิชรมุข (ลูกแห่งสายฟ้า) ถือ
 แล้ บัค ไปลังกาทวี

(๖) ภักธ (เจริญ) ถือสมุกหนึ่งสี่
 ไปยมนาทวี

(๗) กนก วัคส (ลูกโคทอง) ถือ
 ช่วยมณี ไปสู่ยอกเขาญ้าฝรันแคว้นกัมมะระ

(๘) กนก ภารทวาช ไปสู่ปรโคชาน
 ทวี

(๙) วกุล ถือพิงพร (นกุล) ไปสู่
 อุตกรททวี

(๑๐) วาทุส ถือมงกุฎมณี ไปสู่
 ปรบิยังคทวี

(๑๑) รุทขันถก ไปสู่เขาคฤชกรู

(๑๒) ภรทวาช ถือนั่งสี่และขาคร
 ไปสู่ภาคตะวันออกแห่งแคว้นวิเท

(๑๓) ขันถก ถือนั่งสี่
 (๑๔) นาคเสน ถือนั่งและไม้เท้า

องค นทมิปรากฏในหนังสือมลินทปัญหา
 (๑๕) โคปก ถือนั่งสี่ ไปสู่เขาทิ

(๑๖) ไม่มีชื่อในสี่ถก ถิเขตให้ชื่อ
 ว่า มีเขต ไปสู่เขาหิมาลัย ;

ที่เพิ่มขึ้นในภายหลังคือ :-

(๑๗) ชรรมทวาช หรือชรรมถล ถือ
 แก้นและแล้ บัค ทิ้งแยกหนึ่งสี่ มงก

พระพุทธรูปมิตาละ, เป็นคฤหัสถ์ เพราะฉะนั้น
 จึงมีผลยาว, เกิดที่คันธว เป็นยิตฺถาของ

วสุมิตร, และเป็นผู้รณาคัมภีร์อุทานวรรค
 และสยูกดาภิธรรมศาสตร์

(๑๘) ชัวมิง เป็นชื่อจีนแปลว่าภิกษุ
 มียาม และเป็นทานบดีแก่สาธุศิษย์, มักทำ

เป็นรูปคนใจเิกในท่านั่งอันใหญ่พุงพลุ้ย, มี
 เครื่องหมาย คือธง และลูกประคำอยู่ในมือขวา

ถือนั่งสี่ในมือซ้าย, มีศิษยาน้อยเล่นอยู่
 รอบตัว, บางทีรูปนี้ ก็เรียกว่า พระโมศเรย

(พระสังกัจจายน์ ?)

พระอรหันต์ ทั้งสี่แปดนี้ ข้างจีนและ

พ. ศ. ๒๔๗๑

ลัทธิลามา

ณิชนิยมและลักษณะผิดเพี้ยนไปบ้าง. นอกจาก
นั้น ยังมีคณาจารย์ในมหายาน ที่ยกขึ้นเป็น
อรหันต์ เป็นที่เคารพบูชาของลามะ มีอิศวโรษ
นาการชุน อารยเทพ กุมารัด อตังค วสุพันธ์
ธรรมกัทธิ จันทกัทธิ เป็นต้น, และเคิม
ศานตรักกิก และอติศ เจ้ากัวยในจำพวก
อรหันต์รุ่นหลัง.

นักลัทธิ

ลัทธิหรือมหาลัทธิ (ซึ่งเราเรียกว่า
ลัทธิอาจารย์ และ หมายความว่า ฤษี ตามลัทธิ
ฮินดู) เป็นลัทธิอาจารย์ ในอินเดียของพุทธ
คันถระ. ลามะยกย่องนับถือมาก ว่าเป็นผู้มี
ฤทธิ์ยิ่งคิยภักดิ์ศำสได้, มักสร้างเป็นรูปซึ่ง
ไม่ได้ปลงผลอย่างภิกษุสงฆ์ และมีเครื่องนุ่งห่ม
น้อยเต็มที. ในจำพวกมหาลัทธิ ก็มีทรมสมภพ
เป็นประธาน ซึ่งสร้างเป็นรูปนั่งแท่งตัวเป็นชาว
อุทยาน, มือขวาถือวัชร, มือซ้ายถือกระโหลก
มีโลหิตอาบ, รักแร้ซ้ายหนีบกรืออันเป็นเทพ
คัสตราของพระยม. ขนคณตรเสียศรัทธา
มนุษย์ ซึ่งคิดมาใหม่ ๆ, ศรัทธาเหี่ยว, และกระ
โหลก, มีชายาประจำตัวชาว
สำหรับถวายโลหิตและสราสีในกระโหลกเป็น
พลียชา. ข้างหน้ามีเครื่องบูชาเป็นส่วนต่าง ๆ
ของชาวมนุษย์. นอกจากนั้น ยังมีรูปเป็น

อย่างอื่น ที่มีลักษณะ ทรุ่ยน่ากลัวอีก เจ็ด
ประการ; เพราะฉะนั้น จึงนามว่า พระผู้มี
รูปกายทั้งแปด.

เครื่องอุปการณและเครื่องหมาย ในลัทธิพิธี

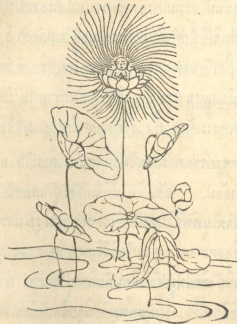
บรรดาลัทธิ ศาสนาต่าง ๆ โดยมาก ใน
ปัจจุบันนี้ ย่อมมีเครื่องอุปการณเป็นเครื่องหมาย
ในลัทธิเข้าไปพัวพันปะปนระคนอยู่ ในลัทธิลัทธิ,
จนถึง กับขอม ปล่อย ๆ กันไป โดยอธิบายว่า
สามัญญชน ยกที่ จะ เข้าใจ ชุ่มทราบ ใน ข้อ
อรรถธรรมอีกทุกข้อ จึงต้องมีเครื่องอุปการณไว้
แสดงรูป เป็นการสอนให้ เกิดความเลื่อมใสใน
ทางอ้อม. ข้อแรก ตัวนักไม่มี จะถูกเสมอไป
เพราะ ใน ลัทธิโมหิมัทซัง ห้าม การ มีรูป และ
เครื่องหมายต่าง ๆ ในลัทธิไว้เด็ดขาด, สามัญญ
ชนที่ยกคิ ในรูปก็ยังมีน้อยน้อย. ถ้า
จะอธิบายว่า มนุษย์ห่มใดมีอุปนิสัยไปทาง
ศิลปะ, มนุษย์ห่มนั้น ก็ย่อมจะรักให้ มีรูปและ
เครื่อง ประดับ เป็น เครื่องหมาย เครื่องบูชาใน
ลัทธิของคน: ดังนั้น จะแยกคากว่า.
เครื่องหมายอันเป็นรูปเคารพบูชา ได้
กล่าวไว้แล้ว. ในทัน จะกล่าวด้วยเครื่องหมาย
อย่างอื่นเป็นของลัทธิ ซึ่งตามปกติ มีรูป
ยันตรูปสัตว์รูปต้นไม้หรือรูปอื่น ๆ.

เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป

กันย

ในลัทธิลามา มีเครื่องหมายมากมายนัก
โดยมากเอามาจากอินเดียและจีน, แต่แก้ไข
ดัดทอนรูปเหล่านั้นให้เหมาะแก่ลัทธิ. ที่เป็น
ของอินเดียแท้ มีน้อย และมักเป็นพระนิคทำ
กันอย่างง่าย ๆ, ไม่วิจิตรเหมือนของอินเดีย
และจีนซึ่งเจริญด้วยศิลปะแล้ว.

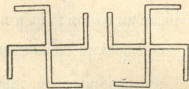

เกิดจากดอกบัว

ดอกบัว เป็นเครื่องหมายศักดิ์สิทธิ์ในลัทธิ
อย่างหนึ่ง (นี่เป็นต้นเหตุให้เจ้าพระพุทธรูป
มีบัวว่าขั้วหาง). บรรดารูปที่เคารพพระปรากฏ
ว่าสถิตอยู่เหนือดอกบัวโดยมาก. ดอกบัวเป็น
เครื่องหมายของจีนว่ามีความนิตินัย เพราะ
ดอกบัวเกิดในสระและโคลน เห็นอย่างนี้เหมือน

กิ่งหนึ่ง จะหักพ้นจากการ แยกเข่น ด้วยเขตก
คม; เพราะฉะนั้น กำเนิดของอัครวิษณุบุคคล
ผู้วิเศษ จึงมักเกิดจากดอกบัวอย่างครุฑที่ม
สมภพ.

เครื่องหมายตรีตัน ทำเป็นมนตร์ปไซ
สามทวง, เอาส่วนแหลมข้างตรงเรียงให้เหลื่อม
กันเพื่อให้เห็นสามทวงได้ชัด. และตรีตันนี้
มักมีวิเศษเป็นแปลวเพลิงลัทธิมรย.

สวัสดิคติ

เครื่องหมายสวัสดิคติ ซึ่งเป็นเครื่องหมาย
แสดง มงคลมีแพร่หลายไปใน ประเทศต่าง ๆ
มาแต่โบราณ, ในลัทธิลามา ถือว่าถ้า
ปลายหันเวียนไปทางขวา (ทักษิณาวรรต),
นอกจากเป็นเครื่องหมายแห่งมงคล, ยังเป็น
เครื่องหมายแห่งชีวิตซึ่งเวียน กันไปไม่มีที่สิ้นสุด.
นักปราชญ์ตะวันตกมีความเห็นว่า
สวัสดิคติ ออกมาจากคำว่า ส อัสติ ใน
ภาษาสันสกฤต ซึ่งแปลว่า ที่ตั้ง; และมัก
เป็นเครื่องหมายประจำเทพอัคนี. ไม่สองอัน
ไขว้กันในรูปสวัสดิคติ, กล่าวในภาษาสันสกฤต

พ. ศ. ๒๔๗๑

ลัทธิวิสามะ

ว่า อรณิ, เป็นเครื่องหมายว่าถูกกันเกิด (คนโท), ยัถม, จักร, เครื่องบูชาแยก
เป็นไฟ. ในศาสนาจีนเขาไปใช้เป็นเครื่องหมาย
สำหรับ สุปรรคว ซึ่งพระจีนองค์ที่เจ็ด
ในลัทธิ. ในลัทธิขงจื๊อของจีนเขา

แก้วที่เจ็ดของจักรพรรดิ

เครื่องหมายสวัสดิกะไปใช้เหมือนกัน, แต่
เปลี่ยนรูปให้ปลายหิ้นเวียนมาทางซ้าย (อุตุ
ทวารวต).

เครื่องหมายสัปดาห์กัน คือ เป็นแก้วทั้งเจ็ด

มงคลแปดประการ

ของจักรพรรดิ. เครื่องหมายราชอิสริยยศ
ก็อย่าง. อัญมณ (มงคลแปดประการ)
ดิเบตมี มัทสย (ปลาทอง), ฉัตร, คังซัง,
ศิวีตส์ (บันตร์มงคล), ขวัญ, กลัด

ประการ— มี (๑) กระจิ่ง เทวฤาษร
ถวายพระพุทธรูปเจ้าครั้งแสดงเทศนา, (๒) ปรัช
อันเกิดจากสัตว์ข้างชะนิคหรือเกิดขึ้นที่คอช้าง
(คุลิกา?) ซึ่งข้างประจำทิศถวายแก่พระ
พุทธรูป, (๓) เนยซึ่งรักษาขวานถวายแก่
พระพุทธรูป และ พระองค์ ประสาท มงคลให้,
(๔) หน้าคา ซึ่งคน ขาญ หน้าถวาย พระ
พุทธรูป, (๕) ผลสมมุติซึ่งพระพุทธรูปถวาย
และพระพุทธรูปประสาทมงคลว่าเป็นผล ไม่ทัก

เครื่องบูชาแปดประการ

ที่สุก, (๖) คังซังซึ่งพระอินทร์ถวาย, (๗) ลิขริ
(ไม้ทราญว่าอะไร) ซึ่งพระพรหมถวายและ
พระพุทธรูปถวายว่าเป็นความรู้อันอัน, (๘) หัว
ผักกาดขาวซึ่งวัชรปาณีถวาย ครีตว่าเป็น
เครื่องขำร่ายมีคำให้พ่ายแพ้ เครื่องหมาย
แห่งกามทั้งห้า (เข็ญกามคุณ). สิ่ง
กล่าวเหล่านี้ดิเบตเขียน เป็น รูปเครื่องหมาย
ทั้งสี่.

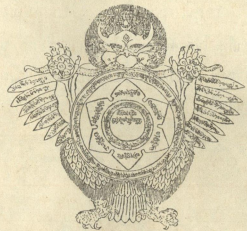
เครื่องหมายที่นำเอาไปจากจีน คือ

เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป

กันย

ยันตร์รูปพระอาทิตย์ พระจันทร์ (เป็นวงกลมแบ่งกัน ข้างละซีก คล้าย คัพฉา กลิ้งกัน อย่างควาแผ่นดินเกาหลี่). ยันตร์แปดเหลี่ยม (โยยช่วย ที่คู่กับรูปสิงห์โต). เค้าซึ่งในลัทธิของฮินดูและของจีนถือว่าเป็นเครื่องหมายแห่งโลกานโลก: กะดองมีสี่ฐานกลุ่มเปรียบเหมือนท้องฟ้าควอบ, ท้องเค้าคือแผ่นดิน ซึ่งลอยเรอบ อยู่ใต้น้ำ, และถือว่า

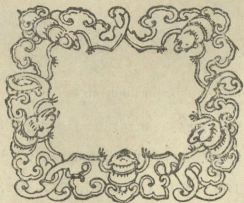
ยันตร์ครุฑ

ม้ามังกร

เค้ามีอายุยืนนานยากที่จะตาย. มังกร เขาเข้าร่วมกันไปกับนาคของอินเดีย. ม้ามังกร (เล่งเย้) ซึ่งมักเขียนไว้ ในธง (เห็นจะอย่างธงพระเชี ซึ่งจีนเรียกว่ามังกรเหมือนกัน) ครุฑหรือหงส์ชนิดหนึ่ง ซึ่งถือว่า หัวของนกนั้นคือสวรรค์, ตัวคือดวงอาทิตย์, หลังที่โค้งคือพระจันทร์, ขาคือกลม, คันคือแผ่นดิน, ทางคือต้นไม้. เสือเป็นเครื่องหมายที่มาจากใน

อินเดีย ก่อน สมัยลัทธิฮินดู, และมักจะมียูอยู่ ในธงคู่กับของม้ามังกร. ค้างคาวมักทำเป็น ค้างคาวกางปีก หัวดูเกว อกเป็น วงสี่เหลี่ยม (เครื่องหมายข้าว), มักชอบยกไว้ ที่เสาเครื่องยศของลามะชั้นสูง. ค้างคาวห้าตัวนั้นหมายถึง วาสนา (ฮก), ทรัพย์ (ลก), อายุ, ยืน (ข้าว), สุขสบาย, และสงบ.

ค้างคาว

พ. ศ. ๒๔๗๑

ลัทธิลามา

เครื่องหมายที่ใช้ตัวเลขแทนก็มี แต่มักเป็นเครื่องหมายของโทร, เช่น—

๓ = กพทสาม (กามรูป อรูป) — คุณทั้งสาม — ไฟทั้งสาม — ภูเขา (ตามลักษณะอักษร ชัน หรือ ชั่ว ในภาษาจีน ที่แปลว่าภูเขา เขียนเป็นสามยอด)

๔ = ทะเลหรือทะเลสาบ (เพราะจำเป็นต้องมีฝั่งล้อมทั้งสองด้าน)

๕ = เบญจกามคุณ — เบญจอินทรีย์ — เบญจธาตุ

๗ = อัญมณีทั้งเจ็ด

๘ = นาคทั้งแปด

๘ = ทวพย์ ทั้งเก้า (นพนิธิของท้าวฤๅว)

๓๐ = ทิศทั้งสิบ

๓๒ = พระอาทิตย์

๓๔ = พระจันทร์สิบสี่องค์

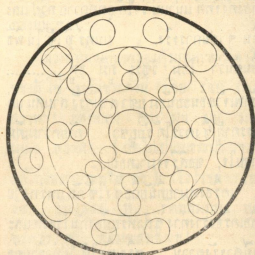
๓๒ = ฟัน (เพราะมีสามสิบสองซี่)

๐ = ท้องฟ้า (ว่างเปล่า)

มณฑลบูชา

ในประวัติว่า พระเจ้าอโศกมหาราชได้อุทิศถวายชมพูทวีป อันเป็น อาณาจักรใน พระพุทธศาสนาถึงสามคราว, แล้วนำเอาพระราช ทวพย์ มาถว้ถวาย ชมพว ทวีป ครบ สาม คราว

(คล้ายกับของพระคัลลิกัตย ภูภาค ๓ ตอน ๑). ลัทธิลามา ก็เหมือนจะ อนุวรรตน์ อย่างที่ พระเจ้าอโศกได้ทรงทำมาแล้ว, แต่สิ่งอุทิศถวายของลามะยิ่งใหญ่มากกว่าของ พระเจ้าอโศก เพราะอุทิศถวายกันทุกวัดและทุกวัน, กล่าวคือ ขออุทิศถวายชมพูทวีปทั้งหมคตลอดจนอีกสามทวีปที่มีอยู่ในไกรภุมิ, กับทั้งสวรรค์

มณฑลบูชา

เทวคามมนุษย์ สวรรค์สวรรค์ และทวีปทั้งหมคที่มีอยู่. การอุทิศถวายของพระเจ้าอโศก

แน่นอนไปยังอุทิศถวายจริง ๆ, แต่ของลามะ ยืนยันเป็นรูปถวาย. ซึ่งในคคิลามะถือว่า เป็นผลได้จริงไม่น้อยไปกว่าของ พระเจ้าอโศก.

พิธีถวายทำดังนี้ ให้เอาแขนหรือแขนเสื้อเช็ดกลาง, เอาข้าวมาหนึ่งกำมือ โปรม

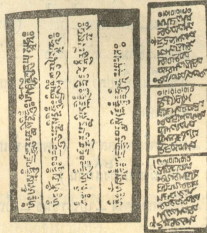
เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป

กัมพูชา

ลงในฉาตสมมุติเป็นรากทองของทวีป, เอา
แบ่งมาขึ้นเป็นแผ่นวางลงใ้สมมุติว่าเป็นปลอก
เหล็กทั่วโลก, แล้วเอาหินขาววางกลาง
สมมุติว่าเป็นเขาสุเมรุแกนโลก, เอาข้าว
สามสีเมล็ดโรย สมมุติว่าเมล็ดหนึ่งเป็น ๓๗
ส่วนของโลก, เวลาวางโรยลงเมล็ดใด ก็
ให้ออกชื่อเสมอไป. ผู้มีหน้าที่ทำพิธี
ต้องตั้งจิต แน่วแน่ว่า ใ้ อธิษฐานว่า ทวีป และ
อื่น ๆ เป็นการจริง. มนตร์ ที่ ใช้ ใน พิธี
ขึ้นต้นว่า โอม วิษณุ ภูมิ ชหิ.....
ข้าพเจ้าขอนอบน้อม ขนยาสามครั้ง สามหน แต่
บรรดาผู้ ซึ่งควรได้รับบูชา ด้วยความเต็ม
กายใจ, ขอสริ้งมาเทอญ.

เครื่องหมายอันมีดั่งซึ่งใช้กันแพร่หลาย
คือเครื่องรางต่าง ๆ สำหรับขึงกันโรคภัยและ
ผลิภัยร้ายความ หรือเพื่อใช้ ไปทำร้ายต่อ
ศัตรู. เครื่องรางเหล่านี้เขียนอักขระศักดิ์ฤค
และ ๆ เลื่อน ๆ อ่านเกือบไม่ออก เรียก
เป็นว่ามนตร์, ชักเอามาจากคาคาในคัมภีร์
ของมหายาน หรือของคัมภีร์ตันตระ. มนตร์
ชนิดนี้เรียกว่าชาโรณ. ที่จารึกอักขระลง
แต่ย่อตัวเกือบกมึ ถือว่าเป็นหัวใจหรือพิช
ของมนตร์. ถ้าหากเป็นลวดลายต่าง ๆ อย่าง
ในลัทธิตันตระของฮินดู เรียกว่ายันตร์.

เครื่องรางที่เป็นมนตร์และยันตร์ นั้น ลามะมี
อยู่บริบูรณ์ ไม่ขาดแคลน.

กระดามยันตร์

ยังมีกระดามยันตร์ชนิดหนึ่งใช้ กันแก่ โรค
(อย่างเงินเลากระดามยันตร์ แล้วกิน ซึ่งใน ยุโรป
ครั้งโบราณก็เคยมี). ที่ยังชนโปลอกกมึ ใช้
ฉาบรปลงในกระดองงา, เอาน้ำตาลขมกระด
แล้วกินแก่ โรค. วิชอย่างนี้ ไม่ใช่มีแต่ใน
ธิเบต, กล่าวว่ทำในประเทศ แคมเบีย ทวีป
แอฟริกา, หมอในพื้นเมืองนั้น ตรวจคุนไช้
เสร็จแล้ว, เขียนอักขระอาหรับคักจากคาคา
ในคัมภีร์ โกหร่าน ลงในแผ่นไม้กระดาน
ดำ, เอาน้ำตาล, ส่งให้คนไช้กิน.

ยันตร์ ต่าง ๆ โดยมากมักไช้เป็นเครื่อง
รางประจำอยู่กับคน, โดยพิชกระดามยันตร์

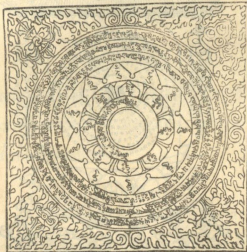

พ. ศ. ๒๔๗๑

ลัทธิลามา

แล้วฟันผ่ามึกเป็นข้อเล็กผูกติดคือ. ที่บรรพ
ในกลักทองเหลือง เงิน ทองคำ และฝัง
เพชรพลอยก็มี. ที่เป้นยันตร์ขนาดใหญ่ใช้
ปักไว้เหนือศีรษะในบ้าน (ผู้ของเงินก็อย่าง
เดียวกัน). บางที่ปักไว้ข้างฝา. ยันตร์
เหล่านี้มีคนอาบของกันสรวปวยไค. ยันตร์
ที่นยมนยถอกันมาก คือยันตร์ชื่อหัวโกลาละ,
เป้นยันตร์อันยอดเยี่ยม, เพราะบรรพสั่งอัน

ของวงนอก, ทำเป็นลายกลียวิสัยกลีย ตาม
กลียมอกระ. วงที่ห้าที่ถักเข้าไปจนากเท่า
กัน มีกลียวิสัยแปลกกลีย จารึกอักษร. วงที่
หกมีขนาดเท่ากันวงที่หนึ่ง, แล้วถึงวง
กลางซึ่งเรียกว่ากลางโกลียวิสัย เป็นช่อง
ว่างขนาดผ่ากลางราวหนึ่งนิ้ว, สำหรับจารึก
แล้วแต่จะต้องการใช้เป็นยันตร์เพื่อ ประโยชน์
อย่างใด ก็มอกระที่จะต้องจารึกเฉพาะ
การนั้น ๆ.

ยันตร์หัวโกลาละ

มีอำนาจยิ่งของมนตร์ลามา. ยันตร์นี้ ทำ
เป้นรูปสี่เหลี่ยม, ตามขอบเป้นรูปกะหนด
แปด, ตรงมุมทั้งสี่ มีรูปคิริทัน กอกยวิ
วัชระ และกระบี่คัมวัชระ. ถักปลายกะหนด
เข้าไป มีวงกลมขนาดเท่ากันสามวง เรียง
กันเข้าไปเป้นลำดับ. วงที่สามขนาดสองเท่า

ในวงที่หนึ่งเป้นเครื่องหมายกันกาย วาจา ใจ
ของผู้ใช้ มีอักษรทั้งนี้ วัชย วัชย กุรุษ
สวาทา! อักทยล! โอม มุณี มุณี มหา
มุณีเย สวาทา. (ถักไปเป้นเขยรรมา ๗๕
แล้วถึงพระฉานีพุทธ คือ) ไวโรจน โอม
วัชระ อักโสมภย หุ้, รัตนสมภพ หวิ,
พุดุชระ หวิ, อโหมลลิตถิ อ!

อักขระในวงที่สอง—โอม! นม สมันต
พุทธานัม, นม สมันต ขรรมานัม มน สมันต
สังฆานัม, โอม ลลิตกพไตร. โอม วิมล,
โอม ษัตถร, โอม พุทธบริกร วัชระ อุต
คูลิขิตล กุรวรรคิ สรรวณ มันค มูล วรรม
ทน ษันมหา. นัมกิลนิพา มกัไวเณ เกนิ
จิตกรม—คัมคก สรรพณ วาตุสิน ภตุสิน ทชิ
นทภินท กุสิริ กุสิริ คิริ คิริ มท มท

เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป

กัณย

หุ้ หุ้ ผัก ผัก.

อักขระในวงที่สาม—รักษากาย วาจาใจ
ของผู้ใช้ คือ:— นม รัชช รัชช 'กรเย
สวาทา (แล้วดังตัวสระและพยัญชนะเหมือน
อย่างสัสถกฤต).

อักขระในวงที่สี่ (ในกลีบบัว)—หุ้ หุ้ ภา.

อักขระในวงที่ห้า—หริ หริ ภา.

อักขระในวงที่หก—โอม! ฮ! หุ้ !

หริ! คุรุ! เทว! จาภิณ! สรรวลทิธิปด
หุ้! ฮ!

วงกลางมีกลีไสอักขระ ย่อไขว้กันเรียกว่า
หัวใจหรือพิชของมนตร์.

ยันตร์นี้ใช้ประโยชน์ของคน เช่น
กันอาวช เขียวงาเลียบสัตว์ โรคภัยไข้เจ็บ ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมียันตร์กันตัว อย่างอื่น ๆ

อีกมากมายตลอดจนสำหรับทำร้ายศัตรู มี

ย่นรูปรอยเหมือนกัน. ยกตัวอย่าง ถ้าจะ

ทรมานศัตรู ให้เกิดวิธอื่นหรือลงกาย, ท่าน

ให้เอาดิน ทัพ รอยเท้าของ ผู้นั้น มา หั้นหิย,

หรือถ้าได้ ดิน จากบ้าน ของ ผู้ ที่ลง กับ ความ

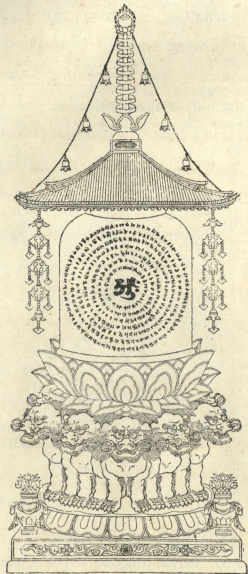
ฉิบหายแล้วได้ ยิ่งก็ ให้เอาดินนั้นปนกับขี้เถ้า

เป่นรูปคนขนาดเล็ก, เอาหนามเสียบหัว,

เอาเข็มทองแดง เสียบ แลหัวใจ และว่า คาถา

โอม จมเต ชัมโม หาม หาทัม, เวลา

ว่าให้เลือนเข้มนไปให้ทรงหัวใจโดยเร็ว ทำ
อย่างนี้บ่อย ๆ และนาน ๆ เรื่อยไป, ศัตรู

ยันตร์มัญชุศรี

นั้นจะต้องตายในวันนั้น. ถ้าจะไม่ต้องการ

ให้ถึงตาย, ก็ให้ถอนเข้มนและหนามออก

อัครบาลงบ้อง

และเขาไปล้างเสีย, ศักดิ์จะได้ รับทักข
ทรมานชั่วคราว, เมื่อตอนเข้มนและหนาม
แล้วก็กลับหายเป็นปกติ.

ขงมนตร์

พระเจ้าอโศกมหาราช ทรงสร้าง เสาศิลา
จารึกธรรมคำสั่งสอน เพื่อ ประโยชน์ แห่งผู้
ได้ คร่ำคร่าเอาไปจนสละคร้าน ในทาง
สัมมาปฏิบัติ. น่าจะสันนิษฐานว่า ต่อมา
พุทธศาสนิกมีความเลื่อมใส สร้างเสารึก
กาลต่าง ๆ ในพระศาสนา ถือว่าไถ้บุญ
แรงเหมือนอย่างพระเจ้าอโศกได้ทรง สร้างเสา
ศิลา, แต่เปลี่ยนเป็นใช้เสามาเพราะคงจะ
ไม่สามารถจะใช้เสาศิลาได้เหมือน อย่าง พระ

เจ้าอโศก ซึ่ง ทรง พระ บรมเศษาน ภาพ เป็น
จักรพรรดิ. เสาศิลาเหล่านี้ไม่เป็นของถาวร,
จึงไม่ปรากฏคงเหลืออยู่. แต่มีเค้าให้เห็น
ว่า ในแคว้นแคว้นมคธ, ซึ่งเป็นที่มพุทธเจกัย,
ซึ่งประชาชนพากันมากราบไหว้บูชา, มีรอย
ในหินเป็นรูซึ่งสันนิษฐานว่า จะเป็นรอย เสาศิ
อยู่ข้าง, แต่ที่เป็นรูเล็กก็มี, ซึ่งคงจะ
เป็นที่ข้อมสำหรับ กัน แดกแก่ ราน ซึ่ง ขาย
ทอดไม้และเครื่องบูชา. เสาศิลา ก็น่าคิด
ว่าจะนำเข้ามา จาก เสาศิลาของ พระเจ้าอโศก
ด้วย, เพราะเชิงเสาของพระเจ้าอโศกที่ทำ
เป็นรูปหงส์ก็มีหลายเสา. การที่รูปหงส์
เลือนจากที่ข้อมเชิงเสา ไปอยู่บนยอดเสา
ไม่เป็นของที่เป็นไปมิได้. ก็บอกอย่างหนึ่ง

รูปเจกัย โบราณที่ขุดได้ ในอินเดีย ปรากฏ
ว่ามีขั้วรูปหงส์ไว้ ท้ายเจกัย. เพราะฉะนั้น
ขงมนตร์ของทิเบตที่ใช้รูปหงส์ปลายเสา ก็
น่าจะมีมาอย่างเดียวกันกับข้างต้น. ขง
มนตร์ทิเบตเรียกว่า ทะระ ซึ่งคงจะแปร่งมาจาก
คำอวัชในสันสกฤตซึ่งแปลว่าขง. ถือกันว่าถ้า
ใครขุดเสาช้าง ไถ้บุญแรงทั้งในส่วนตัว และ
ประโยชน์ของประเทศชาติด้วย. เพราะฉะนั้น
ทิเบตทุกคนจึงต้อง หาทาง ทำบุญ ชะนิกให้
ไถ้อย่างน้อยครั้งหนึ่ง. กล่าประ โยคสุกท้าย

พ. ศ. ๒๔๗๑

ลัทธิวิถิลาณะ

เด็ก.

(๓) ขงซ้อคยัล คัลัน ทเลโม ทวีร ชงชัย, เปนชงชงนิกเกี่ยวกับข้างกัน, แค กถาแลรุษต่าง ๆ มากออกไปอีก. ถือว่า นอกจากให้ ไชคธลา ยังอำนวยความเจริญ ในจิคคไจร้างกายและอำนาจของผู้นั้นด้วย.

(๔) ขงชานาใหญ่ซือคระดังไป สัตว์ รยัยสึ แปลว่าซึ่งทำให้ใหญ่โตอย่างช้าง, ไชบุคไว ทฬานังหอง, หรือพยุผกไว ที่ คอเปนเครื่องวาง, ตรงกลางขงเปอรุขวัชร ไชวและม็อกชระ และลวกลายพราวคำไป ทงผน. เวลาระบิขง ก็มิพพิทระต้องทำเปน พิเศษ. ถ้าผู้ใด สักไมสยบายใจหรือไชคธลาอัย หรือถูกผู้ทักกระทำ หรืออะไรก็ อะไร ควรบิขงนั, แล้วทำพิชิตามที่กำหนด แต่ไม่จำเป็นต้องนำมากล่าวไว้ด้วย เพราะ มีลักษณะคล้ายคลึงกันที่ใด ได้มาแล้ว.

ลัทธิ พธิบูชา

ลัทธิพธิบูชาของ ไม่มีอยู่ในพระพุทธรศาสนา ของเดิม, มีแต่เพียงว่า จะระลึกถึงพระคุณ พระพุทธรเจ้า พระสาวก, หรือสถานทีอันควร ระลึกไว้ ด้วยความเคารพ เช่นเจกียเป็นต้น ก็ใช้การ ทำ ประทักษิณ เวียนรอบ ขวาท นัยถิ นั้นเป็นการบูชา. การเวียนรอบขวาน มี

อยู่ในลัทธิของประเทศต่าง ๆ ออกระ ทวีไป. มาภายหลัง การบูชาพระนิกนออกากาญชา พระพุทธรเจ้า ก็ขยายออกไปถึงพระธรรม และพระสงฆ์ด้วย.

ภายหลัง เมื่อ พระพุทธรเจ้าปรีนิพพานแล้ว, การแสดงความเคารพบูชาเพียงเท่านั้น นำระ ไม่เป็นเหตุไรของผู้นั้นมีความเลื่อมใสแก่กล้า, จึง เกิดมีการพลยบูชาพระศักริตน เหมือนอย่างมีตัว คน เพอระลึกถึงพระคุณ. ต่อมาไม่ช้า การพลยบูชานั้นก็ขยายออกไปอีก, มีการบูชา พระศักริวิจักขา พระปฎิมากร ฯลฯ (อุทเทสิก), และเครื่องใช้สอยซึ่งเป็น ปริโลกิก (ปริ โลก เจกีย).

ต่อมาเมื่อถึงยุคมีลัทธิตันตระขึ้น การ พลยบูชานั้นก็เกิดมีกำหนดกฎเกณฑ์ว่าจะต้องทำ อย่างนั้น ๆ เช่นมีการหาฤกษ์กระทำเป็นต้น, แต่ในนิยมบริบูรณ์ในลัทธิวิถิลาณะ ซึ่งมีเครื่อง อุปการณ ในการบูชามากมาย เช่นลูกประคำ หม้อเผา เครื่องบูชา ไม่เท่า ๆ, ตลอดจน การแต่งกาย และมีการแห่แห่นกันอีกเกริก เหมือนอย่างพิธีงเด็ก หรือ พิธี ในลัทธิ โรมันต์ลิกของยาคทหลวง.

พิธีในลัทธิวิถิลาณะ ตลอดจนเครื่องอุปการณ ในพิธี ละม้ายคล้ายคลึง กับของ ยาคทหลวง

เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป

กนิย

มาก จนชาวตะวันตกออกกระวนกระวายใจ, ถึงกับลงความเห็นเอาว่า ดิเบต เลียนแบบไปจากชากหลวงบ้างเป็นแน่. แต่จะเลียนเอาไปมากน้อยเท่าไร ยังทราบไม่ได้แน่แท้, และชากหลวงอาจจะเลียนแบบเอาไปจากลามะ ก็ได้บ้างเหมือนกัน. ที่สงสัยนี้ ก็มีเหตุผลอยู่, เพราะปรากฏว่า เมื่อในพุทธศักราช ๑๒๐๐ ปี ได้มีผู้คนชากหลวง ตั้งอยู่ใน ประเทศจีนทางตะวันตกก็ติดต่อกับดิเบตอยู่แล้ว, ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าอนันมีพระยานหลักฐานยืนยัน, เพราะฉะนั้นฝ่าย ชากหลวง กับลามะ คงจะ พะยะ ติงกัน

บ้าง.

พระพุทธศาสนาหลักอยู่ในข้อ ที่สงสัยสอนให้คนประพฤติความดี, มิได้สั่งสอนให้ไปผู้สร้าง. แต่นักบวชลามะลัทธิไปเสียอีกอย่างหนึ่งว่า คนมีหน้าที่จะต้องเกี่ยวข้องกันทวยเทพตลอดจนยักษ์ ผี ค่าง, เป็นผู้ถือกฎเกณฑ์และสวรรค์, จนถึงมีคติว่า ไม่มีลามะอยู่เบื้องหน้า, สัตย์ธรรม ก็เข้าถึง พระพุทธเจ้าไม่ได้. เมื่อความเชื่อเช่นนั้นเข้าไปฝังอยู่ในประชาชนที่เป็นลัทธิลัทธิ, เวลาจะประกอบพิธีการใด ๆ จึงต้องทำพิธีพลีบูชาเสียก่อน, จึงจะดำเนินพิธีการ ๆ นั้นด้วยดี.

การพลีบูชา ไม่มีกำหนดว่าจะต้องเป็นสิ่ง

ของใด ๆ, ผู้มีมัยยอมถวายทั้งแก่ของอันมีค่า ตลอดจนกระทั่งสิ่งที่ไม่ได้มาในการสงครามรวมทั้งอาวุธ เป็นพลีบูชา, แม้แต่ถวายใจแก่พระพุทธรูป ก็เคยมี.

การชำระล้างกาย ถือว่าเป็นข้อสำคัญในเริ่มต้นแห่งการทำพิธี, เพราะถือว่า ร่างกายสะอาดเป็นเครื่องหมายภายนอกให้ฉายเห็นไปถึงภายในใจว่าสะอาดหมดจดด้วย. และการชำระล้างภายในพิธีของลามะ มีเพียงจุ่มน้ำลงไป ใน น้ำ, แค่นี้เท่านั้นก็ไม่ใช่มีเสมอไป, เพราะชาวดิเบตอยู่ในประเทศหนาวเป็นชาวเขา, เรื่องสระหรือน้ำไม่เป็นสิ่งที่พึงปรารถนานัก.

ก่อนทำพิธี ลามะผู้มีพระภรรยาต้องทำกิจในพิธี คล้ายกับการทำเครื่องหมายทางเขนของคริสตังมาก, กล่าวคือ เอานมหรือระฆังแตะหน้าผาก, ปากว่า โอม; แล้วแตะหน้าอก, ปากว่า อะ; แล้วแตะสะโพก, ปากว่า หู. บางคนก็เติมคำว่า สุวาหา. บางคนก็แตะไหล่ซ้าย, ปากว่า คัม, แล้วว่า ยัม. ที่ทำเช่นนั้นกล่าวว่า เพื่อให้กายวาจาใจเข้ารวมอยู่ในรูปหรือในเทพที่ตนกำลังจะทำการติดต่อด้วย.

ในการบูชาพระพุทธเจ้าและพระ โพธิสัตว์

พ.ศ. ๒๔๗๑

ลัทธิขีลามะ

จะต้องทำเนิรพิชิตปกครองโดยลำคัย. พิชิต
เลียนมาจากพิชิตของฮินดู, คือ :-

(๑) อัญเชิญ (อวาทัน)

(๒) เชิญให้นั่ง (อาสน)

(๓) พลิก้วยขนมเสก ข้าว น้ำ กอกไม้

รูป ประทีป. คนตรี, ข้างที่ก้มถวายมณฑล
ซึ่งไ้เล้ามาแล้ว

(๔) ชยสกุ๊กถวาย

(๕) กล่าวว่ำพรำมนตร์ โดยละเพาะ

(๖) สวดเพ่อ ประโยชน์ แห่ง ความสุข
ของผู้ ท้อยและผู้ที่จะมา

(๗) ขอพร

ยทสรณคมน์ (ขอพึ่ง) ในลัทธิขีลามะ
ขยายความไปจนถึงขอความคุ้มครองจากทวย
เทพและยักษมาร. แสดงให้เห็นไ้ว่าพระพุท
ศาสนาในอินเดียออกจะเลื่อนไปไกลจากเดิมไม่
น้อย จนสรณคมน์ ของอินเดียจะเรียกว่าไทร
สรณคมน์ ไม่พอเสียแล้ว, เป็นดังนี้ :-

ข้าพเจ้าทั้งหลาย โดยอาศัยลามะเป็นที่
ไปนเียนหน้า ขอพึ่งพระพุทเจ้า

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอพึ่งพระธรรม

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอ พง ทวยเทพ และ ทัง
ยวิวารซึ่งเป็นผู้พิทักษ์ (ยักษ) และทั้งข้าทณ
และธรรมบาลผู้อยู่ในท้องฟ้า

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอพึ่งลามะผู้ชนะแล้ว
ผู้ไ้ดวงจากสวรรค์ ผู้ทรงญาณความรู้และ
ทันตระ

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอพึ่งพระพุทเจ้าสิบ
ทิศ และพระอาทิพุททสมันตภัทรวะพุทเจ้า
กัยทั้งศักกิของพระองค์

ต่อไปขอพึ่ง พระณานิพุทและพระณานิ
โพธิสัตว์อันเป็นสัสม โภคกาย, พระมหาวชิร
และ พระวชิรสัตว์ อันมีลักษณะ เป็น ปกติ และ
โกรธแห่งนิรมานกาย, พระชินศาภยมนั,
วิชรญาณ, มรจิเทว, อารามย์ มัญชุศรี
โพธิสัตว์, มหายุธจักกัศรีสิงห, ชินสุต, มหา
ยัณจักกัทิมลัมมิกร, ยัทสมภพผู้เป็นธรรมกาย,
กัยทั้งชาวยุเป็นอัยสรแห่งท้องอนาคตญาณ,
พระเจ้าดิสรของเศตสันลัทธิราช, มัยยังันผู้พบ
พระคัมภีร์อันเร้น, พระเถระผู้ชนะอันเป็นสาวก
ของพระศาสดา, พระภิกษุณิสังเหศวรี, ครู
ผู้ฉลาดล้ำพัน, ธรรมนาถ, คยาพผู้เป็นมายา
สิงห, มหาลัทธิ ผู้ทำให้ดวงจันทรอันมัวให้
สว่าง, ศาสทากุมราช, พระเจ้าพิมลภาสกร,
จันทรกิริ, ฯลฯ ฯลฯ

การปลงอาชติของลามะ กำหนดทำใน
ประชุมลามะเดือนละสองครั้ง. การปลงอาช
นี้ ใช้ว่ารวมกันพร้อม ๆ กัน

เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป

กันย

ณ^๕ท^๕น^๕ข้า^๕พ^๕เจ้า^๕ขอ^๕ส^๕าร^๕ภ^๕า^๕พ^๕า^๕ย^๕ ข^๕ึง^๕ข้า^๕พ^๕เจ้า^๕
อา^๕า^๕ไ^๕ก^๕ระ^๕ทำ^๕ง^๕ก^๕ว^๕ย^๕า^๕ว^๕า^๕า^๕ไ^๕, แล^๕ะ^๕ก^๕ว^๕ย^๕
ค^๕ว^๕ม^๕โ^๕ก^๕ร^๕ห^๕ล^๕ง^๕. ข^๕้า^๕แ^๕ท^๕พ^๕ร^๕ม^๕ห^๕าว^๕ั^๕ช^๕ร^๕ร^๕
ล^๕า^๕ม^๕ะ แล^๕ะ^๕บ^๕ร^๕ก^๕า^๕พ^๕ร^๕ท^๕ข^๕เจ้า^๕แล^๕ะ^๕พ^๕ร^๕โ^๕หิ^๕ส^๕ั^๕ว^๕
ท^๕ัง^๕ส^๕ย^๕ท^๕ิ^๕ก^๕, ข^๕อ^๕ง^๕ไ^๕ก^๕ส^๕ย^๕. ข^๕้า^๕พ^๕เจ้า^๕ร^๕ู้^๕ส^๕ำ^๕น^๕ัก^๕
แล^๕ะ^๕ข^๕ึง^๕ก^๕ร^๕ม^๕อ^๕น^๕เ^๕น^๕ย^๕า^๕ป^๕ อ^๕น^๕ข^๕้า^๕พ^๕เจ้า^๕ไ^๕ก^๕ระ^๕ทำ^๕
ล^๕ง^๕ก^๕ั^๕แ^๕ก^๕ย^๕ุ^๕ส^๕น^๕ิ^๕มา^๕น^๕ย^๕ก^๕ัน^๕, เ^๕า^๕น^๕ก^๕ระ^๕ทำ^๕ก^๕ร^๕ม^๕
ย^๕า^๕ป^๕ส^๕ย^๕ป^๕ระ^๕ก^๕า^๕ร^๕ แล^๕ะ^๕ค^๕ว^๕ม^๕ร^๕ว^๕น^๕เ^๕ร^๕ไ^๕ห^๕า^๕ป^๕ระ^๕ก^๕า^๕ร^๕,
ล^๕ว^๕ง^๕ป^๕ญ^๕ิ^๕ญ^๕า^๕ท^๕่^๕ง^๕ค^๕ว^๕ม^๕ร^๕อ^๕ก^๕พ^๕ัน^๕ ค^๕ำ^๕ส^๕ัง^๕ส^๕อ^๕น^๕
ข^๕อง^๕พ^๕ร^๕โ^๕หิ^๕ส^๕ั^๕ว^๕ ค^๕ำ^๕ป^๕ญ^๕ิ^๕ญ^๕า^๕ท^๕่^๕ง^๕ม^๕น^๕ท^๕ร^๕ก^๕ย^๕
ล^๕ย^๕ห^๕ล^๕ แล^๕ะ^๕ข^๕า^๕ค^๕ว^๕ม^๕เล^๕อ^๕ม^๕ไ^๕ส^๕เ^๕น^๕ พ^๕ร^๕ะ^๕ท^๕วิ^๕ร^๕ัน^๕
ล^๕ย^๕ห^๕ล^๕ แล^๕ะ^๕ข^๕า^๕ค^๕ว^๕ม^๕เล^๕อ^๕ม^๕ไ^๕ส^๕เ^๕น^๕เ^๕้า^๕อ^๕ว^๕า^๕ส^๕แล^๕ะ^๕
อา^๕า^๕ร^๕ย^๕ พ^๕ร^๕าก^๕จ^๕า^๕ก^๕พ^๕ร^๕ะ^๕ศ^๕า^๕ส^๕น^๕า^๕อ^๕ัน^๕ค^๕ัก^๕ก^๕ิ^๕ส^๕ิ^๕ท^๕ิ^๕แล^๕ะ^๕
ข^๕อ^๕ส^๕ิ^๕ก^๕ข^๕า^๕ย^๕ท^๕อ^๕ัน^๕เล^๕ก^๕ ข^๕า^๕ค^๕เ^๕า^๕ร^๕พ^๕แ^๕ก^๕ค^๕ณะ^๕ล^๕า^๕ม^๕ะ
อ^๕ัน^๕ค^๕ว^๕ร^๕เ^๕า^๕ร^๕พ^๕ข^๕า^๕ค^๕เ^๕า^๕ร^๕พ^๕เ^๕น^๕ิ^๕ค^๕า^๕ม^๕า^๕ร^๕ก^๕า^๕ ข^๕า^๕ค^๕
เ^๕า^๕ร^๕พ^๕เ^๕น^๕เ^๕เ^๕อ^๕น^๕ม^๕น^๕ย^๕ ข^๕อ^๕ส^๕ั^๕ว^๕แ^๕ก^๕ค^๕ณ^๕. ร^๕ว^๕ม^๕
ค^๕ว^๕ม^๕ว^๕า^๕เ^๕น^๕ท^๕น^๕ ข^๕้า^๕พ^๕เจ้า^๕ขอ^๕ส^๕าร^๕ภ^๕า^๕พ^๕า^๕ย^๕แ^๕ก^๕ะ^๕บ^๕ร^๕ก^๕า^๕
วั^๕ช^๕ร^๕ร^๕ล^๕า^๕ม^๕ะ พ^๕ร^๕ะ^๕ท^๕ข^๕เจ้า^๕พ^๕ร^๕โ^๕หิ^๕ส^๕ั^๕ว^๕ส^๕ย^๕ท^๕ิ^๕ก^๕
ข^๕ึง^๕บ^๕ร^๕ก^๕า^๕ย^๕ไ^๕ก^๕เ^๕ก^๕ย^๕ก^๕ัน^๕ม^๕เ^๕ให้^๕ข^๕้า^๕พ^๕เจ้า^๕ย^๕ร^๕ร^๕ล^๕ง^๕
ส^๕วั^๕ร^๕ค^๕อ^๕น^๕เ^๕น^๕ท^๕ร^๕อ^๕ก^๕พ^๕ัน^๕, แล^๕ะ^๕ข^๕้า^๕พ^๕เจ้า^๕ข^๕อ^๕
ป^๕ญ^๕ิ^๕ญ^๕า^๕ว^๕า^๕จะ^๕ไ^๕ม่^๕ก^๕ระ^๕ทำ^๕ย^๕า^๕ป^๕เ^๕ล^๕่า^๕น^๕อ^๕ก^๕.

พ^๕ิ^๕ท^๕อ^๕ธ^๕า^๕ย^๕เ^๕น^๕ล^๕ั^๕ท^๕ิ^๕ล^๕า^๕ม^๕ะ ข^๕า^๕ว^๕ค^๕ะ^๕ว^๕ัน^๕ค^๕ก^๕
ร^๕ู้^๕ส^๕ัก^๕ว^๕า^๕เ^๕น^๕พ^๕ิ^๕ท^๕ค^๕ล^๕าย^๕ค^๕ง^๕ ก^๕ย^๕ข^๕อง^๕ข^๕า^๕ค^๕ห^๕ล^๕ง^๕
ม^๕าก^๕. ถ^๕้า^๕เ^๕ก^๕ย^๕เ^๕้า^๕ไ^๕ป^๕ก^๕พ^๕ิ^๕ท^๕ข^๕อง^๕ข^๕า^๕ค^๕ห^๕ล^๕ง^๕เ^๕ร^๕ี^๕ก^๕ว^๕า^๕

ม^๕ี^๕ข^๕า^๕ท^๕ำ^๕ใน^๕เ^๕น^๕ส^๕ถ^๕ค^๕วิ^๕ร^๕ท^๕ัง^๕, ร^๕ะ^๕ร^๕ู้^๕ส^๕ัก^๕ว^๕า^๕อ^๕ก^๕
จ^๕า^๕ก^๕เ^๕ก^๕ย^๕ก^๕ัน^๕, แล^๕ะ^๕เ^๕้า^๕ไ^๕ว^๕า^๕ก^๕จะ^๕เ^๕ก^๕ม^๕อ^๕น^๕
ก^๕ย^๕พ^๕ิ^๕ท^๕อ^๕ธ^๕า^๕ย^๕ข^๕อง^๕พ^๕ร^๕ะ^๕ญ^๕ว^๕น^๕ก^๕ว^๕ย^๕. พ^๕ิ^๕ท^๕อ^๕ธ^๕า^๕ย^๕
ข^๕อง^๕ล^๕า^๕ม^๕ะท^๕ำ^๕เ^๕น^๕ว^๕ิ^๕ท^๕เ^๕น^๕ย^๕ุ^๕ส^๕ย^๕ั^๕ท^๕ะ^๕ห^๕ะ^๕ค^๕ว^๕ัง^๕, เล^๕อ^๕ก^๕
ท^๕ำ^๕เ^๕น^๕ว^๕ัน^๕ก^๕. ม^๕ี^๕ส^๕ั^๕ค^๕ย^๕ร^๕ุ^๕ย^๕ไ^๕ป^๕ช^๕ม^๕น^๕ม^๕ก^๕ัน^๕ม^๕าก^๕, เ^๕เพ^๕อ^๕
ข^๕อ^๕ร^๕ย^๕ส^๕่ว^๕น^๕ย^๕ุ^๕ญ^๕อ^๕น^๕เ^๕ก^๕ิ^๕จ^๕า^๕ก^๕พ^๕ิ^๕ท^๕ัน^๕, เ^๕เพ^๕ระ^๕จะ^๕ท^๕ำ^๕
ให้^๕ท^๕ม^๕ค^๕โร^๕ก^๕ย^๕ไ^๕ห^๕เ^๕ย^๕ ม^๕ี^๕ธ^๕า^๕ย^๕ค^๕ง^๕ท^๕น^๕. ค^๕า^๕ม^๕
น^๕ิ^๕ค^๕ม^๕ท^๕ม^๕ย^๕ำ^๕น^๕ค^๕อ^๕ง^๕ท^๕ำ^๕พ^๕ิ^๕ท^๕ัน^๕ อ^๕ย^๕ำ^๕ง^๕น^๕อ^๕ย^๕เ^๕ค^๕ว^๕ัง^๕.
ผู้^๕ไ^๕ค^๕ม^๕ธ^๕า^๕ย^๕ัน^๕, ถ^๕ี^๕ถ^๕ี^๕ว^๕า^๕ไ^๕ค^๕ร^๕ย^๕ส^๕่ว^๕น^๕ม^๕า^๕จ^๕า^๕ก^๕การ^๕
ท^๕ำ^๕พ^๕ิ^๕ท^๕ัน^๕. แ^๕ถ^๕้า^๕ย^๕ัง^๕เ^๕ก^๕ิ^๕จ^๕า^๕ย^๕ส^๕ัน^๕พ^๕ล^๕ัน^๕ค^๕าย^๕, ถ^๕ี^๕
ก^๕ล^๕ำ^๕ว^๕า^๕ เ^๕น^๕เ^๕เพ^๕ระ^๕ผู้^๕น^๕ัน^๕ท^๕ำ^๕ก^๕ร^๕ม^๕ไ^๕ว^๕เ^๕น^๕ข^๕า^๕ท^๕ิ^๕
ก^๕อ^๕น^๕แ^๕ล^๕ะ^๕ข^๕า^๕ค^๕ัน^๕ไ^๕ม่^๕ม^๕าก^๕.

พ^๕ิ^๕ท^๕ัน^๕ค^๕ย^๕ย^๕ข^๕า^๕พ^๕ร^๕โ^๕หิ^๕ส^๕ั^๕ว^๕อ^๕ม^๕ิ^๕ค^๕า^๕ย^๕ส^๕ ท^๕ริ^๕อ^๕
อ^๕ป^๕ร^๕ม^๕ิ^๕ค^๕เ^๕น^๕ป^๕ระ^๕ธ^๕า^๕น^๕ ถ^๕ี^๕ถ^๕ี^๕ว^๕า^๕เ^๕น^๕พ^๕ร^๕ะ^๕ท^๕ข^๕เจ้า^๕
ท^๕่^๕ง^๕ค^๕ว^๕ม^๕ม^๕ี^๕ธ^๕า^๕ย^๕ัน^๕. น^๕อ^๕ก^๕า^๕ก^๕ัน^๕ย^๕ัง^๕ม^๕ี^๕เท^๕พ^๕
ย^๕าง^๕อ^๕ง^๕ค^๕ท^๕ม^๕า^๕น^๕า^๕จ^๕ ป^๕ระ^๕ส^๕าท^๕ค^๕ว^๕ม^๕ม^๕ี^๕ธ^๕า^๕ย^๕ัน^๕
ให้^๕ไ^๕ก^๕ ค^๕ือ^๕เท^๕ว^๕พ^๕ัน^๕อ^๕ง^๕ท^๕ง^๕ท^๕ำ^๕ ข^๕ึง^๕เ^๕น^๕ข^๕า^๕ว^๕เ^๕า^๕
ส^๕ถ^๕ิ^๕ค^๕อ^๕ย^๕เ^๕น^๕ท^๕ิ^๕น^๕เ^๕น^๕ว^๕ัน^๕ค^๕ร^๕, ค^๕ว^๕า^๕เท^๕ว^๕เ^๕า^๕ว^๕, เท^๕ว^๕
อ^๕ย^๕เ^๕น^๕ส^๕ิ^๕ร^๕า^๕น^๕, แล^๕ะ^๕พ^๕ร^๕ะ^๕ย^๕ม^๕ข^๕ึง^๕อา^๕า^๕ป^๕ระ^๕ว^๕ิ^๕ง^๕ว^๕ัน^๕ค^๕าย^๕
ไ^๕ก^๕.

ล^๕า^๕ม^๕ะ ผู้^๕ม^๕ี^๕ท^๕ำ^๕พ^๕ิ^๕ท^๕ ข^๕า^๕พ^๕ร^๕ะ^๕ม^๕ิ^๕ค^๕า^๕ย^๕ส^๕
แ^๕ล^๕ะ^๕เท^๕พ^๕เท^๕ว^๕ข^๕ึง^๕ก^๕ล^๕ำ^๕ว^๕เ^๕น^๕เ^๕เพ^๕อ^๕ค^๕ย^๕ธ^๕า^๕ย^๕ จ^๕ะ^๕ท^๕อ^๕ง^๕
ป^๕ร^๕าก^๕ว^๕า^๕เ^๕น^๕ผู้^๕ม^๕ี^๕ค^๕ว^๕ม^๕ป^๕ระ^๕พ^๕ฤ^๕ก^๕ อ^๕ย^๕ำ^๕ง^๕บ^๕ริ^๕ท^๕ษ^๕
ท^๕ล^๕ี^๕ก^๕ แล^๕ะ^๕ม^๕ัก^๕เ^๕น^๕ผู้^๕ท^๕ัง^๕ก^๕เ^๕ว^๕เ^๕น^๕จ^๕า^๕ก^๕การ^๕เ^๕ส^๕พ^๕

พ. ศ. ๒๔๗๑

ลัทธิลามะ

มางสะและสรา. ก่อนลงมือทำพิธีต้องถือศีล
ออกอาหารในระยะยี่สิบสี่ชั่วโมง ให้ได้เป็น
ส่วนมาก, พวายนมนคร ของทวยเทพที่ประสาท
ความมีอายุยืนให้มากครั้ง, ได้ทั้งแสนครั้ง
ยิ่งก็, และต้องทำพิธีส่นานภายใต้วิสุทธิ
คามพิธี จะต้องจัดเตรียมการอย่างอื่น ๆ อีก
มาก เช่น จัดทำเมล็ดข้าวขึ้นเสกและจัดเครื่อง
อุปการณ ในพิธี, กินเวลาจัดตั้งสองสามวัน.
วิธีทำดังนี้ —

มีแท่นบูชา เบื้องบนมีที่ยืน ยกเป็นลาย
มังกร บนแท่นมี:—

(๑) ลัทธิยม หม้อน้ำมนตร

(๒) คิบบุ หม้อมีกระจากห้อย ขรรข
น้ำเจือธัญญาฝริน

(๓) ทับทม หม้อให้อ่านา มีมาลัย
ของพระชินทั้งห้า

(๔) คัสเวยม หม้อแห่งชีวิต เป็น
ของพิเศษของพระอมิตายุส มีธง
ทางนกลึงและธัญญาภา

(๕) คัสเอะอัน สราแห่งชีวิต เป็น
เหล็ก คล้ายเขี้ยว ขรรขหม้อ
กะโหลก

(๖) คัสเฮอร์ล เมล็ดข้าวขึ้นแห่งชีวิต
ทำด้วยข้าว น้ำตาลและเนย

(๗) จิรม ข้าวเกรียบ ทำด้วยแป้งเนย
และข้าว

(๘) มัทท ทร มีกัธยามมีไฟใหม่

(๙) รโทร เซทิกษยงคอก วิชระยัมยาม
มีรวแปก ห้อยเชือก

ในพิธีเริ่มต้น เอาเมล็ดข้าวขึ้น ทำด้วย
แป้งเมล็ดเนย กับน้ำอมฤต (เหล้าเขี้ยว
ชนิดหนึ่ง) บูชาพระอมิตายุส. ขณะนี้
มีผู้มาประชุมกันพร้อมเพรียงแล้ว, ลามะผู้ทำ
พิธีซึ่งได้ส่นานภายใต้วิสุทธิหมคก กังได้เล่า
มาแล้ว, ครองเสื่อผ้าในพิธี, คือสวมหมวก
กระจึงทำแอลกอย่างพระญวน, ทำพิธีออก
ทิพยภาค หรือ ดวงใจ ของ พระอมิตายุส มาไว้
ในตน, คือเอาวิชระยัมยามวางลงบนหม้อน้ำ
อมฤต ซึ่งวางไว้ในคอกของรูปพระอมิตายุส
ให้วิชระกข้างหนึ่งเรกทรงอก ทรงหัวใจของ
ผู้ทำพิธี, เชือกผูกไว้กับวิชระ (สายสิญจน์?)
จะแน่นแต่รูปมาสู่ตัวผู้ทำ นำเอาดวงใจของรูป
มาสู่ผู้ทำพิธี, ซึ่งจะต้องถือว่าในเวลานอนงค์
พระอมิตายุส ได้มาสิงสถิตย์แล้ว. แล้วทำพิธี
อัญเชิญ ให้ บิคมมี พิทักษ์ และภักตราช
ซึ่งมีนามว่า หิยครีพ (คือน้ำ) มาสิงใน
กายคนทำพิธี. เมื่อถือว่าได้เข้ามาสิงพร้อมกัน
แล้ว ก็เริ่มทำพิธีได้, เพราะเท่ากับได้เป็นองค์

เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป

กันย

พระอมิตายุส และทั้งยัม และหทัยพาลัง
อยู่ในกาย. เริ่มต้นหทัยหมอน้ำมนตร์ ลัสยม
เสกคาถาว่า โอม นโม ตถาคค อภิชิต
สมยัสสิวิ หุ! นม จันทร วัชร โกรธ
อมฤต หุ! ผิต. เสกแล้ว เอน้ำมนตร์นี้
ประพรมบนข้าวพลีเรียกว่า คโทรม สำหรับ
เช่นลัษีคาร, กล่าวคำว่า ข้าพเจ้าได้ ทำให้
(ข้าวพลี) นันยวิศุทด้วยสวภาพ และ
เปลี่ยนให้เป็นทะเลแห่งน้ำอมฤต อยู่ในหม้อยม
อันประเสริฐ โอม! อันโอม—ขมิ! สรรพธรรม
นัยคณคบุณ คตโต! โอม! อ! หุ! ผิต!
สุวหา! บัดนี้ข้าพเจ้ามีปรารถนา จะประสาธ
อำนาจแห่งชีวิตอันลึกซึ้งที่สุดแก่มหาชน ทอ
ยหน้าข้าพเจ้า. เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอให้
เจ้าเหล่ายคารจงรับชมพณนี้ แล้วออกไปเสีย
อย่าทำอันครวญอีกต่อไป.

ในตอนนี้ ลามะ ผู้ทำพิธี ต้อง ทำหน้า
คร่ำครวญเหมือนนายล (หทัยครว) ซึ่งสมมติ
ว่าได้สิงอยู่ในกายคนแล้วชั่วคราว, กล่าว
วาราขยคารว่า ถ้าเจ้าก็ยังไม่ไปแล้ว ตัว
ผู้มีนามว่าหทัยครวพณนี้มิฤตขย และเป็นราชะ
ในเหล่ายคารคร่ำครว จะได้ขยกายวาราใจใน
ตัวเจ้าให้เป็นผยผไป จงเชอพงผู้ปกครอง
ของเจ้า แล้วทางไปสู่ที่อยู่ของเจ้า มีดังนี้

เจ้าจะได้รับทุกข โอมสมณิ ฯลฯ ถึง
ตอนนั้นพวกลามะและยระชาชน เชื่อว่าพวก
ถูกนายลัษยได้ไปแล้ว ก็ยลลัษยพร้อมกัน
ว่า เทวะ ท่านมีชัยแล้ว พวกเราพ่ายแพ้ ไปแล้ว.

ต่อไป ลามะผู้ทำพิธี ทำกิจเพื่อรับอำนาจ
สำหรับประสาธชีวิต, เริ่มต้นว่าถาถาลักถ
เทพผู้พิทักษ์ว่า เมอชงน (ที่อยู่ของเทพองค์
นั้น) เป็น กระโอม และ หทัยขยด้วย วัชร,
เมอชงนเป็นแกนโลกและเป็นวัชรอาสน์, และ
กำแพงก็เป็นวัชร, สถานที่ทั้งหมดเป็นกระโอม
ใหญ่ มีนัยคณคบุณ เพื่อมิให้ลัษีคารทำลาย
หรือเข้าไปได้ โอม วัชร รัชย รัชย สุต
คิขล วัชรขย สุวหา.

แล้วจึงพิชิตวามลลล (ซึ่งได้เล่าไว้
แล้ว) กล่าววกลามีความว่า:—

ถ้าข้าพเจ้าขาดเสนอแก่พระอรหันต์ลามะ
ผู้สืบสันตติ, วาจาและกรรมของข้าพเจ้าจะ
ไม่ประสิทธิผล, เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าต้อง
กล่าวสกุก็แต่ยรรคา ท่านลามะผู้ศักดิ์สิทธิ์ เพื่อ
ได้รับพรของท่าน เพื่อให้ การการของข้าพเจ้า
ที่ใดก็ควรไว้สำเร็จผล. ข้าแต่ ยัมสมภาพ,
ในท่าน มีบรรดาพรทั้งหลายในนี้จันน อภิต
และอนาคตรวมอยู่. ท่านคือพระพทขเจ้าแห่ง
มหาชคณัน ผู้ซึ่งได้เห็นพระพทกั พระ

พ.ศ. ๒๔๗๑

ลัทธิวิลาส

อมิตายรนาถ ข้าแต่ท่านผู้อรหันต์, เป็นผู้^{มี} พระแห่งชีวิตมี^{วิ}จักกายชีวิตอันยิ่งใหญ่^น จนกว่า^{จะ}สังสารโลกจะว่างเปล่าลง. ท่านนั้น^{จะ}สอนข้าพเจ้าอยู่ใน^{ใน}แดนอันมี^{มี}หิมะ, แลซึ่ง^{ซึ่ง}สารอันแท้^{แท้}จริง แห่ง^{แห่ง}ความ^{ความ} ขอ^{ขอ}ชีวิต^{ชีวิต} ห้าร้อย^{ร้อย}ประการ. ประการที่ข้าพเจ้ากระทำอยู่^{อยู่}บัดนี้ คือ^{คือ}หวัง^{หวัง}แห่ง^{แห่ง}ความ^{ความ}บรรลุ^{บรรลุ}ซึ่ง^{ซึ่ง}ชีวิต และ^{และ}คติ^{คติ}มาจาก^{จาก}คัมภีร์ซึ่ง^{ซึ่ง}ท่าน^{ท่าน}สอนไว้. และ^{และ}ท่าน^{ท่าน}อรหันต์^{อรหันต์} ทศะ^{ทศะ}คัส^{คัส}สอน^{สอน}สัญญา^{สัญญา}ไป^{ไป} ได้^{ได้}ไป^{ไป}พบ^{พบ}อยู่ใน^{ใน}ถ้ำ. และ^{และ}ด้วย^{ด้วย}วิ^{วิ}การ^{การ}ประ^{ประ}สา^{สา}ท^ทชีวิต^{ชีวิต} ถึง^{ถึง}นี้^{นี้} สืบ^{สืบ}ต่อ^{ต่อ}มาย^{มาย}ยัง^{ยัง}ข้าพเจ้า^{ข้าพเจ้า} โดย^{โดย}อาศัย^{อาศัย}พระ^{พระ}อรหันต์^{อรหันต์} เป็นผู้^{ผู้}สืบ^{สืบ}ต่อ^{ต่อ}กัน^{กัน}ไว้^{ไว้}หลาย^{หลาย}ชั่ว^{ชั่ว}อายุ. ข้าแต่^{ข้าแต่}พระ^{พระ}อมิตายรนาถ และ^{และ}ทั้ง^{ทั้ง}บรรดา^{บรรดา}ทวยเทพ^{ทวยเทพ}ผู้^{ผู้}สั่ง^{สั่ง}แสง^{แสง}, ฌย^{ฌย}กัน^{กัน} ข้าพเจ้า^{ข้าพเจ้า}ขอ^{ขอ}พระ^{พระ}องค์^{องค์}ใด^{ใด}ที่^{ที่}ทรง^{ทรง}ดำรง^{ดำรง}ชีพ^{ชีพ}ของ^{ของ}สรรพ^{สรรพ}สัตว์^{สัตว์} อัน^{อัน}หลากหลาย^{หลากหลาย}มาก^{มาก}กว้าง^{กว้าง}ขวาง^{ขวาง}ทั้ง^{ทั้ง}กึ่ง^{กึ่ง}กลาง^{กลาง}, ผู้^{ผู้}ซึ่ง^{ซึ่ง}ยัง^{ยัง}กัน^{กัน}ได้^{ได้}เข้า^{เข้า}มา^{มา}หา^{หา}พระ^{พระ}องค์^{องค์} ด้วย^{ด้วย}ความ^{ความ}เคารพ^{เคารพ}ยง^{ยง} และ^{และ}ด้วย^{ด้วย}สัคคี^{สัคคี}โสม! ^โหึ! ข้าแต่^{ข้าแต่}ทั้ง^{ทั้ง}บุ^{บุ}ชา^{ชา}ศักดิ์^{ศักดิ์}สิทธิ์^{สิทธิ์}แห่ง^{แห่ง}ทั้ง^{ทั้ง}พิภพ^{พิภพ}ของ^{ของ}ข้าพเจ้า^{ข้าพเจ้า}ทั้ง^{ทั้ง}หลาย^{หลาย} หู^{หู} ข้าแต่^{ข้าแต่}บรรดา^{บรรดา}ท่าน^{ท่าน}ซึ่ง^{ซึ่ง}อยู่^{อยู่}ใน^{ใน}โลก^{โลก}แห่ง^{แห่ง}ความ^{ความ}สว่าง^{สว่าง}อัน^{อัน}สุด^{สุด}ไส^{ไส} บั^{บั}ทม^{ทม} โค^{โค}ท^ทแผ่^{แผ่} วั^{วั}ค^คสั^สลั^ล วิ^{วิ}ชร^{ชร}สม^{สม}ย^ยช^ช ผล^{ผล} หึ!

ถึง^{ถึง}ทรง^{ทรง}นำ^{นำ}วาม^{วาม}นคร^{นคร}อณู^{อณู}เชณู^{เชณู}ชีวิต^{ชีวิต}ดังนี้^{ดังนี้}:-

ข้าแต่^{ข้าแต่}พระ^{พระ}อมิตายรนาถ อัน^{อัน}สั^สถิ^{ถิ}ค^คยัง^{ยัง}ทวย^{ทวย}ชา^{ชา}ห้า^{ห้า}สั^สถา^{ถา} อัน^{อัน}มี^{มี}วั^{วั}ค^คมี^{มี}พวย^{พวย}พุ่ง^{พุ่ง}รุ่ง^{รุ่ง}เรือง^{เรือง}. ข้าแต่^{ข้าแต่}คน^{คน}ธรร^{ธรร}พ^พ ใน^{ใน}ทิศ^{ทิศ}ตะวันออก^{ตะวันออก}, ยม^{ยม}ใน^{ใน}ทิศ^{ทิศ}ใต้^{ใต้},

นาค^{นาค}ราช^{ราช}ใน^{ใน}ทิศ^{ทิศ}ตะวันตก^{ตะวันตก} (ตะวันออก?), ยักษ์^{ยักษ์}ใน^{ใน}ทิศ^{ทิศ}เหนือ^{เหนือ}, พรหม^{พรหม}และ^{และ}อิน^{อิน}ท^ทร^ร ใน^{ใน}แคว^{แคว}เนียง^{เนียง}บน^{บน} และ^{และ}นันท^{นันท}และ^{และ}ตักข^{ตักข}ใน^{ใน}แคว^{แคว}เนียง^{เนียง}ล่าง^{ล่าง}, และ^{และ}ทั้ง^{ทั้ง}บรรดา^{บรรดา}พระ^{พระ}พุท^{พุท}ท^ทเจ้า^{เจ้า}และ^{และ}พระ^{พระ}โพธิ^{โพธิ}สัตว์^{สัตว์}เป็น^{เป็น}พิเศ^{พิเศ}ษ^ษกั^{กั}ย^ย, ข้าพเจ้า^{ข้าพเจ้า}ขอ^{ขอ}พระ^{พระ}ผู้^{ผู้}เร^{เร}ญ^ญทั้ง^{ทั้ง}หม^{หม}ด^ดไป^{ไป}ร^รท^ทไ^ไป^ประ^{ระ}สา^{สา}ท^ทพระ^{พระ}แก่^{แก่}ข้าพเจ้า^{ข้าพเจ้า}, ให้^{ให้}ความ^{ความ}ปราร^{ปราร}ณา^{ณา}ของ^{ของ}ข้าพเจ้า^{ข้าพเจ้า}สม^{สม}ความ^{ความ}ทัก^{ทัก}ง^งไว้^{ไว้} โดย^{โดย}ไ^ไป^ประ^{ระ}ทา^{ทา}น^น แก่^{แก่} ข้าพเจ้า^{ข้าพเจ้า} ซึ่ง^{ซึ่ง} ความ^{ความ} เป็น^{เป็น} ผู้^{ผู้}มี^{มี} ชี^{ชี}วิต^{วิต}ไม่^{ไม่}ตาย^{ตาย}, และ^{และ}ให้^{ให้}พ้น^{พ้น}จาก^{จาก}บรรดา^{บรรดา}ก^กฏ^ฏธ^ธร^รอัน^{อัน}ท^ทวย^{วย}ของ^{ของ}ฉ^ฉริ^{ริ}ย^ย. ข้าพเจ้า^{ข้าพเจ้า}อัน^{อัน}น^นวอน^{วอน}พระ^{พระ}องค์^{องค์} ให้^{ให้}ประ^{ประ}ทา^{ทา}น^น ชี^{ชี}วิต^{วิต} และ^{และ}อัน^{อัน}น^นวอน^{วอน}ขอ^{ขอ}ให้^{ให้}มา^{มา}สู่^{สู่}ข้าพเจ้า^{ข้าพเจ้า}. หู^{หู} ข้าแต่^{ข้าแต่}พระ^{พระ}พุท^{พุท}ท^ทเจ้า^{เจ้า}แห่ง^{แห่ง}สาม^{สาม}ภ^ภล^ล (พระ^{พระ}ที่^{ที่}ยัง^{ยัง}ก^กร^รพระ^{พระ}ศา^{ศา}ก^กย^ยมุน^{มุน} พระ^{พระ}โม^{โม}ค^คเร^{เร}ย^ย - อ^อค^คค^ค บั^{บั}จ^จยุ^{ยุ}น^นและ^{และ}อน^{อน}า^าค^ค) ขอ^{ขอ}ไ^ไป^ประ^{ระ}สา^{สา}ท^ทพระ^{พระ}ด้วย^{ด้วย}.

ถึง^{ถึง}ระ^{ระ}ยะ^{ยะ}นี้^{นี้} เป็น^{เป็น}อัน^{อัน}ถ^ถือ^{ือ}ว่า^{ว่า}พระ^{พระ}ณ^ณา^าน^นพิท^{พิท}ท^ทพระ^{พระ}โพธิ^{โพธิ}สัตว์^{สัตว์}และ^{และ}ทวย^{ทวย}เทพ^{เทพ} ได้^{ได้}เส^{เส}ก^กนี้^{นี้}ใน^{ใน}หม^{หม}อ^อก^กกลาง^{กลาง} เป็น^{เป็น}น้ำ^{น้ำ}อัน^{อัน}ม^มฤ^ฤต^ตแล้ว^{แล้ว} เพราะ^{เพราะ}ฉ^ฉนั้น^{นั้น} ลาม^{ลาม}ผู้^{ผู้}ทำ^{ทำ}พิ^{พิ}ช^ช ก็^{ก็}ส^สว^วก^กพร^{พร}้อม^{้อม}ไป^{ไป} ถึ^{ถึ}บ^บการ^{การ} ค^คิ[ิ]ณ^ณย^ย เข้า^{เข้า}จ^จึง^{ึง}ห^หวะ^{วะ}ว่า^{ว่า}หม^{หม}อัน^{อัน}ม^มน้ำ^{น้ำ}อัน^{อัน}ม^มฤ^ฤต^ตอยู่^{อยู่}ไ^ไค^คม^ม, อัน^{อัน}พระ^{พระ}ผู้^{ผู้}เส^{เส}ว^วย^ยส^สว^วร^รค^คห้า^{ห้า}ชั้น^{ชั้น} ไ^ไป^ประ^{ระ}สา^{สา}ท^ทพระ^{พระ}แห่ง^{แห่ง}ความ^{ความ}มี^{มี}ชี^{ชี}วิต^{วิต}เป็น^{เป็น}อัน^{อัน}ก^กิ[ิ]เล^{เล}ศ^ศแล้ว^{แล้ว}. ขอ^{ขอ}ก^กว^วง^งชี^{ชี}พ^พง^งดา^{ดา}ว^วร^รหม^{หม}อัน^{อัน}เพ^{เพ}ช^ชร^ร, ท^ทร^รง^งช^ชย^ยหม^{หม}อัน^{อัน}ก^กัง^{ัง}ช^ชวั^{วั}ช^ชแห่ง^{แห่ง}ร^รา^าชา^{ชา}. ขอ^{ขอ}ให้^{ให้} (น้ำ^{น้ำ}อัน^{อัน}ม^มฤ^ฤต^ต) ร^รง^งแก่^{แก่}ก^กิ[ิ]ณ^ณก^กัง^{ัง}น^นท^ทร^รี[ี] และ^{และ}อยู่^{อยู่}ช^ชวั^{วั}น^นร^ริ[ิ]น^นท^ท, ขอ^{ขอ}ให้^{ให้}ข้าพเจ้า^{ข้าพเจ้า}ไ^ไ้[้]รับ^{รับ}ความ^{ความ}ไป^{ไป}ร^รท^ท

เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป

กันย

ปรารถน ซึ่งของประทานคือชีวิตไม่รู้จักตาย, และบรรเทาความปรารถนาของข้าพเจ้าให้สมประสงค์.

พุทธ! วัชร! รัตน! ยัทม! กรรม!
กपालมาล! ทวี! มหาวิณสา ย สัทธิ ผล
หุ! โอม อ หุ วัชร คุรุ ยัทม สัทธิ
อชุกเก หุ นิชา!

ลามะผู้ทำพิธี ถือนั่งประหนึ่งว่าตนคือพระ
อมิตายุสและทวยเทพสิงอยู่, ก็ประกาศความ
มีอายุยืน โดยวางมือ, และแนกน้าอมฤตกับ
ข้าวเกรียบแก่ชนที่มาชุมนุม. ถ้ามีมากคน
ก็วยกัน, ต้องเคี้ยวเข้าแถวผ่านลามะผู้ทำพิธี
เพื่อรับแจก. ถ้ามีน้อยคน, ลามะผู้ทำพิธี จะ
ถือนมอศุขุมเคี้ยวผ่านชนเหล่านั้น ซึ่งคุกเข่า
เรียงกันเป็นแถวใกล้ประตูโบสถ์, แล้ววกหน้า
ในหม้อใส่ผ้ามือให้สองสามหยกทุกคน. ให้
เขาน้ำที่ไวยแจกเข้าปากชำระล้างขม, ไก
วีย อีก สองสามหยก เป็น ค่ำรยสอง ให้ เขา ขน
เสยผม, อีกสองสามหยกไวยในค่ำรยสาม
ให้กลืนกินด้วยความเคารพ (เกือบจะเหมือน
พิธีมหาของยาหลวง).

เมื่อลามะผู้ทำพิธี นำหม้อน้าอมฤตมา
และศีระที่ประชุมทุกคน ซึ่งกำลังคุกเข่า
อยู่นั้น, จะว่ามนครของพระอมิตายุส (โอม

อมรนิ ชีวันติเย สุวาหา); ที่ประชุมว่าตาม
พร้อม ๆ กัน. เมื่อเอาหม้อน้าอมฤตและศีระ
ที่ประชุมแล้ว, เขามีก็จยยามและในอาการ
เช่นเกี้ยวกัน, ปากกัว ชีวิตซึ่งเจ้าทั้งหลาย
ไวยรับ ณ คั่นคักก็สัทธิ เหมือนทั้ง เกราะเพชร:
งวียไว้วัยเคาพ. อันวัชร มิได้มีการ
เปลี่ยนแปลงฉันทิ, ชีวิตของเจ้าณคั่นคัก
ฉันทิเกี้ยวกัน. วัชร วัยช วัยช สุวาหา. งวียชา
พระอมิตายุส พระผู้ มีพระชีพพาเขตต์ มิได้
เป็นประมุขแห่ง บรรดา ผู้ปกครองโลก. ที่
ประชุมกล่าวพร้อมกันว่า ขอสิริและความสุข
ทั้งมวลจงมี.

ขณะนั้น ที่ ประชุม ทุกคน จะ ไวยรับ เหล้า
คักก็สัทธิในหม้อกะโหลกหนึ่งหยก, แล้วเอา
เข้าปากกลืนด้วยเคาพ, แล้วไวยรับเมล็ดข้าว
ซึ่งไวยเสกแล้ว คนละสามเมล็ด, และต้อง
กลืนกินในขณะนั้น. เมล็ดข้าวนั้นถือว่า
เมล็ดลูกประคำ อยู่ทั้งหม้อน้าอมฤต ซึ่งวาง
อยู่บนถักรูปพระอมิตายุส.

เสร็จพิธีแล้ว ลามะผู้ทำพิธีจะ ไปนั่งลงยัง
อาสน์เคย ๆ แห่งหนึ่ง. ที่ประชุมจะเกิดเรียงกัน
เข้าไปด้วยผ้าและเงินสีกแต่เลื่อมใส, จะถวาย
เป็นข้าวก็ได้ ซึ่งให้กองไว้นอกประตูโบสถ์.
ลามะจะให้พรเขามือทนายบนศีระ และว่า

พ. ศ. ๒๔๗๑

ลัทธิลัทธิ

มนตรีของพระอมิตายุส, แล้วเอาผ้าผูกเป็นยม หมอผี เรียกลมเรียกฝน ฯลฯ, ประจําอยู่
ลงยันตร์ (ประเจียด) ห้อยผ้าให้ทุกคน. ทักวัก. มีพิธีคองที่ทําหลายอย่างต่าง ๆ กัน,
ผ้ายมให้กฤหัสถ์เป็นสีเขียว, ให้คณะลัทธิ แต่ไม่แปลกกว่าการทรงจ้าว และอะไรต่ออะไร
เป็นสีเหลือง. ที่โคโคเห็นกันนัก, จึงไม่จำเป็นต้องเล่าไว้,

ยังมีพิธีคองอยู่เมื่อเวลาเจ็บหนัก, พิธีขอ นอกจากว่า ถิเบตเป็นแดนเกิดพิธีชุนิกนอย่าง
ถ้ายอายุและอื่น ๆ อีกมาก, แต่ของกไว้ม่าง, ขริบรุณ ซึ่งแล้วกไถลหลังออกจากนั้น มา
เพราะพิธีทำ ก็เป็นไปใน อากาณ คล้ายคลึงกัน. ท่วมนองอยู่ในเมืองไทยเป็นอันมาก!

นอกจากนี้ยังมีลัทธิผู้ทำหน้าที่เป็นคนทรง, เป็น

— จบ —

๑ ถึงชี้เหว เส้นที่จิต วิเศษ
วิชาผลาก สอากเขียม เร่มลํารวย

น่าเอ็นดู กลับเห็น ว่าเย็นสวย
อ่อนโยนช่วย เผลิมหน้า โคภาเขย ฯ
พระศรีนพินธ์

เมียสมัย์ใหม่

ของ

โชติ นิยม

หากจะมีคำถามขึ้นว่าอะไรเป็นอาการแห่งความสุข เก้าสิบเปอร์เซ็นต์ของคำตอบมักจะว่าสิ่งนั้นคือความดีเนहा ใครบ้างเล่าที่จะเห็นว่าความสุขมิได้เกิดจากความดีเนहा ถึงท่านเองก็คงไม่กล้าค้านคำตอบนี้ไม่ใช่หรือ?

เนื่องด้วยข้าพเจ้าพอใจจะปลูกความดีเนहा เพื่อเก็บผลแห่งความสุขนั้นเอง ภายหลังที่คุณพ่อของ ข้าพเจ้า ล่วงลับไปแล้ว ราวสัก ๖ เดือนเศษ และทอดทิ้งขนสารสมัย์ให้เป็นมรดกของข้าพเจ้าทำหมั้นมาทแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้ทำการสมรสกับแม่ของข้าพเจ้า และการสมรสนี้ได้สำเร็จลงเมื่อเดือนตุลาคมปีกลายนี้

ในคืนแรกเมื่อทำการสมรสแล้ว ใคร ๆ ก็ย่อมทราวย่อมว่าความสุขสำราญของสามีภรรยาคนนี้มีรสชาติเพียงไร ข้าพเจ้ากล้ากล่าวได้อย่างเต็มปากว่า ความสุขชนิดนี้ใดก็ไม่เท่าเทียม กับ ความสุข ชนิด นั้น ได้เลย

ยิ่งแม่ของข้าพเจ้า มีรูปโฉม โฉมพรรณปานประหนึ่งว่าเป็นเทพธิดาหยาดจากฟ้ามาดินด้วยแล้ว ความรักความดีเนहाซึ่งข้าพเจ้ามีแก่เจ้าหล่อนก็ทวีถมทะวียิ่งขึ้น และความสุขก็ยิ่งออกงามเจริญขึ้น โดยบริบูรณ์เหลือที่จะบรรยายได้

ข้าพเจ้าพอใจใช้นามสมญาเรียกแม่ของข้าพเจ้าว่า “เมียสมัย์ใหม่” ก็เพราะเจ้าหล่อนเป็นหญิงสมัย์ใหม่ กล่าวคือเจ้าหล่อนไว้ผมซึ่งเกิดและซอยแ่งตัวอย่างฉลุฉลาด แยกอย่างเครื่องแ่งตัวของห้างต่าง ๆ แทบทั่วโลก เป็นวัตถุที่เจ้าหล่อนรักมาก เมื่อซอຍใจอะไรจะมีราคาแพงเท่าไรก็ตาม เจ้าหล่อนเป็นต้องสั่งซอຍทันที โดยมิได้บอกให้ข้าพเจ้าล่วงรู้เลยสักครั้งก็เคย รองเท่าเจ้าหล่อนซอຍสวมอะไรแต่ที่สั่งมาจากกรุงปารีสเท่านั้น เสื้อผ้าต่าง ๆ เจ้าหล่อนซอຍชนิดที่สั่งมาจากสหปาลิ

พ. ศ. ๒๔๗๑

เมียบสมัยใหม่

รัฐอเมริกาโดยทรง ถ้าแจ้งความในหนังสือพิมพ์พอควรว่าน้ำหอมชนิดนั้นชนิดนี้วิเศษแล้ว น้ำหอมชนิดนั้นก็ต้องมาประคิฐฐานอยู่บนโต๊ะเครื่องแป้งไม่ขาดคราว กระบองยาแก้โรคแปลกทั้งเกลื่อน กลางอยู่ในห้องรับประทานอาหารนับเป็นจำนวนร้อย และแร่ก็เกิดแบคทีเรียขึ้นก็ชวนเป็นระนาวอยู่ตามฝาผนังห้องแทบทุกเวลาเป็นเจ้าหล่อนเลือกเอาแต่ขึ้น ทักทิสักก่อนหนึ่ง ก็คือไปยังสโมสรของเจ้าหล่อนซึ่งกระทำให้ข้าพเจ้ายังเกิดความไม่พอใจขึ้น เพราะเจ้าหล่อนมักจะกลัวยากสโมสรเป็นเวลาค่าคืนเสมอ และกลัวย่อมเวลากักกันเพียงคนเดียวเป็นหลายครั้ง และในครั้งหนึ่งข้าพเจ้าได้ถามเจ้าหล่อนว่า

“แม่อนงค์ หล่อนเล่นแบคมินตันอะไรกันกลัวยจนกักกันเช่น?”

“วู๊! ถ้าไม่เป็นเพราะคุณวิเชียรกับแม่คล้ายเธอชวนก็ฉันไปรับประทานอาหารที่อัญญุโยเขตด้วยกันและไม่เคยไปสถานพินิจอีกต่อหนึ่งแล้ว ก็ฉันก็คงกลัวยจนเสียแล้วแต่เมื่อเย็น”

“นี่คือคำแก้ตัวที่คุณเคยได้ยินเสมอ ฉันทนไม่ไหวแล้วนะแม่อนงค์”

“คุณจะให้ ก็ฉันทำอะไรเล่าคะ?”

“ฉันอยากให้หล่อนทำดังนี้คือ หล่อนต้องเลิกสมาคมกับหญิง หรือ ชาย ที่ฉันไม่สมาคมด้วย หล่อนต้องเลิกการไปกินอาหารบ่อย ๆ ตามภัตตาคาร และหล่อนจะไปกินอาหารที่ภัตตาคารหรือไปสถานพินิจก็ต้องไปได้ กับฉันผู้เดียวเท่านั้น หล่อนจะไปกับชายอื่นไม่ได้เป็นอันขาด”

“เช่นนั้นถ้า ก็ฉัน ออก ปาก ว่าจะ ไปไหน คุณก็ต้องไปกับฉันโดยไม่มีข้อห้าม และคุณจะต้องจัดการทำสนาม แบคมินตันให้ ก็ฉันสนามหนึ่งด้วย”

“โอ! เสียใจ ฉันจะปฏิบัติตามความปรารถนาของหล่อนไม่ได้เสียแล้ว เพราะพระของฉันก็มีย่อยแทบหมดแล้ว”

“พระ! โอ๊ย พระ คำนี้ฉันคร้านที่จะฟังเสียแล้ว อะไร ๆ ก็พระ! อะไร ๆ ก็พระ!!”

ถ้าไม่เป็นเพราะข้าพเจ้าเคลือบเคลือบหลงรักเจ้าหล่อนเสียอย่างนี้ก็ไม่เช่น การกักกันฉันเจ้าหล่อนก็คงจะถึงกำหนดเสียแล้ว อา! ท่านทั้งหลาย ในครั้งกระนั้นข้าพเจ้ายอมยกความจริงแก่ท่านโดยปราศจากความระอายว่าอำนาจแห่งความ สิ้นหาได้ยิ่งกว่าให้ ข้าพเจ้ากลัวเกรงความ เย่อหยิ่ง ของเจ้าหล่อน เสมือน

โชตินิยม

กันย

หนึ่งว่าทารกที่กลัวพลเสียงที่เคียว เป็นที่น่า
เสียใจนัก ทศกรณนั้นข้าพเจ้าขำมีความโง่
เขลาต่อความดีแต่หาเสียจนกระไร”

รุ่งขึ้นจากวันนั้น พ่อข้าพเจ้ากลับจากทำ
งาน ก็พยมแม่อนั่งคัพพร้อมก๊วยพวกเพื่อนหญิง
ชายกำลังโรยปูนขาวทำ สนาม แะตมดินกัน
อยู่นั้นก็เคียว คำน้อยข้าพเจ้ามิได้ปรียาก
ว่าเจ้าหล่อนเลย

ครั้นเมื่อได้ยงเท้าเข้าไปใน ห้อง แต่งตัว
สีท่านเฮย เสื้อผ้าและกระโปรงอย่างงาม ๆ พง
สั่งทก เจ้า มาใหม่ อีก คัง “—๔ หีบ นั้นแนะ
ตะละสำรียาคว่าราคางไม่น้อยเลย ยิ่งกว่า
นั้น หล่อนยัง ได้ คัง หีบ กามะหยี หีบ หก ให้
ข้าพเจ้าคอกก๊วย อแม่เจ้า! สร้อยไข่มุก
เม็กเขม ๆ ที่เคียว นก็อวดกตเจ้าหล่อนได้
สั่งมาจากต่างประเทศ

“คุณคะ” เจ้าหล่อนพกคิ้วน่าเสียงซัง
ข้าพเจ้ารู้ สักว่าหวานตลก “พรุ่งนี้ต้องไป
ห้าง จ. อันตระการกยกับคุณให้ ไ้ในคะ”

“หล่อนต้องการจะชื้ออะไรอีกหรือ?”
“ก็ฉันต้องการสำหรับคุณ คือคุณจะ
ต้องคกเสื้อราตรีโมสรสำหรับหนึ่ง”

“เฮ้! นี่เราจะเตรียมตัวไปเมืองนอกกัน
หรือ?”

“มิได้คะ เตรียมไว้สำหรับงาน นมัสการ
พระแก้วต่างหาก”

“ทำไม? ไปเที่ยวงานเช่นนั้นจำเ็น
ต้องแต่งเครื่องราตรีโมสรด้วย? คิดคให้ก
นาแม่อนงค์ ะเกินสภาพสำหรับคนชั้น
เราไปกะมัง?”

“ว๊! คุณก็ คุณแต่คุณวิเชียร, คุณ
สมัก, คุณจำรัส, และคนอื่น ๆ ซะคะ เขา
มีฐานะเพียงเท่านั้นทำไมเขาจึงแต่งกันไ้เล่า?
ก็ถูกคุณเสียอึกควรจะแต่งให้ กกว่าเขา”

“ถ้าฉันยอมระ แต่งตัว ราตรีโมสร แล้ว
หล่อนคงไม่มีอะไรให้ ฉันทำอีกไม่ไช้?”

“มิได้คะ ยังมีอีกสิ่งหนึ่งซึ่งคิดฉันประสงค์
คือเราจะต้องไปห้กเต็นรำก๊วย”

“เต็นรำ! เราเราจะห้กเต็นรำ?”

“คะ”

“แม่อนงค์ ฉันไม่อยากจะไปช่าวยุโรป
ตอกนา ฉันไม่อยากจะห้กเต็นรำเลย”

“อย่างไรก็กคุณต้องห้กเต็นรำ!”

“เฮ้! ก็เกินไปซ้แม่เฮ้ย! อย่างไร
เสียก็ ฉันจะไม่ห้กเต็นรำไปอันชาก! อย่า
ยัง คับ ฉันเหมือน กับ ครู บังคับ คียอีก เลย
ไม่มีผลเสียแล้ว!”

อา! ท่านทงหลาย บัคนข้าพเจ้ายังเกิ

พ.ศ. ๒๔๗๑

เมียบัณฑิตใหม่

ความเฉลียวฉลาดต่อความสิ้นหา ชื่นแล้วโดย
บริบูรณ์

“สิ่งใด ที่คิดค้น ต้องการ ต้อง ได้เสมอ!”

เจ้าหล่อนก็มีความโมโหขึ้นยิ่ง “อย่างไร
เสียก็”

คิดค้นต้องได้เสมอเพราะคิดค้นจะ
ไม่รบกวน คุณ เหมือนเช่น นอกคิดค้นจะรบกวน
ตัวของคิดค้นเอง และตัวของคิดค้นเองก็จะต้อง
จัดการให้แก่ตัวของคิดค้น!”

“เสียใจ เสียใจแท้ๆ แม่อองค จะทำ
เหมือนแต่ก่อนนั้นไม่ได้เสียแล้ว!”

“ทำไม?”

“เพราะเจ้าหล่อนทำ เหมือน แต่ก่อน นอก
มิวนิกักวันหนึ่งเห็นจะต้องถือกลาเทียวขอทาน
เขากัน หล่อนรู้ หรือไม่ว่า ความเพ้อของ
หล่อนได้ แยก ชาติเขา เงิน ที่ ฉันได้รับ มฤตก
จากคุณพ่อเป็น อากาศชาติไป แล้วเป็น จำนวน
ถึง ๓ ใน ๔ ของจำนวนทรัพย์สินทั้งหมด และ
ควรทราบเสียด้วยว่าที่ยังเหลือ อยู่นั้น ฉันได้นำ
ไปฝากธนาคารไว้หมดแล้ว.”

“คุณขา การที่คนกระทำเช่นนั้น ไม่น่า
ง่ายหรือคะว่าอนงค์น้อย ๆ ของ คุณ จะเจ็บช้ำ
ระกำใจสักปานไร คุณยังรักน้องของคุณ
อยู่ไม่ใช่หรือคะ?”

นั้นแหละ คือน่าทลที่เคยเชื่อกับความสิ้นหา

ของ ข้าพเจ้าให้ ปราศภัยแก่ความทะเยอทะยาน
ของเจ้าหล่อน.

ข้าพเจ้าเห็นหัวเราะออกมาดังลั่น

“แน่นอนที่เกี่ยว อนงค์น้อย ๆ ของฉัน”

ข้าพเจ้าว่า “ฉันยังรักหล่อนอยู่เสมอ แต่
ทว่าฉันก็เกลียดการ เป็น สมัยใหม่ จน เกินงาม
ของหล่อนเสมอเหมือนกัน”

เจ้าหล่อนร้องไห้ แต่เป็นการร้องไห้ โดย
ความแค้นใจ

“หล่อนรู้ สักหรือยังเล่า? ในการที่ฉัน
ชี้แจงให้ฟังคราวนี้” ข้าพเจ้ากล่าวสลับไป

“หล่อนควรเข้าใจบ้างสิว่า ความเป็นสมัย
ใหม่ของหล่อนนั้นออกจะเกินงาม ความเพ้อ
ของหล่อนก็เกินไปกว่าฐานะของเรา ถ้า
หล่อนจะใช้จ่ายเงินแค่พอควร และเลิกเที่ยว
เตร่กับเพื่อนฝูงจนเพลินนั้นเสีย ก็ยังการ
สั่งซื้อของจากต่างประเทศแล้ว ฉันจะไม่
นับทว่าร้ายหล่อนเลยแม้แต่น้อย และหล่อน
ก็จะเป็นภรรยาที่ฉันยืชายานชั่วกัลปาวสาน แต่
หล่อนมิได้ เชื้อ พังคำของฉัน เหมือนกับภรรยา
ที่ความเคารพต่อสามี นั้นแหละจึงกระทำให้
ฉันรู้ สักเสียใจมาก เสียใจที่หล่อนมาเป็น
ภรรยาของฉัน ซึ่งแทนที่จะไปเป็นภรรยาของ
มหาเศรษฐีหรือ ไม่ก็ไป เป็น คุณหญิง ของใคร

สักคนหนึ่ง ผ่าน ฉันเขาคือความประพฤติก
อันแสนชั่วของหล่อนเสียเต็มทนแล้ว!”

เจ้าหล่อนจึงดูข้าพเจ้า และกัณยด้วย
ความแค้นใจ ถ้าข้าพเจ้าเป็นทารกอยู่ใน
ความบังคับของเจ้าหล่อนแล้ว เจ้าหล่อนก็
คงจะทรงเข้าขบคอ ข้าพเจ้าอย่างไม่มีปัญหา
ที่เกี่ยว.

ต่อมาเจ้าหล่อน ก็ ข้าพเจ้าก็เลยไม่ลง
โยสัด กัน มีการทะเลาะวิวาทกันแทบมิ
เว้นแต่ละวัน แต่อุปนิสัยเดิมของเจ้าหล่อน
จะศรัทธาไปที่ไหนก็ได้ กลับยังทวงความ
ผิดต่าง ๆ กันเป็นลำดับ ยาววันก็ไม่กลับ
บ้าน เทียวไปในอนคางอ้างแรมตามบ้านเพื่อน
บ้านฝูง ครั้นเมื่อข้าพเจ้าทำนไทยเจ้าหล่อนเข้า
เจ้าหล่อนก็ มักจะ แสดง ความฉุนเฉียว ขนขำ
เหมือนกัน และพูดว่า

“ขอให้ กิณ เกิรไปใน หนทาง ของ กิณ
เถิด” ดังนั้นเสมอ

และ ถ้าข้าพเจ้าไม่เป็นคนใจเย็นแล้ว
เจ้าหล่อน ก็คงจะพุดกับ ข้าพเจ้า เช่นนั้นไม่ได้
หรือหากว่า จะพุดได้ ก็คงจะรู้ สักว่า ผลที่ได้
ร้ายจากการพุดเช่นนั้นมรสชาติเพียงไร!

ภายหลังข้าพเจ้ารู้ สักว่า การที่ เจ้าหล่อน
พุดว่า “ขอให้ กิณ เกิรไปในหนทางของ

กิณเถิด” ดังนั้น กลับทำให้ข้าพเจ้าพอใจ
มาก และทำให้ ข้าพเจ้าได้รับความสุขใจ
ขึ้น กล่าวคือ เจ้าหล่อนก็อัยร้างจากข้าพเจ้า
ไปไต่สามสี่ มีข้อคนหนึ่ง ซึ่งในมิช้า สาม
ของเจ้าหล่อนฉันนั้นก็กำเนิรไปสั้ห้วง แห่งความ
หายนระ และเมื่อเจ้าหล่อนไม่มีเหยื่อที่จะ
บำรุงความเปนสมัยใหม่ต่อไปอีกแล้ว เจ้าหล่อน
ก็เกิรใน หนทางของเจ้าหล่อนต่อไปอีก ซึ่ง
ข้าพเจ้าไม่อยากจะทราบดี จะทราบดีว่า เจ้าหล่อน
ไต่ห้วงเหิมเกิรทาง ของเจ้าหล่อนไปใน แห่งหน
คำยลไหน.

สำหรับข้าพเจ้าถ้าไม่มีความฉลาดคอยเห็น
ความงามอัน ปกคลุมไปด้วย ความ สิ้นเห่ ของ
เจ้าหล่อนแล้ว ข้าพเจ้าก็จะถึงแก่ความหายนระ
อย่างแน่นอน

และเมื่อข้าพเจ้าได้ รม ยทเรียน แห่งการมี
ครอบครัวยุมาเป็นอย่างก็แล้ว ฉะนั้นเมื่อข้าพเจ้า
จะตั้งหลักฐานในคราวต่อมา ข้าพเจ้าจึง
จำต้องเพินหาเหตุ ที่จะทำให้ ข้าพเจ้า ดำเนิร
ความวิริยะถ้อยเกี่ยว ข้าพเจ้ากลัวจะซบให้
ทราบได้ ว่าข้าพเจ้ารู้ สักหยังอย่างก็สัดในการ
ที่ภรรยาใหม่ ของ ข้าพเจ้า คน นี้ นิสัยและ
อุปนิสัยตรงกันข้ามกับ “เมียสมัยใหม่”
ของข้าพเจ้าคนก่อน.

พิชิตมารวิเศษ

โดย

อินทวงศ์

อภิราชบุตร ภาณุโลกกถา

เรื่องเจ้าชายชยบาล^๑ กับหมี

ครั้งหนึ่ง พระราชาสมุทราชเสด็จไปล่าช้างเผือก ในขณะเสด็จไป ได้ประสพช้างเผือกอย่างหนึ่ง ล่าช้างต่าง ๆ อันกล่าวไว้ว่า
บอกว่าจะมีอันตรายนั้น คือ

ฝนตกในอันใช้ฤดูกาล พยัคฆ์ เกิดลมพายุน่าเกรงกลัว กวากก เหล่านี้ รวมทั้งคำห้ามปรามของเพื่อนเพื่อมิให้กระทำให้ภัย เป็นเครื่องหมายลางร้าย

ขณะนั้น พยัคฆ์ครุฑทรงทำนมนครี ทูลว่า
“คิร ชยบาล อย่าเพื่อเสด็จเลยวันนั้น เพราะได้เห็น ลางร้าย อย่างหนึ่ง” เขอริยสั่งว่า
“ข้าพเจ้าไม่เชื่อลางร้าย” เขาจึงทูลออกมาว่า

“ข้าแต่พระกุมาร ผู้มีบุญญาต้องเชื่อลางร้ายอันเป็นสิ่งที่ไม่ปรารถนา แม้ คำโบราณก็มีกล่าวไว้ว่า

“ในโลกนี้กลางย่อมบอกเหตุแก่ผู้เดินทางซึ่งได้กระทำความผิดอันหรือชั่วไว้ในชาติปางก่อน”

“ผู้มีบุญญาไม่ควรคิดหรือชมพระ โยคี ไม่ควรเกลียดความพลัด ไม่ควรกิน ยาพิษหรือเล่นกับสัตว์พิษ”

แม้ว่าบุตรของท่านมนครี จะทูลทักทวนห้ามปรามสักเพียงไรก็ตาม เจ้าชยบาลก็หาได้ทรงเชื่อฟังไม่ เสด็จไปโดยมิได้เอาพระทัย

๑. ไอรส พระเจ้านันทกษัตริย์แห่งอาณาจักรสุโขทัย.

อินทวงศ์

กนิย

ใส่ทองคำของเขาเลย เขาจึงได้ทูล เป็นครั้ง
สัปดาห์ว่า “กูกร เจ้าชยบาล ความสน
ข้าพของเขากำลังเข้ามาแล้ว หรือมิฉะนั้นขอ
ก็จะถึงกับเสียพระสติเพราะ —

กวางทอง บ่อมไม่เคยมีใคร ๆ ได้นำมา
หรือเพียงแค่ว่า เห็น หรือได้ขึ้น เท่านั้น ในกาล
ก่อนเลย ถึง เช่น นั้น พระราม (ใน เรื่อง
รามเกียรติ์) ยิงชกไก่ (มัน) (เพราะ
ฉะนั้น) จึงทูลเถรว่า ไก่ไม่มีก็จะเห็นผิด เป็นชอย
ไปเองในเวลาถึงถึงความพินาศ

กรรมที่ใด สักสมไว้ใน ชชาติ ย่าง ก่อน จะ
หมกสนไปเอง โดยมิได้ผลัดผลนยอมไม่ม้เลย
สมกับคำที่ทูลได้กล่าวไว้ว่า

‘หญิงนครโสภณ บ่อมไม่มีความคิดที่
บริสุทธิ์ ทรพยสมบัติยอมไม่มีความมั่นคง
คนใจยอมไม่มีความพินิจพิจารณา และกรรม
ที่ใด สัก สมไว้ใน ชชาติ ย่างก่อน บ่อมไม่ม้สน
สัก’ ”

ส่วนเจ้าชยบาลเสด็จไปถึงบ้าน ทรงฆ่าสัตว์
ฆ่าเป็นจำนวนมาก ได้ ทอพระเนตรเห็น
เนื้อทรายดำเข้าตัวหนึ่ง พอทอพระเนตร
เห็นก็ ทรงได้ คิดตามไป ในบ้าน กับ วน หลง ทาง
พวกราชบริพารทั้งหมกไม่อาจคิดตาม ไปทัน ก็
เลยล่องหน้ากลับไปยังราชธานี แม้เนื้อทราย

ตัวที่ เจ้าชายเสด็จตามไปนั้น ก็อันตรธานไปใน
บ้านตนเอง เหลือแต่เจ้าชายพระองค์เดียว
เสด็จทรงม้าอยู่ ครั้นเสด็จไปก็ให้หน่อหนึ่ง
ทอพระเนตรเห็นบ่อน้ำอันใสสะอาดเข้า จึง
เสด็จลงจากหลังม้าลงมาไว้ ก็ยังมิได้ เสด็จ
ไปเสวยน้ำในบ่อน้ำว่าญพระทัยก็แล้วจึงกลับ
ประทับอยู่ใต้ต้นไม้ มีข้าได้ทอพระเนตร
เห็นพญชราวัยหนึ่งเกิดทรงเข้ามาหาพระองค์
มาได้ เห็นพญชราวัยเข้ามาใกล้ ก็จึงเชือก ขา
วิ่งทันกลับไปยังราชธานี ส่วน เจ้าชยบาล
มีความตกพระทัยกลัวเป็นกำลัง จนพระ
สรีระลดแถมไปทงพระองค์ ควาได้ ก็ยัง
จะขึ้นขึ้นไปบนต้นไม้ แต่ ต้อง กลับ ชะงัก กว้ย
ความตกพระทัยยังขึ้นไปอีก คือได้พญกับ
หมกขึ้นไปอยู่บนต้นไม้ก่อนแล้ว ทันใด
นั้นหมกจึงทูลว่า “ข้าแต่พระกุมาร ขออย่าทรง
ตกพระทัยเลย พระองค์จงข้าพเจ้าเป็นทง
วันนั้น ข้าพเจ้าจะไม่ทำอันตรรายแก่พระองค์
แต่อย่างหนึ่งอย่างใด ขอให้ พระองค์ ทรง
วางพระทัยในข้าพเจ้าเถิด แม้พาลมฤคนั้น
พระองค์ ก็ไม่ต้องทรงหวาดเสียว ” พระราช
กุมารตอบว่า “ข้าแต่ท่านผู้เป็นเจ้าแห่งหมี
จริงก็เถิด ข้าพเจ้าจึงท่านเป็นทง ในเวลาอัน
ตกอยู่ในมหาภัยเช่นนั้น ฉะนั้น ขอให้ข้าพเจ้า

พ. ศ. ๒๔๗๑

นิยายลัทธิอุก

อยู่ในความคุ้มครองของท่าน แลท่านจะไ้รับ
รางวัล เป็นเครื่องตอบแทนอย่างใดในภายหลัง
เพราะ —

ผู้ขายญวนคนเดียวกับท่านนั้น ย่อมไ้ชื่อว่า
เป็นผู้ให้เครื่องสักการค่าธรรมนิยม แก่
พระมหากษัตริย์แล้วคงพัน ๆ ผู้คุ้มครอง
คนเดียวกับท่านนั้น อาจยังกันชีวิตสัตว์ ผู้ตกใจ
กลัวทั้งหมกไ้”

พระราชกษัตริย์ผู้เสวยพระทัยขันโดยความ
ซื่อสัตย์ของหมี่ ส่วนพาลมฤคก็มาถึงโคน
ต้นไม้ นั้น ขณะนั้น พระอาทิตย์ ถึงความ
อัยยงกต ความมืดแห่งรัตติกาลก็เข้ามา
แทนที่ พระราชกษัตริย์ผู้ลี้ภัยมาช่นโดย
เหตุที่ทรงรักโดยพระทัยมามากในเวลากลางวัน
พระองค์จึง ประทมหลับไป ยอนคัก ของหมี่ ซึ่ง
กล่าวแก่พระองค์ว่า “จงประทมเสียบนคัก
ของข้าพเจ้าเถิด” มีกระนั้นพระองค์ก็ตกไปยง
โคนต้นไม้ นั้น” ส่วนพาลมฤคมาถึงโคนต้นไม้
แล้วจึงพูดแก่หมี่ว่า “ผู้กระทำลัทธิอุก อ้าย
นั้นเป็นมนุษย์ขี้ขลาดปราศจากสัมมาจาร มน
มาฆ่าพวกเราย่อย ๆ ในเวลาล่าเนื้อ เป็นข้าศึก
อันแท้จริงของพวกเรา เหตุไรท่านจึงให้มันผู้
เป็นมนุษย์นอนยอนคักเช่นนั้นเล่า ถึงแม้
ว่าท่านจะทำไ้กับมัน ๆ ก็คงจะตอบแทน ท่าน

ด้วยความชั่ว กระนั้นทั้งให้มันตกลงมาเถิด
ข้าจะกินมันเสียให้ อัมพนาที่เคียว แล ท่าน
ก็ควรไปสั้ที่อยู่ลัทธิอุกกว่า”

หมี่ตอบว่า “เขาจะเป็นอะไรก็ตามเถิด
เขาถึงข้าเป็นสวณะ ข้าจะยอมให้เขาตกลงไป
ข้างล่างไมไ้ไ้ เป็นอันขาด เพราะการฆ่าผู้
ยักตนเป็นสวณะเป็นบาปอย่างหนัก คำโบราณ
ก็มีอยู่ว่า

“คนที่ตกคักทวยคือผู้ซื่อสัตย์แลคนที่ฆ่า
ผู้ที่ยักตนเป็นทพนั้น จะต้องไปยงเกิดใน
นรกอันน่าสยดสยอง จนถึงเวลากลับเวียนาคด้วย
ไฟประลัยกัลป์”

เมื่อพระราชกษัตริย์พระบรมม หมี่
จึงทูลว่า “ข้าแต่พระกษัตริย์ ขอให้ข้าพเจ้า
นอนลัทธิอุกหนึ่งเถิด” จงระวังพระองค์ให้
คิระ” เจ้าชายตรีสว่า “จงนอนให้สยะ
เถิด” แล้วหมี่ก็นอนหลับไปไ้ไ้กับพระราช
กษัตริย์นั้น ในทันใดนั้น พยซึ่งทูลว่า
“ข้าแต่พระกษัตริย์พระองค์อย่าไว้พระทัยในหมี่
นั้นนักนะ เพราะหมี่เป็นสัตว์ขี้ขลาด มีเล่ห์
เป็นอาวุธ แม้คำโบราณก็เตือนไว้เป็นสัจว่า
“ไมไ้มีความเชื่อถือในสัตว์ หมดเล่ห์
แม้ว่า สัตว์ หมดเล่ห์ ทหารถลัดอาวุธ และสัตว์
หมี่นั้น ก็เหมือนว่าจะมิไ้ไ้ไม่ย่นยง คงทนนัก

อินทวงศ์

กนิย

เพราะฉะนั้นแม้แต่ความกรุณาของมันก็ยังไม่
ทันหาพวกเสี้ยว เพราะ—

ความกรุณาของมนุษย์ผู้มีใจไม่มั่นคงเป็น
สิ่งที่น่าหวาดเสี้ยว ด้วยมนุษย์เหล่านั้น บาง
ครั้งยกย่น บางคราวยกย่นร้าย ความยินดี
ก็และความยินร้ายของเขายู่ในขณะเดียวกัน

อ้ายหมียานของกันพระองค์ไว้ ก็เพราะ
ประสงค์จะกินพระองค์เสียเอง ฉะนั้นผลึก
ให้มันตกลงมาเสียเถิด ข้าเจ้าจะกินมันเป็น
อาหารแล้ว ก็ระกลบไป พระองค์ก็เหมือน
กันควรเสด็จกลับไปยังราชธานีเสีย”

เมื่อพระราชกุมารสักคำของพยับเข้านั้น
ทรงผลก็จะให้หมักตกลงจากต้นไม้ แต่หมัก
จับยังไม่ไวทัน หาคกลงไม่ พระราช
กุมารตกพระทัยกลัวเป็นกำลัง หมักจึงกล่าว
ว่า “คุณท่านคนขายหนา ทำไมท่านจึง
กลัวเล่า กรรมปางก่อนที่ท่านสะสมไว้อย่อม
ให้ผลแก่ท่านแล้ว เพราะฉะนั้นให้ข้า
เจ้าสิงอยู่ในคันท่าน กล่าวคำ ‘ส, เส, มิ, รา, ๆ’
เช่นนั้นต่อไปเถิด” เมื่อหมักกล่าวคำ
แข่งพระราชกุมารเช่นนั้นแล้วก็เป่นเวลารุ่งเช้า
เสด็จกลับไปทูลอยู่แห่งตน หมักก็เช่นเดียวกัน

เสร็จการแข่งพระราชกุมารแล้ว ก็กลับไปยังที่
แห่งตน ส่วนพระราชกุมารถูกยักเข้าสิง

ในพระกาย ทรงคำนึงหวัหวัตรไป
กลางป่า กล่าวคำ ‘ส, เส, มิ, รา, ๆ’ อยู่
เมื่อชนทั้งหลายได้เห็นอาชานียกลับมายังราช
ธานีโดยลำพังมิได้ มีพระราชกุมาร ทรงมา
หลังด้วยเข้านั้น จึงทูลพระราชให้ทรงทราบ
เหตุ ทันทีนั้นจึงมีรับสั่งให้มนตรีเข้ามา
เล่า ครั้นว่า “บุตร มนตรี พระกุมารจะเสด็จ
ไปป่าไถ่เกิดกลางรายขึ้น แต่เขาก็นั่งเสด็จ
ไปโดย มิได้ นัยถ้อยกลางรายนั้น แม้ แต่นักเคี้ยว

ความจริงได้เห็นปรากฏในบัดนี้แล้ว อาชานีย
ซึ่งเขทวงไปกลับมาแล้วจากป่าโดยลำพัง แต่
เขทหากลับมาด้วยไม่ เพราะฉะนั้นเราควร
จะออกติดตามในบัดนี้” มนตรีทูลว่า “สมควร
แล้ว พระเจ้าข้า”

ครั้นแล้ว พระราชาพร้อมด้วยมนตรี จึง
เสด็จไปสืบตามมรรคาที่พระราชกุมารเสด็จ
เข้าไปนั้น เมื่อพบพระราชกุมารถูกยักเข้า
เข้าสิงอยู่ภายใน คำนึงไป ๆ มา ๆ อยู่ในป่า
ครั้นว่า ‘ส, เส, มิ, รา, ๆ’ เช่นนั้น ทรง
พระโทมนัสเหลือจะประมาณ แล้วก็ทรงรับ

พ. ศ. ๒๔๗๑

นิยายสังกฤต

เอาเขอลงไปยังราชธานี แม้ว่า พระราชา
จะรับสั่งให้บรรดาแพทย์ทั้งหลายผู้ชำนาญ
มณีมนตร์ (คือใช้วิชาเสกแก้ว แล้วใช้แก้วนั้น
รักษาโดยเอาแก้วกในที่ต่าง ๆ) เวทมนตร์
และรู้ยาเทวดามาให้แก่พระราชกุมาร ก็ไม่
มีหมอคนใดอากรักษาขอให้หายได้ ในกาล
นั้น จึงมีพระกัณฐิกมนตรีว่า “ครั้น ท่าน
มนตรี ถ้าครั้นท่านยังมีชีวิตอยู่แล้วไซ้
เขาคงอากรักษาพระราชกุมาร ของข้าพเจ้าให้
หายได้ ในทันทีที่เกี่ยวจะ แต่ ข้าพเจ้า
ได้ฆ่าเขาเสียแล้ว คนเราไม่ควรทำอะไร
โดยมิได้พิจารณาให้รอบคอบเสียก่อน มิฉะนั้น
เคราะห์ร้ายจะคอยทำเอาผู้นั้นอยู่” ขอนั้นก็มี
สุภาสิตรับรองไว้ว่า

‘คนเราไม่ควรทำการ สิ่งใดลงโดยมิได้
พิจารณาดังเหตุผลเสียก่อน เพราะความ
สะเพร่า แลความขาดพินิจ เป็นเหตุแห่งความ
ทุกข์โศกรอย่างใหญ่หลวง คุณงามความ
ดีแลทรพัสสมบัตินั้นพึงปรารถนาย่อมคอยเลือก
บุคคลผู้มีความพิจารณาอยู่’

ในเวลานั้น ก็ไม่มีใคร ที่จะห้ามปราม เขา
เสียด้วย” มนตร์ทูลว่า “นั่นเป็นการดังคราว
แล้ว เพราะความจำเริญเกิดขึ้นเช่นใด ความ
รู้สึกละย่อมเกิดขึ้นตามเช่นนั้น

สิ่งใดจะไม่เกิดขึ้น ย่อมไม่เกิดขึ้น สิ่งใด
จะเกิดขึ้น ต้องเกิดขึ้น แม้โดยไม่มี ความ
พยายามเลย เมื่อไม่มีโชคแล้ว แม้แต่
สิ่งที่ย่อมในมือ ยังอันควรหาไปได้”

พระราชารับสั่งว่า “สิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว
ก็เพราะกรรมที่ใดทำไว้ในชาติปางก่อน แต่
ยักนั้นต้องลง พยายามก็อกที ในการ ที่จะรักษา
เขาให้หาย” มนตร์ทูลถามว่า “โดยวิธีใด?”
ทูลว่า “ข้าพเจ้าจะบวรวงให้ทราบทั่วกัน
ว่า ถ้าผู้ใดรักษาโอรสข้าพเจ้าหาย จะ
ยกอาณัติให้ปกครองทั้งหนึ่ง”

เมื่อได้ทำตามรับสั่งแล้ว ท่านมนตรีก็
กลับไปยัง กุหาศน์ แห่งตน แล้วเร่งรวให้
ศรทำนันทะทราบทุกประการ ศรทำนันทะ
จึงกล่าวว่า “ครั้น มนตร์ จึงทูลแก่พระราชว่า
ในกุหาศน์แห่งท่าน มีหญิงพรหมจารี ผู้หนึ่ง
ขอ ให้ พระ องค์ เสด็จ มาหา หล่อน ๆ จะ ทูล
แนะนำ ถึง อุบาย ที่จะ รักษา พระ โอรสได้ ย่าง
บางประการ ท่านมนตรีจึงกลับไปทูลพระราช
ตาม ที่ ท่าน ไป ไรศดาจารย์ ศรทำนันทะ สิ่ง นั้น
ทุกประการ ขณะนั้น พระราชา พร้อมด้วย
อำมาตย์ราชมนตรีทั้งปวงเสด็จ ไปยังกุหาศน์
แห่งท่านมนตรี พอพระราชอารักขาหนึ่ง พระ
ราชกุมารก็ประทับนั่งเช่นเดียวกัน ทูลว่า

อินทวงศ์

กัมป

‘ส, เส, มี, วาฯ’ อยู่ เมื่อได้ขึ้นเช่นนั้น
ศรท้านทะ ซึ่งซ่อนตัวอยู่ภายในม่าน จึง
กล่าวว่าโคลกเหล่านี้ว่า

“สทภาวปฏิบัติบนานาสา ถินามโปรยม
ความว่า เป็นความฉลาดชนะนิกโทษซึ่ง
ใช้ ในการโกงผู้ซึ่งมีความคึกขวิสุทธิ เป็น
ความกล้าหาญชนะนิกโทษซึ่ง ใช้ ในการฆ่าผู้
นอนหลับอยู่บนคัก”

เมื่อได้สะกิดโคลกข้างบนนั้น พระราชกุมาร
ก็ทรงล้มอักษร ‘ส’ ไปตัวหนึ่ง แล้วท่าน
ศรท้านทะก็กล่าวโคลกที่สองต่อไป

“เสกพนธ ไลา น มุขเย
ความว่า ที่ทำชื่อเสกพนธ (สพานที่
พระรามทำถนณข้ามมหาสมุทร) และทำอันเป็น
ทรวมแม่น้ำคงคาและมหาสมุทร ก็ทำอันสอง
แห่งนั้น การฆ่าพราหมณ์ก็อาลงมาล้างบาป
ให้หมดไปได้ แต่จะล้างบาปในการที่ทรยศ
ต่อเพื่อนนั้น ไม่ได้เลย”

พอได้ทรงสะกิด พระราชกุมารก็ทรงล้ม
อักษรไปได้อีกตัวหนึ่ง ‘เส’ แล้วศรท้านทะ
ก็กล่าวโคลกที่สามต่อไปว่า

“มิทรว โรหิ ฐา ยาวทาภท ส ปรลวม
ความว่า คน ผู้ คึก ทรยศ ต่อ เพื่อน ฝูง
ออกตัญญูต่อผู้มีคุณ ทรยศต่อผู้ซึ่งสัสติย์ สาม

จำพวกนั้น จะต้องไปสู่นรกจนโลกถึงความ
พินาศด้วยไฟปลุกกัลป์”

ทันพระราชกุมารจำได้ตัวเดียว แต่ ‘รา’
เท่านั้น คือล้มอักษร ‘มี’ ไปอีกตัวหนึ่ง ครั้น
แล้วศรท้านทะก็กล่าวโคลกที่สี่ต่อไปว่า

“ราชาสี ราชปุกโรสี ฐา เทวตาราณ กุ
ความว่า พระองค์ เป็น พระเจ้าแผ่นดิน
(หมายถึงพระราช) พระองค์ เป็น พระราช
โอรส (หมายถึงพระกุมาร) ถ้าจะต้องการ
คุณงามความดีสำหรับพระองค์ ก็จงให้ท่าน
แก่พราหมณ์ เคารพต่อเทพยดา”

เมื่อศรท้านทะกล่าวโคลกที่สี่แล้ว พระ
ราชกุมารรู้สึกพระองค์ เป็นปกติ และทรง
เล่าถึงเรื่องหมัก เป็นมาแล้ว ถวาย พระบิดาได้
ทุกประการ เมื่อได้ทรงสะกิดเช่นนั้น พระ
ราชาจึงทรงดำ

“ถูก หลึงพรหมจารี ท่านก็อยู่แต่ใน
บ้านเท่านั้น หาได้ ไปสู่ย่าไม่ เหตุไฉน
จึงได้รู้เรื่อง การสนทนาระหว่างหมักกับเสื่อ และ
คนได้”

ศรท้านทะ ซึ่งอยู่ภายในม่าน จึงทูล
ว่า “เทพยดา สรสวัสดิ์ อยู่ที่ปลายลิ้นของ
ข้าพเจ้าโดยความกรุณา ของเทพยดาและพระ
พรหม เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงได้รู้เหมือน

พ. ศ. ๒๔๗๑

นิยายลัทธิอุท

อย่างที่ได้รู้รอบๆ ในที่ลับของพระนางมานึก
มาแล้วนั้น”

เมื่อได้ทรงสะกิดเช่นนั้น พระราชาทรง
ประหลาดพระทัยนัก ถึงกับเสด็จไปทรงเข้
ม่านชนบทของพระนคร ยิ่งทำให้พระองค์ทรง
ประหลาดพระทัย มากขึ้นไปอีก เมื่อได้ ประสพ
ท่านครุฑนั้นทะเข้า แล้วท่านมนตร์จึงทูลเล่า
เรื่องที่เป็นมาแล้วถวายให้ทรงทราบทุกประการ
รับสั่งว่า “ข้าแต่ท่านมนตร์ ข้าพเจ้าได้ข้อ
เสียก็เพราะอาศรัยท่าน เควะหวั่นได้ผ่าน
พ้นไปก็เพราะท่าน เหตุนี้แหละชุกชุมจึงควร
เสพยาด้วยนักปราชญ์ โดยแท้ ประโยชน์ทั้ง ๒
ฝ่ายย่อมเกิดขึ้น เพราะอาศรัยนักปราชญ์เหล่านี้นั้น
สมกับคำสุภาษิตว่า ‘การปฏิบัตินัก
ปราชญ์ ย่อมห้ามเสียซึ่งความทุกข์โศกใน
บ้านและนอกบ้านทั้ง ๒ เหมือนกับน้ำใน แม่น้ำ
คงคาเมื่อคั้นเข้าแล้วย่อมแก้กระหายและความ
ทุกข์โศกทั้ง ๒ สถานฉะนั้น’

ราชโอรสของ ข้าพเจ้า พ้น จาก ข่าย คือ
อันตรายอันใหญ่หลวงไว้ ก็เพราะอาศรัย
วิจารณ์บุญอันเดียวแหลมของ ท่าน เพราะ
มนตร์ผู้เสวนากับคนที่มีตระกูล ย่อมเป็น
ผู้อันปราชญ์พึงสรรเสริญ เหมื่อนกับผู้ มี
มนตร์ คาราค สำหรับปราบปราม สัตว์ประหลาด
ฉะนั้น”

เมื่อพระราชาทรงสรรเสริญมนตร์ด้วยถ้อย
คำต่าง ๆ อันเป็นทวีคูณ และประทานเสด็จ
ให้เป็นเกียรติยศแล้ว พระองค์ก็ทรงปกครอง
อาณาจักรให้อยู่เย็นเป็นสุขต่อไป

มนตร์ (ของ พระเจ้าโกละ) เล่าเรื่อง
ถวายพระเจ้าโกละจบลงแล้ว จึงทูลอีกว่า
“ข้าแต่พระราชา พระเจ้าแผ่นดินผู้ค้ำยทรง
สะกิดและทรงเชือดคำของมนตร์ เป็นพระเจ้า
แผ่นดินที่ทรงพระเจริญ และประจักษ์ด้วยความ
สุข”

จบเรื่องเจ้าชายชยบาลกับหมี

มดดีเป็นสัตว์แก่ตัว

๖

๒๐๑

แก้วประพาฬ

แต่ปางหลังยังมีกระต่าย เป็นสหาย
ร่วมทนทุกข์ร่วมสุข คนหนึ่งถลึงถลาหนึ่ง
สี่ซอ เทียบร้อยร่วมสุขทุกข์กันไป เกษะ
เป็นกุกุสหลังช่วย จะหายช่วยกลายกลับ
วัยยศใหญ่ เทวธิดาพาไปให้นับ พายุใหญ่
ฝนชุกพร ๆ มา ทั้งสองวิ่งหลบฝนพลัดกัน
คนหนึ่งนั้นหลงไปไกลถลึงถลา เข้าเขตคั่น
แผ่นหินมีถ้ำ จึงเข้าพักในศาลาริมทาง
มีคนจนถึงสหายชายสี่ซอ เคยเคียงกล
เคี้ยวเคี้ยวเรื่อยเรื่อย นิจาเอ๋ยพ่อสหายนาย
มังกร จะอวสานถลึงแสงอยู่แห่งไร ยิ่งพลัด
จิกหักหายไม่วายเศร้า ทิวของเราทิวนี้
ใหญ่ ไม่รู้จะรลไปทีไร นึกกันใจสลก
เลบนิทรา

ในเมืองนั้นพระยามหาภักดี เกิดอุบัต
สวรคคหมกวดสนา ท้าวเธอไร โอรสมีชื่

เสวกาจึงยอมพร้อมใจกัน ให้เชิญราชธิดานั้น
มาเลี้ยง เพื่อดูเคียงควรรครองโดยศรัทธา รด
กึ่งร้อยมาน้ำอัครวิชัย ถึงชายชอทานนั้น
ก็หุยกง พวกเสนาพากันประหลาดจิต
ต่างเข้าชกิมองกายาน้ำพิศวง จึงปลอยปลุก
เชิญลูกเด็กพระองค์ จะให้สวมอำมรศักดิ์
ชกา เพราะเป็นบุญหนุนส่งพระทรงเดช จะให้
ครองนครเป็นสุชา เชิญพระองค์ทรงเครื่อง
อันโอฬาร เป็นคู่เคียงพระธิดาทรงเวียง
ชายชอทานพลัดคนพันกายา พังเสนา
อภิปรายเกลี้ยงขำแย่ง ทิวของข้าวสนา
ไม่ควรเคียง พระธิดาอีกเวียงสรวรยา พวก
เสนาพากันว่าไม่ได้ บุญพระองค์นี้กระไรจึง
รดา แล่นมาเกลยเสนาทเมื่อนิทรา ไม่ควรท

วาศนาชกอุภ

ไต่พงคำจำใจยังยอมรับ ทรงเครื่อง

พ. ศ. ๒๔๗๑

พดด้เป็นศรีแก่ตัว

งามระเบียบประภัสสร มาชนทรงรดาเทียมมอัคร
แปดตัวเคียงเรียงซ้อนเป็นหลั่นมา พอได้ถูก
เคียรกระบวนไม่ประวนแปร รายรวแห่คู่เคียง
ข้างรดา อิกสังข์แตรแซ่ขร้องเป็นโกลา แห่

จอมเจ้านคราเข้าเวียงไชย

รกล่าวถึงฝ่ายสหายชายสี่ชื่อ หนพาย
วังปรีจันเทืองโกล เทลียวไม่เห็นเพื่อนรักให้
หนักใจ เอ๊ะโกลเซอะชนไปไหนไร พายยัง
อู้ ๆ ฝนพรูว่า กรรมเอ๋ยกรรมจะเที่ยว
แผ่อยู่แห่งไหน เคยเคียงคลอจรัสทุกทีไป
ขอทานเขาเขานัวไวในยทกลอน บังคิกไป
ไ้เที่ยวเปล่าเปลี่ยวจิตต์ ต้องจากมิตรรัก
ร่วมสโมสร พอฝนหายทรงกายมทจร จนลเข้า
เขตคันครมีถิลา ละเอียดพระราชาเลียบนคร
พวกขุนนางแห่สลอนสลัยหน้า นายมังกรแล
ประสพพบพิศตรา พระราชาองค์ใหม่ส่งสย
ครัน เอ๊ะเหมือนเพื่อนเราเจ้าครลา ไยมา
เป็นกษัตริย์น่านาชน แสนกัใจที่ได้มาพบหน้า
กัน แท้ก็พรวนพวกค้ำวจะหวอดัก

ปางพระองค์ทรงภพประสพพิศตรา ครัน
จะทักแคลงพระทัยใช้หวั่น ใจรับสั่งให้

หามาทันที เจ้าร้องก็เป็นที่นอกร้องอย่างไ
ขอทานเอ๋ยตัวข้าเห็นหน้าเจ้า อยากรู้เค้าว
อ้อยหน่ายลไหน ตัวข้าหนักปรารถมแก้ไข
จงร้องให้เราฟังครั้งเดิมมา

นายมังกรนั่งตฤณกถิลวิธ เกรงเพื่อนจะถู
หมิ่นจึงขบว่า “อันพระองค์ทรงสังขมิงคลา
เกล้ากระหม่อมทรวงวาสกริกราย” ร้องเท่านั้น
เหลือบชะแน้แลถูกพิศตร ท้าวพุกกว่าทรงรู้
กะทั้หมาย แลถึงศรีสวัสดิ์เสงเพราะครเวระราย
ก็ละนายเพราะเลยให้เทียบตรง ทรงเลือนยศ
ให้เป็นเสนายก ด้วยเหตุที่พอพระทัยหายพิศวง
นายมังกรขบให้คลายวงยง กั้ววงยศทวีพ
นัยอนันต์ เพราะพุกก็ไม่เป็นทเลียมพระยศ
ให้ปรากฏเสียซอลอชาลัน ว่าเคยเที่ยวขอทาน
มากด้วยกัน ไม่มีไหวก็คงคั้นเล่าเรื่องไป ทำให้
เสื่อมเกียรติท้าวเจ้าบุเรศ ทุกประเทศจะฉิน
นิทานได้ เพราะพุกก็ยังไม่ชิงโยภย
นิทานขึ้นให้เียนทเวียน อันคำพุกพุกก็เป็น
ศรีศักดิ์ มีคนรักคบหาไม่พาเที่ยว อัน
ปากชั่วพาทัวให้อาเกียร จึงควรเรียนพุกให้
เพราะเสนายะ

จดหมายรัก

โดย

แสง ระพี

“เธอรักกิดินจริง ๆ หรือคะ?” เสียง
ออกตะลันอันหวานแหลมของนวลศรี พงศ์ริ
เอ่ยแก่คำหมิ่นของเจ้าหล่อน

“อะไร เล่าเล่นเหตุที่ทำให้หล่อนสงสัย?
ฉันได้บอก แก่หล่อน เป็น ครั้ง ที่เท่าไร แล้วว่า
ฉัน — รัก — รัก — รัก หล่อน คนเดียว เท่านั้น
หล่อนเป็นสควิคนแรกทีฉันรัก และจะรัก
จนวันตายทีเดียว” นายไพศาล รัตนพรหม
คอยด้วยสำเนียงหนักแน่น พลงงเอมมือ
ไปจับไหล่เจ้าหล่อนเป็นเชิงปลอบ

“และ เธอ ไม่ เคยรัก สควิ ไร มา ก่อน กิดิน
หรือคะ?” นวลศรี เคยเชื่อถามต่อไปอีก
ชายหนุ่มลมมือลง สันศีรษะ และขม

“ไม่เคยเลย ไม่เคยแม้แต่จะนึกรักใคร
นอกจากหล่อนเท่านั้น แม้ยอกรัก”

นวลศรี ถอนใจยาวด้วยความปลม พลงง
ถอยกายไปนั่งลงที่เกาอี้ยาว ซึ่งชายหนุ่ม
ก็ตามไปนั่งลงข้างเจ้าหล่อน และยกแขน

ขึ้นโอบกายนหล่อนเข้าไว้

“กิดินเห็นจะอกแตกแน่ทีเดียว ถ้าเธอ
เคยรักใครมาก่อนแล้ว” หล่อนกระซิบพลงง
เอนกายเข้าแนบกับทรวงอกของเขา “ความ
รักของชายที่เคยเร่ร่อนมาแล้วคงจะมีต่อไปอีก
จริงไหมคะ?”

“ถ้าเช่นนั้นหล่อน ก็คิด ว่า ชาย คง จะรัก
หญิงมากกว่าหนึ่งไม่ไ้กันนะซี!”

“อู๊ย! ไม่ได้ซีคะ จะผิดอะไรกับ
สิ่งที่เคยทราบรสหวาน ของดอกไม่ว่า ต้นไหน
จะหวานแหลม และต้นไหนไม่หวาน แล้ว
ก็คงทั้งต้นที่ปราศจากรสเสียไปหลง พวงแก่ที่
มีรสหวานแหลม ชายที่เร่ร่อนได้รักก็ละม้าย
คล้ายกัน”

ไพศาลหัวเราะเต็มเสียง

“ถ้าหล่อนมีความเห็นเช่นนั้น ก็นับ
ว่าหล่อนเป็นสุขได้ เพราะความบริสุทธิ์
แห่งความรักของฉันท เป็นของหล่อนทั้งหมด

แม้แต่ร่างกาย—ความรู้สึก และอะไรก็
อะไรฉันขอมอบไว้ ได้อ่านจากหล่อนทั้งสิ้น ส่วน
หล่อนล่ะ หล่อนจะคอยให้ ไก้อย่างเคย
กับฉันไหม?

ทรวงหน้าของสาวน้อยค่อยเปลี่ยนเป็นสีแกง
เรอราวกับดอกกุหลาบ ซึ่งเพิ่มความงามให้
ยิ่งขึ้นอีก

“แน่นอน เธอให้ความจริงใจแก่ฉัน
ได้เพียงไร” คิณก็ให้แกเธอได้เพียงนั้น”
หล่อนคอยอย่างละอียดซัดคำ

“ฉันใจจริง” พร้อมกันด้วยสองขา
ก็รักเจ้าหล่อนเข้ามาแนบ และเชยชม
เจ้าหล่อนเสียอย่างทุกคม

“อีกเดือนหนึ่งไม่ใช่เธอขบครัก ทดง
วันกำหนดสมรส?”

“ค่ะ”

“ก่อนสมรส ฉันอยากจะขอเธอไปทำ
กิจธุระส่วนตัวสักอย่างหนึ่ง ไม่ช้าราวๆ
สองอาทิตย์ก็เห็นจะสำเร็จ”

“อะไรสำคัญหรือคะ เธอจะไม่ไปไม่ได้
หรือ?” หล่อนแคลงกายออกจากวงแขน
ของเขา และทอดสายตาคูชายหนุ่มคล้าย
กับจะค้นหาความจริงในคำพูด

“แม่ขบครัก!” เขาพุกขิง “หล่อน

คิดหรือว่า ฉันจะยอมจากหล่อนไปโดยไม่
ใช้ก็จำเป็นและสำคัญจริง ๆ”

“เธอจะงัดเสียไม่ได้หรือคะ” ระวัง
ที่จะวนเรื่องวันสมรสของเรานี้ คิณอยาก
จะอยู่ใกล้ ซิคเธอ และเธอจะได้ปฏิบัติความ
รักให้คิณชื่นใจ จริง ๆ นะคะ เธออย่า
ไปเลย” เจ้าหล่อนพุกออก

“โอ! แม่ovolศรี ฉันหรือจะเกลียด
ละทิ้งหล่อน ถ้าไม่จำเป็นจริงแล้ว แม้แต่
วินาทีหนึ่งฉันก็ไม่อยากคลาจากหล่อน แค่นี
เกลียวกับความ สุข— ความ สมบูรณ์ ของ เรา
ที่จะดำรงสถานะต่อไปในอนาคต ขอให้เธอฉัน
เลิก ขบครัก ฉันต้องไป—ไปเพราะหาหนทาง
เพื่อความ สุขของเรา” ไพศาลอธิบาย

“เธอไม่ควร จะต้อง เค็ดกร่อนไปเลย นะคะ
ทวีปสมบัติของ คิณ ก็มีพอ สำหรับเราจะหา
ความสุขได้แล้ว”

“หล่อนพอกอย่างนั้นไม่ถก” ทวีปของ
หล่อน ฉันหรือจะกล้านำไปใช้ ง่ายเพื่อ
ประโยชน์ส่วนตัว คุณพ่อหล่อนยังเคยพ
ไม่ใช่หรือ ว่าฉันควรจะทำการใด อันไร
ให้เห็นผลเสียเป็นหลักเป็นแหล่งบ้าง” เขา
กล่าวอย่างไว้ ตัว

ดูเหมือน ทุก ประโยคที่ นวลศรี กล่าวอัน

แสงระพี

กนิย

วอนให้เขากลับใจ เขา—นายไพศาลหาข้อ
ค้านแก้ตัว ยืนยันคำไม่เปลี่ยนแปลง จน
เจ้าหล่อนรู้สึกถึงความหวังของ เจ้าหล่อนใน
ส่วนตัวทั้งหมด เห็นจะไม่มีทางให้เขาเลิก
ล้มความผิดได้แล้ว

“เธอจะไปไกลถึงไหนคะ?” หล่อนกล่าว
ในที่สุด

“กาญจนาบุรี” เขาตอบโดยเร็ว “ฉัน
ได้รับจดหมายจากนายทองก้อนและนายบุญส่ง
คำคึกของฉัน ให้ฉันรีบไปโดยเร็ว”

หล่อนพร้อมด้วยทวงคำอัน มีอัสสุชลหล่อ
คอแยกแขนขึ้นโอบรอบคอ และเอ่ยคะอ้อน

“เธอต้อง ส่ง จดหมายให้ฉัน ทราบ ทุก
เที่ยวเมื่อนะคะ!”

“จ๊ะ— จะส่งมาทุกวันที่เกี่ยว” เขา
ตอบ และปล่อยหล่อนอย่างเอาใจ

เสร็จ จันทนา นวลศรี จึง ลูก ชน ลา กลับ
ด้วยหัวใจระท้อ ส่วนตัวเขาก็หันกลับมา
นั่งที่โต๊ะเขียนหนังสือ หยิบกระดาษยกหนึ่ง
ออกมาอ่านแล้วเริ่มลงมือเขียนต่อไป

◎ ◎ ◎

วันหนึ่ง—วันหนึ่งไถ่ล่องไป จนสัปดาห์
ไต่เวียนมาถึง นวลศรี รู้สึกเศร้าใจมาก
จดหมายทุกฉบับที่ส่งมาถึงหล่อน ก็เหมือน

เขากล่าวแต่ความลำบากที่ต้องตรากตรำกลาง
แสงแดดอันร้อนระอุ เพราะต้องควบคุม
แลคนงานที่ขุดค้นหาแร่อันมีค่า

“โอ! ไม่ควรเลย ไม่ควรจะไปตราก
ตรำ” หล่อนรำพรุ่นเบา ๆ ขณะเมื่ออ่าน
จดหมายฉบับนี้ที่ทำการของ หล่อนด้วยความระทม
ในการที่คิดถึงคุณของหล่อน นวลศรีจึง
จัดแจงร่างกาย ตรงไปยังบ้านของเขา ซึ่ง
มีคนมีแค่คนใช้คนหนึ่งกับ ย่าม่วง ซึ่ง นัยของ
เป็นเครือญาติของไพศาล อยู่เผือกแล

พอเจ้าหล่อนก้าวเข้าในห้อง เป็น
ห้องเดียวกับที่ หล่อนได้ วิชาสะกั้นเมื่อวัน
เขาออกจากหล่อน นวลศรี รู้สึกหัวใจข้าง
เหวี่ยงเหวี่ยงเสียนี่กระไร ทุกสิ่งในห้องก็คง
อยู่ตามที แต่โดนหนอจึงคล้ายกับห้องนั้น
เว้าแหว่งเยือกเย็น ทั้งนี้เพราะหล่อนรู้สึกว่ามี
สิ่งหนึ่ง สิ่งหนึ่งที่หล่อนคิดว่าค่าเสมอของชีวิตของ
หล่อนขาดไปคือ นายไพศาล ชายคู่รัก ของ
หล่อน—และเขาผู้ เกี่ยวกับความ เป็นอยู่ ของ
หล่อนในอนาคตไว้ หล่อนเคียวทำหน้าเศร้า ๆ
ตรงไปยังกระดานใหญ่ ที่ตั้งอยู่ตรงโต๊ะ
เขียนหนังสือ พยายามพิศทวนหน้าของหล่อน
อยู่แล้วก็ม รวากย์ว่าหล่อนจะเสียความงาม
ของตัวหล่อนเองกับเงา แต่แล้วก็เหมือน

พ. ศ. ๒๔๗๑

จดหมายรัก

หล่อนจะรักสักาย จึงก้มหน้าลงพลงามือ
ก็คืบเขย่งกอง กระดาษ ทวาง อยู่ เกลื่อนกลาดขย
ไต่ทะ ทัน โคนันหล่อน ไต่แต่เห็นกระดาษแผ่น
หนึ่งซึ่งแลยออกมายาวกว่าแผ่นอื่น และ
อักษรบันทึกแรกนอกจากวันที่ ๗ ๖ ๕
ที่สะกิดหัวใจหล่อนอย่างที่สุด

“วนิกา ผู้ยอกชีวิตเสมอการประจำ
ชีพ”

นวนครจึงคุกคามเหล่านั ะคนกับความ
หลาดใจอย่างพิลึก “ลายมือของเธอวิง ๆ
หรือ” หล่อนพึมพำ แล้วก็ชักออกมา
ทั้งหมด “แน่แล้ว—ลายมือของเธอแน่แล้ว”
นวนครเอยเยา ๆ พลงก้มลงอ่านข้อความ
ที่ปรากฏอยู่นั้นต่อไป

“วนิกา ผู้ยอกชีวิตเสมอการประจำชีพ
จดหมายฉบับนี้เห็น จะเป็น ฉะฉาน สดท้าย ของ
ฉันเสียแล้ว ความจน—ความคืบแค่น—ได้
ยังคืบหัวใจของฉัน ให้เปลี่ยนความคึก
ฉะฉานฉันขอหมั้นกับแม่ศรีษะผู้หนึ่ง และก็
เป็นอันตกลงกันแล้วอย่างรวบรวน ฉะฉานฉัน
ต้องขอลาหล่อน ลายอย่างไม่มีห้วงที่ระไ
ประสพพบกันเช่นเคย แต่—โอเอ๋ย! หล่อน
แม่ยอครัก ขอให้หล่อนยก โทษแก่ฉันเสีย
เถิด เพราะเป็นหนทาง—หนทางเกี่ยวเท่านั้นที่

จะถูกละระของฉันให้คงยืนไทย—เป็นอิสระ
แก่ตัว แต่ความรัก—ความรักอันบริสุทธิ์
ของฉัน ยังต้องเป็นของหล่อน—ของหล่อน
คนเกี่ยวเท่านั้น—————”

นวนครไม่มีความอายก็กวักจิตได้เพียง
พอ ที่อ่านข้อความของจดหมายฉบับนั้น
ให้ตลอด หล่อนปล่อยให้แผ่นกระดาษนั้น
ร่วงผลอยลงจากมืออันสั่นระริก คิระะปวก

ว้าว กวากาพว่าพราว หมกกำลังความ
สามารถ ประหนึ่งว่าจะประทั้งตนยืนยมิได้
ต้องใช้นั้นทั้งสองบันไว้กับไต่ ความหวัง
ความตั้งใจของหล่อนได้ละลายหายไปหมดสิ้น
ความจริง ไต่ส้างแขวกระจำงปวาศาก
ความสนเท่ห์ที่เท่าของโย

ไพศาลไต่เล่นกลกับหล่อน เขาหลวง
หล่อน เขาขอสมรสกับหล่อนเพื่อเห็นแก่
ทรัพย์สินของหล่อน การไปของเขาคือ
พวงเงื่อนรวบที่เขาได้เชื่อมเอาไว้ ตลอด
เวลาที่ผ่านมา เขาเป็น บุคคล ที่เต็ม คืบ ความ
หลอดกลวง หัวใจของเขาขาดผืนอยู่กับ
หญิงอื่น “วนิกา” ส่วนหล่อนแล้ว หล่อน
คือผู้ ที่เขาเชิดหล่อนเป็นหุ่น ออ! วัยการ
วังหนอ

หล่อน จะ นำ ความผิดร้าย ของเขาออก

แสงระพี

กนิย

โง่เงาหรือ? ไม่ใช่—หล่อนจะทำอย่างนั้น
ไม่ใช่ ความระอายขายหน้าจะต้องตกแก่
หล่อน มีทางเดียวเท่านั้น คือหล่อนต้อง
เก็บความลับขึ้นไว้ แล้วและปล่อยให้ความ
เศร้าความระทม ทรมาน หล่อนตลอดไป ก็คิดว่า
เป็นหน ทาง ก็คิดว่าที่ระบือ ก่อความ ครหาให้
กึกก้องทั่วเมือง

ความกึกก้องเทว เว้น กลับไป กลับ มา
เราให้หล่อนเกิดความรักโทมนัส หล่อนจะ
ปล่อยให้เขาต้องลงโทษไปอีกกระไรได้ เขา
ลงหล่อนมาพอแล้ว หล่อนหมดความ
ใคร่ครวญ หมดกำลังใจ กระซอกกระคอก
ออกมาแผ่นหนึ่ง เขียนข้อความตรงกลางไป
อย่างห้วน ๆ

“ระวางเธอ กับฉันหมดความสัมพันธ์กัน
นับแต่จากหทัยฉันถึงมือเธอ ไม่ใช่ของ
คอบ ฉันจะไม่ฟังข้ออธิบาย แม้คำเดียว
แหวนหมั้นของเธอ ได้ส่งไปอยู่ที่ ๆ
จะกลับคืนมาไม่ได้ อีก ”

ตลอดเวลาที่ ผ่านไป นับแต่ จากหทัย ของ
หล่อนได้ส่งเขาไปรษณีย์แล้ว ทุเหมือน
ความมานะ ความผลนผลันของหล่อนจะค่อย
เสื่อมคลายลงบ้าง หล่อนกลับมาย่านตรง
เข้าห้องนอน ทอดตัวลงบนที่นอนพร้อมกับ

ความระทมทรมานทรวงใจ ประหนึ่ง จะ ร้าวราน
สลายลง และมีเสียงสะอึกสะอื้นกว่าครวญ
ขุ่ยมีซากสาย

● ● ●
เดือนหนึ่ง—เดือนหนึ่งเต็ม ๆ ข้าวคราว
ระวางหนุ่มสาว ทั้งสองมิได้ มัว แหว่ ถึงกันเลย
เจียน—เจียนประจักษ์ทั้งสองฝ่าย ได้เคียวทางไปอยู่

คนละมุมโลก นายไพศาลได้กลับมาแล้ว
เขาได้ รับผลในโชคกลาง สม ความ ยวารถนา
แต่ต้องเสียความรัก เกียนหน้าหนักระวางผล
ที่ได้และที่เสียเหมือนเขาจะรู้ สักว่า ผล ที่เสีย
มีน้ำหนักยิ่งยวดกว่า เสียความรักก็เสีย
สิ่งที่เขามิชอบทั้งหมด ฉะนั้นแล้ว เขาก็หมด
ความสุข ส่วนนวลศรีแล้ว หล่อนเวลานี้เป็นสุข

หรือ? เปล่าหล่อนก็ทรมาน—ทรมานใจโดยโรค
รักที่ทึงราระอกร่วมเป็นไฟสม ตลอดเวลาที่
ล่วงมาหล่อนมิได้ลืมเลย ถึงแม้จะหักใจ
ให้ลืมก็ลืมไม่ลง อนิจจา! จะมีสิ่งไร หรือ
อำนาจไรหนอ มาประสานความรักของเขา
ทั้งสองให้ติดต่อดสัมพันธ์กันได้ประจักษ์เดิมอีก

“โอ! แม่นวลศรี ฉันสงสัยเธอ
เหลือเกิน คุณหรือ ผิวพรรณออกชมพูซีด ฉัน
จะมีหนทางใ้บางที่จะช่วยเธอได้?” แม้
แน่นน้อย สหายหญิงของนวลศรีเคยปรารถน

พ. ศ. ๒๔๗๑

จดหมายรัก

ในวันทีเ่หล่นมาเยี่ยม ในถานทีเ่เป็นเพือนรัก
อันสนิท

“ไม่มีอะไร โยชน์กอกแม่่น้อย” นวลศรี
กล่าวอย่างเศร้า ๆ “ฉันเป็นคนมีกรรมมาก
ในชาตินี้ทั้งชาติฉันเห็น จะหาความสุขเหมือน
อย่างเขาคนอื่นไม่ได้เสียแล้ว เธออย่าเป็นห่วง
ถึงฉันเลย ในโลกนี้คงไม่มีอำนาจอันไรอีก
แล้ว” นวลศรีพูดพร้อมกับสายศีรษะน้อย ๆ
อย่างหมกหมัวจริง ๆ

“อย่าพึ่งคิดไปก่อนใช้สิวะ เธอคิดเล็ก
อย่างไร ๆ ก็คงมี ปรวชาญย่อมว่า ‘ความสุข
กับความทุกข์เป็นของ ใกล้กัน คล้ายกับขี้หนั กับ
พวงนี้’ เธอลองอ่านหนังสือเรื่อง ‘คนรัก’
ของ ‘พระกุลแก้ว’ นี่สิวะ เจ้าของบอกว่
เป็นชิ้นเอกของเขา แท้! นางเอก ต้องทน
ทรมานรักถึง ๗ ปี ในที่สุดก็คืนมาได้”
พูดพลาง แ่งน้อย ก็หยิบหนังสือส่งให้ นวลศรี
ค่อย ๆ รัยมาทัวอาการไมไ่ใคร่เต็มใจ แล้ว
ก็พลิกเปิดเรื่อย ๆ ไปอย่างเสีไ่ไม่ได้ ทันใด
หล่นกัมีอาการสะดุ้งวาม มือที่พลิกหนังสือ
ก็หยุดนิ่ง สายตาที่ทอดคนเข้มึงตรงไปยังหน้า
หนังสือหน้าหนึ่ง

“จะเป็นไปไ่ไ่จริง ๆ หรือนี้!” นวลศรี
เอ่ยเบา ๆ แก่ตัวเอง

สิ่ง ที่ ยั้งเอิญ มา สะกุก ไ่ หล่น นั้น คือ

จดหมาย—จดหมายฉบับที่คามท้องเรื่อง นาย
โรงเอกมีไ่ถึงนางเอก และด้อยค่าในจดหมาย
นั้น ดูเหมือนหล่นจะจำไ่ได้อย่างซ้นตา

“วนิดา ผู้ยอชีวิตเสมอคาราประจำชีพ”

หล่นยกมือ ข้างหนึ่ง ชันแคะ หน้าผากอัน
ร้อนล่าว ส่วนในลำคอเล่า ก็เหมือนมีก้อน
อะไรวังจนมาจกแน่น เบื้องหน้าคือจดหมาย
จดหมายฉบับที่นำความมาทัวยากกรรม มาสู่
หล่น จดหมายซึ่งหล่นต้องเป็นบ้ไ่ปราศจาก
ความไ่ใคร่ควญ และ ลงโทษซาบ ที่ หล่น รัก
โดยไม่ไ่ให้ โอกาสแก่เขาที่จะแก้ตัว นวลศรี
ลคมองลงมากำแน่น เมื่อรำลึกไ่ว่าหล่นเอง
เป็นผู้ไ่เร็ว ถ้าให้ โอกาสเขาอธิบายแล้ว
เหตุการณ์นั้นคงไม่เป็นไปไ่ไ่ถึงเพียงนี้ หล่น
ปล่อยไ่หนังสือร่วงลงบนเขา แล้วเลยกล้งไป
ยังพน ยกมือชนบ้ที่หน้าร้องไ่ รู้สึกว่าความ
ระกำไ่อย่าง ไ่ใหญ่หลวง ไ่เข้า มาครอบงำ
สั้ทีจะทางบ้เข้าไ่ให้เสื้มคลายไ่

“เป็นอะไรเล่า แม่่นวลศรี? อ้าว!
ร้องไ่ไ่ ค้วย” แม่แน่น้อยถามระคนกับความ
ประหลาดใจ “เธอถ้าจะรู้ สักสังสารพระเอก
กะมึง อย่างฉันเหมือนกันเมื่ออ่านก็ร้องไ่”

“แม่่น้อยจำ ฉันนี้ช่วงเลวทรามเหลือเกิน

แสงระพี

กันยิ

เรือนเป็นของคุณไพศาลเธอแต่งเอง จกหมาย
รัก ของนายโรงเอก—นั่นแหละ ที่ฉัน—ต้อง
ต้อง ไซ้! ไซ้! ฉันเองเป็นคนทำลายความสุข
ของตัวเธอ และตัวเธอ แล้วฉันจะมีอะไร
เป็นข้อแก้ตัวเล่าคราวนี้—ขอ—ยิ่งร้ายไปกว่า
เมื่อแรกออก ฉันเห็นจะต้องกินยาตายแน่แล้ว
คราวนี้” นวลศรีพรำเพ้ออะไรไม่ไ้เนื้อความ

“อ้อ! เธอ ตักรัก ของ คุณไพศาล
เพราะ——?”

“จะ! เพราะจกหมายในท้องเรื่อง ที่
ฉันยังเผลอไปพบเข้า”

“เธออย่าฟังอะไรไปเลย คุณไพศาลคง
ไม่ถึงเธอหรอก ถ้าเธอจะไปหาและสารภาพ”
แน่น้อย อธิบาย

“ไม่ไหว—ไม่ไหวจริงๆ ฉันจะแยกหน้า
ไปหาเธอได้อย่างไร เธอคงไม่มองฉันเป็นแม่
ที่เดียว เธอคงนึกว่าฉันสลักเธอเพราะฉัน
ไม่ต้องการเธอ จกหมายที่ฉันส่งคำขาดไปยัง
เธอ ฉันก็ตกหนักทางเสียหมดสิ้นแล้ว”

“ค่อยๆ คิดก่อนสิ” แน่น้อยปลอบ “ถ้า
เธอเชื่อฉัน ๗ จะหาอุบายให้เธอได้พบ กับคุณ
ไพศาล วันเสาร์ นี้และฉันจะเชิญคุณไพศาล
ไปบ้านเพราะ เป็นวัน ทำบุญ อายุครบรอบยี่ของ
คุณพ่อ แล้วเธอก็จะไปด้วย ฉันจะเป็นคนนำ

ให้เธอพบกัน ยังไง—เหมาะ ไหม?”

นวลศรีก็หม่นหน้าครองอยู่ครู่หนึ่ง แล้วก็
ค่อย ๆ พยักหน้ารับคำ

วันเสาร์— วันที่การมงคลอันเกี่ยวด้วยการ
ทำบุญของเจ้าคุณเทพนคร ๗ ปีภาของแน่น้อย
มาถึง พอเวลาบ่ายเข้าสู่วัฒนคติการ ผู้ที่เ
วยเชิญเพื่อเกียรติยศ ต่างก็มุ่งมากันมีชาค
ลานบ้านอันจักไว้เป็นที่รับแขก ก็เนื่องแน่นด้วย
แขกเหรื่อ เสียงคุย เสียงหัวเราะกึ่งลั่น
ในจำนวนมีคนสำคัญที่ระกล่าวคือ นาย
ไพศาล กับ นวลศรี ทั้งสองฝ่ายมุ่งมาด้วยม
มโนแตกต่างกัน สำหรับไพศาลเขามาเพื่อหา
ความรื่นเริงกับทุกข์ ส่วนนวลศรีเล่าเจ้าหล่อน
มาด้วยความร้อนรนใจ ความกระหายที่ใคร
จะพบน้า ค่ำหมื่น ที่หล่อนบอกเลิกร้าง แก่เขา
ไปแล้ว

ชั่วโมงหนึ่งได้ผ่านไป อีกชั่วโมงหนึ่งก็
เลย เปลา! หล่อนไม่ไว้วางใจได้พบน้า
เขาเลย แน่น้อยเล่าหล่อนก็ช่วยกันหาและ
คอยโอกาส จะให้เขาได้ประจันหน้า กัน อย่าง
ซึ่ง ๆ หน้า แต่เปล่า! ยังไม่เห็นความ
ปลอดโปร่ง กระทั่งนาฬิกาตี ๓ ที่ แยกที่มา
ก็เริ่มกลับกันไปข้างแล้ว พอสหโอกาส

พ. ศ. ๒๔๗๑

จดหมายรัก

แน่น้อยจึงตรงเข้าไปหานายไพศาล ขณะนั้น
เขานั่งเสวยหัววางอารมณ์อยู่บนเก้าอี้ใกล้กับ
ต้นปาล์ม

“คุณไพศาลคะ คิดฉันของประหลาด
จะให้เธอ” แน่น้อย

“ของอะไรกัน?” เขาถามอย่าง

เคารพและฉงน

“ของมีค่าที่คุณจะต้องชอบมาก ไม่ใช่
เครื่องประดับ แต่เป็นสิ่งที่คุณจะต้องสนใจ
จริงๆ นะคะ คิดฉันไม่ปกปิด มาสิคะ อยู่ที่
ห้องวัยแซกคุณพ่อแน่ะ” เพื่อจะสนับสนุน
คำพูดให้น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น หล่อนจึงตรง
เข้าถือวีสตาส์ ร่มมือเขาคงไปยิงห้องวัยแซก
พอเขาก้าวเข้าไป ภาพที่ปรากฏแก่กล้องจักร
ทำให้ตะลึงงาไปหมด

“นี่หมายความว่าอย่างไรกัน? แม่
แน่น้อย” เขาหันมาถามมัมมี่เทศ

“จะหมายอะไรอีกเล่าคะ คุณไพศาล
ก็รู้อยู่แล้ว” หล่อนตอบเสียงๆ พลงงหล่อน
ก็กลายมือที่จับเขาคอและวิ่งเค้นหนีไปเสีย

นวนลคร เจ้าของภาพที่ไพศาลได้เห็นค่อย
เหลือบสายตาขมมองด้วยความระอวย หล่อน
ทำท่าเหมือนจะพูด แล้วก็นิ่งเสีย ส่วนไพศาล
ก็ถอยถอยไปน้อย

ไพศาลเป็นผู้ทำลายความเงียบขึ้นก่อน

“ขอโทษเถิด” เขาพูดเสียงเครือ

ซอบกล “ถ้าฉันรู้ว่าเธออยู่ใน ฉันก็คง
ไม่เข้ามารบกวนเธอให้ต้องลำบาก”

นวนลครคือสิ่งที่เข้าใจ นึกว่าโอกาสเช่นนั้น
คงหาได้ไม่ถนัดนัก

“คิดฉันก็ทราบแล้ว แต่ฉันก็ทำมาพบ”

“เหตุไร?” เขาถามห้วนๆ

“เพราะคิดฉัน อยากจะพบกับเธอ คือ
เรื่อง——!”

“ถอนหมั้น ทัศนิก” เขาตอบ

“ฟังคิดฉันก่อนสิคะ” เจ้าหล่อนพ้อด้วย

ความน้อยใจ และดูเหมือนเขาจะได้แลเห็นใน
ดวงตาของหล่อนมีน้ำตาออกมาคลอ จึงสงขใจ
ฟังหล่อนเล่า

“หนังสือของเธอเป็นต้นเหตุ ทำให้คิดฉัน
เข้าใจผิดอย่างลึกซึ้ง” หล่อนเริ่มด้วยเสียง

ประหม่า “คิดฉันพบจดหมายรักของเธอ แต่
ไม่ใช่สำหรับตัวเธอ เป็น ของ พระเอกในเรื่อง
และ—และ—คิดฉันไม่รู้ ฟังมาทราบเมื่อสามสัปดาห์
นี่เอง”

เขาถอนใจอย่างแรง และเมยหน้าขึ้น
คล้ายกับจะมองดูที่ไปรุ่ง สำหรับ ทหาอากาศ
บริสุทธิ์

“และนี่หรือเป็นเหตุให้หล่อนถอนหมั้น?”

“ค่ะ! และ—แล้ว—แล้ว—เธอจะไม่ยอม
ยกโทษให้ คิฉิน หรือคะ?” หล่อน กล่าว
ตะกุกตะกักคล้ายกับเป็นอ่าง

“ยกโทษ?” เขาทวนคำ “ถ้าหล่อน
นี้ว่าฉันจะยอมยกโทษให้แก่ผู้ผิดอย่างง่าย ๆ
โดยไม่มีการขอร้องอย่างนั้นหรือ?”

“เธอ จะขอร้องคิฉิน อย่างไร ก็ตาม เด็กๆ
เพราะคิฉินผิดแล้ว ผิดเพราะความเขลา หา
ความผิดจริงมิได้”

“ฉันจะขอร้องหล่อนอย่างนี้—” พร้อมกับ
คำพูดเขาควรเข้ารวบหล่อนไว้ใน วงแขนแน่น
กระชับ และก้มลงรัยขวัญหล่อนเสียอย่าง
สมรัก

๑ เกิดเป็นหญิง หึงขวก เพ้อชวทกล้า ประมณำ ทุญษ ถึงสุกสว

หลังขกชน ทนทก ฤทชนกงวย สวไม่ช่วย ชุสวาท เหมือนชลาภเอย ฯ

พระศรีพนธ

แปลงการ สาธารณสุขนิเทศ

เรื่อง

“เด็กในวัยรุ่น”

วัยอายุที่เรียกกันว่ารุ่นนั้น ไม่ใช่เป็น
วัยที่จะอธิบายและกำหนดเกณฑ์อายุให้แน่ชัด
ได้ พวกทางส่วนร่างกาย วัยรุ่นคือเมื่อ
เวลาที่เรียกว่าแตกเนื้อหนุ่มหรือสาว แต่จะ
กำหนดความเปลี่ยนแปลงใน ส่วนจิต ใจของ
คน ให้เป็นเกณฑ์อายุ ที่แน่นอน ที่เดียวกัน ย่อม
ไม่ได้ ลักษณะจิต ใจของคนเมื่ออยู่ใน
วัยรุ่นมักจะดำรงอยู่เช่นเดิมจนลักษณะในส่วน
ร่างกาย ของ ผู้นั้นเติบโต เป็นผู้ใหญ่ เต็มที่ทั้ง
หลายแล้ว และผู้ใหญ่หลายคนมีความ
เจริญ ของ จิต ใจ อยู่ ใน ลักษณะ และ ชะนิค
อย่างเกี่ยวข้องกับเมื่ออยู่ในวัยรุ่น

ความหมาย ที่แท้จริง ของ คำว่า วัยรุ่นนั้น
คืออาการแห่งความเจริญ และเปลี่ยนแปลง
ที่มียุ่หรือเจริญขึ้น ในบุคคล เมื่ออายุ ระหว่าง

เป็นเด็กกับ เป็นผู้ใหญ่ เป็น ระยะเวลา ที่ความ
เติบโตของชีวิตเร่งเร็วขึ้น และเกิดความ
รู้สึกของการสับสน คือเป็นเวลาที่บุคคล
เริ่มมีความเข้าใจใส่ตนเองอย่างจริงจัง

ความเจริญเติบโตของบุคคลเช่นนั้น อยู่ใน
อำนาจของกฎความ คำเนริชีวิตที่ เกี่ยวกับชีว
วิทยาอย่างหนึ่ง ซึ่งบังคับให้บุคคลผู้นั้น
เกิดอุปนิสัยใจคอของตนเองขึ้น ถ้าจิต
อำนาจ คุ้มครอง ที่เคยได้ จาก การ อบรม ทาง
บ้านและจากกฎวินัยทั้งปวง ก็ทำให้
ความเย็นไปทาง ร่างกาย และ จิต ใจเกิด ขึ้น
เองโดยไม่อาศัยอำนาจอย่างอื่น ถ้าปราศจาก
อำนาจของธรรมชาติอย่างนั้นแล้ว สิ่งที่เป็น
ชีวิตจะสลายศูนย์ไปโดยเร็ว และมนุษยชาติก็
ระทมกพันๆ เนื่องในการกินร่นเพื่อให้ยูนิสสัย

กรมการณัฐ

กณีย

ใจคะเพราะคนเป็นไปโดยธรรมดานี้ เกิด
หนุ่ม และสาว ที่ กำลัง เกิดโต ย่อม ต้อง ต่อสู้
กับลักษณะห้อมล้อมต่าง ๆ และความยาก
ลำบากในการที่จะเปลี่ยนแปลง ลักษณะ ห้อมล้อม ใหม่
นั้นเองที่ก่อให้เกิดปัญหายุ่งยาก เมื่อเกิด อยู่ใน
วัยรุ่น

บิดามารดาอย่ามีความเข้าใจได้ยาก

เพื่อให้เข้าใจถึงความจริงของความเปลี่ยนแปลง
แสดงและปัญหาเหล่านี้ เราจะต้องพยายาม
รู้ถึงอำนาจของธรรมชาติเสียก่อน นี่ไม่ใช่
เป็นเรื่องง่าย บิดามารดามักจะมีความเข้าใจ
ในเรื่อง วัยรุ่น หนุ่ม สาว ด้วยการเทียบ กับ
ความเป็นอยู่แต่เมื่อครั้งตนอยู่ในวัยนั้น ความ
เป็นอยู่ ของคนใน วัยรุ่น นั้นไม่ แต่ น่า ระ มัชใจ
จำกันี้เนื่องจากลักษณะห้อมล้อมของคน ๆ หนึ่ง
กันเท่านั้น ทั้งความจำเรื่องราวต่าง ๆ ของ
คนในวัยนั้นก็มักจะเปลี่ยน ๆ และ ไม่ชัดเจนด้วย

การที่บิดามารดาพยายามจะเข้าใจในเรื่อง
เด็กหนุ่มและสาวโดยใช้ ความเป็นอยู่ เมื่อเป็น
หนุ่มและสาวของตนเองเป็นหลักฐาน เป็นเหตุที่
ทำให้เกิดความ แตกต่าง ระหว่างเด็กหนุ่มและ
สาวกับบิดามารดาได้บ่อยครั้งที่สุด ซึ่งจะหวัง
ความช่วยเหลือ จาก เด็กหนุ่ม และสาว เองนั้น

ย่อมจะ ได้รับ แทนด้วย เพราะ ความ ยาก ลำบาก
อย่างหนึ่งของเด็ก ก็คือที่ระแวงความเปลี่ยนแปลง
แสดง และ อาการ อัน เลื่อน ๆ ของ ตน ออกให้
ปรากฏ เพื่อจะเข้าใจความเป็นไปเมื่อบุคคล
มีอายุอยู่ในวัยรุ่นหนุ่มสาว เราจะต้อง
พิจารณาเรื่องราวตามทางอันกว้างขวาง และ
ใช้ความรอบคอบยิ่งกว่านั้นมาก

รอบความเจริญของความเป็นหนุ่มสาว

ความเจริญทาง ร่างกายและ จิตใจ ใหม่อ
อยู่ในวัยรุ่นนั้น มีความเกี่ยวพัน กัน โดย
ใกล้ชิด ความเคยโตทางร่างกายของ
บุคคลเร็วมาตั้งแต่เกิด และคงเร็วเรื่อย
ตลอดวัยเป็นเด็กเล็ก แล้วตลอดเวลาเป็น
เด็กใหญ่โตขึ้นบ้าง แต่โตเป็นกำหนดเวลา
เป็นอยู่ถึงจนมีอายุถึง ๓๐ ขวบ

เหตุของรอบความเคยโตนี้ ไม่มีใครทราบ
เห็นกันได้ ว่าการเคยโต เช่นนั้นเองมา จาก สิ่ง
ที่ซับซ้อนต่าง ๆ มีมากขึ้น แต่ที่ว่า
เพราะเหตุใดในระหว่างนั้นที่ต่างกัน ในร่างกาย
จึงทำหน้าที่เพิ่มขึ้นนั้น เป็น ปัญหา ที่ไม่มีใคร
ตอบได้ อวัยวะและเนื้อหนังทุกส่วนเคยโต
ขึ้นด้วยอาการเช่นเดียวกัน กระดูกและกล้ามเนื้อ
เนื้อเคยโตขึ้นมาก หัวใจโตขึ้นเกือบ

พ.ศ. ๒๔๗๑

แถลงการณ์สาธารณสุขพิเศษ

เท่าตัว

ในเวลาเดียวกันที่สิ่งเหล่านี้เปลี่ยนแปลง
อวัยวะสืบพันธุ์และความรู้สึกทาง การสืบพันธุ์
ของทั้ง สอง เพศ ก็ เติบโต และ เจริญ ขึ้น ด้วย
การเติบโตก็กล่าวเห็นได้ชัด จนน่า
ทำให้เราลืมนึกถึงความ เจริญ และเติบโต
ในส่วนอื่นของร่างกายก็มิใช่เหมือนกัน และ
นึกถึงแต่ความ เจริญเติบโตในส่วน ที่เกี่ยวกับ
การสืบพันธุ์เท่านั้น มักจะมีผู้เข้าใจ ว่า
ความ เติบโตในสิ่งที่เกี่ยวกับ การสืบพันธุ์และ
วัยรุ่นหนุ่มสาวนั้นเป็นสิ่งอันเดียวกัน และ
เชื่อว่าสิ่งที่เกี่ยวกับการสืบพันธุ์ทั้งทางร่างกาย
และจิตใจ ใจของเด็กในวัยรุ่นหนุ่มสาวนั้น มี
ความสำคัญมากกว่าความเป็นจริง สิ่ง
ที่เกี่ยวกับการสืบพันธุ์นั้นถึง แม้จะเย็น ย่ำยิต
สำคัญมาก (หรืออาจสำคัญที่สุด) ก็
จริงแต่ก็ไม่ใช่เป็น สิ่งที่สำคัญ เพราะ อย่าง
เดียวไม่

ความ เจริญ และ เติบโตโดยทั่วไปที่ เกิด
ขึ้นใน ระหว่าง วัยหนุ่ม และสาว นั้น ย่อม ทำให้
ยังเกิดปัญหาที่จะต้องพิจารณาอีกน้อยๆ เมื่อ
มีความ เติบโตขึ้น เด็กก็เริ่มมีความสนใจ
ต่อตนเอง หมดมนุญกับการเติบโตใหญ่
ของร่างกายตน และกับ ความสามารถ ที่จะทำ

อะไรได้ ด้วย อำนาจ ความ เติบโต ของ อวัยวะ
ที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่นี้ ความสนใจในการเล่นและ
กีฬา นั้นเท่ากับ เป็น ความ รู้สึกตามธรรมชาติ
เพื่อทดสอบความ เติบโตและความสามารถใหม่
ของตนเท่านั้น การเล่นและกีฬาไม่เพียง
แต่ เป็นสิ่ง สำคัญ ที่ จะทำให้กล้ามเนื้อ เจริญ
เติบโตได้ ส่วนกับ ความ เติบโต อย่าง รวดเร็ว
ของอวัยวะส่วนอื่น ซึ่งทำให้ เกิดรูปร่าง ไม่
งดงามและเคอะเขินเท่านั้น ยังเท่ากับเป็น

ทางออกสำหรับความ รวนร้อนในใจ และ ความ
จำเป็นที่จำต้องทำอะไรอยู่เสมอ อันเป็น
อุปนิสัยของผู้ มีอายุ ใน วัยนี้อีกด้วย

อันตรายของการออกกำลังกาย

เพื่อแข่งขัน

กิจการ ในเรื่องสุขภาพที่สำคัญที่สุดอย่าง
หนึ่งของยุคใหม่ก็คือการเล่นกีฬา
ออกกำลังกายสำหรับเด็กหนุ่มสาว แต่ว่า
การนี้ เติบโต ด้วย อันตรายซึ่ง มักจะไม่แล เห็น
หรือเพิกเฉยกันเสีย อันตรายที่ว่านี้ คือการ
ที่เด็กพยายามหัก โหม คืออันตราย วัตถุ ที่แรก
รุ่นเกินกว่าที่จะสามารถทำได้ เช่นเริ่ม
ออกกำลังกายเพื่อแข่งขันกันแต่เมื่อยิ่งเล็กเกิน
ควร และหักโหมกำลังเพื่อหวังจะได้ชัยชนะ

กรมสาขาวรรณสุข

กันย

ในการเล่น มากกว่าจะเล่นกีฬาเพื่อเป็นการ
ออกกำลังกายและสนุกสนานอื่น เป็นการ บำรุง
สุขภาพแห่งร่างกายนั้น

เด็กชายไทยโดยเฉพาะ มัก จะถูก บังคับโดย
ลักษณะห้อมล้อมและด้วยความรู้สึก จงรักต่อ
หมู่คณะ หรือผู้ ที่ คน อยากร ทำตาม แบบ อย่าง
ให้เล่นกีฬาอย่าง ที่ เกิน กำลัง ร่างกาย ของคน
เป็นธรรมชาติผลแห่งการนี้จะต้อง เป็น อันตราย
แก่ตนเอง

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความแตกต่าง กันใน
ระหว่างเพศ และความเปลี่ยนแปลงที่ดำเนิน
ไปในทั้งสองเพศนี้จากระยะนี้แตกต่าง จาก
กันด้วย มีกฎทางชีววิทยาอยู่ข้อหนึ่งซึ่ง
จะเปลี่ยนแปลงไปไม่ได้ ด้วยประเพณี การ
ศึกษา การกินอยู่หลับนอน หรือลักษณะ
ห้อมล้อม ไม่มีสิ่งใดในร่างกายของเด็กชาย
ที่จะเทียบได้ กับการมีลูกของเด็กหญิง มารดา
เด็กจึงต้อง สอน ลูกหญิง ของคน ให้ เคารพแม่ตัว
ไว้เพื่อการมีลูก และ ให้รู้ว่าการมีลูกนั้น
เป็นสิ่งที่เกิดแก่ร่างกายตามธรรมชาติ ไม่ใช่
เป็นโรค

เนื่อง ในการเปลี่ยนแปลงในส่วน ร่างกาย
มีความเปลี่ยนแปลง ใน ทาง ความรู้สึก และ
อารมณ์เกี่ยวของอยู่ด้วย เป็นธรรมชาติที่

ใจของ เด็ก วัยรุ่น จะ หมกมุ่นอยู่ กับ ความเปลี่ยนแปลง
ในส่วนร่างกาย และในเรื่องหรือความ
รู้สึก ใน ทาง การ สัมพันธ์ ซึ่ง อยู่ ใน ความใคร่
ครองของเพศเดียวกัน ความรู้สึกในทาง
การ สัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญที่สุด เปรียบได้แต่
กับความรู้สึกรักตัวเองเท่านั้น กฎแห่ง
ประเพณีนิยมของเรายังขัดกับกติกาในเรื่อง ความ
รู้สึก ทาง การ สัมพันธ์ของ ร่างกาย เด็ก วัยรุ่น
เกี่ยว กับ การสมาคม และเคหะนิติ วั ความ
ลำบากสำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นจะต้องต่อสู้ คือ
ที่เกี่ยวกับกฎแห่ง ประเพณี นิยม ใน เรื่อง การ
สัมพันธ์ อันเป็นสิ่งที่ยากกับกฎแห่งชีว
วิทยาโดยตรงนั้น ไม่อยาก จะกล่าว ว่า สิ่ง นี้ถูก
หรือผิด แต่ก็ต้องนับว่าข้อนี้เป็นความจริง
ที่ขบถมาวาระต้องยอมรับโดยจริงใจ ถ้า
ประสงค์จะเข้าใจความเป็นไปของเด็กในวัยรุ่น

สิ่งที่ใช้แทนความรู้สึกทาง การ สัมพันธ์

ทุกวันนี้ ขบวนการของการสัมพันธ์เป็น
เรื่องที่มีผลสืบเนื่องกันมากแล้ว เด็กชายมีความ
รู้สึก ใน เรื่องนี้มากกว่าเด็กหญิง การที่จะ
จัดทำสิ่งใดใช้ สำหรับทดแทนความรู้สึกเรื่อง
การสัมพันธ์ แม้จะแทนกันได้ก็ที่สุดก็ขึ้น
แต่เพียงของแทนเท่านั้น

พ.ศ. ๒๔๗๑

แถลงการณ์สาธารณูปการพิเศษ

ตลอดด้วยเป็น เกิด ความ เติบโต และ เจริญ
ของเพศทั้งสองกำเนิดเท่า ๆ กันไป แต่ว่า
ความเป็นรุ่นเริ่ม เกิดแก่ เกิด หลุม เร็ว กว่าเกิด
ชาย จึงเห็นได้ว่าเมื่อถึงระยะหนึ่ง—ตั้งแต่
๓๐ ถึง ๓๖ ปี — ความเติบโตใน ส่วน ร่างกาย
และ อวัยวะของเพศชายและหญิงจึงไม่ เท่า
กัน แต่กระนั้น ในการศึกษาและการอื่น ๆ
มักพากันถือเสียว่าวัยชายและ ความโตโตใน
ส่วนร่างกายของเพศทั้งสองนั้นเป็นสิ่ง อันเกี่ยว
กัน

ถ้าพิจารณาว่าวัยรุ่นตามทางความ เป็นไป
และ อารมณ์ของร่างกาย และถือเสียว่าวัย
รุ่นเป็นระยะเวลาที่แน่นอน มีจำกัดอายุ คือ
ระยะเวลาที่กำหนดไว้ ด้วย ความ เจริญ เติบโต
ของอวัยวะแห่งร่างกาย หรือระยะเวลาที่เกี่ยว
เฉพาะกับความเจริญของการ สืบพันธุ์ นั้นแล้ว
ย่อมยากที่จะเข้าใจถึง สิ่ง ที่ ดำเนินไปใน วัยรุ่น
นี้ ได้ แทนที่จะเป็นเช่นนั้น ควรถือเสียว่า
วัยรุ่นเป็นระยะเวลาหนึ่งในความ เจริญ เติบโต
ของบุคคลเมื่อ อาการแห่ง อุนิสสัย ใจคอ บาง
อย่างของผู้นั้นปรากฏขึ้น โดยเพราะอาการ
ที่เกี่ยวกับลักษณะห้อมล้อม
เมื่อเป็นเด็กเล็กมีความเป็นไปของ บุคคลอยู่
ในอำนาจของ ความ รู้ สึก ตาม ขบวนการเป็น

ส่วนมาก ขึ้นต้นเกี่ยวกับความต้องการหรือ
สิ่งที่ทำเป็นสำหรับร่างกาย เช่นความหิว
และการนอนหลับ ต่อมาความรู้สึกลงใน เรื่อง
สิ่งยั่วเร้าเหล่านี้ก็กลายเป็น ความรู้ สึก ประจำ
ขึ้นในตัว ซึ่งเรียกว่านิสสัย เกิดอยู่ใน
ลักษณะห้อมล้อมที่จำกัด และเชื่องช้อย โดย
ไม่ไต่ถึงต่ออำนาจ สติปัญญา และคำสั่ง
ของมารดาและคนเลี้ยง ความยากลำบาก
เรื่องความประพฤติใน ขณะนี้ เกี่ยวกับ ขี้นุหา
เรื่อนิสสัยเป็นส่วนมาก แล้วต่อมาก็มักการ
เคลื่อนไหววุ่นวายและคำพูด ลักษณะห้อม
ล้อมของเด็กขยายกว้างออก แต่ที่จำกัดอยู่
เฉพาะ ในครอบครัวของตนเท่านั้น
ระยะความเจริญที่ถดถอยนั้น คือวัยที่พึ่ง
ส่งเข้าโรงเรียน ลักษณะห้อมล้อมขยาย
กว้างออกอีก เด็กก็เปลี่ยนแปลงลักษณะการ
สมาคมของคนใหม่ แต่นั่นก็ถูกจำกัด
ให้อยู่ในหมู่ที่ ล้อมรอบ ด้วย ข้อห้าม และ การ
บังคับ นอกจากต้องอยู่ในอำนาจของบิดา
มารดา ยังต้องอยู่ในบังคับบัญชาของครู
และกฎของโรงเรียนอีกด้วย สิ่งเหล่านี้เด็ก
ทำตามโดยไม่มีข้อโต้แย้ง

เมื่อความ เป็นอยู่นี้ดำเนินมานานแล้ว ก็
เกิดความเปลี่ยนแปลง อย่าง กลัวยหน้า มี เป็น

หลังมือขึ้น ความเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจเป็นโดย
ทันทีหรือค่อยเป็นค่อยไปเอง ที่เป็นส่วน
ของวัยรุ่นอันเกี่ยวพันกับจิตใจ ความเปลี่ยนแปลง
ดังกล่าวนี้เป็นส่วนหนึ่งของ ความเคยโต
และน่าจะเกี่ยวข้องกับการเพิ่ม หรือ เจริญ แห่ง
หน้าที่ของต่อมต่าง ๆ โดยทางใดทางหนึ่งด้วย
อย่างไม่ต้องสงสัย สิ่งที่เกิดขึ้นใหม่นี้อาจ
อธิบายได้ ว่าเป็นความรู้สึกเล็งรูถึงรูปลักษณะ
แห่งตน เด็กเริ่มยังเกิดความรู้สึกกระแวก
ระวังตัวเอง ความรู้สึกเล็งรูถึงรูปลักษณะ
แห่งตนและการวินิจฉัยตัวเองนี้ เท่ากับเป็น
ความพยายามของเด็กเริ่มที่จะรู้จัก ตัว ของตัว
เองของตนนั่นเอง

เมื่อพ้นจากการดิ้นรนของวัยหนุ่ม

ใน ความรู้สึกใหม่ ที่ เจริญ ขึ้น ภายใน
มีข้อสำคัญอยู่ข้างเป็นบางอย่าง เช่นการ
ระแวงระวังตนเองโดยละเอียด กับ ความ เจริญ
ของอำนาจที่จะวินิจฉัยตนเองซึ่งถือว่าเป็นส่วน
หนึ่งต่างหากจากเรื่องการสมาคม เท่ากับ
เป็นส่วนหนึ่งของความรู้สึกถึงกั่นกันต่อสู้ เพื่อให้
มีชีวิตอยู่ได้ ความอยากวินิจฉัยตนเอง
ถือว่าไม่ธรรมดาเป็นใหญ่ พอใจ ในเรื่องลักษณะ
ความรัก ความกึกกั่นที่แน่นอน เปลี่ยน

ความสนใจในการกระทำให้มี เหตุผล และ
ความมุ่งหมาย เหล่านี้เป็น สิ่ง ที่ เกิดขึ้น ต่อไป
นอกจากนี้ยังมีความใคร่เพื่อ แสดงความรู้สึก
ของตนให้ปรากฏ และบางทีก็ สิ่งเหล่านี้
ลงไปก็จะมีความรู้สึกและความลึกลับในเรื่อง
การสืบพันธุ์ อยู่ ด้วย เด็ก เริ่ม รู้ สึกตัว
ว่าหลุดลอยจากความรู้สึกประจำตัว คือ
นิสัยที่เคยชินมาแต่เล็ก และคลำหาทาง
อันเป็นฐานะความเป็นอยู่ของตนของตน เด็ก
รู้สึกตัวว่าถูกล้อมรอบด้วย โลกที่เป็นความจริง
ด้วยลักษณะที่ลึกลับที่ทรงเกียจและมัก ทำร้าย
ความเคยโตและเจริญภายในของตน เด็ก
เริ่มต้องจัดการ กับ แปลง ตนเอง เพื่อให้เหมาะ
กับประเพณีนิยมของโลก และการกั่นกันเพื่อ
กับแปลง ระหว่างความเจริญของความรู้สึก
ภายในตนกับประเพณีนิยมแห่ง โลกภายนอก
เอง ที่เรียกว่าการกั่นกันของวัยรุ่น
บางทีในขั้นต้นเด็กไม่รู้สึก ถึงการ กั่นกัน
นี้แต่โดยมากภายหลัง ไม่เร็วก็ช้า การกั่นกันจะ
ต้องเป็นทั้งเล็งรูแก่ทั้ง ตัว เองและ บรรดาผู้ที่ อยู่
ใกล้ ชักกับตน ขาดที่นำประหลาดที่สุดก็คือ
ว่าสำหรับเด็กเริ่มโดยมาก ไม่มีเหตุอะไรเกิดขึ้น
เลย ยิ่งพิจารณาเรื่องนี้จะแยกกันก็จะยิ่ง
แต่เห็นว่าน่าประหลาดมากขึ้น เด็กก็เปลี่ยนแปลง

พ. ศ. ๒๔๗๑

แถลงการสาธารณสุชีพิเศษ

ตนเองก็วยเพียงแต่สิ่งที่จะต้องละ และ
 ก่อสิ่งที่จะต้องก่อขึ้นใหม่เท่านั้น แต่ไม่ใช่ว่า
 เป็นวิสัยเดียวสำหรับใคร่อกันไปได้ อีก
 วิสัยหนึ่ง คือหาสิ่งที่จะก่อให้เกิดความสนใจสัก
 อย่างให้แก่การศึกษาความสนใจในเรื่องนั้นทำให้
 ให้ลืมสิ่งอื่นหมดก็ทั้งนี้เด็กเรุ่นบางคนนั้น
 เข้าหาสิ่งที่จะก่อให้เกิดความสนใจ ศาสนา ศิลปะ
 เช่นดนตรีหรือวาดเขียน ซึ่งทำให้หมกมุ่น
 อยู่กับงานเป็นเหตุให้สิ่งอื่น ๆ ทุไม่สำคัญ

ก่อนที่จะทำหน้าจะกำหนดเด็กเรุ่น

ส่วนใหญ่ของปัญหาเรื่องเด็กเรุ่นจะเพราะ
 ขาดรายนนั้น เนื่องมาจากเหตุที่ขาดการ
 และครูไม่รู้จักหลักสำคัญแห่งความเป็นอยู่
 ของเด็กในวัยนี้ ในปัญหาเหล่านี้ที่กล่าว
 ระไทยแต่เด็กฝ่ายเดียวย่อมไม่ได้ ความ
 จริงโดยมากมักจะไม่ใช่เป็นความผิดของเด็ก
 เพราะเมื่อเวลาทำปัญหา จะเพราะรายเหล่านี้มี
 ลักษณะดังเคยเรียน ถ้าความผิดไม่ตก
 อยู่แก่ความไม่เข้าใจ หรือไม่สนใจของผู้อื่น
 แล้ว ก็มักจะสืบค้นได้ว่าเนื่องมาจาก

ลักษณะห้อมล้อมแต่เมื่อยังเล็ก มิได้ก่อ
 นิสัยความคิด และ ความประพฤติที่สมควร
 ให้แก่เด็กที่กำลังเติบโตขึ้น
 เด็กเรุ่นในสมัยนี้ไม่คิด หรือ เสกว่า เด็กเรุ่น
 ในสมัยก่อนแม้แต่น้อย ที่เห็นว่าแตกต่างกัน
 ก็เพราะว่า ความเปลี่ยนแปลง และ กฎเกณฑ์
 ของ การ สมาคมได้ทำให้ปัญหาในการคิด
 แปลงลักษณะห้อมล้อมผิดแปลกไปจากเดิมเท่า
 นั้น มีปัญหาย่อยสองข้อที่ผู้ใหญ่ว่าจะต้องถาม
 ตัวเองก่อนที่จะกำหนดเด็กเรุ่นได้ หนึ่งคือ ตัว
 ได้รู้จักหลักสำคัญของความเป็นอยู่แห่งเด็ก
 เรุ่น คือ การกินนอนต่อสู้ อันจะหลีกเลี่ยง
 เสียไม่ได้ ระหว่าง การ แสวงหาอิสรภาพกับ
 ลักษณะ ห้อมล้อม จะเพราะ รายหนึ่ง ๆ ซึ่งเป็น
 สิ่งที่ทำเนวคุ้นไปนั้นแล้วหรือยัง? และสอง
 คือ ความเจริญของโลกหรือกฎเกณฑ์ของ
 สมาคมในทุกวันนี้ มีสิ่งใดจะมอมให้แก่
 เด็กเรุ่นซึ่งเป็นสิ่งพึงปรารถนามาก จนถึง
 กับจะหวังให้เกิดยอมทำตามและ คิด แปลงตน
 เองโดยไม่ให้โต้แย้งบ้างเลยหรือไม่?

วิธีชำนักรู้

ศุกร กุมภ

รวบรวม

วิธีชกกระเจกหาหรือกระเจกหน้าต่าง ควรใช้ ๒ เท่าตัว

กระคาย หนึ่งสี่พิมพ์ ขึ้น เป็นก้อน กลม ๆ ชุบน้ำมันพาราฟินให้ทั่ว รอยที่เป็นผ้าและรอยเปราะเขยื้อนต่าง ๆ ในกระเจกจะหายหมด เพราะน้ำมันก็ค้อออกแลกระคายช่วยชกให้เป็นเงางามดี

เครื่องด้วยสายความต่าง ๆ ถ้าต้องการจะให้สีออกงามตาแล้ว ึงล้างด้วยน้ำสะอาดอื่น ๆ เจือกับผงโบแรกซ์

ก่อนชักไหมหรือเสื่อผ้ายอมสี ควรเก็บเกล็ดลงในน้ำที่จะใช้ชักสักเล็กน้อย เพื่อบดกันมิให้สีตก

แปร่งสำหรับแปร่งผผ จะชำระให้สะอาดหมดจดได้ โดยล้างด้วยน้ำเย็นผสมแอมโมเนีย

แปร่งสีพันที่ซ่อมมาใหม่ ก่อนนำออกใช้ ให้เอาแช่ลงในน้ำร้อน ผสมเกล็ด ราว ๕-๖ ชั่วโมง จะเพิ่มความทนทานขึ้น ออกดง

รอยหมึก ที่ เขยื้อน เสื่อผ้า จะชำระ ให้ หมดได้ โดยวิธีชุบเสื่อผ้าที่มีรอยเขยื้อนลงในโซสัคว์อื่น ๆ แล้วฟอกด้วยสบู่อีกครึ่งหนึ่ง

พ. ศ. ๒๕๓๑

วิชาบำบัด

น้ำผสมกับเกลือใช้ เป็นยาล้างภาชนะซึ่ง
ทำด้วยแก้วให้สะอาดได้ ที่สุด

ถ้าผสมกับเกลือทำให้ละเอียด ใช้
เป็นยาสีฟันจะทำให้ฟันทันทนและเงางาม

ผสมน้ำมันสนลงในแป้งซักผ้าสัก ๓ ช้อน
ชา จะทำให้เสื้อผ่านแปรงเงางามก็ หากจะซัก
ในเวลาที่ยังไม่แห้งก็จะไม่ติดคราบ

ถ้าผสมน้ำมันสนลงในแป้งซักผ้าสัก ๓ ช้อน
ชา จะทำให้เสื้อผ่านแปรงเงางามก็ หากจะซัก
ในเวลาที่ยังไม่แห้งก็จะไม่ติดคราบ

พรมที่สกปรก ซัก จะ ทำให้ สกปรก สดใส
อย่างเดิมได้ โดยใช้แปรงจุ่มลงในน้ำอุ่นผสม
กับน้ำประสานทอง ๓ ช้อนโต๊ะ แลแอมโมเนีย
สักเล็กน้อย แล้วนำไปขยันทรมให้ทั่ว

เวลา ซักกาแฟ ควรเหาะ เกล็ดขึ้น ลงสัก
นิดหน่อย จะทำให้น้ำกาแฟใสสะอาดและมี
ไอชารสดียิ่งขึ้น

หม้อทองแดง ที่เขม่าไฟ จับจนดำควรล้าง
น้ำโซดาและสระยู่ แล้วเช็ดด้วยน้ำมันพาราฟิน
๓-๔ ครั้งจะเงางาม

ถ้ากาแฟหกเขี่ยน้ำทิ้ง ให้เอาน้ำมัน
กลีเซอริน ถูรอบข้างทิ้งไว้ประมาณ ๓ ชั่วโมง
แล้วจึงนำไปซักน้ำจะสะอาดก็ก็ก็

ภาชนะที่เคลือบ ด้วยทองปรอทอย่าล้าง
ด้วยน้ำเป็นอันขาด ควรเช็ดด้วยผ้าชุบน้ำมัน
ลินชีก แล้วซักด้วยน้ำฟอก

ถุงเท้าขาวซึ่งทำด้วยไหมหรือไหมปลอม
ก็ควรตากเวลากลางคืน เพราะการตาก
ในเวลากลางวันไหมแสงแดดกล้า อาจ
เปลี่ยนสีจากขาวกลายเป็นเหลืองไปได้

น้ำส้ม ๓ ช้อนโต๊ะผสมกับสระยู่หรือโซดาใช้
ฟอกผ้าให้อ่อนนุ่มฟูเป็นฝอยปราศจากการแข็ง
กระด้างได้

พอกไม้ต่าง ๆ ที่เหี่ยวแห้งแล้ว อาจ
ทำให้สดชื่นและทนทานอยู่ตามเดิมได้ โดย
เอาใส่ลงในน้ำที่ละลายด้วยแอลกอฮอล์ ๑/๔ เมื่

ศุกรกัมภี

กนิย

รายนวมอที่คอกยตามเครื่องใช้ที่ทาสีขาว
ใช้สัสน้ำมัน พาราฟิน เช็กเบา ๆ ให้ทั่วกัน
รายนจะหายหมด

น้ำมันพาราฟิน ๑ ส่วน น้ำ ๑ ส่วน ผสมกัน
ใช้ ชัก กระเบื้อง แลเครื่องเรือน เป็นเงางามขึ้นก็
นอกจากนยังใช้ชำระเครื่องใช้ ที่ทำด้วยเหล็ก
ให้สะอาดก็อีก โสภหนึ่งด้วย

แอมโมเนีย ๑ ช้อนชา ผสมกับน้ำอุ่น ๆ
๑ โป้น ใช้สระศีรษะเด็กทุก ๆ วัน ยิ่งกัน
หัวรั้นแฉกได้ก็

เวลาซักเสื้อผ้าที่กระด้างด้วยเต็งอ ควร
ซักด้วยน้ำสบู่น้ำเย็นครั้ง ๑ ก่อน แล้วจึงนำลง
ต้ม ใน น้ำ สบู่น้ำที่ ผสมกับ น้ำมัน พาราฟิน
๒ ช้อนโต๊ะค่อน้ำสบู่น้ำ ๑ แกลลอน จะช่วยให้
ซักง่ายและสะอาดหมดจดเร็วกว่าธรรมดา

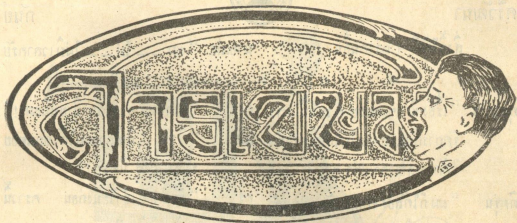
รอยเกรียมไหม ที่ผ้าสักหลาด อาจจะทำ
ให้หายได้ โดยดู ด้วยมะนาว ควรรอยเกรียมนั้น
แต่ก็อง ให้มะนาวเปียกชุ่มที่สักที่จะเปียกได้ ค่อ
นั้นไปให้น้ำสักหลาดนั้นวางผึ่งแดดก็ให้
แห้งแล้วซักก็

เมื่อที่เปรอะเขิน ก่อนที่จะล้างด้วยสบู่น้ำ
จึงดูด้วยน้ำมันพาราฟินให้ทั่ว จะทำให้สะอาด
หมดจดก็

ถ้าจะให้ น้ำร้อน ที่ต้องการกิมในเวลา
ก่อนเย็นเร็ว ๆ ให้เอาช้อนใส่ลงไปในถ้วยน้ำ
นั้นหลาย ๆ คัน ช้อนเหล่านั้นจะถูกความร้อน
ออก ทำให้น้ำเย็นเร็วเข้า

ต่างกับที่ ๒๐ เกรน ผสมกับน้ำ ๘ เออนซ์
ใช้แช่เท้าอาทิตย์ละครั้ง จะทำให้เท้าของ
ท่านสะอาดก็

ของ

ศรีวัฒนา

ผู้พิพากษา “ทำไม? จำเลยจึงชอบวิธยาน
ประพฤติกินเงินโจรเช่นนั้น?”

จำเลย (กำลังรอฟังคำตัดสิน) “หวังว่า
ได้เท่าคงระกรุณาแก่ผมบ้าง เมื่อ
ผมได้ขอขายให้ ได้เท่าฟัง”

ผู้พิพากษา “เฮ้! เชนยังไง? ว่าไป!”

จำเลย “คือว่า—การที่ผมประพฤติตัว
เป็นโจรเช่นนั้น—ก็เพื่อเห็นแก่ยศคุณ
อีกหลายคน—ซึ่งต้องฟัง พา
อาศัย อยู่ เสมอ—จึงจะ ดำรงชีพ
อยู่ได้”

ผู้พิพากษา “ลูกเจ้าของแกมีมากนักรึ?”

จำเลย “หามีได้ครับ!”

ผู้พิพากษา “เฮ้! เงินใครกันล่ะ? ที่ต้อง
อาศัยแกนั้น?”

จำเลย “ประธาน! ——ฮ้า——พวก
ตำรวจ——ก็— พวกได้เท่า
ค—ครับ!”

ผู้พิพากษา “๓๐ ปี!”

เจ้าของ “แกนี่ออกจะกล้าหาญชาญชัยมาก
ซี—ซี—ชะ โมยของเขาไปแล้ว ยัง
มีหน้าจะมาขายให้เจ้าของเดิมอีก”

ชะ โมย “นั่นสิครับ! ผมก็คิดเหมือนกันว่า
บางทีได้เท่าอาจให้ราคาก็ดีกว่าใครๆ
ทั้งสิน เพราะว่าได้เท่ารู้จักของ

สิ่งนี้ดีกว่ากัน

นายเด้อ “ผม — ไม่ — ไม่มีเวลาครับ

๐ ๐ ๐

เพราะ — — — !”

กุดการ “เรื่องนี่ก็ หน้อย ๆ เช่นนี้แหละ
กิจการกันนอกศาลไม่ให้หรือ? ทำ
ให้ศาลเสียเวลาเปล่า ๆ”

ครู “ไม่ต้องแก้ตัวออกมา มันมอมา!”
เด้อ “โอ! ก็พี่สาวผมให้เขียนตอบ
จดหมายครูนี่ครับ!”

ทิกุ่น “ผมก็ได้ส่งกิจการกันเองไปแล้ว
แต่พอลงมือกิจการกันเองไม่ถึงไหน

ครู “งั้น? เอ้าไปนั่งก่อน คราวนี้
ยกโทษให้ที”

๐ ๐ ๐
เจ้าประคุณตำรวจ ก็เข้ามา ซักขวา
เสียทีเกี่ยว”

๐ ๐ ๐
พ่อตาในอนาคต “ก่อนที่จะมาเป็นลูกเขยของ
ฉันนะ เธอมีรายไ้มากแล้ว
หรือ?”

๐ ๐ ๐
ตำรวจ “ฉันไม่นึกเลยว่า เด็กเล็ก ๆ อย่าง
นี้จะมีคนเป็นโรผู้ร้าย”

๐ ๐ ๐
ลูกเขยในอนาคต “ครูนี่มาก! มีมากตั้ง
๓๐๐๐ บาทนะ”

๐ ๐ ๐
เด็ก (อายุ ๑๓ ขวบ) “ทำอย่างไรได้
ล่ะครับ เพราะเพื่อให้สัญญาเสีย
โดยที่เขานิเสธเสียเอง ค่อยลงมาจาก
คันตระกุดของผมนี่ครับ!”

๐ ๐ ๐
พ่อตา (กัใจ) “ทุก ๆ เดือนหรือ?”
ลูกเขย “หามิได้ครับ!”
พ่อตา (แปลกใจ) “ทุก ๆ ปี?”
ลูกเขย “หามิได้ครับ!”

๐ ๐ ๐
ครูหนุ่ม “นายเด้อ! ทำไมไม่ทำการบ้านที่
ฉันสั่ง?”

๐ ๐ ๐
พ่อตา (ชักฉิว) “ถ้านั้นทุก ๆ อะไรล่ะ?”
ลูกเขย (วางหน้าคาใจ) “ทุก ๆ ครั้งที่ผม
นั่งถูกลอตเตอรี่มาครับ!”

เกื่อนนี้ ไม่รู้มีอะไรจะพูดมากนัก นอก
จาก จะ กล่าวข้อความ บางประการ ให้ สมาชิก
ไทยเชม ทราบทั่วกันคือ

เนื่องจากเรื่องลัทธิชาลมาะ ของ ท่าน เสฐียร
โกเศศ และ นาคะประทีป ได้ จบลงในเกื่อนนี้
จึงขอเกริ่นล่วงหน้าเสียก่อนว่า ในเกื่อนต่อไป
จักได้ มีเรื่องเมืองปาลัญญบุตร ของท่านที่กล่าว
ลงอีกต่อไป

ในสมัยเกื่อนตุลาคม ชัยฉิน โฆษะ จะ
ได้บรรยายเรื่อง อัครมหาเสนาบดีชื่อกี้ ตอนต่อไป
ไป ในตอนที่เรียกว่า 'ซูพิยแสง' และ

จะมีเรื่องของ กาญจนาคพันธ์ ด้วย

ในเล่มนี้ บางที จะมี ผู้กล่าวขวัญ ว่า เรื่อง
น้อยไป แต่ถ้าจะคำนวณดูหน้ากระดาษ
แล้วก็มีได้ลดน้อยลงไปกว่าเกื่อนก่อน ๆ อย่าง
ไรเลย

มีสมาชิกไทยเชมรายเกื่อนอีกหลายท่าน
ที่ยังเข้าใจในระเบียบการส่ง หนังสือไทยเชม
รวมข่าวไม่ชัดเจนนัก จึงขอแจ้งให้ทราบอีก
คราวหนึ่ง คือถ้าท่านเป็นสมาชิกหนังสือ
รายเกื่อนไทยเชมอยู่แล้ว จักได้หนังสือ
ไทยเชมรวมข่าวเป็นส่วนแถมอีกต่างหากโดย

บรรณานุกรม

กันย

ไม่มีคิมูลค่าอย่างไรเลย แต่หนังสือไทยเซหม
รวมข่าว จะ ถึงมือ ท่าน พร้อม กับ หนังสือไทย
เซหมรายเดือนทุกเดือนไป นอกจากท่านจะ
ส่งเงินค่าไปรษณีย์เป็นจำนวน สองบาท เท่า
นั้นไปยังสำนักงาน ท่านจะให้ รัยหนังสือ
ไทยเซหมรวมข่าวทุก ๆ วันอาทิตย์ที่ออกหรือ
ถ้าท่านที่อยู่ในพระนคร จะไปรับยังสำนักงาน
ทุก ๆ คราวที่ออกก็ได้ โดยไม่ต้องเสียค่าส่ง
อีก

ที่จะสอยสวนหรือส่งให้ ได้ เพราะเป็นการยุ่ง
ยากแก่บุญชี้ ฉะนั้นโปรดแจ้งให้ทราบอย่าง
ช้าในเดือนต่อไป มิฉะนั้นทางคณะจะไม่รับ
ผิดชอบด้วย

◎ ◎ ◎

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประ
พันธ์พงศ์ ประทานหนังสือ บทธะครรัง
เรื่องมหาเวศยุววงศ์พม่า พระนิพนธ์ของพระ
องค์ท่าน ๓ เล่มแก่คณะไทยเซหม

คณะได้น้อมเกล้าฯ รัยไว้ ด้วยความรู้สึกลึก

ยินดีในพระกรุณาธิคุณเป็นอย่างยิ่ง

นายสำราญ เล่าบุญธรรม เจ้าของหนังสือ
คัมภีร์ฉายาลักษณ์ หรือ วิชาฉายรูปสำเร็จ
ได้ส่งหนังสือนั้นมาให้ ๓ เล่ม เป็นประโยชน์
ต่อการถ่ายรูปมาก มีจำหน่ายที่ห้าง
กรุงเทพ ฯ บรรณาคาร ราคาเล่มละ ๓ บาท
คณะได้ รัยไว้ แล้ว ด้วยความขอบบุญคุณ
เป็นอันมาก

◎ ◎ ◎
หมื่น การ ส่ง หนังสือไทยเซหม รายเดือน
โดยทางไปรษณีย์ มีการ หายย่อย ๆ เพื่อ
ความสะดวก ถ้าท่านสมาชิกยังไม่ได้รัย
หนังสือ ในโอกาสอันควร (ราว ๆ วันที่ ๒๐
ของเดือนที่ออกเป็นอย่างช้า) ขอให้รัยแจ้งไป
ยังสำนักงาน เพราะเคยมีความยุ่งยากมา
แล้วในเรื่อง เช่นนี้ ขาดที่ ปล่อยทิ้งไว้ตั้ง
๒-๓ เดือนจึงบอกไป ทางคณะก็หมดหนทาง

